

Stjórnartíðindi

1880 - B-deild

Útgáfa 1.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af Stjórnartíðindum. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af prentuðum Stjórnartíðindum án endurgjalds. Hvorki dómsmálaráðuneytið né önnur stjórnvöld standa að gerð skjals þessa umfram það að hafa útvegað höfundu skjalsins prentteintök af ritinu.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta landslög og önnur áþekk gögn gerð af opinberri hálfu, ekki verndar höfundalaga.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Bls. 183 og 184 eru rifnar.

Meiriháttar gallar á bls. 36.

Minniháttar gallar á bls. 117.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

STJÓRNARTÍÐINDI

FYRIR

Í S L A N D

árið 1880.

Deildin B.

Reykjavík.

í prentsmíðju Einars Þórðarsonar,
1880—81.

EFNISYFIRLIT.

STJÓRNARBRJEF OG AUGLÝSINGAR.			Bls.
1879.			
30. nóvbr.	33 R. um vöruflutning með þýzku skipi	26.	28. — 60 R. um verðlagsskrá í hverri sýslu 61.
1880.			3. marz 61 R. um útför Jóns Sigurðssonar 62.
10. jan.	1 L. um tilsögn í sönglist og organsleik.	1.	9. — 62 L. um fasteignartíund á Vestmannaeyjum 62.
12. —	34 Samningur um póstgufuskipsferðirnar	26.	10. — 63 L. um kostnað við yfirsetunám, sem hætt var við 62.
13. —	2 L. um bæjarfulltrúa í Reykjavík	1.	11. — 69 L. um laun setts hjerðslæknis. 97.
14. —	3 Skýrsla um endurskoðun reikninga 1876—1879	3.	15. — 64 L. um sýslumannssetur í Skaptafellssýslu 63.
15. —	35 R. um póstferðirnar milli Danmerkur og Íslands	28.	16. — 65 L. um lán til að byggja steinhús á Garðaprestssetri á Akranesi 63.
— —	36 R. um lögsókn gegn landssjóði	29.	24. — 66 L. um lögtaksleyfi fyrir sveitargjaldi 64.
— —	37 R. um mæling á Húnaflóa	29.	— — 67 L. um fje til endurbóta á fjallvegum í suður- og vesturumdæminu 64.
— —	38 R. um sálmabókarnefndina	29.	31. — 51 L. um almennt manntal 1. október 1880 53.
20. —	16 L. um styrk handa ættfræðingi	16.	— — 52 Reglur fyrir því, hvernig semja skuli skýrslur um fólkstölu á hverju heimili 54.
— —	17 L. um dýra- og myndasafn hins lærða skóla	16.	— — 53 Reglur fyrir því hvernig semja skuli sóknartöflur yfir fólksfjöldann 55.
24. —	18 L. um styrk til að kenna sjómannafreði	17.	— — 54 Eyðublöð undir fólksalsskýrslur 56.
26. —	19 L. um framferi og uppfóstur barna utansveitarmanns	17.	3. apríl 70 L. um sjúkrahúslegu sveitarómaga 97.
26. —	55 R. um sölu á ólögildum póstmerkjum	57.	6. — 71 R. um atkvæðisrjett oddvita bæjarstjórnarinnar í Reykjavík 97.
27. —	20 L. um málssókn út af ólöglegri húsmennsku	18.	12. — 72 L. um tíundarskyldu presta og prestaekkna 98.
— —	21 L. um tekjuskatt presta og hesteldi	19.	13. — 73 L. um jarðarbot á Fellsprestakalli 98.
— —	22 L. um fjárveitingu til eflingar búnaði	19.	— — 74 L. um uppbót á 32 prestaköllum 98.
29. —	23 L. um þingmannavegin yfir Vaðlaheiði	20.	14. — 75 L. um styrk handa barnaskólum í Stokkseyrar- og Rosmhvalanesshr. 99.
30. —	24 L. um vegabótargjöld á Öxnadalshéiði	20.	— — 76 R. um ferðastyrk handa Sigurði skólakennara 99.
31. —	25 L. um virðingargjörðir í dánarbúum	20.	16. — 77 L. um sveitarflutning á vitfirringi 100.
— —	26 L. um byggingarstæði á Mjóeyri við Eskifjörð	21.	— — 78 R. um lagafrumvarp um skyldu presta til að sjá ekkjum sínum borgið með fjárst. eftir sinn dag 100.
— —	27 L. um afgreiðslugjald af skipum	21.	— — 79 R. um þinglestur veitingarbrjefa gjaldheimtumanna 102.
— —	28 L. um styrk handa uppgjafaprestum og prestaekkjum	22.	17. — 80 R. um póstafrgreiðslu á Eskifirði 103.
2. febr.	29 L. um lán til að byggja steinhús á Bjarnarnessprestsetri	24.	29. — 68 Reglugjörð fyrir hreppstjóra 65.
3. —	30 L. um árgjald af 2 prestaköllum	24.	1. maí 81 R. um póstsamband við England 103.
6. —	31 A. um burðargjald fyrir peningabrief til Noregs	25.	3. — 82 L. um sildarveiði Norðmanna í landhelgi 103.
19. —	32 L. um flutning presta	25.	4. — 83 R. um strandsiglingu póstskipanna 104.
— —	42 Ferðaáætlun gufuskipanna milli Kaupmannahafnar og Íslands 1880	36.	11. — 84 L. um sparisjóðinn á Siglufirði 104.
25. —	43 Áætlun um III—VIII ferð landspóstanna 1880	38.	14. — 85 L. um heytoll og ljóstoll af útibúi 104.
— —	56 R. um afnám prestmötu gegn peningagjaldi	57.	15. — 86 L. um lán til að fullgjöra barnaskólahús á Akranesi 105.
28. —	57 R. um framkvæmdir á lögum um skipun prestakalla	58.	24. — 87 L. um póstgjald fyrir hektograferuð og polygraferuð blöð 105.
— —	58 R. um lagafrumvarp um smáskamtalækningar	59.	25. — 88 R. um fyrirlestra á prestaskólanum 105.
— —	59 R. um lagafrumvarp um lagaskóla	60.	

Skammstafanir: R. = Ráðgjafarbrjef; L. = Landshöfðingjabrjef; A. = Auglýsing. Talan á undan þessum stöfum, en næst á eftir dagsetningunni, sýnir röð brjefanna í tíðindunum.

	Bls.		Bls.
25. maí 89 R. um almennar reglur fyrir byggingu þjóðjarða	106.	28. júlí 122 L. um orðin: „fram hjá Reykjanesi“ í vitagjaldslögnum	125.
27. — 90 L. um lán til að hýsa Torfastaða prestssetur	108.	— — 123 L. um týnda póstsendingu	126.
— — 91 R. um brjefspjöld til Danmerkur og utanríkislanda	109.	— — 124 L. um vitagjald af skipum, sem fara fleiri ferðir fram hjá Reykjanesi, og afgreiðslugjaldá verzlunarstað, þar sem sýslumaður býr	127.
— — 92 R. um kostnað við steingarð til að verja þjóðjörð skemmdum	109.	29. — 125 R. um lán á peningaafgangi viðlagasjóðsins	127.
— — 93 R. um linun í eptirgjaldi eptir þjóðjarðir í vesturumdæminu	109.	— — 126 R. um bókasafn Jóns Sigurðssonar	128.
3. júní 94 L. um styrk handa fornleyfaffjel.	110.	— — 127 R. um sölu á kirkjujörðunni $\frac{1}{2}$ Bálkastöðum	129.
7. — 95 L. skilyrði fyrir því að gjörast þegn hins danska ríkis	110.	— — 128 L. um niðurjöfnun fjallskila	129.
11. — 96 L. um styrk handa 2 búfræðingum úr sjóðnum handa þeim, er bíða tjón af jarðeldi	110.	21. ág. 129 L. um styrk til að leysa af hendi stýrimannspróf	129.
— — 97 L. um, hvort óskilgetinn sonur sje skyldur að framfæra föður sinn	111.	24. — 130 L. um styrk til að læra búfræði í Noregi	129.
— — 104 R. um uppeldisstyrk handa syni framlíðs sýslumanns	117.	26. — 131 R. um laun setts embættismanns	129.
12. — 98. Reglugjörð fyrir gagnfræðisskóla á Möðruvöllum í Hörgárdal	111.	— — 132 R. um kærnu H. Th. A. Thomsens út af brotum á laxveiðavjelum í Elliðaám	131.
15. — 99 L. um fjárveitingarvald amtsráðs	113.	30. — 133 L. um tímabil það, sem hreppsnefnd er kosin fyrir	132.
17. — 100 L. um eflingu búnaðar í norður- og austurumdæminu	113.	31. — 134 L. um uppbót á Garpdalsprestakalli	132.
22. — 101 L. um byggingu þjóðjarða	114.	14. sept. 135 L. um styrk handa barnaskóla á Vatnsleysuströnd	132.
— — 102 L. um útbýting á reglugjörð fyrir hreppstjóra	115.	— — 136 L. um þóknun handa sálmabókarnefndinni	132.
26. — 103 L. um heimildarlausan flutning á sveifarómaga og endurgjald á sveitarstyrk	115.	16. — 153 R. um að eigi verði varið meira fje úr landssjóði til upphótar prestaköllum, en veitt er í fjárlögnum	151.
29. júní 105 L. um lán til að kaupa kvenna-skólahúsið á Laugalandi	117.	— — 154 R. um, hver þjónustuár koma til greina við ákvörðun á eptirlaunum prests	152.
3. júlí 106 L. um vegagjörð á Vestdalsheiði	117.	19. — 137 L. um lán til jarðabóta á Valþjófsstaðarprestsetri	133.
17. — 107 L. um eptirlaun af Stafafellsprestakalli	117.	24. — 138 L. um byggingaráð á fátækra jörð í Hegranesi	133.
— — 108 L. um afnám á árgjaldi brauða	118.	28. — 139 Reglur fyrir niðurjöfnun á kirkjugjaldi samkvæmt lögum 19. septbr. 1879	133.
19. — 109 L. um styrk til að prenta sönghepti	118.	7. okt. 140 L. um sjerstakan rannsóknardómara í Elliðaámálunum	134.
20. — 110 L. um þóknun fyrir störf yfirskattanefndarmanna	119.	8. — 141 L. um eflingu búnaðar í norður- og austur umdæminu	135.
23. — 111 A. um bóluótt í Noregi	119.	11. — 142 A. um að bóluótt sje hætt	135.
— — 113 L. um tekjuskatt verzlunar á Isafirði	121.	16. okt. 165 R. um sölu á kirkjujörð, Haukagili	161.
— — 114 L. um mótvörnir gegn bóluótt	122.	— — 166 R. um þrjedikunartexta	161.
26. — 115 L. um spítalagjald af síld	122.	18. — 155 L. um skilyrði fyrir samtiund	153.
27. — 116 L. um afhendingu á hjáleigunni Stekkjanesi, til Ísafjarkaupstaðar	123.	20. — 156 L. um reglur fyrir samning tekju-skráa skattanefnda	153.
— — 117 L. um samning sóknartafla yfir fólksfjöldann	123.	— — 167 L. um skyldu sýslumanns til að hafa umboðsmann á verzlunarst.	161.
— — 118 L. um efling búnaðar í suðurumdæminu	423.	— — 157 L. um fyrirmyndir fyrir hinum sjerstöku reikningum sýslumanna og bæjarfógeta	154.
28. — 119 A. um brjefburðargjald til Ecúadors og Úrúguáys	124.	21. — 158. L. um prentun á skýrslu hins lærða skóla	156.
— — 120 L. um efling búnaðar í vesturumdæminu	124.		
— — 121 L. um fiskiveiðar Færeyinga og annara útlendinga	125.		

	Bls.
21. okt. 160 L. um ljensjörð sýslumannsins í Skaptafellssýslu	158.
23. — 161 L. um kostnað við ritföng hreppstjóra	158.
25. — 159 L. um framförzlu manns, sem hafði gjörzt húmaður án leyfis sveitarstjórnarinnar	157.
25. — 168 L. um hvort bráðabirgðaflutningur úr sveit sje nægilegur til að slíta 10 ára dvöl þar	161.
27. — 162 L. um gangnaskyldu hreppstjóra og uppboðslaun fyrir óskilafje	158.
29. — 169 L. um, hvort sveitarstyrk hefði verið neytt upp á utanhreppsmann	163.
29. — 170 L. um toll af champagne-cider	164.
29. — 171 L. um lán til jarðabóta á þöfusteinsprestsetri	164.
30. — 172 L. um meðmæli sóknarnefndar með prestsefni	164.
4. nóv. 173 L. um styrk til að læra skipasmíði erlendis	165.
5. — 174 R. um kostnað til alþingishússins fram yfir hina veittu upphæð	165.
6. — 175 R. um eptirlaun af Stafafellsprestakalli	165.
18. — 176 L. um lán handa hreppsnefnd til að byggja barnaskóla	166.
19. — 177 L. um verðlaun handa Torfa búfrœðingi Bjarnasyni	166.
20. — 178 L. um skipting á rjettarþinghá	166.
25. — 163 A. um breytingu á póstgöngum	159.
26. — 164 Áætlan um 3 fyrstu ferðir landpóstanna árið 1881	159.
2. des. 179 L. um blunnindi handa sparisjóði í Höfðahverfi	166.
4. — 180 L. um sildarveiði Norðmanna (neðanmáls skýrsla Carls Trolles um sildarveiðina á Seyðisfirði)	167.
6. — 181 L. um aldursleyfi við Möðruvallaskólann	171.
7. — 182 L. um lán til að byggja barnaskóla	171.
10. — 183 L. um þóknun fyrir að flytja þójarhús á Þjóðjörð	171.
13. — 184 L. um spítalagjald af sild saltaðri í tunnum	172.
14. — 185 Samþykkt um fiskiveiðar í Reyðarfirði	172.
— — 186 Samþykkt um fiskiveiðar í Norðfirði	174.
— — 187 Samþykkt um fiskiveiðar í Fáskrúðfirði	175.

VERÐLAGSSKRÁR

sem gilda frá miðju maímánaðar 1880 til sama tíma 1881.

16. marz 49 í Austur- og Vesturskaptafellssýslum	50.
18. febr. 39 í Rangárvallasýslu	31.
— — 40 í Vestmannaeyjasýslu	33.

	Bls.
21. — 41 í Árnes, Kjósar, Gullbringu og Borgarfjarðarsýslum og Reykjavíkurborg	34.
23. — 44 í Mýra, Hnappadals, Snæfellsness- og Dalasýslum	41.
23. marz 50 í Barðastrandar- og Strandasýslum	51.
25. febr. 45 í Ísafjarðarsýslu og Ísafjarðarkaupst.	43.
24. — 48 í Húnavatns- og Skagafjarðarsýslum	48.
23. — 47 í Eyjafjarðar- og Þingeyjarsýslum og Akureyrarkaupstað	46.
— — 46 í Norðurmúla- og Suðurmúlasýslum	45.

REIKNINGAR.

I.

Sjóður, sem er undir stjórn landshöfðingja:	
145 Styrktarsjóður Christians konungs hins IX 1879—1880	146.

II.

Sjóður, sem er undir stjórn stiptsýfirvaldanna:	
112 Thorkillii barnaskólasjóður 1879	120.

III.

Sjóðir, sem eru undir stjórn biskups 1880:	
188 Prestaekknasjóðurinn	177.
189 Guttormsgjöf	178.
190 Sjóður af árgjöldum brauða	178.
191 Sjóður fátækra ekkna í norðurlandi einkum Hegransþingi	178.

IV.

Sjóðir, sem eru undir stjórn amtmannsins í norður- og austurumdöminu.	
4 Búnaðarsjóður norður- og austuramtsins 1878	3.
195 Sami sjóður 1879	180.
5 Jökulsárbráarsjóðurinn í Norðurmúlasýslu 1878	4.
196 Sami sjóður 1879	181.
6 Gjafasjóður Guttorms prófasts 1878	5.
197 Sami sjóður 1879	182.
7 Gjafasjóður Pjeturs sýslumanns 1878	5.
198 Sami sjóður 1879	182.
8 Jóns Sigurðssonar legat 1877—78	6.
199 Sami sjóður 1878—79	183.
9 Gjóf Jóns Sigurðssonar til Vallahrepps 1877—78	7.
200 Sami sjóður 1878—79	184.
10 Styrktarsjóður ekkna og barna í Eyjafjarðarsýslu og Akureyrarkaupstað	7.
11 Búnaðarskólagjald 1878	7.
12 Sýsluvegasjóðir 1878	9.
13 Sýslusjóðir 1878	10.
148 Jafnaðarsjóður norður- og austuramtsins 1879	147.
192 Möðruvallaklausturs kirkja 1878—79	179.
193 Flateyjarkirkja 1878—79	179.
194 Munkapverárklosturs kirkja 1878—79	180.

Bls.

V.

Sjóðir, sem eru undir stjórn amtmannsins í suður- og vesturumdæminu	
146	Jafnaðarsjóður suðuramtsins 1879 146.
147	Jafnaðarsjóður vesturamtsins 1879 146.
149	Búnaðarskólasjóður suðuramtsins 1879 148.
150	Búnaðarskólasjóður vesturamtsins 1879 149.
151	Styrktarsjóður konungslandseta í suður-amtinu 1879 150.
152	Búnaðarsjóður vesturamtsins 1879 150.

SKÝRSLUR UM FUNDI AMTSRÁÐANNA.

14	A. í norður- og austurumdæminu 27.—29. maí 1879 11—12.
	1. Fjárkláðavottur á Þingnesi í Borgarfirði.
	2. Upprekstrarskylda Engihlíðarhreppsmanna á Eyvindarstaðaheiði.
	3. Kostnaður við kennslu málleysingja í Kaupmannahöfn.
	4. Styrkur handa Jónasi búfræðingi Eiríkssyni.
	5. Ferðir Sveins búfræðings Sveinssonar.
	6. Styrkur til að læra tóskap erlendis.
	B. í norður- og austurumdæminu 26. nóvember til 8. desember 1879 12—96
	1. Reglugjörð fyrir hreppstjóra.
	2.—4. Gjörðabækur sýslunefnda rannsak- aðar og reikningar sýslusjóða 1878 yfirskoðaðir.
	5. Vegagjörð á Öxnadalshéiði.
	6. Þingmannavegurinn yfir Vaðlaheiði.
	7.—8. Sýsluvegareikningar 1878 yfir- skoðaðir.
	9. Þóknun fyrir brunnagröpt.
	10.—11. Yfirskoðaðir reikningar nokkurra sjóða, sem eru undir umsjón amts- ráðsins, allir um árið 1878.
	12. Brú á Eyvindará í Norðurmúlasýslu.
	13. Sýsluvegir í Norðurmúlasýslu.
	14. Stofa handa amtsbókasafninu.
	15. Styrktarsjóður handa þeim, er biða tjón af jarðeldi.
	16. Styrkur handa Jónasi búfræðingi Eiríkssyni.
	17. Skipti á jörð tilheyrandi legati Jóns Sigurðssonar fyrir aðra jafngóða jörð.
	18. Áætlun um gjöld og tekjur jafnaðar- sjóðs norður- og austuramtsins á ár- inu 1880.
	19. Styrkur handa framfarafjelagi Ey- firðinga.
	20. Styrkur og lán handa kvennaskólan- um í Eyjafirði.
	21. Fyrirmyndir fyrir búnaðarskýrslum.

Bls.

22. Skriptir við amtsráðið.
143 C. Í suðurumdæminu 30. júní til 2. júlí 1880 135—139.
1.—2. Yfirskoðaðir reikningar nokkurra sjóða, sem eru undir umsjón amts- ráðsins 1879.
3. Lán veitt sýslunefndinni í Árnes- sýslu til að stofna gagnfræðaskóla.
4. Alþýðuskólinn í Flensborg.
5. Leigumáli á spítalajörðinni Hörgslandi.
6. Sæluhúsið á Kolviðarhóli.
7. Efling búnaðar.
8. Styrkur handa Halldóri búfræðingi Hjálmarssyni.
9. Regla á hrossamörkuðum í Rangár- vallasýslu.
10. Kvennaskólinn í Reykjavík.
11.—12. Yfirskoðun á sýslusjóðsreikning- um 1878 og gjörðabókum sýslunefnda.
13. Vegir í Árnessýslu.
14. Eyðublöð undir skýrslur hreppstjóra og hreppsnefnda.
15. Bóluefni
16. Ferð til að kynna sjer sandfok í Skaptafellssýslu.
17. Áætlun um tekjur og gjöld jafnaðar- sjóðs suðuramtsins árið 1881.
144 D. Í vesturumdæminu 12. og 13. júlí 1880 139—146
1. Reikningar sjóða, sem eru undir stjórn amtsráðsins endurskoðaðir.
2. Sýslunefndinni í Dalasýslu leyft að taka lán til að stofna skóla.
3. Breytingar á póstgöngum í vestur- amtinu.
4. Sýslunefndinni í Strandasýslu leyft að taka lán til vegabóta.
5. Málleysingjakennsla síra Páls.
6. Kvennaskólinn í Reykjavík.
7. Endurbót á fjallvegum.
8.—12. Ýmsir sýsluvegir.
13. Afskipti sýslunefndar af hreppsvegi.
14. Vanreiknað varðkaup við Hvítá 1875.
15. Fjárveiting til að bæta lendingar skipa.
16. Heilbrigðisreglugj. fyrir hreppsnefndir.
17. Þóknun fyrir langa þjónustu sem yfirsetukona.
18. Efling búnaðar.
19. Verblaun handa Torfa Bjarnasyni í Ólafsdal.
20. Styrkur til að kaupa útlent sauðfje.
21. Tekjur og gjöld búnaðarsjóðs vestur- amtsins 1880.
22. Reglugjörð fyrir búnaðarskóla í Ó- lafsdal.
23. Bónarbrjef um að fá jarðyrkju- mann.

24. Áætlun um tekjur og gjöld jafnað-arsjóðs vesturamtsins 1881.
25.—27. Yfirskoðaðir sýslusjóðsreikning-
ar og gjörðabækur sýslunefnda.

AUGLÝSINGAR UM NÝTKOMIN LÖG 1, 41, 105,

EMBÆTTASKIPUN O. FL.	8, 96, 116, 120, 128, 136, 152, 176.
ÓVEITT EMBÆTTI	8, 44, 64, 176.
HEIÐURSMERKI OG HEIÐURSGJAFIR	120, 136.
PRESTAR VÍGÐIR	128.

NAFNAREGISTUR OG ORÐA.

Áðstodarprestar 152.
Afgreiðslugjald skipa 21, 127.
Akraness barnaskóli 105.
Álptaness þinghá 166.
Alþingisfrumvörp til laga um
smáskamtalækningar 59,
lagaskóla 60, framfærzlu
prestaekna 100.
Alþingishús 165.
Amtsråd, fjárveitingarvald 113.
Árgjald brauða 24, 118.
Arni prestur Þorsteinsson 128.
Atkvæðisrjettur bæjarfógeta 97.
Austur-Eyjafjallahreppur 17.
Bald húsasmiður 165.
Bálkastadir, kirkjujörð 129.
Barnaskólar, styrkur 99, 132,
lán 105, 166, 171.
Benedikt kennari Gröndal 16.
Bessastadahreppur 166.
Bifúlfjellag 29.
Bjarnaness prestakall 24, 58.
Bjarni ættfræðingur Guð-
mundsson 16.
Bjarni prestur Sveinsson 117,
165.
Björn prófastur Halldórsson
132.
Björn kennari Magnússon Ól-
sen 128.
Borðeyri, gufuskipleið 29.
Bólusótt 119, 122, 135.
Brandagil kirkjujörð 129.
Brandur prestur Tómasson 96.
Breiðabólstaður þjóðjörð 171.
Brjefspjöld 109.
Búfræðingar, námsstyrkur 114,
125, 129, laun 110.
Búnaðarefning 19, í norður-
og austurumdöminu 113,

135, suðurumdöminu 123,
129, vesturumdöminu 124.
Búnaðarkennsla í Ólafsdal 144.
Bygging þjóðjarða, reglur 106,
114, hreppseignar 133.
Bæjarfógeti, atkvæðisrjettur 97.
Bæjarhreppur 115.
Bæjarstjórn, gjörðabók 1, lán
171.
Bækur, sönghepti 118, skóla-
skýrsla 155.
Carl Franz Siemsen kaup-
maður 26.
Carl Trolle, lieutenant 167.
Champagne cider, tollur 164.
Clarine skip 26.
Daniel prófastur Halldórsson
136.
Diana strandsiglingaskip 21.
Dýra og myndasafn 16.

Ecúador, burðargjald 124.
Eggert sýslumaður Briem 136.
Einar þurfamaður Ingimunds-
son 18.
Einar sýslumaður Thorlacius
63, 120.
Einar prestur Vigfússon 128.
Einar prentari Þórðarson 156.
Eiríkur prestaskólakennari
Briem 128.
Ekkjuframfærzla presta 100.
Elliðaárnar 131, 134.
Embættislaun setts embættis-
manns 129.
Endurskoðun reikninga 3.
Engihlíðarhreppur 162.
England, póstsendingar 103.
Eptirlaun prests af prestakalli
117, 165, úr landssjóði 152.

Erlendur bóndi Pálmason 136.
Eskifjörður, útmæling 21, póst-
afgreiðsla 103.
Eyjólfur prestur Jónsson 96,
116.
Eyrarprestakall 123.
Fasteignartíund 62.
Fáskrúðsfjörður, fiskiveiðar 175.
Fáskrúðsfjarðarhreppur 115.
Fátækramál, uppfóstur ung-
barna 17, sjúkrahúslega
sveitarómaga 97, flutningur
á vitfirringi 100, framfærzlu-
skylda óskilgetins sonar 111,
heimildarlaus flutningur 115,
leyfislaus dvöl húsmanns 157,
hvort 10 ára dvöl hafi slitnað
161, nauðsyn sveitar-
styrks, sem búið var að end-
urgjalda, 163.
Fells prestakall 98.
Ferðaáætlun gufuskipa 36,
landpósta 38, 159.
Fischer sýslumaður 120.
Fiskiveiðar í landhelgi 110,
125, samþykktir 172, 174,
175.
Fjallskil, niðurjöfnun 129,
skylda hreppstjóra 158.
Fjallvegir, Vaðlaheiði 20, Öxna-
dalsheiði 20, í suður- og
vesturumdöminu 64, Vest-
dalsheiði 117.
Fljótshlíðarhreppur 17.
Fólkstal almennt 53, fyrir-
myndir og reglur 54, 55,
56, skýring 123.
Fornleifafjellag 110.
Framfærzla sveitarómaga, sjá
«fátækramál».

Fyrirlestrar á prestaskólanum 106.

Færeyingar 125.

Gagnfræðisskólinn á Möðruvöllum 8, 111, 171.

Gangnaskil, sjá fjallskil

Garðahreppur 166.

Garðaprestakall á Akranesi 63.

Garpsdalsprestakall 132.

Gilsbakka prestakall 161.

Gjaldheimtumenn, þinglestur á veitingabryfum 102.

Guðmundur þurfamaður Gamalielsson 97.

Guðmundur prestur Helgason 96.

Gufuskipaferðir 26, 28, 36, 104.

Guttormur búfræðingur Vigfússon 110, 128.

Hannes skipstjóri Hafliðason 17.

Haukagil kirkjujörð 161.

Hehtograferuð blöð 105.

Helgafellssveit 163.

Helgi hjeraðslæknir Guðmundsson 96.

Helgi þurfamaður Sigurðsson 100.

Hesteldi presta 19.

Heytollur 104.

Hjálmar hreppstjóri Hermannsson 136.

Hjeraðslæknislaun 97.

Hjörtur þurfamaður Guðmundsson 162.

Hoffelskirkjusókn 57.

Hólmaprestakall 151.

Hrafnagilshreppur 64.

Hraunkot þjóðjörð 158.

Hreppsnefndarkosning 132.

Hreppstjórar, reglugjörð 65, 115, rittöng 158, gangnaskylda og uppboðslaun 158.

Húnafló, mæling 29.

Húsmennska ólögleg 18, 97 157.

Hvassafell kirkjujörð 161.

Höfðahverfissparisjörður 166.

Ingólfur herskip 29, 167.

Ísafjardarkaupstaður 123.

Ísafoldarprentsmíðja 156.

Jarðeldur, sjóður handa þeim, er biða tjón 110.

Jóhannes bóndi Zakaríasson 129.

Jón alþingismaður Sigurðsson, útför 62, bókasafn 128.

Jón bókaforður Arnason 128.

Jón bóndi Bjarnason 136.

Jón dannebrogsmáður Bjarnason 120.

Jón prestur Bjarnason 117.

Jón ritari Jónsson 134.

Jón skipstjóri Gunnlaugsson 165.

Jón skólastjóri A. Hjaltalín 120.

Jónas búfræðingur Eiríksson 14.

Jónas organisti Helgason 1, 118.

Jónas prestur Hallgrímsson 96.

Keflavík hreppseign 133.

Kirkjubæjarklaustur, sýslumannssetur 63.

Kirkjujörð seld 129, 161.

Kjalarnefshreppur 157.

Kjósarhreppur 166.

Kjartan prestur Einarsson 128.

Kristófer landseti Þorvarðsson 171.

Kvennaskóli á Laugalandi 113, 117.

Lagafrumvörp, sjá alþingi.

Lagaskóli 60.

Landhelgi 103, 110, 167.

Landssjóður lögsókn 29.

Lán úr vidlagasjóði, heimild landshöfðingja 127, til byggingar á prestssetri 24, 63, 108, til jarðabóta á prestssetri 98, 133, 164, til að kaupa kvennaskólahús 117, til að byggja barnaskóla 105, 166, 171.

Lárus sýslumaður Blöndal 29.

Laugalands kvennaskóli 113, 117.

Laun læknis 60.

Laxárdalshreppur 163.

Laxveiði í Elliðaám 131, 134.

Leigumáli þjóðjarða 109.

Lífssje prestaekkna 100.

Ljóstollur 104.

Lærði skólinn, dýrasafn 16, frönskukennsla 99, skýrsla 156.

Lögtak fyrir sveitargjaldi 64.

Magnús þurfamaður Bødvarsson 163.

Manntal, sjá „fólkstal“.

Manntalsreikningur 154.

Markús prestur Gíslason 152.

Markús skipstjóri Bjarnason 129.

Matthías prestur Jochumsson 136.

Mela og Leirárhreppur 100.

Mjóeyri við Eskifjörð 21.

Mosfellssveit 97.

Mourier herskipsföringi 29.

Múnkaþverá, þjóðjörð 109.

Möðruvallaskóli 8, 111, 171.

Nesþingaprestakall 164.

Norðfjörður, fiskiveiðar 174.

Norðmenn, sildarveiði 103, 122, 167, 172.

Noregur, póstgjald 25, bólusótt 119, 122, 135.

Óddaprestakall 151.

Ólafsvallaprestakall 24.

Ólafur prestur Bjarnarson 176.

Ólafur prófastur Johnsen 132.

Ólafur prestur Ólafsson 128.

Organsláttur 1.

Páll prestur Jónsson 132.

Páll prestur Ólafsson 120.

Páll prestur Pálsson 117, 165.

Páll prestur Sigurðsson 8.

Pjetur verzlunarstjóri Guðjohnsen 161.

Polygraferuð blöð 105.

Póstmál, ferðaáætlanir 36, 38, 159, gufuskipsferðir 26, 28, 36, 104, peningabryf til Norvegs 25, póstmerki 57, póstaðgreiðsla 103, samband við England 103, við Uruguay og Ecuador 124, polygraferuð og hektograferuð blöð 105, týnd sending 126.

Prestaköll, framkvæmd á lögum 58, uppbot 98, 131, 151, veiting 25, 164.

Prestar, lán 24, 63, 98, 108, 133, 164, eptirlaun 117, 165,

152, tekjuskattur 19, tíundarskylda 98.

Prestaskólinn 105.

Prestsekkjur, styrkur 22, lífeyrir 100.

Prjedikunartextar 161.

Prestsetur, húsbygging 24, 63, 108, jarðabætur 98, 133,

164.

Rannsóknardómari 134.

Reglugjörð fyrir hreppstjóra 65,

115, fyrir gagnfræðaskóla 110, fyrir niðurfjöfnun á kirkju-

- gjaldi 133, fyrir búnaðar-
kennslu í Ólafsdal 144.
Reikningar, endurskoðun 3, fyrir-
myndir 154.
Reyðarfjörður fiskiveiðarsam-
þykkt 172.
Reykjavík, bæjarfulltrúi 1, bæj-
arfégeti 97, barnaskóli 171.
Reynistaðarprestakall 25.
Rípurhreppur 133.
Rítföng hreppstjóra 158.
Sálmabókarnefnd 30, 132.
Samtíund 153.
Samningur um gufuskipaferðir
26.
Samþykktir um fiskiveiðar 172,
174, 175.
Sandaprestakall 132.
Sass & Sønner verzlun 121.
Seltjarnarneshreppur 97, 157.
Siglufjardarskarð 64.
Siglufjardarsparisjóður 104.
Sigurður prestur Jensson 128.
Sigurður þurfamaður Jónsson.
157.
Sigurður södlari Jónsson 161.
Sigurður kennari Sigurðsson
99, 128.
Sigurður Thoroddsen, barn 117
Sildarveiði skilyrði fyrir 103,
110, 167, spítalagjald 122,
172.
Sjóður handa þeim, er biða
tjón af jafeldi 110.
Sjómannafræði 17, 129.
Skaptafellssýsla 63.
Skattamál, reikningsskil 154,
tekjuskattur 79, 121.
Skattaskrár 153.
Skilmannahreppur 100.
Skipaferðir frá Þýzkalandi 26.
Skipasmíði, styrkur til að læra
165.
Skiptamál, virðing á dánarbúi
20.
Skólar, sjá «barnaskólar» «lærði
skólinn», «Möðruvallaskól-
inn», «prestaskólinn».
Smáskamtalækningar 59.
Sóknarnefnd, hluttekkt í veit-
ingu á prestaköllum 164.
Sóknartöflur yfir fólksfjölda 55,
123.
Sparisjóðir 104, 167.
Spítalagjald af sild 122, 172.
Staðarprestakall 129.
Stafafellsprestakall 117, 165.
Stefán sýslumaður Bjarnarson
130.
Stefán prestur Jónsson 96.
Stefán prestur Thórarensen
132.
Steingrímur prófastur Jónsson
96.
Stekkjanesshjáleiga 123.
Strandsiglingar 26, 28, 36,
104.
Stýrimannsfræði 17, 129.
Styrkur úr landsjóði handa
ættfræðingi 16, til dýra- og
myndasafns 16, til sjómanna-
fræðiskennslu 17, til efling-
ar búnaði 19, 113, 135, 123,
124, 129, handa uppgjafa-
prestum og prestaekkjum 22,
til útgáfu söngheptis 118
til að læra stýrimannsfræði
129, til að læra skipasmíði
165.
Sv. Jacobsen & Co. verzlun
164.
Sveitarstjórn, sjá «fátækramál»,
«fjallskil», «amtsráð».
Sýslunefnd, lán 105, 117.
Sýslumenn, aðsetur 63, laun
130, umboðsmaður 161.
Söngur, til sögn 1, prentun á
sönghepti 118.
Tekjuskattur prests 79, af
verzlun 121.
Tekjuskrár skattaneftnda 153.
Thomsen kaupmaður 131, 134.
Tiundarskylda presta 98.
Tollheimtu-umboðsmaður 161.
Tollur af champagnecider 164.
Tómás prestur Þorsteinsson
96.
Tómas þurfamaður Tómasson
17.
Torfastaðaprestakall 24, 108.
Torfi búfræðingur Bjarnason
124, 166.
Tryggvi alþingismaður Gunn-
arsson 62.
Ulfheiður þurfalingur Magnús-
dóttir 115.
Uppbóð á óskilafje 158.
Uppbót á prestaköllum 99, 132,
151.
Uppeldisstyrkur 117.
Uppgjafaprestar 22.
Uruguay 124.
Valdimar prestur Briem 132.
Valþjófsstaðar prestakall 133.
Vegir sjá «fjallvegir».
Veitingarbrjef þinglestur 102.
Veiting á prestaköllum 25, 164.
Verðlagsskrár 61.
Verzlunarstaðir, Eskifjörður 21,
103, Borðeyri 29.
Vestmannaeyjar, tíund 62.
Vestur-Landeyja-hreppur 132.
Viðlagasjóður sjá «lán».
Vilh. Holm verslunarstjóri 121.
Virðing á dánarbúi 20.
Vitagjald 126, 127.
Vöruflutningsskip 26.
Yfirsetunám 62.
Yfirskattaneftndarmenn, þóknun
119.
Þegnriettindi 103, 110, 167.
Þinglestur veitingabrjefs 102.
Þinghá, skipting 166.
Þingvellir, rannsókn 110.
Þjóðjardir, almennar reglur 106,
114, leigumáli í vesturum-
döminu 109, endurbætur
109, 171.
Þorleifur dannibrogsmáður Kol-
beinsson 136.
Þóróddsstaða prestakall 25.
Þorvaldur læknir Jónsson 97.
Þ. bóndi Bergþórsson 104.
Þorvaldur kennari Thoroddsen
120.
Þorsteinn sýslumaður Jónsson
130, 136.
Þýsk skip 26.
Þæfusteinn prestsetur 164.
Ættfræðingur 16.

LEIÐRJETTINGAR.

- Bls. 22—24 ber að lesa í stað orðanna «annar styrkur» við hina einstöku
uppgjafapresta og prestaekkjur: **eptirlaun og annar styrkur 1879.**
- 44 l. 29 «skipt með 5» les: skipt með **6.**
 - 53 l. 23 «sóknartöflur þessar með» les: **sóknartöflur með.**
 - 72 l. 32 «mannfundi, getur» les: mannfundi **undir berum himni, getur.**
 - 86 l. 16 «fylgir» les: **fylgja.**
 - 90—96 efst er númer hreppstjórarreglugjörðarinnar «86» í stað **68.**
-

Nýutkomin lög.

Konungleg auglýsing um, að konungur sje kominn heim aptur, gefin út 30. nóvbr. 1879, birt í A deild stjórnartíðinda 1879 bls. 100—101.

Lög um breyting á tilskipun um sveitarstjórn á Íslandi 4. maí 1872, staðfest 9. janúar 1880, birt í A deild stjórnartíðinda 1880 bls. 2—5.

Lög um uppfæðing barna í skript og reikningi staðfest 9. janúar 1880 birt í deildinni A bls 6—9.

— *Brjef landshöfðingja til landfógeta um tilsögn í sönglist og organslætti.* — Með því að organsleikarinn við dómkirkjuna í Reykjavík Jónas Helgason hefir skuldbundið sig til að fullnægja skilyrði því, sem sett er í 12. gr. B IV. fjárlaganna, um «að veita ókeypis tilsögn í sönglist og organslætti þeim, sem gjörast ætla organleikarar við kirkjur út um landið», vil jeg hjer með mælast til þess, að þjer herra landfógeti útborgið nefndum Jónasi Helgasyni upphæð þá, 1000 kr. um árið, sem í þessu til-liti er veitt í fjárlögunum, með $\frac{1}{12}$ eður 83 kr. 33 a. um hvern mánuð.

1
10. jan.

— *Brjef landshöfðingja til bæjarfógetans í Reykjavík um að víkja fulltrúa úr bæjarstjórninni.* — Jón landshöfðingjaritari Jónsson hefir 4. f. m. áfrýjað til mín ályktun þeirri, sem meiri hluti bæjarstjórnarinnar í Reykjavík feldi á fundi sama dag, þar sem honum var vikið úr bæjarstjórninni, og með brjefi frá 3. p. m. hefi jeg meðtekið bæði álit bæjarstjórnarinnar um þær ástæður, sem þessi ályktun styðst við, og einnig yfirlýsing áfrýjanda í þessu tilliti með þeim athugasemdum, sem næstnefnd yfirlýsing hefir gefið herra bæjarfógetanum tilefni til, sem og brjef frá 6. p. m., sem inniheldur þær ítarlegu skýringar, sem jeg í þessu efni hafði óskað að fá. Samkvæmt þessu skal yður, herra bæjarfógeti, tjáð hið eptirfylgjandi til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar bæði fyrir bæjarstjórninni og Jóni landshöfðingjaritara Jónssyni.

2
13. jan.

Rjettur sá, sem bæjarstjórnin á eptir 10. gr. tilskipunar um bæjarstjórn Reykjavíkur kaupstaðar frá 20. apríl 1872 til að víkja úr bæjarstjórninni bæjarfulltrúa þeim, sem vanrækir eða færast undan að gjöra það, hann er skyldur til sem bæjarfulltrúi, er í sjálfu sjer ekki samkvæmur undirstöðu þeirri, sem tilskipunin er byggð á í heild sinni, sem sje rjetti bæjarbúa til þess að kjósa meðal hinna kjörgengu bæjarbúa, fulltrúa þann, sem þeir, kjósendurnir, með atkvæðafjölda álíta færastan til þessa starfa, verður því eptir hlutarins eðli að beita rjetti þessum með mestu varúð, sem og liggur bæði í orðatiltækjum tilskipunarinnar: «Þannig að nauðsyn beri til, að hann fari frá» og í því, sem við er bœtt, að sá, sem vikið er úr bæjarstjórninni móti vilja sínum, «getur borið kæru sína undir landshöfðingja, sem leggur endilegan úrskurð á málið»; því landshöfðingi hlýtur að byggja úrskurð sinn á úrslitum þeirrar spurningar, hvort sú skylduvanrækt, sem hefir orsakað útilokunina, er svo vaxin, að hún gjöri útilokun hlutaðeigandi bæjarfulltrúa nauðsynlega.

Ástæðurnar sem bæjarstjórnin hefir byggt á útilokun þá, sem hjer ræðir um, eru eptir yfirlýsing hennar frá 18. f. m. þær, sem nú skal greina:

1. Að Jón landshöfðingjaritari Jónsson hafi færst undan að skrifa undir gjörða-

Hinn 9. febrúar 1880.

2 13. jan. bók bæjarstjórnarinnar að fundarlokum síðan 26. febr. f. á., þótt hann hafi verið á fundum, og formaður fundarins hafi skorað á hann um það, að hann hafi stundum viljað bóka sjálfur athugasemdir í gjörðabókinni; en þegar honum hafi verið bannað það af formanninum með skírskotun til þingskapanna, að hann gæti látið bóka ágreiningsatkvæði sitt, en mætti ekki sjálfur að fundinum loknum rita athugasemdir sínar í gjörðabókina, hafi hann neitað að skrifa undir bókina.

2. Að áfrýjandinn hafi á bæjarstjórnarfundum komið þannig fram, að samvinnan við hann, hafi ekki einungis verið mjög óþægileg, heldur því nær ómöguleg.

3. Að 20 bæjarbúar hafi skorað á bæjarstjórnina að sjá um, að Jón ritari Jónsson ætti ekki lengur sæti í bæjarstjórninni.

Eins og það er í augum uppi, að áskorun sú frá 20 bæjarbúum, sem getur um í 3. tölulið, er með öllu þýðingarlaus með tilliti til úrslita máls þess, sem hjer liggur fyrir, og það jafnvel þótt áskorun þessi hefði fylgt álitum bæjarstjórnarinnar, sem þó var ekki. Þannig mun ekki heldur það, hvernig áfrýjandinn hefir komið fram á fundum bæjarstjórnarinnar, eða hve óþægileg sem samvinnan við hann kynni að hafa verið og hversu óánægðir sem hinir bæjarfulltrúarnir hafa verið með hann, gefa neina heimild til að gjöra hann rækan úr bæjarstjórninni, en þingsköp bæjarstjórnarinnar á fundum eiga að varna því, að einstakir bæjarfulltrúar sjeu óþægilegir viðfangs eða komi ónuglega fram á fundum og á ótilhlýðilegan hátt, og það geta þingsköpin gjört, ef þeim er rjettilega beitt.

Hvað aptur á móti við vikur útilokunarástæðunni undir 1. tölulið, inniheldur tilskipunin 20. apríl 1872, 11. gr. skýra ákvörðun um það, að allir fulltrúarnir, sem viðstaddir eru á hverjum fundi, skuli að fundarlokum undirskrifa gjörðabókina, og á hver þeirra heimting á að fá ágreiningsatkvæði sitt stuttlega bókað, og hlýt jeg að vera á sama máli og formaður bæjarstjórnarinnar, að hin síðasttalda ákvörðun veiti engum fulltrúa rjett til þess sjálfur að bóka athugasemdir í gjörðabókina, heldur að eins rjett til þess, áður en hann undirskrifar bókina, að fá það stuttlega bókað, að hann hafi verið á annari skoðun um eina eða fleiri af ályktunum þeim, sem gjörðar hafa verið á fundinum. Það getur þannig ekki verið neinn efi á því, að áfrýjandinn með því, að færast undan að undirskrifa gjörðabókina að fundarlokum frá því 26. febr. f. á., hefir vanrækt skyldu þá, sem honum lá á herðum sem bæjarfulltrúa eptir 11. gr. tilskipunarinnar, en eptir því sem framkomið er í þessu máli, virðist á hina hliðina hvorki hann sjálfur nje bæjarstjórnin að hafa lagt svo mikla þýðingu í þessa undanfærslu, að hún gæti gjört það nauðsynlegt, að honum yrði vikið úr bæjarstjórninni. Sumpart virðist honum sjálfum að hafa verið óljós þýðing hinnar greindu undanfærslu, þar sem hann virðist hafa álitid að 11. gr. tilskipunarinnar heimili honum rjett til að fá gjörðar ítarlegar athugasemdir í gjörðabókina um ástæðurnar fyrir ágreiningi frá ályktunum þeim, er meiri hlutinn hafði gjört, en þetta er misskilningur, eins og að ofan er tekið fram. Loksins hefir hann með því á bæjarfógetaskrifstofunni að rita undir það, sem skráð hafði verið um fundinn 6. nóv. f. á. og um fundinn 20. s. m., þar sem rætt hafði verið um skyldu bæjarfulltrúa til að skrifa undir gjörðabókina, sýnt að undanfærsla hans var byggð á því, að þýðing hennar væri honum ekki ljós, og að hann fyrst með því að íhuga nákvæmar það, sem kom fram á fundinum 20. nóv. f. á. hafi skilið það fullkomlega. Þó að ekki verði fallið á það, að hann hafi án beinlínis samþykkis oddvitans ritað nafn sitt undir gjörðabókina við fundinn 6. nóvbr. án áthugasemdar og við fundinn 20. nóvbr. með athugasemd, sannar þetta samt enn betur, að honum hafi verið það, sem getið hefir verið um óljóst.

Hins vegar virðist meiri hluti bæjarstjórnarinnar ekki hafa lagt þýðingu þá, sem spurning er um, í undanfærslu áfrýjandans fyrir en á fundinum 6. nóvbr. f. á., því fyrst 13. jan. á þessum fundi hefir verið ritað nokkuð í gjörðabókina um, að oddviti hafi skorað á hlutaðeiganda um að skrifa undir, og að hann hefði skorast undan að gjöra það sama kvöld. En hefði meiri hluti bæjarstjórnarinnar viljað byggja ályktun sína á undanfærslu þeirri frá að skrifa undir gjörðabókina, er átt hafði sjer stað um fleiri mánuði, hefði átt að geta þess í gjörðabókinni, og gefa það hlutaðeigandi bæjarfulltrúa til kynna á tilhlýðilegan hátt í hvert sinn, er hann hafði skorast undan að gegna skyldu þeirri, sem rétt hefir verið um, þegar þetta var gjört 6. nóvbr. f. á. hefir það, eins og að ofan er skýrt frá, haft þá afleiðingu, að áfrýjandinn hætti við undanfærslu sína, og skrifaði undir, þó hann gjörði það á óreglulegan hátt.

Samkvæmt því, sem tekið er fram, verður ekki sjeð, að skyldubroti því, sem áfrýjandinn hefir orðið sekur í, hafi verið svo varið, að það hafi gjört það nauðsynlegt, að hann færi úr bæjarstjórninni, og ályktun sú, sem meiri hluti bæjarstjórnarinnar gjörði á fundinum 4. desbr. f. á. er því samkvæmt 10. gr. tilskipunar 20. apríl 1872 hjer með úr gildi felld.

— **Skýrsla** um endurskoðun hinna sjerstöku íslenzku reikninga af hendi Árna landfógeta Thorsteinssonar 1876—1879. 3 14. jan.

Skýrslur og reikningar.	Innkomnir.	Endurskoðaðir.	Eptir.	Útkljáðir.	Eptir.
Skiptaskýrslur	90	90	»	70	20
Sýslureikningar	84	84	»	66	18
Spítalareikningar	72	64	8	46	26
Lestagjaldsreikningar	30	30	»	27	3
Tollreikningar	98	98	»	73	25
Umboðsjarðareikningar	103	80	23	78	25
Kirknareikningar	42	36	6	27	15
Ýmislegir reikningar	51	45	6	37	14
Aukatekjureikningar	19	19	»	1	18
Vitagjaldsreikningar	1	1	»	1	»
	590	547	43	426	164

Reykjavík 14. janúar 1880

Á. Thorsteinsson.

Reikningar.

Ágrip af reikningum nokkurra almenningsjóða, sem eru undir stjórn amtmannsins í norður- og austurumdæminu.
(Framhald frá stjórnartíðindunum 1879 B., bls. 176).

IV.

Búnaðarsjóður norður- og austuramtsins á árinu 1878.

4

Tekjur.

1. Sjóður við árslok 1879.

a. Í konunglegum skuldabréfum með 4% vöxtum:

Nr. 69 dagsett 10. október 1832 að upphæð . . . 835 kr. 52 a.

— 206 — 30. marz 1836 — — . . . 200 — " -

— 392 — 22. apríl 1839 — — . . . 394 — 66 -

b. Innritunarskirt. Ltr. C. fol. 3453 dags. $12\frac{1}{4}$ 74 að upphæð 400 — " -c. Skuldabréf fjárhagsstjórnarinnar $\frac{3}{8}$ 71 200 — " -

d. Í láni hjá einstökum mönnum með 4% vöxtum . . . 1965 — " -

e. Í vörzlum amtsins 369 — 71 " 4364 89

2. Endurborgað af lánum einstakra manna 65 "

3. Vextir af innstæðunni 1. a—d til 11. júní 1878, að frá dregnum 65 kr.,
sem eru endurborgaðar 157 21

Samtals 4587 10

Gjöld.

Kr. A.

1. Borgað Sveini búfræðing Sveinssyni eptirstöðvar af ferðakostnaði hans í
norðuramtinu árið 1874 23 33

2. Borgað fróken Önnu Melsted fyrir að kenna góða meðferð á mjólk . . . 50 "

3. Borgað Sveini búfræðing Sveinssyni eptirstöðvar af launum hans árið 1878 350 "

4. Hjer færirst til jafnaðar endurborgað lán, sjá tekjugrein 2. 65 "

5. Sjóður við árslok 1878:

a. Í konunglegum skuldabréfum 1430kr. 18a.

b. Innritunarskírteinið tekjugrein 1. b. 400 — " -

c. Skuldabréf fjárhagsstjórnarinnar 1. c. 200 — " -

d. Í láni hjá einstökum mönnum 1900 — " -

e. Í peningum 168 — 59 - 4098 77

Samtals 4587 10

5

V.

Jökulsárbrúarsjóðurinn í Norðurmúlasýslu á árinu 1878.

Tekjur.

Kr. A.

1. Sjóður við árslok 1877:

a. Konunglegt skuldabréf nr. 393 dags. 22. apríl 1839 að upph. 400 kr. " a.

b. Í láni mót veði í fasteign og 4% vöxtum 2350 — " -

c. Í vörzlum amtsins 270 — 45 - 3020 45

2. Vextir til 11. júní 1878:

a. af hinu konunglega skuldabréfi 16 — " -

b, - skuldabréfum einstakra manna 94 — " - 110 "

Samtals 3130 45

Gjöld.

1. Fyrir hirðingu brúarinnar með fl. 6 "

2. Lánað mót fasteignarveði og 4% vöxtum:

a. Madömu Kristínu Thorlacíus $12\frac{1}{8}$ 78 200 kr. " a.

b. Arna bónda Jónssyni 100 — " - 300 "

Flyt 306 "

3. Sjóður við árslok 1878:

	Fluttar	Kr.	A.	5
a. Konunglegt skuldabréf með 4% vöxtum	400 —	»	»	»
b. Í láni mótt veði í fasteign og 4% vöxtum	2350 —	»	»	»
c. Í peningum	74 — 45 —	2824	45	
	Samtals	3130	45	

VI.

6

Gjafasjóður Guttorms prófasts Þorsteinssonar til fátækra í Vopna-
fjarðarhrepp árið 1878.

Tekjur.

1. Sjóður við árslok 1877:

Innritunarskrteini Ltr. C. fol. 3455 dags. 12. janúar 1874 að upphæð	1600	»
2. 4% vextir af innstæðunni til 11. júní 1878	64	»
	Samtals	1664

Gjöld.

1. Styrkur veittur fátækri ekkju í Vopnafirði Kristínu Jónsdóttur frá Rauðshólum	64	»
2. Sjóður við árslok 1878:		
Innritunarskrteinið, sem tilfært er tekjumegin	1600	»
	Samtals	1664

VII.

7

Gjafasjóður Pjeturs Þorsteinssonar sýslumanns árið 1878.

Tekjur.

Kr. A.

1. Sjóður við árslok 1877:

a. Í konunglegum skuldabréfum með 4% vöxtum:		
Nr. 97 dags. 7 október 1833 að upphæð	352 kr.	» a.
Nr. 390 dags. 22. apríl 1839 að upphæð	737 — 66 —	
b. Innritunarskrteini Ltr. C. fol. 3454 dagsett 12. jan.		
1874 að upphæð	800 —	» -
c. Í láni hjá einstökum mönnum með 4% vöxtum	1050 —	» -
d. Í vörzlum amtsins	38 — 73 —	2978 39
2. Vextir til 11. júní 1878:		
a. Af innstæðunni 1. a. b. 1889 kr. 66 a.	75 — 58 —	
b. Af skuldabréfum einstakra manna 1. c.	42 —	» -
	Samtals	3095 97

Gjöld.

Kr. A.

1. Styrkur veittur ekkju og bónda í Vallanessókn Guðríði Einarsdóttur á Kolstaðagerði og Pjetri Ólafssyni á Gíslastöðum	117	58
2. Sjóður við árslok 1878:		
a. Í konunglegum skuldabréfum	1089 — 66 —	
b. Innritunarskrteinið Ltr. C. fol. 3454	800 —	» -
c. Í láni hjá einstökum mönnum	1050 —	» -
d. Í vörzlum amtsins	38 — 73 —	2978 39
	Samtals	3095 97

Jóns Sigurðssonar legat fardagaárið 1877—78.

Tekjur.

Kr. A.

1. Sjóður við árslok 1877:

a. Í fasteign jarðirnar:

Kristnes	. . .	34,4	hundruð	virt á	2400 kr.	» a.
Hvammur	. . .	33,8	—	—	2000 —	» -
Sýlistaðir	}	26,8	—	—	1740 —	» -
Sýlistaðakot						
Laugaland	}	32,6	—	—	1900 —	» -
Heiðarhús						
Miðland	. . .	7,4	—	—	1000 —	» -
1/2 Gloppu	. .	5,75	—	—	400 —	» -
					9440 —	» -

b. Í veðskuldabréfum með 4% vöxtum	. . .	5632 —	39 -	
- — — — — 3 1/2 % —	. . .	400 —	» -	15472 kr. 39 a.

c. Lánað 16/8—77 með 4% leigu	. . .	100 —	» -
— 11/12—77 — 4% —	. . .	443 —	7 -

d. Í vörzlum reikningshaldara		285 —	90 -	828 — 97 -	16301 36
-------------------------------	-----------	-------	------	------------	----------

2. Endurborgað af lánum einstakra manna		100	»
---	-----------	-----	---

3. Vextir til 11. júní 1878:

a. af 5632 kr. 39 a. með 4% vöxtum		225 kr.	29 a.
b. af 543 kr. 7 a. undir tekjulið 1. c. með 4%		12 —	13 -
c. af 400 kr. með 3 1/2 % vöxtum		14 —	» -
			251 42

4. Leigur haustið 1877 eptir 15 3/4 kúgildi:

a. 200 ál. reiknaðar eptir smjörverði verðlagsskrárinnar 1877—78		
á 52½ a.	105 kr. » -	
b. 115 meðalálnir eptir sömu verðlagsskrá á 54 a. . .	62 — 10 -	167 10

5. Landskuldir í fardögum 1878 reiknaðar eptir verðlagsskránni 1878—79:

a. 190 ál. í peningum árlega eins		72 kr.	66 a.
b. 530 meðalálnir á 54 ára		286 —	20 -
			358 86
Samtals			17178 74

Gjöld.

1. Umboðslaun 1/6 jarðagjaldanna að upphæð		87	66
--	-----------	----	----

2. Hjer ferist til jafnaðar endurborguð lán sjá tekjugrein 2.		100	»
---	-----------	-----	---

3. Lánað mót fasteignarveði og 4% vöxtum:

a. 11. dag júnímánaðar 1878		400 kr.	» a.
b. 11. — desembermánaðar 1878		438 —	30 -
			838 30

4. Sjóður við árslok 1878:

a. Í fasteign samkvæmt tekjulið 1. a.		9440 —	» -
b. - veðskuldabréfum með 4% vöxtum		6175 —	46 -
c. - — — — 3 1/2 % —		400 —	» -
c. - peningum		137 —	32 -
			16152 78
Samtals			17178 74

IX.

9

Gjöf Jóns Sigurðssonar til Vallnahrepps fardagaárið 1877—78.

Tekjur.

1. Sjóður í fardögum 1877:			
a. Jörðin Ytri Villingadalur 14,0 hundruð, virt á . . .	990 kr.	» a.	
b. — Merkigil 14,0 — — — . . .	1000 —	» -	
c. — ½ Gloppa 5,75 — — — . . .	320 —	» -	2310
2. Leigur haustið 1877 eptir 4¼ kúgildi reiknaðar eptir verðlagsskránni 1877—78:			
85 meðalálnir á 54 aura	45	90	
3. Landskuldir til fardaga 1878 reiknaðar eptir verðlagsskránni 1878—79:			
194 meðalálnir á 54 aura	104	76	
	Samtals	2460	66

Gjöld.

1. Umboðslaun ⅙ jarðargjaldanna	25	11	
2. Borgað til Vallnahreppsfátækra sjóðs	125	55	
3. Sjóður í fardögum 1878 eptir 1. tekjugrein	2310	»	
	Samtals	2460	66

X.

10

Styrktarsjóður fátækra ekkna og munaðarlausra barna í Eyjafjarðar-sýslu og Akureyrarkaupstað árið 1878.

Tekjur.

1. Sjóður við árslok 1877:			
a. Í konunglegum skuldabréfum með 4% vöxtum . . .	1288 kr.	45 ½	
b. — — — — — 3½% — . . .	564 —	22 ½	
c. — — — — — 3% — . . .	200 —	»	
d. — peningum	120 —	97	2173 65
2. Vextir af innstæðunni til 11. júní 1878	77	29	
Gjafahirzlan hefir ekki verið opnuð árið 1878.			
	Samtals	2250	94

Gjöld.

1. Styrkur veittur 4 ekkjum	70	»	
2. Sjóður við árslok 1878:			
a. Í konunglegum skuldabréfum eptir tekjugr. a—c . . .	2052 kr.	68 a.	
b. — peningum	128 —	26 -	2180 94
	Samtals	2250	94

XI.

11

Gjald til búnaðarskóla í norður- og austurumdæminu 1878.

Tekjur.

1. Sjóður við árslok 1877:	
----------------------------	--

a. Lánað mót veði í fasteign og 4% vöxtum . . .	5900 kr. » a.		
b. Í peningum	376 — 54 —	6276	54
2. Endurborgað af lánum einstakra manna ¹⁸ / ₆ 78		100	»
3. Vextir til 11. júní 1878:			
a. af sjóðnum 1. a. í fyrra árs reikningi 405 kr. . .	162 — » -		
b. — því, sem lánað er á árinu 1877 1850 kr. . .	64 — 53 —	226	53
4. Búnaðarskólagjald vorið 1878:			
a. af Húnavatnssýslu	225 — 29 —		
b. — Skagafjarðarsýslu	239 — 62 —		
c. — Eyjafjarðarsýslu	247 — 31 —		
d. — Þingeyjarsýslu	219 — 77 —		
e. — Norðurmúlasýslu	128 — 37 —		
f. — Suðurmúlasýslu	120 — 81 —	1181	17
		Samtals	7784 24

Gjöld.

Kr. A.

1. Hjer færirst til jafnaðar endurborgað lán sjá tekjugrein 2	100	»
2. Sjóður við árslok 1878;		
a. lánað mót veði í fasteign og 4 % vöxtum	5800 kr. » a.	
b. lánað á árinu 1878:		
Kristjáni Hall á Borðeyri ¹ / ₃ 78	200 kr.	
Tryggva Ólafssyni á Gilsá ¹⁵ / ₇ 78	200 —	
Magnúsi Jónssyni gullsmið á Akureyri ¹⁹ / ₈ 78	400 —	
Ólafi Ólafssyni á Minniökrum ¹¹ / ₉ 78	400 —	1200 — » -
c. Í peningum	684 — 24 -	7684 24
		Samtals 7784 24

EMBÆTTASKIPUN.

2. dag febrúarmánaður skipaði landshöfðingi prestinn að Hjaltabakka sira Pál Sigurðsson til þess að vera prest Gaulverjabæjar og Villingaholts safnaða í Arnes prófastsdæmi.

ÓVEITT EMBÆTTI

1. a, er ráðgjafinn fyrir Ísland hlutast til um veitingu á.

1. Embættið sem fyrsti kennari og forstöðumaður við gagnfræðaskóla þann, er samkvæmt lögum frá 7. nóvbr. hefir verið bygður á Möðruvöllum í Hörgárdal. Embætti þessu, sem veitt verður frá 1. septbr. þ. á., eru lögð 3000 kr. árslauð og leigulaus bústaður í skólanum.

2. Embættið sem annar kennari við nefndan skóla þessu embætti, sem veitt verður frá 1. oktbr. þ. á. eru lögð 2000 kr. árslauð. Þess skal getið, að kennarinn mun geta fengið 2 herbergi til búðar í skólanum, gegn því að gjalda eptir þau leigu þá, er landshöfðingi ákveður.

Søki aðrir en Íslendingar um embætti þessi, verða þeir að láta bönarbrjefum sínum fylgja tilheyrilegt vottorð um kunnáttu sína í íslenskri tungu samkvæmt konungsráskurðum 8. apríl 1844, 27. marz 1857 og 8. febrúar 1863.

Auglýst 12. janúar 1880.

Bönarbrjefin eiga að vera komin 25. maí 1880.

b, er landshöfðingi veitir.

Hjaltabakka prestakall í Húnavatns prófastsdæmi, metið 348 kr. 79 a., auglýst 4. febrúar.

Frá 1. október þ. á. mun verða settur kennari í dráttlist og bóklegri búfræði við gagnfræðaskólann á Möðruvöllum, hefir hann að launum 800 kr. á ári og nýtur þess utan, meðan hann er kennari við skólann, afgjalds af heimajörðunni Möðruvöllum. Bönarbrjef eiga að vera komin fyrir júnímánaðarlök þ. á.

XII.**12**

Sýsluvegasjóðirnir í norður- og austurumdæminu árið 1878.

Tekjur.

Kr. A.

1. Húnavatnssýslu:			
a. Eign frá fyrra ári	11 kr. 64 a.		
b. Sýsluvegagjald	1017 — 87 -	1029	51
2. Skagafjarðarsýslu:			
a. Sýsluvegagjald	959 — 4 -		
b. Skuld til næsta árs	114 — 10 -	1073	14
3. Eyjafjarðarsýslu:			
a. Eign frá fyrra ári	100 — 9 -		
b. Sýsluvegagjald	937 — 72 -	1037	81
4. Þingeyjarsýslu:			
a. Eign frá fyrra ári	816 — 4 -		
b. Sýsluvegagjald	1067 — 85 -	1883	89
5. Norðurmúlasýslu:			
a. Eign frá fyrra ári	1253 — 97 -		
b. Sýsluvegagjald	923 — 58 -	2177	55
6. Suðurmúlasýslu:			
a. Eign frá fyrra ári	208 — 24 -		
b. Sýsluvegagjald	1002 — 96 -		
c. Aðrar tekjur	42 — 32 -		
d. Skuld til næsta árs	1611 — 43 -	2864	95

Gjöld.

Kr. A.

1. Húnavatnssýslu:			
a. Vegabótakostnaður	862 — 91 -		
b. Önnur gjöld	94 — 14 -		
c. Eign til næsta árs	72 — 46 -	1029	51
2. Skagafjarðarsýslu:			
a. Skuld frá fyrra ári	162 — 14 -		
b. Vegabótakostnaður	911 — " -	1073	14
3. Eyjafjarðarsýslu:			
a. Vegabótakostnaður	761 — 12 -		
b. Eign til næsta árs	276 — 69 -	1037	81
4. Þingeyjarsýslu:			
a. Vegabótakostnaður	940 — 87 -		
b. Eign til næsta árs	943 — 2 -	1883	89
5. Norðurmúlasýslu:			
a. Vegabótakostnaður	1173 — 31 -		
b. Eign til næsta árs	1004 — 24 -	2177	55
6. Suðurmúlasýslu:			
a. Skuld frá fyrra ári	1422 — 76 -		
b. Vegabótakostnaður	1355 — 76 -		
c. Önnur gjöld	48 — " -		
d. Eign til næsta árs	38 — 43 -	2864	95

Hinn 14. febrúar 1880.

Sýslusjóðirnir í norður- og austurumdæminu árið 1878.

Tekjur.

Kr. A.

1. Húnavatnssýslu:

Eign frá fyrra ári	827 kr. 29 a.	
Niðurjöfnun 3 aurar á hundrað	403 — 39 -	
Aðrar tekjur	94 — 14 -	1324 82

2. Skagafjarðarsýslu:

Eign frá fyrra ári	298 — 63 -	
Niðurjöfnun 5 aurar á hundrað	642 — 87 -	
Aðrar tekjur	45 — 74 -	987 24

3. Eyjafjarðarsýslu:

Eign frá fyrra ári	194 — 34 -	
Niðurjöfnun 4 aurar á hundrað	505 — 85 -	700 19

4. Þingeyjarsýslu:

Niðurjöfnun 7 aurar á hundrað		844 26
---	--	--------

5. Norðurmúlasýslu:

Eignir frá fyrra ári	216 — 95 -	
Niðurjöfnun 5 aurar á hundrað	475 — 71 -	692 66

6. Suðurmúlasýslu:

Eign frá fyrra ári	126 — 58 -	
Niðurjöfnun 1½ eyrir á hundrað	125 — 29 -	251 87

Gjöld.

Kr. A.

1. Húnavatnssýslu:

Kostnaður greiddur úr sýslusjóði	589 kr. 50 a.	
Eign til næsta árs	735 — 32 -	1324 82

2. Skagafjarðarsýslu:

Kostnaður greiddur úr sýslusjóði	632 — 74 -	
Eign til næsta árs	354 — 50 -	987 24

3. Eyjafjarðarsýslu:

Kostnaður greiddur úr sýslusjóði	505 — " -	
Eign til næsta árs	195 — 19 -	700 19

4. Þingeyjarsýslu:

Skuld frá fyrra ári	75 — 99 -	
Kostnaður greiddur úr sýslusjóði	657 — 77 -	
Eign til næsta árs	110 — 50 -	844 26

5. Norðurmúlasýslu:

Kostnaður greiddur úr sýslusjóði	298 — 31 -	
Eign til næsta árs	394 — 35 -	692 66

6. Suðurmúlasýslu:

Kostnaður greiddur úr sýslusjóði	134 — " -	
Eign til næsta árs	117 — 87 -	251 87

Akureyri 28. maímánaðar 1879.

Christiansson.

Amtsráðsskýrslur.

A.

14

Fundur amtsráðsins í norður- og austurumdæminu 27.—29. maí 1879.

Ár 1879, 27. maímánaðar, var fundur amtsráðsins í norður- og austuramtinu settur á Akureyri af forseta ráðsins amtmanni Cristianssyni með amtsráðsmönnum Arn-
ljóti Ólafssyni og Einari Ásmundssyni.

Á fundinum voru tekin til meðferðar og umræðu þau mál, er hjer eru talin:

1. Forseti framlagði brjef frá Jóni landritara Jónssyni, þar sem hann skýrir frá því, að fjárkláðavotts hafi nýlega orðið vart á bönum Þingnesi í Andakílshreppi í Borgarfirði, og fer þess á leit, að amtsráðið geri gangskör að því, að vörður verði settur í sumar við Deildargil til að fyrirbyggja fjársamgöngur milli Borgarfjarðar og Norðurlands.

Eptir að amtsráðið hafði útvegað sjer allar þær skýrslur, sem kostur var á að fá um þetta efni, áleit ráðið, að eigi væri að svo komnu full ástæða til þess fyrir þetta amt, að skipa vörð milli Suðurlands og Norðurlands; en aptur á móti samþykkti amtsráðið, að skrifa sýslumönnunum í Húnavatns og Skagafjarðar sýslum og mælast til þess, að þeir ásamt sýslunefndunum í þessum sýslum hefðu vakandi auga á þessum nýuppkomna fjárkláða í Borgarfirði, og ef þeim virtist, sem hann mundi verða hættulegur fyrir þeirra hjeruð, að skýra þá amtmanninum tafarlaust frá því og koma fram með tillögur sínar um, hvort þeim sýndist þörf á að setja vörð, og á hvaða stöðvum og hversu fjölmennan. Skyldi það verða álit sýslunefndanna í fyrnefndum sýslum, að fjárkláðavörður væri nauðsynlegur, fjellst amtsráðið á, að helmingur kostnaðar þess, er af slíkum verði mundi leiða fyrir Norðurland, komi á jafnaðarsjóð amtsins.

2. Þá framlagði forseti áfrýjun frá sýslunefndarmanni Guðmundi Gíslasyni á Bolla-
stöðum, þar sem hann áfrýjar úrskurði sýslunefndarinnar í Húnavatnssýslu 29. til 31. janúar 1879 um upprekstrarskyldu Engihlíðarhreppsmanna á Eyvindarstaðaheiði. Amtsráðið áleit, eins og það hefir áður gjört í málinu um gangnatakmark milli Skrapatungu og Landsendarjetta, að úrskurðir sýslunefnda í fjallskilamálum sjeu fullnaðarúrskurðir, er eigi verði áfrýjað, og vísaði því málinu frá sjer.
3. Kom til umræðu brjef landshöfðingjans dags. 25. apríl næstl., og annað brjef, er því fylgdi, frá sýslumanni Skagfirðinga dags. 11. febrúar þ. á. um kennslu hins dauðdumba Friðriks Jónssonar, sem er sveitarómagi á Hólahrepp. Amtsráðið fjellst á, að piltur þessi mætti læra við dumbastofnunina í Kaupmannahöfn, eins og fram á var farið. En hvað kostnað þann snertir, er leiðir af kennslu og framfærslu drengsins, frá því hann fer og til þess hann kemur heim aptur, áleit meiri hluti amtsráðsins sanngjarnt, að Hólahreppur tæki á hverju ári þátt í honum með jafnaðarsjóðnum þannig, að hreppurinn borgi ár hvert eptir sem áður venjulegt hrepps-
ómagameðlag með piltinum. En með því allt amtsráðið var eigi á einu máli um, hvort slík skylda hvíldi á sveitarsjóðnum að lögum, var landshöfðingjanum skrifuð um það fyrirspurn.
4. Þá var tekið til umræðu bónarbrjef dags. 1. þ. m. frá Jónasi búfræðingi Eiríkssyni að Hafursá í Suðurmúlasýslu, þar sem þessi maður biður um 300 kr. styrk til að kaupa sjer mælingar- og jarðyrkjuverkfæri. Amtsráðið skrifaði sýslunefnd Suðurmúlasýslu um þetta efni, og óskaði að fá álit hennar um það.

- 14** 5. Forseti framlagði þar næst brjef frá Jóni sýslumanni Johnsen, 12. marz þ. á., þess efnis, að honum þótti óskilegt, að fá Svein búfrœðing til að ferðast einhvern tíma þetta sumar um Suðurmúlasýslu. Amtsráðið samþykkti að Sveinn færi austur á Eskifjörð til sýslumanns og ferðaðist svo um Suðurmúlasýslu til að leiðbeina mönnum við jarðabætur og einnig um Norðurmúlasýslu, ef sýslubúar svo vildu. Var gjörð áætlun um það, hvernig Sveinn skyldi verja tímanum og hvernig greiða skyldi ferðakostnað hans¹.
6. Því næst framlagði forseti landshöfðingi brjef 8. f. m., þar er landshöfðinginn óskar álits amtsráðsins um meðfylgjandi beiðni Gunnars Ólafssonar frá Ási í Hegranesi um 400 kr. styrk af fje því, er til jarðræktar m. m. er lagt í 10. gr. C. 5. fjárlaganna, til þess að læra vefnað, þóf og fleira, er að tóskap lyti. Amtsráðið áleit, að óskilegt væri að styrkur þessi væri veittur, en af fje því, er getur um í 15. grein fjárlaganna. Amtsráðið leyfði sjer að benda landshöfðingjanum til þess, að stofnast hefði á næstliðnum vetri í Eyjafirði fjelag til tóvjelakaupa og tóvinnu, og hefði fjelagi þessu þegar borizt skýrsla um nýjan vefstól Albanusar í Kolding, er fjelaginu litist mjög vel á. Með því nú að fjelagið mundi eflaust fá fleiri skýrslur um spunavjellar, þófmýlnur o. s. frv., þá óskaði ráðið, að landshöfðinginn vildi hlutast til um, að beiðandinn stæði í sambandi við fjelag þetta, svo beiðandinn bæði fengi þær skýringar og leiðbeiningar hjá fjelaginu, er það gæti í tje látið, og hann veitti því aptur aðstoð sína að einhverju leyti.

Fleiri mál komu eigi til umræðu á þessum fundi.

B.

15 Fundur amtsráðsins í norður- og austurumdæminu 26. nóvember — 8. desember 1879.

Fundurinn var haldinn á Akureyri af forseta ráðsins, amtmanni Christjánssyni, með amtsráðsmönnum Arnljóti Ólafssyni og Einari Ásmundssyni.

Komu þessi mál til umræðu á fundinum :

1. Forseti framlagði frumvarp til reglugjörðar fyrir hreppstjóra, er landshöfðingi hafði sent amtsráðinu til þess, að það segði um það álit sitt. Var frumvarp þetta nákvæmlega rétt og síðan samið álitsskjal um málið.
2. Þá voru lesin eptirrit eptir gjörðabókum allra sýslunefnda í amtinu, frá samtals 10 sýslunefndafundum, og þótti ekkert athugavert við þau.
3. Því næst voru rannsakaðir reikningar sýslusjóðanna fyrir árið 1878 úr öllum 6 sýslum amtsins, og fannst ekkert út á neinn þeirra að setja.
4. Samið yfirlit yfir fjárhag allra sýslusjóðanna árið 1878.
5. Forseti lagði fram brjef dags. 26. f. m. frá sýslumanninum í Eyjafjardarsýslu, þar sem hann mælist til þess, að amtsráðið styðji að því með tillögum sínum, að veitt verði úr landssjóði fje til að gera á næstkomanda sumri veg á Öxnadalsheiði Eyjafjardarmegin. Á vesturhluta þessarar heiðar hefir nú þegar verið gjörður vegur á kostnað landssjóðsins, og áleit amtsráðið nauðsynlegt, að eigi væri hætt við vegagjörðina á miðri heiðinni, heldur að henni yrði framhaldið yfir austurhlutann, og vildi því amtsráðið leyfa sjer að mæla hið bezta með því, að til þessa yrði veittar allt að 1000 kr. af því fje, er fjárlögin ætla til fjallvega.

1) Af þessari ferð Sveins varð ekki, fyrir þá sök að Múlasýslubúar gerðu mótbod móti honum.

6. Kom til umræðu hinn svo kallaði þingmannavegur, sem er aðalþjóðvegur og póstvegur yfir Vaðlaheiði milli Eyjafjarðarsýslu og Þingeyjarsýslu. — 19. sept. 1876 gjörði amtsráðið tillögu um það, hverjir vegir hjer í amtinu skyldu vera taldir fjallvegir, og var þingmannavegur þar á meðal. Tillögur amtsráðsins í þessu máli höfðu á sínum tíma allar verið samþykktar af landshöfðingja í auglýsingu um fjallvegi 9. nóv. s. á. að undanskildum þingmannavegi, er einn var eptir skilinn. Nú hagar svo til, að þessi vegur er einmitt fjölfarnari en nokkur annar fjallvegur í þessu amti, bæði vegna þess að hann er í nánd við Akureyri, og af því hann liggur upp frá botni Eyjafjarðar, er skerst 7 mílur inn í landið og hindrar allar landferðir til austurs og vesturs milli hinna ytri sveita í Eyjafjarðar- og Þingeyjarsýslu, en á hinn bóginn aðskilur hátt og ófært fjall hinar innri sveitir þessara sýslna. Amtsráðið varð því enn sem fyrri að álíta, að vegur þessi eigi sjálfsagt að teljast með fjallvegum landsins, en engan veginn með byggðavegum, samkvæmt lögum 15. okt. 1875, um vegina á Íslandi. Af þessum orsökum vildi amtsráðið leyfa sjer að fara þess á leit við landshöfðingja, að hann vildi ákveða, að þingmannavegur yfir Vaðlaheiði yrði hjer eptir talinn hinn 28. fjallvegur landsins.
7. Þá voru yfirskoðaðir sýsluvegareikningar fyrir árið 1878 úr öllum sýslum amtsins, og þótti eigi ástæða til að gera nema eina lítilfjörlega athugasemd við einn þeirra.
8. Samið yfirlit yfir fjárhag sýsluvegasjóðanna ár 1878.
9. Forseti framlagði brjef dags. 19. marz þ. á. frá sýslumanni Húnvetninga, er fer þess á leit fyrir hönd sýslunefndarinnar, að Jónas nokkur Guðmundsson á Stórugiljá fái verðlaun úr búnaðarsjóðnum fyrir það, að haun hefir lagt fyrir sig að grafa brunna, og alls starfað að grepti 54 brunna. Sýslunefndinni hafði þótt Jónas vinna hjeraði sínu þarfaverk með þessu, og vera verður launa fyrir það, án þess hún þó veitti honum neitt af sýslusjóði í því skyni. Amtsráðið áleit, að það gæti eigi orðið við þessari bön, bæði af því lítið fje væri til útbýtingar í sjóðnum, og í annan stað margt með að gjöra, er lá enn þá nær tilgangi sjóðsins. En amtsráðinu virtist vel til fallið, að sýslunefndin sjálf, sem bezt kann að meta það gagn, er Jónas hefir gjört sýslunni með brunnagrefti sínum, þóknist honum eitthvað fyrir það af sjóði sýslunnar.
10. Þá var yfirskoðaður reikningur jafnaðarsjóðs amtsins fyrir 1878. Hafði forseti eigi getað sent hann í tókan tíma til hinna kosnu amtsráðsmanna, með því nokkur fylgiskjöl hafði vantað. Í reikningi þessum eru talin ýms gjöld til fangahúsanna í amtinu, þótt viðhald þeirra sje með lögum 2. nóv. 1877 lagt á landssjóðinn frá 1. jan. 1878. En bæði var það, að sumt af þeim kostnaði, sem hjer var færður jafnaðarsjóðnum til útgjalda á árinu, var í rauninni frá árinu á undan, og svo var hinu öðru þannig varið, að þó hinir keyptu munir væru eigi útvegaðir fyr en 1878, þá hefði að rjettu lagi átt að vera búið að útvega þá fyrri. Amtsráðinu virtist því sanngjarnt, að jafnaðarsjóðurinn borgaði þennan kostnað í þetta skipti. Annars áleit amtsráðið, að fangahúsið í Húsavík væri mjög óparft og að eins til kostnaðarauka. Tvær smáar leiðrjettingar voru gerðar, sem teknar verða til greina í reikningnum fyrir 1879.
11. Því næst voru yfirfarnir reikningar nokkurra sjóða, sem eru undir umsjón amtsráðsins, allir fyrir árið 1878.

Þessir sjóðir eru:

1. Búnaðarsjóður norður- og austuramtsins.
2. Jökulsárbrúarsjóðurinn í Norðurmúlasýslu.

15

3. Gjafasjóður Guttorms Þorsteinssonar.
4. Gjafasjóður Pjeturs Þorsteinssonar.
5. Legat Jóns Sigurðssonar.
6. Gjöf Jóns Sigurðssonar til Vallnahrepps.
7. Styrktarsjóður handa fátækum ekkjum og munaðarlausum börnum í Eyja-fjarðarsýslu og á Akureyri.
8. Gjald til búnaðarskóla í norður- og austuramtinu.
12. Forseti framlagði brjef frá sýslumanni í Norðurmúlasýslu, er fer þess á leit, að amtsráðið leyfi sýslunefndinni þar að leggja allt að 300 kr. af sýsluvegasjóði til brúar á Eyvindará í Suðurmúlasýslu. Amtsráðið samþykkti, að verja mætti til brúar þessarar allt að þriðjungi af þessa árs sýsluvegagjaldi Norðurmúlasýslu, og ef nauðsyn þætti til bera jafnmiklum hluta 1880.
13. Voru samþykktar tillögur úr Norðurmúlasýslu um það, hverjir vegir þar skyldu taldir sýsluvegir.
14. Forseti framlagði brjef frá bæjarfógeta á Akureyri, þar sem hann tilkynnir, að Akureyrarkaupstaður afsali sjer tilkalli til stofu þeirrar í fangahúsinu, þar sem amtsbókasafnið er geymt.
15. Þá komu til umræðu tvö brjef frá landshöfðingjanum, þar sem hann leitar álits amtsráðsins um það, hvernig verja eigi vöxtum af styrktarsjóði handa þeim, er bíða tjón af jarðeldi. Tillögur beggja sýslunefndanna í Múlasýslunum um þetta efni voru fengnar og hafðar til hliðsjónar. Amtsráðið lagði fyrir sitt leyti til í þessu máli, að helminginum af þessa árs vöxtum af sjóðnum — en þeir eru taldir um 800 kr. — væri varið þannig, að búfræðingarnir Jónas Eiríksson í Suðurmúlasýslu og Guttormur Vigfússon í Norðurmúlasýslu fengu hvor fyrir sig 200 kr. til að ferðast um hvor í sinni sýslu og leiðbeina mönnum í því, sem lýtur að framförum í búnaðarefnum. Amtsráðið vildi koma því til leiðar, að í hverri sýslu þessa amts væri að minnsta kosti einn búfræðingur til að ferðast um, og að sýslan launaði honum sjálf með tiltölulegum styrk úr landssjóði, meðan fje verður veitt til þess í fjárlögnum. Þessi regla er nú þegar komin á í Húnavatnssýslu, og mundi einnig á komin í Þingeyjar-sýslu, ef búfræðingur sá, er þar var ráðinn til þessa, hefði eigi andast á næstliðnu vori. Hinn helming vaxtanna af styrktarsjóðnum áleit amtsráðið, að í þetta skipti ætti að leggja við innstöðuna. En ráðið vænti þess, að bráðum mundi opnast vegur til að stofna búnaðarskóla í Múlasýslunum, og ímyndaði sjer, að þá yrði rjettast, að leggja vöxtu þessa sjóðs til viðhalds skólanum.
16. Jónas búfræðingur Eiríksson í Suðurmúlasýslu hafði bedið um styrk til að kaupa verkfæri til jarðyrkju og landmælinga, og síðar hafði komið frá honum ný beiðni um fjárstyrk til að fara til Kaupmannahafnar að læra þar betur búfræði. Til þess að uppfylla hina fyrri fjárbón hafði amtsráðið ekki annað fje undir hendi en vöxtuna af búnaðarsjóðnum, en af þeim höfðu verið sendar 200 kr. til Skotlands til verkfærakaupa eptir álykt ráðsins í fyrra vetur. Það sem nú var afgangi í sjóði voru að eins 70—80 kr.; og var eigi hægt að veita af því neitt, sem munaði, til að kaupa plóga, herfi, aktygi o. s. frv., enda virtist amtsráðinu eðlilegast, að þeir, sem sæju sjer hagsvon af að nota slík áhöld, útveguðu sjer þau sjálfir, hvort heldur það væru einstakir menn eða búnaðarfjölög. En amtsráðið veitti þar í mót Jónasi 50 kr. styrk til að kaupa sjer hallamæli og jarðnafar, er það áleit honum ómissandi að eiga. Hvað viðveik síðari fjárbón Jónasar um styrk til nýrrar utan-

ferðar, þá virtist amtsráðinu, að honum mundi fyrst um sinn nægja það, er hann hefir lært í búnaðarskólanum að Steini í Norvegi, þar sem Jónas hefir fengið mjög góðan vitnisburð í öllum þeim 26 námsgreinum, er þar eru kenndar.

17. Leiguliði á jörð, er tilheyrir legati Jóns Sigurðssonar, hafði óskað að fá ábúðarjörð sína til eignar í staðinn fyrir aðra jarðeign, er stjórn legatsins álitu jafnmikils virði og jafngóða eign. Amtsráðið leyfði sjer að bera undir álit landshöfðingja, hvort stjórnendur legatsins mundu hafa heimild til að semja um slík jarðaskipti.
18. Var samin

ÁÆTLUN

um gjöld og tekjur jafnaðarsjóðs norður- og austuramtsins á árinu 1880.

Gjöld:	Kr. A.
1. Til gjafsóknarmála	400 "
2. — sáttamála	20 "
3. — heilbrigðismála	150 "
4. — menntunarmála	500 "
Þar af 400 kr. til kvennaskólans í Eyjafirði.	
5. — kennslu daufra og dumbra	840 "
6. — kostnaðar við amtsráðið	150 "
7. — fimmtu afborgunar fangahúsakostnaði	2124 kr. 66 a.
og vaxta af 23,371 kr. 34 aur.	934 — 85- 3059 51
8. — óvissra gjalda	272 49
	samtals 5392 "

Tekjur:

	Kr. A.
1. Í sjóði við byrjun ársins	1392 "
2. Niðurjöfnun 16 aur. á lausafjórðundað hvert	4000 "
	samtals 5392 "

19. Kom til umræðu brjef frá umboðsmanni Eggert Gunnarssyni, þar sem hann fer þess á leit fyrir hönd fjelags nokkurs í Eyjafirði, er kallað er framfarafjelag Eyfirðinga, 1) að fá 200 kr. styrk til verkferakaupa, 2) 300 kr. til gripasýningar, og 3) meðmæli til hins konunglega landbúnaðarfjelds í Danmörku. Fyrstu bönina gat amtsráðið ekki veitt, með því það hafði ekki fje undir hendi til þess. Aptur vildi ráðið leggja til þess, að landshöfðingi veitti á sínum tíma, af því fje, er þessu amti hlotnaðist til eflingar búnaði, hœfilegan styrk til almennrar gripasýningar í Eyjafjarðarsýslu, ef sýslunefndin vildi sinna þessu máli og sjá um, að sýningin yrði sem bezt undirbúin, svo að hún gæti orðið að sem almennustum notum. Meðmæli til landbúnaðarfjeldsins danska vildi amtsráðið gefa framfarafjelagi Eyfirðinga, ef formaður þess sendi fyrst greinilega skýrslu um aldur, athafnir, fjeldagsmannatal og efnahag þessa fjelds. því um allt þetta var amtsráðinu að svo komnu lítið kunnugt.
20. Þá var rætt um annað bönarbrjef frá Eggert umboðsmanni Gunnarssyni, þar sem hann beiðist 1) fjárstyrks til kvennaskólans í Eyjafirði af amtsjóði, 2) ábyrgðar fyrir láni, er kvennaskóli þessi kynni að fá úr landssjóði og 3) meðmæla amtsráðsins til að útvega skólanum fjártillög erlendis. Hina fyrstu af þessum bönum hafði amtsráðið þegar veitt með því að ánafna skólanum 400 kr. styrk í áætlun um gjöld og tekjur jafnaðarsjóðsins næstkomanda ár. Hvað aðra bönina snertir, þá var amtsráðinu eigi nógu kunnugt um efnahag skólans, eður um það, hversu vel er sjeð fyr-

15 — Ir viðhaldi hans framvegis. Virtist ráðinu bezt til fallið, að sýslunefnd Eyfirðinga tæki að sjer stjórn kvennaskólans eptirleiðis, og að hún útvegaði honum fje að láni á sína ábyrgð, ef skólinn þyrfti lán að taka. Samþykki til að taka slíkt lán, er sýslunefndinni þætti nauðsynlegt, vildi amtsráðið fúslega gefa henni. Þá vildi og amtsráðið gefa umboðsmanni Eggert Gunnarssyni sín beztu meðmæli til þess að útvega þessari þarflegu stofnun fjárstyrk erlendis.

21. Amtsráðið samdi tillögur um breyting á búnaðarskýrslum þeim, er hreppstjórar hafa hingað til gefið eptir framtali í fardögum ár hvert, þannig að í staðinn fyrir þessa skýrslu skyldu koma tvær skýrslur, önnur um lausafje, og hin um landeign, ábúð og landsnytjar. Voru skýrslusnið til búin að laga skýrslur þessar eptir svo sem amtsráðið hugsaði sjer þær, og ályktað að senda landshöfðingja þau með álits-skjalinu um frumvarp til reglugjörðar fyrir hreppstjóra.
22. Að síðustu samþykkti amtsráðið að veita 25 kr. þóknun úr jafnaðarsjóðnum fyrir skriptir við amtsráðið á yfirstandanda ári.

Fleiri mál komu eigi til umræðu á þessum fundi.

Akureyri 27. desbr. 1879.

Christiansson.

Stjórnarbrjef og auglýsingar.

16 — *Úrskurður landshöfðingja um styrk handa ættfræðingi.* — Bjarni Guð-
20. jan. mundsson tómthúsmaður í Kirkjubogi suður í Höfnum hafði samkvæmt vottorðum áreið-
anlegra manna lagt í 28 ár mjög mikla stund á að rita ættartölur og að rekja ættir merkismanna frá fyrri öldum niður til núlifandi manna og komið upp ættartölusafni á hjer um bil 750 arkir. Til þess að halda áfram þessum störfum var honum veittur 100 kr. styrkur af fje því, sem 15. gr. fjárlaganna um árin 1880 og 1881 ætlar til vísindalegra og verklegra fyrirtækja.

17 — *Brief landshöfðingja til stiptyfirvaldanna um styrk til dýra- og mynda-*
20. jan. safns. — Samkvæmt tillögum stiptyfirvaldanna í þóknanlegu brjefi frá 17. þ. m. hefi jeg af fje því, sem í 15. gr. fjárlaganna fyrir árin 1880 og 1881 er ákveðið til vísinda-
legra og verklegra fyrirtækja veitt skólakennara Benedikt Gröndal 200 kr. styrk fyrir árið 1880 til að halda áfram dýrasafni því og myndasafni íslenzkra dýra, sem hann nokkur ár hefir unnið að, og sem á sínum tíma á að taka inn í náttúrusögusafn lærða skólans. Af þessari upphæð er búið að veita nefndum skólakennara 100 kr. Hinn helminginn getur hann samkvæmt beiðni sinni fengið útborgaðan um lok júlímánaðar næstkomandi.

Jafnframt því að tjá yður þetta til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda, vil jeg skjóta því til yðar að sjá um, að Benedikt skólakennara Gröndal verði gefinn kostur á að auglýsa í næstu skólaskýrslu, hvað honum hafi orðið ágengt með nefnt dýra- og myndasafn, frá því að hann fyrst fór að fást við það, sbr. brjef landshöfðingja frá 8. marz 1875 (stjórnartíð. f. á. B. 11) og til útgöngu skólaársins 1879—80, svo og að eptirleiðis verði á sama hátt prentuð skýrsla um þetta í skólaskýrslu hvers einstaks skólaárs.

— *Brjef landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um styrk til að kenna sjó- 18*
 mannafræði. — Samkvæmt tillögum stiptsyfirvaldanna hefi jeg af fje því, sem á- 24. jan.
 kveðið er í fjárlögunum fyrir þetta ár til verklegra og vísindalegra fyrirtækja, veitt Hann-
 esi skipstjóra Hafliðasyni 100 kr. styrk til að kenna sjómannafræði hjer í bönum.

Þetta er tjáð stiptsyfirvöldunum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður og vesturumdæminu um skyld- 19*
 ur hreppsnefndar með tilliti til uppfósturs og framfæris barna. — 26. jan.
 Hreppsnefnd Austur- Eyjafjallahrepps hefir áfrýjað hingað úrskurði yðar, herra amtmaður,
 frá 30. maí f. á., er breytir úrskurði sýslumannsins í Rangárvallasýslu frá 27. des. 1878
 um skyldu Fljótshlíðarhrepps til að endurgjalda Austureyjafjallahreppi 138 fiska styrk,
 veittan Tómasi nokkrum Tómassyni veturinn 1875—76. Eptir að hafa meðtekið álit yð-
 ar um áfrýjun þessa, vil jeg tjá yður það, sem nú segir, til þóknanlegrar leiðbeiningar og
 ráðstafanar.

Það, sem tjeðar hreppsnefndir greinir á um, er, hvort hinn greindi styrkur hafi verið nauðsynlegur, en það er viðurkennt af báðum, að Tómas hafi, þá er hann þáði styrkinn, verið sveitlægur í Fljótshlíðarhreppi, þó hann væri búinn að dvelja á 10. ár í Austur-Eyjafjallahreppi.

Hvað nú nauðsyn styrksins snertir, hafið þjer, herra amtmaður, einkum byggt úrskurð yðar á því, að hlutaðeigandi fátæklingur hafði ekki beiðzt styrksins, og að hann hefir skýrt frá, að hann hafi ekki vitað, að styrkurinn væri veittur af sveitarfje, en þvert á móti haldið, að sjer væri veittur styrkurinn í gustukaskyni. Jeg er yður nú samdóma um, að einkum þegar sveitarstyrkur er veittur á 10. ári dvalar fátæklinga í þeim hreppi, sem veitir styrkinn, verður það að koma til nákvæmrar rannsóknar, hvort styrkurinn hafi verið nauðsynlegur, og að sveitarstjórn eigi ekki, ef allt fer skaplega, að bjóða fram styrk af sveitarfje, án þess að vera þar til kvödd. Hins vegar verður það í þessu máli að koma sjerstaklega til greina, að sá styrkur, sem hjer ræðir um, var innifalinn í því, að taka 3 ungbörn af hlutaðeigandi fátæklingi um nokkurn tíma til uppfósturs. Það er komið fram í málinu, að Tómas hafi viðkomandi vetur haft 12 manns í heimili, og þar af 7 börn innan 10 ára aldurs og háaldraða og hruma tengdamóður sína, og að hann hafi um það leyti, er börnin voru tekin af honum, ekki haft önnur matvæli en lítilsháttar af þurrum róum og lítið af mjólk. Sjerhverri hreppsnefnd ber nú sjerstaklega að skipta sjer af uppfóstri og framfæri barna í hreppnum, sjá reglugj. 8. jan. 1834 § 9, sbr. 14. gr. tilsk. 4. maí 1872 og 53. gr. stjórnarskrárinnar, og Austur-Eyjafjallahreppstjórn virðist því ekki að hafa gert annað í þessu máli, en það sem henni var heimilt og skylt, þegar hún ótilkvödd fór að grennslast eptir bjargræðisástandinu á heimili, er eins mörg börn voru á og þessu. Að ekki þá var farið «að sjá á börnunum», gat ekki bægt hreppsnefndinni frá því, að skipta sjer af uppfóstri þeirra, og þegar foreldrarnir fegnir þáðu styrk þann, er þeim var boðinn, virðist það atriði ekki að geta haft mikla þýðingu, að þeir höfðu ekki beiðzt styrksins, og að þeir hafi skýrt frá, að ef þeir hefðu vitað, að það væri sveitarstyrkur, sem þeim væri boðinn, hefðu þeir ekki viljað þiggja hann, því það liggur í augum uppi, að það var skylda þeirra heldur að leita styrks til sveitarinnar, en að kvelja börn sín í sulti. Um það getur nú enginn vafi verið, að styrkur þessi í rauninni hafi verið lagður úr sveitarsjóði, enda hefir Fljótshlíðarhreppur ekki vefengt það, og 2 af þeim

Hinn 1. marz 1880.

19 búöndum, sem tóku börnin, hafi skýrt frá því, að hreppsnefndin hefði komið börnunum
26. jan. fyrir hjá sjer, og að hún einnig hafi galdið sjer umsamið meðlag með þeim.

Samkvæmt því, sem þannig er tekið fram, get jeg ekki fallist á hinn áfrýjaða úrskurð yðar, herra amtmaður, en verð aptur á móti að staðfesta úrskurð sýslumannsins í Rangárvallasýslu, er skyldar Fljótshlíðarhreppi til að endurgjalda Austur-Eyjafjallahreppi hinn umrædda styrk með 138 fiskum í peningum eptir verðlagsskrá þeirri, er gildi um það leyti, sem styrkurinn var veittur.

20 — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um máls-
27. jan. sókn út af ólöglegri húsmennsku.* — Með þóknanlegum brjefum yðar, herra amtmaður, frá 8. nóv. f. á. og 15. þ. m. hefi jeg meðtekið álit yðar og ítarlegar skýringar um kæru Einars nokkurs Ingimundarsonar út af því, að hann, eptir að hafa keypt sjer hús («bæ») hjer í bænum, búið þar á 8da ár og greitt á hverju ári þau gjöld til bæjarsjóðs og fl., er jafnað hafi verið á hann, hafi verið ákærður um ólöglega húsmennsku og með amtsúrskurði skyldaður til að greiða 10 kr. sekt.

Fyrir því skal tjáð yður hið eptirfaranda til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda:

Undir lögreglumáli því, er höfðað hefir verið gegn Einari Ingimundarsyni, er það fullkomlega sannað, að hann hafi vorið 1872 sezt að hjer sem húsmáður, án þess að fá til þess slíkt leyfi sveitarstjórnarinnar, sem getur um í 12. gr. tilsk. 26. maí 1863, en að það þvert á móti hafi með brjefum bæjarfógetans í Reykjavík frá 21. sept. og 4. okt. 1872 skýrt og skorinort verið tjáð honum, að fátækrastrjórnin hefði synjað honum um leyfi þetta, og sjest það ekki, að hann hafi gjört nokkra ráðstöfun til, að áfrýja neitun þessari til amtsins. Það getur þannig ekki verið neinum vafa undirorpið, að Einar Ingimundarson hafi orðið sekur í broti á 12. gr. tilsk. 26. maí 1863, eins og ákveðið er með úrskurði amtsins frá 17. okt. f. á., og að hann hefði orðið að sæta hegningu fyrir brot þetta, ef þessari ábyrgð hefði í tæka tíð verið fylgt fram gegn honum.

En nú ákveður 67. gr. hegningarlaganna, að «ekki skal höfða mál á móti manni til refsingar, þegar liðin eru 2 ár frá því, að hann varð brotlegur, og afbrotið á undir hegningarákvörðun, þar sem ekki er sett þyngri hegning en sektir, einfalt fangelsi eða hýðing með vendi». Þó hin nefnda ákvörðun einkum verði að hafa þau afbrot fyrir augum, er getur um í hegningarlögunum, og þó afbrot það, er hjer ræðir um, sje ekki meðal þeirra, virðist mjer vafasamt, hvort alveg megi líta burt frá henni við þetta mál, því allar ástæður þær, sem ákvörðunin er byggð á, eiga enn betur við slíkar lögregluyfirsjónir, og hjer er um að ræða, en við hin eiginlegu sakamál, sem hegningarlögin beinlínis eiga við. Mjer virðist það því vafasamt, hvort nægileg ástæða hafi verið til að höfða mál það, er þjer, herra amtmaður, hafið úrskurðað, en þar sem það er fyrsta sinn, að spurning þessi kemur fyrir, eptir að hegningarlögin 25. júní 1869 náðu gildi, hefi jeg ekkert á móti því, að bæjarfógetinn í Reykjavík eða bæjarstjórnin, ef hún óskar, að Einar Ingimundsson verði lögsóttur fyrir hið nefnda brot, þó það virðist að hafa verið óatalið í rúm 7 ár, láti halda máli þessu til dóms, svo að úrlausn dómstólanna geti fengizt um það, hvort hinar almennu ákvarðanir í hegningarlögunum um fyrningu refsingarábyrgðar eigi ekki að takast til greina við almenn lögreglumál.

Samkvæmt því, er þannig er tekið fram, skal amtsúrskurður sá frá 17. oktbr. f. á., er ræðir um í þessu máli, hjer með úr gildi felldur.

— *Brjef landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um tekjuskatt presta og hesteldi.* — Út af fyrirspurn frá prófastinum í Rangárvallasýslu hafa stiptsyfirvöldin í þóknanlegu brjefi frá 14. þ. m. beiðst úrlausnar minnar um, hvort prestum sje ekki heimilt samkvæmt þessum orðum í 7. gr. laga um tekjuskatt 14. desbr. 1877: «Frá öllum tekjum af atvinnu skal dreginn sá kostnaður, er varið hefir verið til að reka hana» að draga hesteldi frá tekjum sínum, þegar þær eru taldar fram til tekjuskatts. 21
27. jan.

Fyrir því vil jeg þjónustusamlega tjá yður það, er á eptir fer, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

Eins og 5. gr. nefndra laga með því að ákveða, hvað telja beri með tekjum af atvinnu, er skatt skal af greiða, gjörir mun á 1) tekjum af verzlun, sjóferðum, iðnaði, veitingasölu, handiðn og hverjum öðrum bjargræðisvegi og 2) tekjum af embættum og sýslunum, þannig er í 7. gr. tilsvarendi sundarliðun, þar eð 2. liður 7. gr. á við atvinnuvegi þá, er nefndir eru undir tölulið 1, en 3. liður 7. gr. segir fyrir um, hvað draga megi frá skattskyldum tekjum af embættum, og er þessi ákvörðun svo hljóðandi: «frá tekjum af embættislaunum má telja skrifstofukostnað, svo má og færa til útgjalda eptir-laun og aðrar kvaðir, er á embættinu liggja»; og þessi orð verða varla skilin öðruvísi en, að þau telji allt það, er samkvæmt lögnum má draga frá tekjum hlutaðeigandi embættis til að finna út upphæð þá, er skatt skal af greiða. Þetta verður, að því er mjer virðist, enn þá augljósara, þegar þess er gætt, að sleppt hefir verið úr lögnum ákvörðun, er frumvarpið til nefndrar greinar innihjelt um, að þegar tekjurnar væru lagðar í skatt, skyldi draga frá það, sem greiðandi á því ári hefði greitt beinlínis í gjöld til landssjóðsins, í sveitargjöld eða til kirkna, í tíund eða sem leigur af skuld, og í annan stað, að felld voru úr greininni þessi orð: «o. fl. sem er samfara embættinu», er stóðu í frumvarpinu næst á eptir orðunum: «frá tekjunum af embættislaunum má telja skrifstofukostnað».

Jeg vil loksins geta þess, að þó það megi álítast nauðsynlegt fyrir þá presta, er útkirkjum eiga að þjóna, að fódra reiðhest á vetrum til þess að geta framkvæmt guðsþjónustugjörðir á útkirkjum sínum, og þó að þetta geti verið nauðsynlegt einnig fyrir aðra presta til þess, að þeir, ef á þarf að halda, geti framkvæmt prestverk t. d. barnaskírn í heimahúsum, vitjað sjúkra og húsvitjað í sóknum sínum, þá mun hesteldið á hinn bóginn að öllum jafnaði vera tekjur af prestssetrinu; en þessar tekjur teljast samkvæmt 5. gr. laganna ekki með tekjum þeim, er skatt skal af greiða.

— *Brjef landshöfðingja til beggja amtmanna um styrk til eflingar búnaði.* — 22
27. jan. Í 9. gr. C. 4. fjárlaga þeirra fyrir árin 1880 og 1881, er staðfest voru af konungi 24. okt. f. á., er veittur 10000 kr. styrkur fyrir hvort um sig af þessum árum til eflingar búnaði; en jafnframt er bætt við þessum orðum: «af því allt að helmingi til búnaðarfjelaga og búnaðarsjóða». Eins og jeg álit það skyldu mína við skiptingu nefndra upphæða að sjá um, að ömtin verði í sem jöfnustu hlutfalli aðnjótandi fjárveitingar þessarar, þannig er það ósk mín einkum og sjer í lagi að taka tillit til uppástungna þeirra, tillaga og meðmæla, er amtsráðin kynnu að finna tilefni til að koma fram með viðvikjandi því, hvernig verja beri nefndu fje.

Bónarbrjef um styrk af nefndu fje óska jeg því, að verði send yður, herra amtmaður, áleiðis til mín, og ber að láta þeim fylgja ummæli amtsráðsins, eða, ef eigi má fresta málinu, þangað til amtsráðið kemur saman, álit yðar, herra amtmaður, fyrir hönd

22 amtsráðsins (sbr. 58. gr. sveitarstjórnartilskipunarinnar), og vil jeg skora á yður, að
27. jan. gjöra þetta heyrum kunnugt meðal íbúa amts yðar á þann hátt, er þjer álítið hent-
ugastan.

Í sambandi við þetta vil jeg mælast til þess, að þjer, herra amtmaður, útvegið
og sendið mjer svo fljótt, sem kringumstæður leyfa:

1. Tillögur hlutaðeigandi amtsráðs um, eptir hvaða hlutfalli skipta beri styrk þeim, er
að ofan getur, milli hinna þriggja amta, einkum um það, hvort nauðsynlegt sje í þessu
efni að gjöra nokkra breyting á því hlutfalli, sem komst á með dómsmálastjórnarbrjefi
frá 26. febr. 1870, og sem farið hefir verið eptir við skiptingu ápekks fjárstyrks,
er veittur hefir verið í eldri fjárlögum.
2. Skýrslur um, hver búnaðarfjelög og sjóðir sjeu í hverju amti um sig, svo og skýrslu
um framkvæmdir þeirra og núverandi ástand, og hvort amtsráðið álíti þá hœfa til
að koma til greina við skiptingu ofan umgetins fjár.
3. Uppástungu hlutaðeigandi amtsráðs um, hve stóra upphæð að fela megí viðkomandi
fjelögum umráð yfir af allt að helmingi styrks þess, sem veittur er fyrir fjárhags-
tímabilið.

23 — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um þing-*
29. jan. *mannaveginnn yfir Vaðlaheiði.* — Í sambandi við auglýsingu mína um fjallvegi
frá 9. nóvbr. 1876 (stjórnartíð. s. á. B. 117) og samkvæmt tillögum amtsráðs norður-
og austurumdæmisins, er hjer með ákveðið, að þingmannavegurinn yfir Vaðlaheiði skuli
eptirleiðis talinn með fjallvegum þeim, sem eiga að endurbætast á kostnað landssjóðsins
samkvæmt lögum 15. okt. 1875, og verður samkvæmt skýrslu amtsráðsins að álíta, að
vegur þessi liggi milli Eyjafjarðarsýslu og Þingeyjarsýslu, og ekki allur innan takmarka
hinnar síðarnefndu sýslu.

Þetta er tjáð yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

24 — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um*
30. jan. *vegabót á Öxnadalsheiði.* — Samkvæmt tillögum yðar, herra amtmaður, í brjefi
frá 11. f. m. samþykkist hjer með, að 1000 kr. af fje því, er í fjárlögunum er ætlað til
fjallvega, verði varið til að halda áfram vegagjörð þeirri, er byrjuð er á Öxnadalsheiði.
Býst jeg við, að þjer, herra amtmaður, hlutizt til um, að vegagjörð þessi verði svo hag-
anlega og traustlega af hendi leyst, sem kostur er á.

25 — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um*
31. jan. *virðingargjörðir í dánarbúum.* — Eptir að hafa meðtekið þóknanlegt álit yðar,
herra amtmaður, um fyrirspurn sýslumannsins í Húnavatnssýslu viðvíkjandi virðingum
þeim, er getur um í 16. gr. laga 12. apríl 1878 um skipti á dánarbúum, fjelagsbúum, o.
fl., vil jeg tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda það, er
nú segir:

1. Þar eð ákveðið er í tjeðri lagagrein, að 2 vottar þeir, er taka skulu þátt í
virðingunni, skuli síðan vinna eið að virðingunni, ef þess er krafizt, getur skiptaráðandi
eða hreppstjóri tekið hverja 2 góða og áreiðanlega votta, er hann vill, til slíkrar virðingar.

2. Borgun þá, er vottunum ber fyrir ómak sitt, ber skiptaráðanda að leggja þeim út úr viðkomandi búi samkvæmt 68. gr. aukatekjureglugjörðar 10. sept. 1830. **25**
31. jan.

3. Bók sú, er hreppstjóri á að rita í virðingargjörðirnar, skal útveguð á sama hátt og aðrar embættisbækur hreppstjóra samkvæmt því, er þarum mun verða fyrirskipað í reglugjörð fyrir hreppstjóra.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um byggingarstæði á Mjóeyri við Eskifjörð.* — Með brjefi frá 18. f. m. meðtók jeg þóknanlegt álit yðar, herra amtmaður, um brjef sýslumannsins í Suður-Múlasýslu, þar sem hann meðal annars skýrir frá, að hann hafi veitt norskum manni borgarabryf á Eskifirði, með því skilyrði að hann byggi þar, og í annan stað spyr, hvort hann megi leigja þessum manni hina svo kölluðu Mjóeyri, er keypt var samkvæmt konungsúrskurði 6. marz 1807, til þess að leggjast undir Eskifjarðarkaupstað, en síðan ekki hefir verið notuð. **26**
31. jan.

Út af þessu vil jeg tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeigðindum, að jeg finn ekkert því til fyrirstöðu, að hinum nefnda manni verði útvisað byggingarstæði á Mjóeyri.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um afgreiðslugjald af skipum.* — Með brjefi frá 19. f. m. meðtók jeg þóknanlegt álit yðar, herra amtmaður, um eptirnefndar tvær fyrirspurnir sýslumannsins í Húnavatnssýslu áhrærandi gjöld þau fyrir áteiknun skipaskjala, er getur um í aukatekjureglugjörð 10. sept. 1830 62. gr.: **27**
31. jan.

1, Hvort strandsiglingaskipinu Díönu beri að greiða gjald þetta í hvert skipti og það kemur við á Skagaströnd.

2, Hvort kaupskip, er eptir komu sína frá útlöndum hefir greitt hið umrædda gjald, en síðan hefir verið notað til vöruflutninga hafna og sýslna á milli án þess að fara til útlanda, eigi af nýju að greiða tjeð gjald, þegar það kemur aptur til hinnar sömu sýslu úr flutningsferðum sínum.

Fyrir því vil jeg tjá yður það, er nú segir til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

Eins og þjer, herra amtmaður, hafið tekið fram, inniheldur 8. gr. laga 15. apríl 1854 hina gildandi ákvörðun um afgreiðslugjald af kaupskipum, og er þar fyrirskipað, að þegar skip hefir hafnað sig á Íslandi, skulu skipsskjölin sýnd lögreglustjóranum, skal hann rita á þau, og skal þar fyrir greiða 16 sk. af lest hverri af farmrúmi skipsins, ef skipið algjörlega affermir og fermir í umdæmi sama lögreglustjóra, en affermi og fermi skipið á höfnum í ýmsum lögsagnarumdæmum, þá á að eins að greiða helming gjaldsins á hverjum þeim stað, þar sem skipið affermir eða fermir. Eins og nefnd lög í heild sinni að eins snerta verzlun og siglingar milli Íslands og útlanda, þannig virðast einnig ofantjeð orð 8. greinar: «þegar skipið hefir hafnað sig á Íslandi» að benda á, að hjer sje einungis að ræða um skip, er koma frá útlöndum og sem afferma vörur, er þau hafa flutt þaðan, eða ferma sig vörum, er þau ætla að flytja þangað, og að afgreiðslugjald það, sem spurning er um, eigi því að eins að greiða einu sinni í hverju umdæmi, er skip affermir eða fermir sig vörum til að flytja milli Íslands og útlanda, jafnvel þó að skipið á þessari

27 ferð sinni kynni að koma optar en einu sinni á sömu höfn eða fleiri hafnir í sama lög-
31. jan. sagnarumdæmi.

Samkvæmt því, sem þannig er tekið fram, ber að svara báðum hinum nefndu spurningum neitandi.

28 — *Bréf landshöfðingja til biskups um styrk handa uppgjafaprestum og*
31. jan. *prestaekkjum.* — Með þessu bréfi samþykkti landshöfðingi tillögur biskups um útlutun á þeim 2500 kr., sem með fjárlögunum 1880 og 1881 12. gr. A b. eru veittar til prestaekkna og barna og fátækra uppgjafapresta.

Samkvæmt tillögum biskups voru uppgjafaprestar og prestaekkjur og eptirlaun þau og annar almannaþjálfur, er þau þegar höfðu fengið, eins og nú skal greina:

A. Uppgjafaprestar:

1. Pjetur Jónsson frá Valþjófsstað (annar styrkur 500 kr.)	tillaga	» kr.
2. Jón Hávárðsson frá Heydölum (annar styrkur 443 kr.)	—	» —
3. Hákon Espólin frá Kolfreyjustað (annar styrkur 446 kr.)	—	» —
4. Einar Hjörleifsson frá Vallanesi (annar styrkur 480 kr.)	—	» —
5. Bjarni Sveinsson frá Stafafelli (annar styrkur 400 kr.)	—	» —
6. Stefán Thordersen frá Kálfholti (annar styrkur 380 kr.)	—	» —
7. Páll Matthiesen frá Arnarbæli (annar styrkur 480 kr.)	—	» —
8. Þorleifur Jónsson frá Hvammi (annar styrkur 723 kr.)	—	50 —
9. Friðrik Eggerz frá Skarðsþingum (annar styrkur 280 kr.)	—	» —
10. Guðmundur Gísli Sigurðsson frá Gufudal (annar styrkur 250 kr.)	—	» —
11. Þórður Thorgrímsen frá Brjámslæk (annar styrkur 304 kr. 93 a.)	—	40 —
12. Benedikt Þórðarson frá Selárdal (annar styrkur 350 kr.)	—	» —
13. Magnús Gíslason frá Sauðlauksdal (annar styrkur 360 kr.)	—	50 —
14. Ólafur Ólafsson frá Fagranesi (annar styrkur 160 kr.)	—	» —
15. Magnús Jónsson frá Grenjaðarstað (annar styrkur 696 kr.)	—	» —

B. Prestaekkjur:

1. Kristín Gunnarsdóttir frá Desjarmýri (annar styrkur 100 kr.)	—	80 —
2. Sigríður Jónsdóttir frá Helgastöðum (annar styrkur 96 kr.)	—	76 —
3. Guðríður Jónsdóttir frá Ási í Fellum (annar styrkur 71 kr.)	—	» —
4. Guðlaug Guttormsdóttir frá Skeggjastöðum (annar styrkur 110 kr.)	—	30 —
5. Guðríður Pjetursdóttir frá Þingmúla (annar styrkur » kr.)	—	» —
6. Helga Guðmundsdóttir frá Heydölum (annar styrkur 176 kr.)	—	40 —
7. Þorbjörg Jónsdóttir frá Kolfreyjustað (annar styrkur 247 kr.)	—	60 —
8. Björg Magnúsdóttir frá Dvergasteini (annar styrkur 140 kr.)	—	30 —
9. Oddný Fr. Pálsdóttir Kálfafellsstað (annar styrkur 80 kr.) ^a	—	60 —
10. Jóhanna Andrea Lúðvíksdóttir frá Sandfelli (annar styrkur 40 kr.)	—	40 —
11. Guðríður Jónsdóttir frá Kirkjubæjarklaustri (annar styrkur » kr.)	—	» —
12. Guðrún Pjetursdóttir frá Arnarbæli (annar styrkur 218 kr.)	—	30 —
13. Guðrún Ingvarsdóttir frá Eyvindarhólum (annar styrkur 66 kr.)	—	50 —
14. Guðrún Þorvaldsdóttir frá Reynivöllum (annar styrkur 70 kr.)	—	40 —
15. Solveig Einarsdóttir frá Holti (annar styrkur 230 kr.)	—	30 —

Fluttar 706 kr. 28

31. jan.

16.	Kristín Vigfúsdóttir frá Breiðabólstað (annar styrkur 240 kr.)	tillaga	—
17.	Sezelja Ísleifsdóttir frá Stóranúpi (annar styrkur » kr.)	—	» —
18.	Sigríður Guðmundsdóttir frá Kálfholti (annar styrkur 20 kr.)	—	» —
19.	Ingibjörg Pálsdóttir frá Stokkseyri (annar styrkur 166 kr.)	—	50 —
20.	Steinunn Bjarnadóttir frá Klausturhólum (annar styrkur 40 kr.)	—	40 —
21.	Halla Ingvarsdóttir frá Torfastöðum (annar styrkur 81 kr. 45 a.)	—	50 —
22.	Anna Margrjet Pálsdóttir frá Þingvöllum (annar styrkur » kr.)	—	» —
23.	Guðrún Jónsdóttir frá Mosfelli (annar styrkur 65 kr.)	—	40 —
24.	Kristín Eiríksdóttir frá Efriholtapingum (annar styrkur 70 kr.)	—	50 —
25.	Helga Pálsdóttir frá Reynivöllum (annar styrkur 120 kr.)	—	70 —
26.	Elín Ögmundsdóttir frá Vogsósum (annar styrkur 110 kr.)	—	80 —
27.	Margrjet Narfadóttir frá Glæsibæ (annar styrkur 100 kr.)	—	80 —
28.	Helga Magnúsdóttir frá Glæsibæ (annar styrkur 110 kr. 56 a.)	—	40 —
29.	Solveig Markúsdóttir frá Stokkseyri (annar styrkur 140 kr.)	—	40 —
30.	Helga Brynjólfsdóttir frá Hruna (annar styrkur 60 kr.)	—	40 —
31.	Guðlaug Eiríksdóttir frá Reynivöllum (annar styrkur 85 kr.)	—	50 —
32.	Agnes Þorsteinsdóttir frá Vatnsfirði (annar styrkur 140 kr.)	—	» —
33.	Halldóra Jónasdóttir frá Hvammi í Norðurárdal (annar styrkur 60 kr.)	—	40 —
34.	Margrjet Sigurðardóttir frá Hítardal (annar styrkur 266 kr.)	—	» —
35.	Ingibjörg Jónsdóttir frá Hvammi (annar styrkur » kr.)	—	» —
36.	Halldóra Jónsdóttir frá Nesþingum (annar styrkur 126 kr.)	—	40 —
37.	Ragnheiður Jónsdóttir frá Breiðabólstað í Vesturhópi (annar styrkur 189 kr.)	—	» —
38.	Margrjet Magnúsdóttir frá Saurbæjarþingum (annar styrkur » kr.)	—	20 —
39.	Helga Árnadóttir (annar styrkur 40 kr.)	—	40 —
40.	Elín Einarsdóttir frá Þingeyraklaustri (annar styrkur 160 kr.)	—	70 —
41.	Sigríður Ingimundardóttir frá Otrardal annar styrkur 90 kr.)	—	60 —
42.	Helga Arnfinnsdóttir frá Breiðabólstað í Vesturhópi (annar styrkur 70 kr.)	—	50 —
43.	Sigríður Oddsdóttir frá Dýrafjarðarþingum (annar styrkur 100 kr.)	—	70 —
44.	Guðrún Pálsdóttir frá Gufudal (annar styrkur 40 kr.)	—	40 —
45.	Anna Guðmundsdóttir frá Helgafelli (annar styrkur 88 kr.)	—	40 —
46.	Guðrún Ólafsdóttir frá Melstað (annar styrkur 180 kr.)	—	85 —
47.	Elísabet Jónsdóttir frá Melstað (annar styrkur 130 kr.)	—	50 —
48.	Guðrún Finnbogadóttir frá Melstað (annar styrkur 60 kr.)	—	» —
49.	Sigurbjörg Jónsdóttir frá Undirfelli (annar styrkur 100 kr.)	—	40 —
50.	Sigríður Bjarnardóttir frá Undirfelli (annar styrkur 92 kr.)	—	32 —
51.	Guðrún Magnúsdóttir frá Torfastöðum (annar styrkur » kr.)	—	» —
52.	Maren Nielsdóttir frá Höskuldsstöðum (annar styrkur 130 kr.)	—	60 —
53.	Steinunn Jónsdóttir frá Höskuldsstöðum (annar styrkur 160 kr.)	—	80 —
54.	Þóra Gunnarsdóttir frá Sauðanesi (annar styrkur » kr.)	—	» —
55.	Elinborg Þjetursdóttir frá Mælifelli (annar styrkur » kr.)	—	» —
56.	Katrín Jónsdóttir frá Barði (annar styrkur 100 kr.)	—	» —
57.	Sigríður Magnúsdóttir frá Viðvík (annar styrkur 70 kr.)	—	» —
58.	Helga Eiríksdóttir frá Garði í Kelduhverfi (annar styrkur 120 kr.)	—	80 —
59.	Þóra Sigurðardóttir frá Miklabæ í Blönduhlíð (annar styrkur » kr.)	—	» —
60.	Arnleif Guðmundsdóttir frá Glaumbæ (annar styrkur » kr.)	—	» —
61.	Guðrún Thorlacius frá Keynistaðarklaustri (annar styrkur 20 kr.)	—	» —

Flyt 2233 —

Fluttar 2233 kr.

28. jan.	62.	Margrjet Jónsdóttir frá Saurbø (annar styrkur » kr.)	—	»	—
	63.	Kristín Ranveig Tómasdóttir frá Saurbø (annar styrkur 116 kr.)	—	»	—
	64.	Kristiana Pálsdóttir frá Möðruvallakl. (annar styrkur 150 kr. 23 a.)	—	20	—
	65.	Guðrún Sigurðardóttir frá Tjörn (annar styrkur 170 kr.)	—	50	—
	66.	Málfríður Jónsdóttir frá Upsum (annar styrkur 100 kr.)	—	70	—
	67.	Guðbjörg Aradóttir frá Þóróddsstað (annar styrkur 50 kr.)	—	»	—
	68.	Guðrún Jónasdóttir frá Höfða (annar styrkur 120 kr.)	—	50	—
	69.	Helga Kristjánsdóttir frá Grenjaðarstað (annar styrkur 250 kr.)	—	»	—
	70.	Valgerður Þorsteinsdóttir frá Lundarbrekku (annar styrkur 30 kr.)	—	25	—
	71.	Sigríður Þorbergisdóttir frá Húsavík (annar styrkur » kr.)	—	20	—
	72.	Guðrún Stefánsdóttir frá Hólmum (annar styrkur 32 kr.)	—	32	—
				Samtals	2500 —

Af uppgjafaprestunum var hinn elsti 85 ára, 2 aðrir komnir yfir áttítt, 6 yfir sjötugt, 4 yfir sextugt, einn 51 ára, annar 45 ára. Af prestaekkjum var hin elsta 88 ára, 4 aðrar voru komnar yfir áttítt, 17 yfir sjötugt, 20 yfir sextugt, hinar yngri (ein 25 ára). Á börn prestaekknanna er ekki minnst í tillögunum.

29 — *Brjef landshöfðingja til stiptyfirvaldanna um lán til að byggja steinhús á prestssetri.* — Samkvæmt tillögum stiptyfirvaldanna í þóknalegu brjefi frá 16. okt. f. á. veitist hjer með Bjarnanessprestakalli í Austur-Skaptafellssýslu 2000 kr. lán úr viðlagasjóði, til þess að byggja steinhús á prestssetrinu í stað bæjarhúsanna þar, sem þegar eru komin að hrúni. Lán þetta er veitt með þeim skilmálum, að það endurborgist á 20 árum með 100 kr. árlega af tekjum prestakallsins, fyrsta sinn árið 1881, og að af þeim hluta höfuðstólsins, sem í hvert skipti er ógreiddur, borgist 4% ársvextir frá þeim degi, er lánið er tekið, þangað til það er að fullu endurborgað.

Þetta er hjer með tjáð stiptyfirvöldunum til þóknalegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

30 — *Brjef landshöfðingja til stiptyfirvaldanna um árgjald af 2 prestaköllum.* — Frá fardögum 1875 var Skálholtssókn um stundar sakir lögð frá Torfastaðaprestakalli til Ólafsvalla, og Úthlíðarsókn, er fyrr fylgdi Miðdals prestakalli, aptur í staðinn lögð til Torfastaðaprestakalls, en þar eð Úthlíðarsókn var rýrari að tekjum en Skálholtssókn, rýrnaði Torfastaðabrauð að sama skapi við sókna skipti þessi. Fyrir þessa sök hafa stiptyfirvöldin í heiðruðu brjefi frá 26. f. m. lagt það til, að hinum árlegu gjöldum til aðstoðar fátækum uppgjafaprestum og prestaekkjum, sem eptir tilskipun 15. desember 1865, 7. gr. skal greiða af tjeðum prestaköllum, og sem samkvæmt brauðamatinu frá 1868 bar að greiða af Torfastaðaprestakalli með 8 kr. 83 a. og af Ólafsvallaprestakalli með 3 — 91 —

alls 12 — 74 —

megi jafna niður á þessi prestaköll, svo að gjöldin standi í hlutfalli við núverandi tekjur brauða þessara. Í þessu tilliti hafa stiptyfirvöldin tekið það fram, að þar sem ekki sje fyrir hendi neitt sundurliðað mat yfir tekjurnar af Skálholts og Úthlíðarsóknum fyrir árin 1862—1867, og það þess vegna sje ekki auðið að ákveða með fullri nákvæmni árgjald-

ið af Torfastaða prestakalli í rjettu hlutfalli við samskonar gjald af öðrum prestaköllum, virðist eðlilegast að skipta hinu fyr á minnsta gjaldi 12 kr. 74 a. á milli tjeðra tveggja prestakalla eptir því hlutfalli, sem tekjur þeirra eru taldar í brauðamati því, sem gjört var 1878 í tilefni af annari skipun prestakalla, og eru eptir því:

Torfastaða tekjur . . . 1029 kr. 63 a.

Ólafsvalla — . . . 800 — » -

og samkvæmt þessu hafa stiptsyfirvöldin lagt það til, að árgjaldið verði eptirleiðis greitt af Torfastöðum með . . . 7 kr. 17 a.

og af Ólafsvöllum . . . 5 — 57 -

Alls 12 — 74 -

Þessi tillaga er hjer með samþykkt.

Auglýsing

um póstmál.

31

6. febr.

Í sambandi við auglýsingu mína um póstmál frá 15. apríl f. á. (stjórnartíð. s. á. B. 45), skal hjer með kunngjört samkvæmt brjefi yfirstjórnar hinna dönsku póst- og telegrafmála, að fyrir þau brjef með tiltekinni verðupphæð, er fara eiga til Norvegs yfir Danmörk, skulu eptirleiðis greiddir 18 a. af hverjum 144 kr. í ábyrgðargjald, þar á móti er ábyrgðargjaldið til Svíþjóðar enn óbreytt 8 a. af hverjum 144 kr.

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík 6. febr. 1880.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

— Brjef landshöfðingja til biskups um veitingu prestakalla. — Með brjefi frá 14. þ. m. hafið þjer, herra biskup, sent mjer bóнарbrjef um tvö prestaköll, sem nú eru laus, Þóroddstað í Köldukinn og Reynistaðarklaustur, og hafið þjer tekið fram, að bæði bóнарbrjefin sjeu bundin skilyrðum, sem sje að því er lýtur að Þóroddstaðarprestakalli, að það verði bætt upp með 200 kr. á ári, og hvað Reynistaðarklaustur snertir, að laun þess verði augin á þann hátt, sem tiltekið er í lagafrumvarpi því, er hið síðasta alþingi samþykkti um skipun prestakalla. Í annan stað hafið þjer leitt athygli að því, að annar hinna nefndu sökjana hefir tekið við embætti því, sem hann nú hefir, í fardögum 1879. Minnizt þjer því á hinar óheppilegu og skaðlegu afleiðingar, sem allt of tíður flutningur presta getur haft á hlutaðeigandi söfnuði og presta, með því hann gjörir samvinnu þeirra endasleppa, og truflar og skaðar barnauppfærðinguna, auk þess sem hann vekur þá hugsun hjá almenningi, að prestar láti sjer miður annt um embætti sitt en um það, hvar þeir fá mestar tekjur, og verður þannig til að kasta skugga á prestastjettina. Hafið þjer því farið fram á, hvort ekki væri ástæða til að setja einhver takmörk fyrir því, að prestar hlaupi frá einu prestakalli til annars, og sjer í lagi að gjöra það að aðalreglu, að þegar prestur fær embætti, og er fluttur þangað, þá verði hann að þjóna því að minnsta kosti í 2 ár, áður en hann getur gjört sjer von um að fá annað brauð.

Jeg er alsendis samdóma herra biskupnum um það, að hinn umræddi tíði flutningur presta frá einu brauði til annars, sje ósiður, sem geti haft óheppilegar og skaðlegar afleiðingar, en jeg verð að vera á því, að ekki þurfi neina nýja ákvörðun til þess að reisa skorður við ósið þessum. Það er vitaskuld, að aðaltilgangurinn með veitingar á prestaköllum eins og á öðrum embættum er, að þörfum hlutaðeigandi safnaðar og em-

Hinn 9. marz 1880.

32 19. febr. — Þættis verði gegnt, og að tillit til hagsmuna hlutaðeigandi sökjanda hlýtur í samanburði þar við að lúta í lægra haldi. Það verður því í hvert skipti, sem prestakall er veitt, að vera skylda biskupsins að mæla ekki með og skylda landshöfðingjans að kalla ekki þann prest, sem annaðhvort af þeirri ástæðu, að hann hefir nýlega fengið annað prestakall og flúzt að því, eða af öðrum ástæðum ekki verður álitinn verðugur til að fá það prestakall, sem hann sækir um. Hins vegar er það vitaskuld, eins og þjer hafið tekið fram, herra biskup, að sjerstakar kringumstæður geta stundum komið því til leiðar, að brugðið verði af þessari reglu.

Með því ekki er enn tekin nein ákvörðun um skiptinguna á fje því, sem veitt er í 12. gr. A. b. 1. fjárlaganna, og með því Reynistaðarklausturs-brauð, svo framarlega sem lögin um aðra skipun prestakalla öðlast konunglega staðfesting, mun verða auglýst sem laust, — endursendast hjer með tvö fyrnefnd bónarbrjef til þóknanlegra aðgjörða herra biskupsins, þegar þau skilyrði, sem þar eru nefnd, koma fyrir.

33 20. nóv. 1879 — *Brief ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um stærð vöruflutninga-* skips milli þýzka ríkisins og Íslands. — Ráðgjafinn hefir meðtekið þóknanlegt brjef yðar, herra landshöfðingi, frá 7. f. m. lútandi að erindi, sem hingað hafði verið sent og þar sem verzlunarhúsið Carl Franz Siemsen í Hamborg fer þess á leit, að felldur verði úr gildi úrskurður, sem amtmaðurinn yfir suður- og vesturumdæmi Íslands hefir kveðið upp 3. júní þ. á. um, að nefndu verzlunarhúsi hafi verið óheimilt að flytja vörur frá Flensborg til Íslands á skipinu Clarine, sem að eins ber 22½ tons að farmrúmi. Fyrir því skal yður hjer með tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar, að fyrgreindur amtsúrskurður er hjer með úr gildi felldur, og að því beri að endurborga beiðandanum 20 kr. sekt þá til fátækra sjóðs Reykjavíkurkaupstaðar, er getur um í úrskurðinum, sje búíð að greiða hana¹.

34 12. jan.

Samningur

um póstgufuskipaferðirnar.

Ráðgjafinn fyrir Ísland og hið sameinaða gufuskipafjelag hafa í dag gjört sín á millum svo látandi

SAMNING

um gufuskipaferðir millum Danmerkur, Færeyja og Íslands frá 1. janúar 1880 að telja. 1. gr.

Fjelagið skuldbindur sig hjermeð til að láta 2 gufuskip, er sjeu vel löguð til ferða þeirra, er í þessum samningi er um að ræða, fara á ári hverju 4 ferðir fram og aptur millum Kaupmannahafnar og Reykjavíkur eða annarar hafnar á Íslandi — og komi skipið við í Þórshöfn eða einhversstaðar annarstaðar á Færeyjum — og 5 ferðir (fram og aptur) norðan um Ísland og eyjar þær, er um það liggja, allt samkvæmt ferðaáætlun

1) Amtsúrskurðurinn var byggður á 3. gr. laga 15. apríl 1854, sem meðal annars segir: „Þó má „ekki hafa utanríkisskip 15 lesta og þaðan af minni til vöruflutninga hvorki hafna á milli á Íslandi, nje „milli Íslands og hinna hluta ríkisins“. Ráðgjafinn hefir álitíð, að engin heimild væri til að láta ákvörðun þessa ná til flutninga milli Íslands og utanríkislanda; en einkarjettindi danskra smáskipa til flutningsferða hafna á milli á Íslandi og milli Íslands og Danmerkur eru úr gildi numin með lögum 17. apríl 1868, að því er snertir skip úr útlendum ríkjum, sem njóta forrjettinda í verzlunarviðskiptum sínum við Danaveldi, og telst þýzka rikið með þeim, sjá dómsmálastjórnarbrjef 25. júní 1868 í tíðindum um stjórnamálefni II. bls. 537.

þeirri, er fjelagið semur og ráðgjafinn fyrir Ísland samþykkir. Fjelaginu er heimilt og skylt að láta skipin á öllum 9 ferðum koma við í Leithfirðinum eða Leirvík. Á þessum stöðum má dvöl skipanna þó eigi vera lengri en 24 klukkustundir, nema óumflýjanleg nauðsyn sje fyrir því. Óumflýjanleg nauðsyn er það, ef illviðri eða helgidagar kynnu að aptra fermingu eða affermingu skipanna. Fjelagið er þess utan skylt til að senda gufuskip hjeðan eða frá Skotlandi til Íslands í janúarmánuði ár hvert og í sama mánuði ell-egar í febrúar frá Íslandi til Danmerkur eða Skotlands. Fardagar og komudagarnir á þessum ferðum skulu tilteknir í ofan nefndri ferðaáætlun.

2. gr.

Annað þeirra tveggja gufuskipa, er getur um í 1. gr., skal auk hinnar áður nefndu ferðar í janúarmánuði fara 6 ferðir fram og aptur milli Kaupmannahafnar og einhverrar hafnar á Íslandi, þannig að það á 2 af þessum ferðum fari einnig norðan um Ísland fram og aptur. Hitt gufuskipið skal fara 3 ferðir á ári milli Kaupmannahafnar og Íslands, og á hverri af þessum ferðum fara kring um Ísland samkvæmt því, sem segir í 1. grein.

3. gr.

Í skipunum skal vera fyrsta og annað farþegjapláss. Á fyrsta plássi á þar að auki að vera sjerstakt herbergi fyrir kvennfólk. Fyrsta pláss á að geta rúmað 30, og annað pláss 50 farþegja. Skipin sem notuð eru, eiga að geta tekið á móti að minnsta kosti 150 tons af gózi. Fargjald það og fæðispeningar fyrir farþegja svo og flutningsgjald fyrir góz, er nú er ákveðið, má eigi hækka nema með samþykki ráðgjafans fyrir Ísland.

4. gr.

Fjelagið hefir ábyrgð á öllum póstinum, á meðan hann er í vörzlum skipsins, það er að segja frá því skipverjar taka á móti honum, og þar til hann er afhentur póstmanni. Skal hann geymdur á sem vandlegastan hátt á lokuðum stað að undanteknum brjefakassanum, er skal þannig komið fyrir, að sjerhver geti haft aðgang að honum. Fjelagið hefir ábyrgð á þeim missi, vöntun eða skemmdum, er pósturinn kann að verða fyrir sakir ónógrar umsjónar. Farist skipið eða bíði skaða, skal eptir því, sem á stendur, gjöra allt, sem unnt er, til að bjarga póstinum, og flytja hann til næsta pósthúss. Skyldi það sökum fjölda eða verðhæðar póstsendinga, er fluttar eru, verða álitíð æskilegt, að póstmaður væri sendingunum samferða á skipinu, fær hann ókeypis far bæði fram og aptur, en sjálfur verður hann að sjá sjer fyrir fæði.

5. gr.

Pósturinn skal fenginn skipinu, og af því aptur afhentur samkvæmt skrá, er til-taki, hve margar póstsendingarnar sjeu (stykseddel) og gegn kvittun skipstjóra og hlutað-eigandi póstembættismanns. Beri skránni eigi saman við tölu póstsendinga, verður sá, er skilar af sjer póstinum, að rita undir athugasemd þar að lútandi.

Pósturinn skal fluttur til viðkomanda pósthúss frá gufuskipinu samstundis og það hefir hafnað sig, og skal fjelagið kosta flutning þenna allstaðar annarsstaðar en í Khöfn, því þar mun pósturinn verða sóktur í skipið. Sömu reglur gilda, þegar flytja skal póst-inn úti skipið.

6. gr.

Fjelagið skuldbindur sig til að sjá um, að enginn skipverjanna nje nokkur annar flytji muni, er skylt er að senda með pósti. Verði slíkt uppvíst, skal hlutaðeigandi skyld-aður til að greiða hina lögboðnu sekt, og skal hann þar að auki rekinn burt af skipinu.

34 Þó má skipstjóri ákærulaust flytja brjef viðvíkjandi málefnum skipsins frá útgjörðarmönnum þess til afgreiðslumannanna eða meðal þeirra innbyrðis.

7. gr.

Fjelagið greiðir öll gjöld, en aptur á móti bera því allar tekjur af farþegjum og flutningi.

Fyrir flutning brjefa og böggulpóstsins fær fjelagið alls 58000 kr. þóknun fyrir allar ferðir þær til samans, er getur um í 1. gr.

Þóknunin skal greidd þannig, að 50000 kr. útborgist smámsaman við lok hverrar um sig af þeim 10 ferðum milli Danmerkur og Íslands, er 1. gr. ræðir um, en af því, sem eptir er af þóknuninni, skulu greiddar 3000 kr., þegar þeim 3 ferðum, er getur um í 2. gr., er lokið, og 5000 kr., þegar búið er að fara hina síðustu af þeim 6 ferðum, er nefndar eru í sömu grein.

8. gr.

Skyldi ís varna því, að skipið fari frá Danmörku til Íslands einhverja af þeim 9 ferðum, er getur um í 1. gr., fellur viðkomandi ferð burt, og skal þá draga frá hinni sameiginlegu árlegu þóknun 5800 kr. upphæð fyrir hverja slíka ferð, sem eigi er farin.

Ef ísar tálma skipinu að fara að öllu leyti einhverja af ferðum þeim umhverfis strendur Íslands, er um er að ræða í 1. gr., og þetta verður sannað á tilhlýðilegan hátt af hálfu skipsins, skal eigi draga neitt frá hinni ákveðnu árlegu þóknun.

Verði það eigi sannað, að ísar hafi varnað framkvæmd viðkomandi ferðar, eða ef fjelagið mót von að öðru leyti skyldi eigi láta framkvæma ferðir þær, er það hefir tekið að sjer, skal það greiða í sekt 1000 kr. fyrir hverja ferð, sem eigi er farin — nema hlutaðeigandi skip hafi orðið fyrir töluverðum skaða (havari). Þar að auki skal draga frá hinni árlegu þóknun 5800 kr. upphæð fyrir hverja ferð, sem eigi er farin milli Danmerkur og Íslands.

9. gr.

Samningur þessi er bindandi fyrir hvorntveggja samningsgjöranda í 10 ár með þeim skilyrðum:

- a, að fjelagið fullnægi skuldbindingum þeim, er það hefir tekizt á herðar.
- b, að stjórnin álití hentugt að halda áfram fyrirkomulagi því á hinum íslenskum sjó-
póstferðum, er um er að ræða í þessum samningi lengur en til ársloka 1881, og
- c, að fje það, er með þarf einkum til að greiða með borgun þá, er getur um í 7. gr., verði veitt af ríkisþingi Dana og alþingi Íslendinga.

Ráðgjafinn fyrir Ísland 12. dag janúarmán. 1880,

J. Nellesmann.

H. Stephensen,
Ass.

Fyrir hönd hins sameinaða gufuskipafjelags

C. P. A. Kock.

forstjóri.

35 — Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um póstferðirnar milli 15. jan. Danmerkur og Íslands. — Með þóknanlegu brjefi yðar, herra landshöfðingi, frá 13. septbr. f. á. fylgdi þingsályktun, samþykkt af báðum deildum alþingis, þar sem skorað er á stjórnina að hlutast til um, að póstferðunum milli Danmerkur og Íslands verði hagað

samkvæmt því, er nánar er tiltekið í ferðaáætlun, er þingið hafði samið, og þar að auki **35**
er óskað eftir, að stjórnin vilji sjá svo fyrir, að seglskip verði sent til Íslands með pósti ^{15. jan.}
í byrjun yfirstandandi mánaðar. Eftir að hafa meðtekið þetta brjef, ritaði ráðgjafinn
fyrir Ísland innanríkisstjórninni og mæltist til þess, að hún yrði við óskum alþingis.

Innanríkisstjórninni virtist samt sem áður, að sjer bæri að halda föstum tor-
merkjum þeim, er hún áður hefði talið á hinni eptiræsktu ferðaáætlun, og neitaði því að
eiga sjálf nokkurn hlut að ferðaáætlun þessari. Þar á móti hafði hún ekki neitt á móti
því, að ráðgjafinn fyrir Ísland reyndi að semja við hið sameinaða gufuskipafjelag um, að
fjelag þetta tæki að sjer allar póstferðirnar milli Danmerkur og Íslands samkvæmt ferða-
áætlun þeirri, er alþingi hafði mælt með, og hefir ráðgjafiun gjört þar eptir samning
þann við nefnt fjelag, er hjer með fylgir eptirrit eptir, um gufuskipaferðirnar millum Dan-
merkur, Færeyja og Íslands frá 1. janúar 1880.

Ráðgjafinn lætur ekki undan falla að senda yður til afnota á venjulegan hátt
nokkur expl. af ferðaáætlun þeirri, er samþykkt hefir verið fyrir yfirstandandi ár, og
skal þess jafnframt getið, að nokkur expl. af fargjaldsskránni fyrir farþegja og góz muni
verða send yður, herra landshöfðingi, með póstskipi því, er fer hjeðan 1. marz þ. á.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um lögsókn gegn lands-* **36**
sjóði. — Með þóknanlegu brjefi yðar, herra landshöfðingi, frá 26. nóvbr. f. á. var hingað ^{15. jan.}
sent bónarbrjef Lárusar Blöndals sýslumanns í Húnavatnssýslu, þar sem hann beiðist
leyfis til þess að lögsækja landshöfðingja, fyrir hönd hins íslenzka landssjóðs í máli
því, er hann ætlar að höfða gegn landssjóðnum út af rjetti hans til að fá viðbót fyrir
sjálfan hann við laun þau, sem embættinu fylgja samkvæmt 7. gr. í lögum frá 14. desem-
ber 1877 um laun sýslumanna og bæjarfógeta. Fyrir því skal yður til þóknanlegrar
leiðbeiningar og birtingar þjónustusamlega tjáð, að hið umbeðna leyfi er hjer með veitt.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um mæling á Húnaflóa.* **37**
— Með þóknanlegu brjefi frá 8. október f. á., senduð þjer, herra landshöfðingi, eptirrit ^{15. jan.}
eptir 2 brjefum frá foringja herskipsins Ingólfs, Mourier skipherra, sem síðastliðið sumar
hefir eptir áskorun yðar rannsakað, hvernig ástatt væri á Húnaflóa, einkum að því er lýtur
að hafskipaleið til kaupsinsins Borðeyrar, og fóruð þjer fram á það, að ráðgjafinn vildi
semja svo við sjóliðsstjórnina, að gjörð yrði tilraun til að mæla upp hinn nefnda flóa, á
þann hátt, er Mourier skipherra hefir bent á, þar sem slíkt verk gæti haft mikla
þýðingu fyrir siglingar hafskipa og einkum póstgufuskipaferðirnar.

Eptir að skrifað hafði verið sjóliðsstjórninni út af þessu, hefir ráðgjafinn með-
tekið brjef það frá 8. þ. m., er eptirrit fylgir eptir, og má þóknanlega sjá af því, að það
mun verða lagt fyrir herskipsforingjann í ár að mæla upp Húnaflóa að svo miklu leyti,
sem sjóliðsstjórnin álitur nauðsynlegt, til þess að póstgufuskipin geti komið við á Borð-
eyrar kaupsíni.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um sálmabókarnefndina.* **38**
— Með þóknanlegu brjefi frá 11. nóvbr. f. á., hafið þjer, herra landshöfðingi, sent mjer ^{15. jan.}
brjef frá biskupnum yfir Íslandi, þar sem hann fer fram á, að útveguð verði staðfesting

38 15. jan. konungs á skipun 7 manna nefndar, er samkvæmt áskorun hans hafi myndast í marz-mánuði 1878, og sem hann hafi falið að endurskoða og umbæta íslenzku sálmabókina. Þar hjá hafið þjer skýrt svo frá, að yður hafi áður af biskupnum verið send beiðni frá formanni tjeðrar nefndar um, að nefndarmönnum verði veitt hæfileg þóknun fyrir starf sitt, svo og að þeim nefndarmönnum, er eiga ekki heima í Reykjavík, verði endurgoldinn ferðakostnaður sinn; hafi beiðni þessi af yður verið send fjárlaganefnd neðri deildar alþingis, er átt var í sumar leið, svo að þinginu gæfist kostur á að veita fje það, er í þessu skyni sje nauðsynlegt, en greind nefnd hafi látið sjer nægja að vísa beiðninni til hins íslenzka bifflufjelags án þess, að alþingi sjálft ljeti í ljósi álit sitt um málið.

Jafnframt því að tjá ráðgjafanum þetta, hafið þjer getið þess, að þjer hafið af fje því fyrir næstliðið fjárhagstímabil, er lagt var til óvissra útgjalda, veitt 4 nefndarmönnum þeim, er eiga ekki heima í Reykjavík endurgjald á nokkru af ferðakostnaði þeirra við að sækja nefndarfund, er haldinn var í sumar leið. Um leið hafið þjer lagt það til, að ráðgjafinn hlutist til um, að útgefið verði konunglegt skipunarbrjef fyrir greinda nefnd, og að ráðgjafinn leyfi, að það, sem enn ereptir ógoldið af ferðakostnaði þeim, er nefndur fundur hafði í för með sjer, megi greiðast af upphæð þeirri, sem enn er óeydd af þeim hluta, er þjer hafið umráð yfir af fjárveitingunni til óvissra útgjalda, er upp á kunna að koma fyrir árin 1878 og 1879; þar að auki hafið þjer með tilliti til ferðakostnaðar þess, sem eptirleiðis kynni að leiða af fundum nefndarinnar lagt það til, að hinu íslenzka bifflufjelagi verði veitt heimild til að verja af tekjuleyfum sínum allt að 300 kr. upphæð á ári til að greiða með ferðakostnað við fundi nefndarinnar, og að nefndinni verði gefin von um, að jafnmikið fje muni verða veitt henni á ári hverju af þeim hluta, er þjer hafið umráð yfir af greindri upphæð.

Það hefir nú ekki verið álitnið nauðsynlegt, þegar hin nýja sálmabók var innleidd á Íslandi, eða þegar hún var endurskoðuð árið 1869, að setja nefnd, er konungur skipaði í þessu skyni, og heldur ekki hefir þetta verið gjört, þegar líkt hefir staðið á hjer í Danmörku. Fyrir því hefir ráðgjafanum ekki heldur nú virzt ástæða til að hlutast til um, að útgefið verði konunglegt skipunarbrjef fyrir nefnd þá, er myndast hefir eptir áskorun biskups, og er eigi látið hjá líða að tjá yður þetta, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar. Skal þess að öðru leyti getið, að það verður að vera komið undir ákvörðun bifflufjelagsins sjálfs, hvort það vill veita styrk til hins umrædda fyrirtækis, og verður einnig að fela það yður á vald, herra landshöfðingi, hvort þjer viljið veita styrk til þessa af þeim hluta, er þjer hafið umráð yfir, af fje því, er með fjárlögunum fyrir árin 1880 og 1881 er veitt til óvissra útgjalda, er upp á kunna að koma. Aptur á móti myndi það gefa yfirskoðunarmönnum landsreikninganna tilefni til athugasemdar, ef nú væri ávísað nokkru af fje því, sem veitt er til þessara gjalda fyrir hið umliðna fjárhagstímabil 1878 og 1879; en ráðgjafinn mun ekki hafa neitt á móti að reyna til að útvega aukaveitingu við fjárlögin fyrir þetta tímabil á fje því, sem nauðsynlegt er til að borga með eptirstöðvarnar af kostnaðinum við fund nefndarinnar síðastliðið sumar, og vari störf nefndarinnar lengur en fjárhagstímabil það, sem nú stendur yfir, má einnig eiga von á, að tekin verði upp í fjárlagafrumvarpið fyrir 1882—83 uppástunga um veitingu á ferðakostnaði nefndarmanna, og væntir ráðgjafinn að fá, ef til kemur, tillögur yðar, herra landshöfðingi, um upphæð hans.

Verðlagsskrá,

sem gildir fyrir

Rangárvallasýslu,

frá miðju maímánaðar 1880 til sama tíma 1881.

39
18. febr.

		í peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
<i>A. Friður peningur.</i>						
1.	1 œ 1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum óktóber til nóvembermánaðarloka, í fardögum . . . á	71	67	71	67	60
2.	— 6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar, í fardögum . . . hver á	7	51	45	6	38
3.	— 6 sauðir, 3 til 5 vetra, á hausti . . . —	10	23	61	38	51
4.	— 8 — tvævetrir . . . —	7	65	61	20	51
5.	— 12 — veturgamlir . . . —	5	37	64	44	54
6.	— 8 ær geldar . . . —	7	41	59	28	49
7.	— 10 — mylkar . . . —	5	10	51	"	43
8.	— 1 áburðarbestur, taminn, 5 til 12 vetra, í fardögum . . . —	54	98	54	98	46
9.	— 1 $\frac{1}{3}$ hryssu, á sama aldri . . . hver á	45	82	61	9	51
<i>B. Ull, smjör og tólg.</i>						
10.	1 œ 120 pd. af hvíttri ullu, vel þveginni, pundið á	"	62	74	40	62
11.	— 120 — af mislitri ullu, vel þveginni —	"	45	54	"	45
12.	— 120 — af smjöri, vel verkuðu . . . —	"	56	67	20	56
13.	— 120 — af tólg, vel bræddri . . . —	"	32	38	40	32
<i>C. Tóvara af ullu:</i>						
14.	1 œ 30 pd. hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði . . . pundið á	"	"	"	"	"
15.	— 60 þör eingirnissokka . . . parið —	"	"	"	"	"
16.	— 30 — tvíbandsgjald-sokka . . . —	"	"	"	"	"
17.	— 180 — sjóvetlinga . . . —	"	"	"	"	"
18.	— 20 eingirnispeisur . . . hver —	"	"	"	"	"
19.	— 15 tvíbands-gjaldpeisur . . . —	"	"	"	"	"
20.	— 120 álnir gjaldvoðarvaðmáls, álnar breiðs, 1 alin —	"	"	"	"	"
21.	— 120 — einskeptu, 1 al. til 5 kv. breiðrar —	"	"	"	"	"
<i>D. Fiskur.</i>						
22.	1 œ 6 vættir af saltfiski vel verkuðum, vættin á	9	83	58	98	49
23.	— 6 — — harðfiski — — —	15	66	93	96	78
24.	— 6 — — þyrsklingi — — —	9	42	56	52	47
25.	— 6 — — ýsu, hertri . . . —	8	2	48	12	40
26.	— 6 — — hákarli, hertum . . . —	"	"	"	"	"
<i>E. Lýsi.</i>						
27.	1 œ 1 tunna (120 pt.) hvalslýsis . . . 8 pottar á	"	"	"	"	"
28.	— 1 — — hákarlslýsis . . . —	"	"	"	"	"
29.	— 1 — — selslýsis . . . —	3	"	45	"	38
30.	— 1 — — þorskalýsis . . . —	2	3	30	45	25

39
18. febr.

					í peningum.		Hundrað á		Alin.
					Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
<i>F. Skinnavara.</i>									
31.	1	4	fjórðungar	nautskinn	13	3	52	12	43
32.	—	6	—	kýrskinn	10	78	64	68	54
33.	—	6	—	hrossskinn	8	58	51	48	43
34.	—	8	—	sauðskinn, af tvævetrum og eldri	6	24	49	92	42
35.	—	12	—	sauðskinn, af veturgömlum og ám	4	7	48	84	41
36.	—	6	—	selskinn	6	50	39	"	33
37.	—	240	lambskinn (vorlamba), einlit	hvert á	"	18	43	20	36
<i>G. Ýmislegt.</i>									
38.	1	6	pd. af æðardún, vel hreinsuðum,	pundið á	"	"	"	"	"
39.	—	40	—	óhreinsuðum	"	"	"	"	"
40.	—	120	—	fuglafiðri	"	"	"	"	"
41.	—	40	—	fjallagrös	"	"	"	"	"
42.	5	álnir	1 dagsverk um heyannir		2	7	49	68	41
43.	5	—	1 lambsfóður		2	75	66	"	55

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fjörtöldum landaurum verður:

<i>Eptir</i>	<i>A. eða í friðu</i>	58	90	49
—	<i>B. — í ullu, smjöri og tólg</i>	58	50	49
—	<i>C. — í ullar tóvöru</i>	"	"	"
—	<i>D. — í fiski</i>	64	40	54
—	<i>E. — í lýsi</i>	37	73	31
—	<i>F. — í skinna-vöru</i>	49	89	42

En meðalverð allra landaura samantalið 269 42 225
og skipt með 5, sýnir:

meðalverð allra meðalverða 53 88 45

Reykjavík, 18. dag febrúarmán. 1880.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

40
18. febr.

Verðlagsskrá,

sem gildir fyrir

Vestmannaeyjasýslu,

frá miðju maímánaðar 1880 til sama tíma 1881.

					í peningum.		Hundrað á		Alin.
					Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
<i>A. Friður peningur.</i>									
1.	1	1	kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvembermánaðarloka, í fardögum	á	80	"	80	"	67
2.	—	6	ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar, í fardögum	hver á	8	50	51	"	43
3.	—	6	sauðir, 3 til 5 vetra, á hausti	—	12	20	73	20	61
4.	—	8	— tvævetrir	—	9	50	76	"	63
5.	—	12	— veturgamlir	—	7	"	84	"	70
6.	—	8	ær geldar	—	8	"	64	"	53
7.	—	10	— mylkar	—	5	50	55	"	46
8.	—	1	áburðarhestur, taminn, 5 til 12 vetra, í fardögum	á	55	"	55	"	46
9.	—	1 ¹ / ₃	hryssu, á sama aldri	hver á	45	"	60	"	50

B. Ull, smjör og tólg.

					Í peningum.		Hundrað á		Alin.	40 18. febr.
					Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.	
10.	1	120 pd.	af hvíttri ullu, vel þveginni, .	pundið á	"	60	72	"	60	
11.	—	120 —	— mislitri ullu vel þveginni .	—	"	40	48	"	40	
12.	—	120 —	— smjóri, vel verkuðu . . .	—	"	60	72	"	60	
13.	—	120 —	— af tólg, vel bræddri . . .	—	"	35	42	"	35	

C. Tóvara af ullu.

14.	1	30 pd.	hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði	pundið á	"	"	"	"	"	
15.	—	60 —	pör eingirnissokka	parið á	"	"	"	"	"	
16.	—	30 —	— tvíbands-gjaldsokka	—	"	"	"	"	"	
17.	—	180 —	— sjóvetlinga	—	"	33	59	40	50	
18.	—	20	eingirnispeisur	hver á	"	"	"	"	"	
19.	—	15	tvíbands-gjaldpeisur	—	"	"	"	"	"	
20.	—	120	álnir gjaldvoðarvaðmáls, álnar breiðs, 1 alin á	—	"	"	"	"	"	
21.	—	120	— einskeptu, 1 al. til 5 kv. breiðrar —	—	"	"	"	"	"	

D. Fiskur.

22.	1	6	vættir af saltfiski, vel verkuðum, .	vættin á	9	50	57	"	48	
23.	—	6	— — harðfiski, — — —	—	15	"	90	"	75	
24.	—	6	— — þyrsklingi, — — —	—	7	"	42	"	35	
25.	—	6	— — ýsu, hertri	—	"	"	"	"	"	
26.	—	6	— — hákarli hertum	—	8	"	48	"	40	

E. Lýsi.

27.	1	1 tunna (120 pt.)	hvalslýsis	8 pottar á	2	25	33	75	28	
28.	—	1	— — hákarlslýsis	—	2	60	39	"	33	
29.	—	1	— — selslýsis	—	"	"	"	"	"	
30.	—	1	— — þorskalýsis	—	2	"	30	"	25	

F. Skinnavara.

31.	1	4 fjórðungar	nautskinnns	10 pund á	12	"	48	"	40	
32.	—	6	— — kýrskinnns	—	12	"	72	"	60	
33.	—	6	— — hross-skinns	—	10	"	60	"	50	
34.	—	8	— — sauðskinnns, af tvævetrum og eldri	—	7	"	56	"	47	
35.	—	12	— — sauðskinnns, af veturgömlum og ám	—	5	"	60	"	50	
36.	—	6	— — selskinns	—	"	"	"	"	"	
37.	—	240	lambskinn (vorlamba), einlit . . .	hvert á	"	12	28	80	24	

G. Ýmislegt.

38.	1	6 pd.	af æðardún, vel hreinsuðum, .	pundið á	"	"	"	"	"	
39.	—	40 —	— — óhreinsuðum	—	3	"	120	"	100	
40.	—	120 —	— fuglafiðri	10 pund á	5	10	64	20	51	
41.	—	40 —	— fjallagrösum	—	"	"	"	"	"	
42.	5	álnir	1 dagsverk um heyannir	—	2	33	55	92	47	
43.	5	—	1 lambsfóður	—	3	"	72	"	60	

Hinn 17. marz 1880.

40
18. febr.

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrtdöldum landaurum verður:

	Hundrað á		Alin.
	Kr.	Aur.	Aur.
Eptir A. eða í friðu	66	47	55
— B. — í ulla, smjöri og tólg	58	50	49
— C. — í ullar tóvöru	59	40	50
— D. — í fiski	59	25	49
— E. — í lýsi	34	25	29
— F. — í skinnavöru	54	13	45
En meðalverð allra landaura samantalið	332	»	277
og skipt með 6, sýnir:	55	33	46

meðalverð allra meðalverða .

Reykjavík, 18. dag febrúarmán. 1880.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

41
21. febr.

Verðlagsskrá,

sem gildir fyrir

Borgarfjarðar, Gullbringu- og Kjósar og Árnessýslur og Reykjavíkurbæ,
frá miðju maímánaðar 1880 til sama tíma 1881.

		I peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
A. Friður peningur:						
1.	1 ^{cr} 1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvembermánaðarloka, í fardögum á	89	9	89	9	74
2.	— 6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lemdar, í fardögum hver á	11	4	66	24	55
3.	— 6 sauðir, 3 til 5 vetra, á hausti	15	44	92	64	77
4.	— 8 — tvævetrir	11	95	95	60	80
5.	— 12 — veturgamlir	8	37	100	44	84
6.	— 8 ær geldar	10	44	83	52	70
7.	— 10 — mylkar	7	8	70	80	59
8.	— 1 áburðarhestur, taminn, 5 til 12 vetra, í fardögum á	59	81	59	81	50
9.	— 1 ¹ / ₃ hryssu, á sama aldri hver á	48	36	64	48	54
B. Ull, smjör og tólg.						
10.	1 ^{cr} 120 pd. af hvítri ulla, vel þveginni, pundið á	»	69	82	80	69
11.	— 120 — af mislitri ulla, vel þveginni — -	»	48	57	60	48
12.	— 120 — af smjöri, vel verkuðu	»	64	76	80	64
13.	— 120 — af tólg, vel bræddri	»	37	44	40	37
C. Tóvara af ulla.						
14.	1 ^{cr} 30 pd. hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði pundið á	»	»	»	»	»
15.	— 60 þör eingirnissokka parið á	»	73	43	80	37
16.	— 30 — tvíbands-gjaldsokka	1	28	38	40	32
17.	— 180 — sjóvetlinga	»	31	55	80	47
18.	— 20 eingirnispeisur hver á	3	40	68	»	57
19.	— 15 tvíbands-gjaldpeisur	4	25	63	75	53
20.	— 120 álnir gjaldvoðarvaðmáls, álnar breiðs, 1 alin -	1	30	156	»	130
21.	— 120 — einskeptu, 1 al, til 5 kv. breiðrar — - -	1	»	120	»	100

						í peningum.		Hundrað á		Alin.	21. febr.
						Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.	
22.	1	6	vættir af saltfiski, vel verkuðum, vættin á			10	13	60	78	51	
23.	—	6	— — — harðfiski, — — — — —			15	22	91	32	76	
24.	—	6	— — — þyrsklingi, — — — — —			11	7	66	42	55	
25.	—	6	— — — ýsu, hertri			10	61	63	66	53	
26.	—	6	— — — hákarli, hertum			10	84	65	4	54	

E. Lýsi.

27.	1	1	tunna (120 pt.) hvalslýsis	8	pottar á	2	75	41	25	34	
28.	—	1	— — — hákarlslýsis	—	— — —	2	59	38	85	32	
29.	—	1	— — — selslýsis	—	— — —	2	58	38	70	32	
30.	—	1	— — — þorskalýsis	—	— — —	2	20	33	"	28	

F. Skinnavara.

31.	1	4	fjórðungar nautskinn	10	pund á	13	97	55	88	47	
32.	—	6	— — — kýrskinn	—	— — —	11	79	70	74	59	
33.	—	6	— — — hrossskinn	—	— — —	9	61	57	66	48	
34.	—	8	— — — sauðskinn, af tvævetrum og eldri	—	— — —	7	59	60	72	51	
35.	—	12	— — — sauðskinn af veturgömlum og ám	—	— — —	5	49	65	88	55	
36.	—	6	— — — selskinn	—	— — —	9	59	57	54	48	
37.	—	240	lambskinn (vorlamba), einlit	—	hvert á	"	24	57	60	48	

G. Ýmislegt.

38.	1	6	pd. af æðardún, vel hreinsuðum,	pundið á		9	64	57	84	48	
39.	—	40	— — — óhreinsuðum	—	—	2	59	103	60	86	
40.	—	120	— — — fuglafíðri	10	pund á	8	44	101	28	84	
41.	—	40	— — — fjallagrösum	—	— — —	3	4	12	16	10	
42.	5	álnir	1 dagsverk um heyannir			2	58	61	92	52	
43.	5	—	1 lambsfóður			3	60	86	40	72	

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrtöldum landaurum verður:

Eptir A.	æða í fríðu	80	29	67
— B.	— í ullu, smjöri og tólg	65	40	55
— C.	— í ullar tóvöru	77	96	65
— D.	— í fiski	69	44	58
— E.	— í lýsi	37	95	32
— F.	— í skinnu-vöru	60	86	51

En meðalverð allra landaura samantalið 391 90 328

og skipt með 6, sýnir: **meðalverð allra meðalverða 65 32 54**

Reykjavík, 21. dag febrúarmán. 1880.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

gufuskipanna millum Kaupmannahaf

Frá Kaupmannah

Nafn skipsins.	Fer frá Kaup- mannah.	Skipið fer í fy							
		Leith.	Trangisv.	Þórshöfn.	Eskifirði.	Seyðisfirði	Vopnafirði	Húsavík.	Akun.
Phönix	1.marz	5.marz		7.marz					
Phönix	18. apr.	22. apr.		24. apr.					
Arcturus	5. maí	9. maí	11. maí	12. maí	14. maí	15. maí	15. maí		17. maí
Phönix	28. maí	1.júní		4.júní ¹	12. júní	14.júní	15.júní		17.júní
Arcturus	2. júlí	6. júlí	8.júlí	9. júlí	11. júlí	13.júlí	14. júlí	15.júlí	17.júlí
Phönix	31. júlí	4. ág.		6. ág.		9. ág.	10. ág.	11. ág.	13. ág.
Arcturus	29. ág.	3.sept.	5.sept.	6.sept.	8.sept.	9.sept.			11.sept.
Phönix	27.sept.	1. okt.		3. okt.					
Phönix	8. nóv.	12. nóv.		14. nóv.					

Frá Ísland

Nafn skipsins.	Fer frá Reykjavík.	Skipið fer í fy								
		Stykkish.	Flatey.	Vatneyri.	Þingeyri.	Flateyri.	Isafirði.	Skagastr.	Sauðárkr.	Siglu
Phönix	23.marz									
Phönix	8. maí									
Arcturus	2.júní	3.júní	4.júní	4.júní		5.júní	6.júní	7.júní	8.júní	8.júní
Phönix	2. júlí	3.júlí ²	4. júlí		5. júlí	5.júlí	7. júlí	8.júlí	9.júlí	9. júlí
Arcturus	31. júlí	1. ág.		2. ág.	2. ág.		4. ág.	5. ág.	5. ág.	
Phönix	30. ág.	31. ág. ²		1.sept.		1.sept.	3.sept.	4.sept.	5.sept.	
Arcturus	22.sept.	23.sept.					25.sept.			
Phönix	18.okt.									
Phönix	29. nóv.									

1) Þaðan beina leið til REYKJAVÍKUR, kemur þar 8. júní og fer þaðan aftur 10. júní sunnan um 1 til Eskifjarðar og áfram norður um land.

2) Phönix kemur ekki í STYKKISHÓLM og Arcturus ekki á DJÚPAVOG, nema veður og vindur leyfi.

- athugasemd. Burtfarartíminn frá Kaupmannahöfn og Reykjavík er fast ákveðinn. millistöðvarnar er tiltekinn sá tími, er skipið fer þaðan í fyrsta la en farþegar mega vera við því búnir, að það verði eigi fyr en s Gangi ferðin vel, getur skipið komið nokkrum dögum fyr til Kaupma hafnar og Reykjavíkur, en hjer er til tekið, en það getur líka orðið sei eins og auðvitað er. Viðstaðan á millistöðvunum er höfð sem allra st verði annars komið þar við fyrir veðurs sakir eða íss.
- athugasemd. Phönix kemur við í VESTMANNAEYJUM í hverri ferð sunnan um 1 ef kringumstöðurnar leyfa. Auk þess bregður Phönix sjer til HAFN FJARÐAR frá Reykjavík í hverri ferð.

áætlun

Leith, Færeyja og Íslands 1880.

til Íslands.

lagi frá.									Kemur til Reykjavíkur.
Siglufirði.	Sauðárkr.	Skagastr.	Ísafirði.	Flateyri.	Þingeyri.	Vatneyri.	Flatey.	Stykkish.	
.....									13. marz
.....									30. apríl
.....	17. maí		20. maí	20. maí	21. maí			22. maí	25. maí
17. júní	18. júní	19. júní	21. júní			22. júní		23. júní ²	26. júní
17. júlí	18. júlí	18. júlí	20. júlí	20. júlí	20. júlí	21. júlí	21. júlí	22. júlí	24. júlí
.....	14. ág.	14. ág.	16. ág.		16. ág.		17. ág.	18. ág. ²	22. ág.
.....	12. sept.		14. sept.		15. sept.			16. sept.	19. sept.
.....									11. okt.
.....									22. nóv.

Kaupmannahafnar.

lagi frá.									Kemur til Kaupmannahafnar.
Akureyri.	Húsavík.	Vopnafirði.	Seyðisfirði.	Eskifirði.	Djúpav.	Þórshöfn.	Trangisv.	Leith.	
.....						27. marz		29. marz	6. apríl
.....						12. maí		16. maí	20. maí
11. júní		12. júní	14. júní		14. júní ²	16. júní	16. júní	19. júní	24. júní
11. júlí	11. júlí	12. júlí	13. júlí	13. júlí		15. júlí		19. júlí	23. júlí.
8. ág.	8. ág.		9. ág.		10. ág. ²	12. ág.	13. ág.	16. ág.	19. ág.
7. sept.	7. sept.		9. sept.	10. sept.		12. sept.		16. sept.	19. sept.
27. sept.			30. sept.			3. okt.		6. okt.	11. okt.
.....						21. okt.		25. okt.	31. okt.
.....						2. des.		6. des.	14. des.

3. athugasemd. Banni ís skipunum fyrirætlaða leið norðan um landið, verða farþegar, sem ætla á einhvern stað, sem ekki verður komið að, látnir fara í land á næstu höfn, sem komist verður inn á; vilji þeir heldur verða með skipinu til annarar hafnar, mega þeir það líka. Farareyri verður engum manni skilað aptur, þótt svo beri til, og fæðispeningar verða farþegar að greiða, meðan þeir eru innanborðs. Eins verður farið með flutningsgóz, þegar líkt stendur á; skipstjórnarnir eiga að ráða, hvort þeir afferma það á næstu höfn, sem komist verður inn á, eða hafa það með sjer lengra og skila því af sjer aptur í leið.

Aætlun

43
25. febr.

um III. — VIII. ferð landpóstanna árið 1880.

Póstleiðirnar.	Póststöðvarnar.	Burtfarardagar póstanna.					
		III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
I. milli Ísafjarðar og Reykja- víkur. A. frá Ísafirði.	Ísafjörður	21. apríl	2. júní	14. júlí	18. ágúst	27. sept.	8. nóv.
	Vatnsfjörður	22. —	3. —	15. —	19. —	28. —	9. —
	Bær.	23. —	4. —	16. —	20. —	29. —	10. —
	Márskelda.	24. —	5. —	17. —	21. —	30. —	11. —
	Hjarðarholt í Dölum.	25. —	6. —	18. —	22. —	1. okt.	12. —
	Arnarholt í Mýras.	26. —	8. —	20. —	24. —	3. —	14. —
	Hestur.	27. —	8. —	20. —	24. —	3. —	14. —
	Saurbær.	28. —	9. —	21. —	25. —	4. —	15. —
	Mosfell.	28. —	9. —	21. —	25. —	4. —	16. —
B. frá Reykjavík.	Reykjavík	10. maí	19. júní	2. ágúst	3. sept.	20. okt.	4. des.
	Mosfell	10. —	19. —	2. —	3. —	20. —	4. —
	Saurbær	11. —	20. —	3. —	4. —	21. —	5. —
	Hestur	11. —	20. —	3. —	4. —	21. —	6. —
	Arnarholt í Mýras.	12. —	21. —	4. —	5. —	22. —	7. —
	Hjarðarholt í Dölum	14. —	23. —	6. —	7. —	24. —	9. —
	Márskelda	15. —	24. —	6. —	8. —	25. —	10. —
	Bær	16. —	24. —	7. —	9. —	26. —	11. —
	Vatnsfjörður	17. —	25. —	8. —	10. —	27. —	12. —
II. 1. milli Akureyr- ar og Reykja- víkur. A. frá Akureyri.	Akureyri	21. apríl	2. júní	14. júlí	18. ágúst	27. sept.	8. nóv.
	Steinstaðir	22. —	3. —	15. —	19. —	28. —	9. —
	Víðimýri	23. —	4. —	16. —	20. —	29. —	10. —
	Bólstaðarhlöð	23. —	4. —	16. —	20. —	29. —	10. —
	Reykir	24. —	5. —	17. —	21. —	30. —	11. —
	Sveinsstaðir	25. —	6. —	18. —	22. —	1. okt.	12. —
	Lækjamót	25. —	6. —	18. —	22. —	1. —	12. —
	Staðarbakki	26. —	7. —	19. —	23. —	2. —	13. —
	Staður í Hrútafirði	27. —	8. —	20. —	24. —	3. —	14. —
	Arnarholt í Mýras.	29. —	10. —	22. —	26. —	5. —	16. —
	Hestur	29. —	10. —	22. —	26. —	5. —	16. —
	Saurbær	30. —	11. —	23. —	27. —	6. —	17. —
	Mosfell	30. —	11. —	23. —	27. —	6. —	18. —
B. frá Reykjavík.	Reykjavík	10. maí	19. júní	2. ágúst	3. sept.	19. okt.	3. des.
	Mosfell	10. —	19. —	2. —	3. —	19. —	3. —
	Saurbær	11. —	20. —	3. —	4. —	20. —	4. —
	Hestur	11. —	20. —	3. —	4. —	20. —	5. —
	Arnarholt í Mýras.	12. —	21. —	4. —	5. —	21. —	6. —
	Staður í Hrútafirði	14. —	23. —	6. —	7. —	23. —	8. —
	Staðarbakki	15. —	23. —	6. —	8. —	24. —	9. —
	Lækjamót	15. —	24. —	7. —	8. —	24. —	9. —
	Sveinsstaðir	16. —	24. —	7. —	9. —	25. —	10. —
	Reykir	16. —	25. —	8. —	9. —	25. —	10. —
	Bólstaðarhlöð	17. —	25. —	8. —	10. —	26. —	11. —
	Víðimýri	18. —	26. —	9. —	11. —	27. —	12. —
	Steinsstaðir	19. —	27. —	10. —	12. —	28. —	13. —

Póstleiðirnar.	Póststöðvarnar.	Burtfarardagar póstanna.						43 25. febr.
		III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
II. 2. milli Seyð- isfj. og Akureyr. A. frá Seyðisfirð.	Seyðisfjörður	17. maí	21. júní	26. júlí.	11. sept.	15. okt.	27. nóv.	
	Kollstaðir	18. —	22. —	27. —	12. —	16. —	28. —	
	Hofteigur	19. —	23. —	28. —	13. —	17. —	29. —	
	Grímsstaðir	20. —	24. —	29. —	14. —	18. —	30. —	
	Reykjahlíð	21. —	25. —	30. —	15. —	19. —	1. des.	
	Grenjaðarstaður	22. —	26. —	31. —	16. —	20. —	2. —	
	Ljósavatn	22. —	26. —	31. —	16. —	20. —	2. —	
B. frá Akureyri.	Akureyri	4. júní	8. júlí	18. ág.	30. sept.	11. nóv.	20. des.	
	Ljósavatn	4. —	8. —	18. —	1. okt.	12. —	21. —	
	Grenjaðarstaður	5. —	9. —	19. —	2. —	13. —	22. —	
	Reykjahlíð	6. —	10. —	20. —	3. —	14. —	23. —	
	Grímsstaðir	7. —	11. —	21. —	4. —	15. —	24. —	
	Hofteigur	8. —	12. —	22. —	5. —	17. —	26. —	
	Kollsstaðir	9. —	13. —	23. —	6. —	18. —	27. —	
III. 1. milli Rvíkur og Prestbakk. A. frá Reykjavík.	Reykjavík	11. maí	21. júní	3. ág.	4. sept.	21. okt.	4. des.	
	Hraungerði	12. —	22. —	4. —	5. —	22. —	5. —	
	Breiðabólstaður	13. —	23. —	5. —	6. —	23. —	7. —	
	Skógar	14. —	24. —	6. —	7. —	24. —	8. —	
	Vík	15. —	25. —	7. —	8. —	25. —	9. —	
	Mýrar	16. —	26. —	8. —	9. —	26. —	10. —	
B. frá Prestbakk.	Prestbakki	24. maí	5. júlí	15. ág.	17. sept.	8. nóv.	16. des.	
	Mýrar	25. —	6. —	16. —	18. —	9. —	17. —	
	Vík	26. —	7. —	17. —	19. —	10. —	18. —	
	Skógar	27. —	8. —	18. —	20. —	11. —	19. —	
	Breiðabólstaður	28. —	9. —	19. —	21. —	12. —	20. —	
	Hraungerði	29. —	10. —	20. —	22. —	13. —	21. —	
III. 2. milli Prests- bakka og Seyðis- fjarðar A. frá Prestsb.	Prestbakki	29. maí	5. júlí	12. ág.	27. sept.	6. nóv.	15. des.	
	Sandfell	31. —	7. —	14. —	29. —	8. —	17. —	
	Kálfafellsstaður	2. júní	9. —	16. —	1. okt.	10. —	19. —	
	Bjarnanes	3. —	10. —	17. —	2. —	11. —	20. —	
	Stafafell í Lóni	4. —	11. —	18. —	3. —	12. —	21. —	
	Djúpivogur	5. —	12. —	19. —	4. —	13. —	22. —	
	Höskuldsstaðir	6. —	13. —	20. —	5. —	14. —	23. —	
	Arnellsstaðir	7. —	13. —	20. —	6. —	15. —	24. —	
	Kollsstaðir	8. —	14. —	21. —	7. —	16. —	25. —	
B. frá Seyðisfirð.	Seyðisfjörður	21. júní	26. júlí	11. sept.	15. okt.	27. nóv.	10. jan.	1881
	Kollsstaðir	22. —	27. —	12. —	16. —	28. —	11. —	
	Arnellsstaðir	22. —	27. —	12. —	16. —	28. —	11. —	
	Höskuldsstaðir	23. —	28. —	13. —	17. —	29. —	12. —	
	Djúpivogur	24. —	29. —	14. —	18. —	30. —	13. —	
	Stafafell í Lóni	25. —	30. —	15. —	19. —	1. des.	14. —	
	Bjarnanes	26. —	31. —	16. —	21. —	3. —	16. —	
	Kálfafellsstaður	27. —	1. ág.	18. —	22. —	5. —	18. —	
	Sandfell	29. —	3. —	20. —	24. —	7. —	20. —	

43 a, Burtfarardagur póstsins frá aðalpóststöðvunum: Reykjavík, Ísafirði, Akureyri, Seyðisfirði og 25. febr. Prestbakka, er fastákveðinn við þann dag, sem nefndur er í ferðaáætluninni, snemma morguns, þannig, að ekki sje lengur tekið við böggul- og peningasendingum en til kl. 7 kvöldið á undan. Við millistöðv-arnar eru tilteknir þeir dagar, er póstarnir mega leggja af stað þaðan í fyrsta lagi, og ber að afgreiða póstinn þenna dag, eða svo fljótt sem unnt er eftir hann.

b, Aukapóstur skal fara frá afgreiðslustaðnum daginn eftir komu aðalpóstsins þangað, og snúa aptur frá endastöðvum aukapóstleiðarinnar svo fljótt, að hann geti náð aptur til fráfarastöðva sinna, áður en aðalpóstur kemur þar í apturleið: en aukapóstar eru þessir:

1. Gullbringusýslupóstur fer frá Reykjavík, daginn eftir komu póstanna um Hafnar-fjörð og Kálfatjörn til KEFLAVÍKUR, dvelur sólarhring þar og snýr þá aptur til Reykja-víkur.

2. Barðastrandarsýslupóstur fer frá Bæ í Reykhólasveit morguninn eftir að Reykjavíkurbóst-ur er þangað kominn, vestur að BÍLDUDAL, kemur við á Vatneyri vestur í leið, en á Brjáms-læk báðar leiðir, og snýr aptur svo tímanlega, að hann geti náð aðalpóstinum frá Ísafirði í suðurleið hans.

3. Strandasýslupóstur fer daginn eftir komu Reykjavíkurbóstsins að Stað í Hrutafirði þaðan um Borðeyri, Prestbakka, Hrófberg í Steingrímsfirði að KUVIKUM í Reykjarfirði, og snýr aptur svo tímanlega, að hann geti náð norðanpóstinum á Stað í Hrutafirði í suðurleið hans.

4. Snæfellsnessýslupóstur fer frá Hjarðarholti í Dölum daginn eftir komu Reykjavíkurbósts-ins þangað um Breiðabólstað á Skógarströnd til STYKKISHÓLMS, fer þaðan út fyrir Snæfells-jökul og kemur við í Ólafsvík og á Búðum, þaðan inn að Rauðkollsstöðum og suður að Staðarhrauni, og síðan vestur í Stykkishólmi, og á að vera kominn aptur að Hjarðarholti í Dölum kvöldið, áður en aðalpósturinn á að leggja á stað þaðan suður í leið.

5. Isafjarðarsýslupóstur fer frá Ísafirði um Holt í Önnundarfirði að ÞINGEYRI við Dýrafjörð daginn eftir komu sunnanpóstsins á Isafjörð, og snýr hann aptur svo tímanlega, að hann geti verið kominn á Isafjörð í síðasta lagi kvöldinu fyrir fardag vestanpóstsins þaðan.

6. Skagastrandarpóstur fer frá Sveinsstöðum daginn eftir komu Reykjavíkurbóstsins þangað og snýr aptur eftir sólarhringsdvöl á HÓLANESI.

7. Höfðastrandarpóstur fer frá Viðmýri daginn eftir komu sunnanpóstsins þangað um Saúdár-krók út í HOFÓSÓ og snýr aptur eftir sólarhringsdvöl þar.

8. Siglufjarðarpóstur fer frá Akureyri daginn eftir komu sunnanpóstsins og snýr aptur eftir sólarhringsdvöl á SIGLUFIRÐI.

9. Þingeyjarsýslupóstur fer daginn eftir komu Akureyrarpóstsins að Grenjaðarstað, þaðan um Húsavík, Skinnastaði, Presthóla og Raufarhöfn að SAUDANESI, og snýr aptur eftir tveggja sólarhringadvöl þar.

10. Vopnafjarðarpóstur fer daginn eftir komu Akureyrarpóstsins að Grímsstöðum þaðan um Hof austur á VOPNAFJÖRÐ og snýr aptur til Grímsstaða eftir 3 daga dvöl þar.

11. Eskifjarðarpóstur fer frá Kollstöðum daginn eftir að bæði Akureyrarpósturinn og Prests-bakkapósturinn eru þangað komnir, og snýr aptur frá ESKIFIRÐI svo snemma, að hann verði kominn aptur að Kollstöðum kvöldið áður, en aðalpóstarirnir eiga að halda þaðan aptur á leiðinni frá Seyðisfirði til Akureyrar og Prestbakka.

12. Árnessýslupóstur fer frá Hraungerði um Ólafsvelli að REYKJUM á Skeiðum 2 dögum eftir komu póstsins frá Reykjavík, og snýr aptur hið fyrsta að unnt er.

13. Vestmannaeyjapóstur fer frá Breiðabólstað að KROSSI daginn eftir komu póstsins frá Reykjavík, og snýr aptur hið fyrsta að unnt er. Þegar pósttaska kemur frá VESTMANNAEYJUM að Krossi, skal henni komið svo snemma að Breiðabólstað, að hún komist á póstinn frá Prestsbakka til Reykjavíkur.

Landshöfðinginn yfir Íslandi. Reykjavík 25. d. febrm. 1880.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

Nýútkomin lög.

Lög um skipun prestakalla, staðfest 27. dag febrúarmán. 1880, birt í deildinni A, bls. 10—23.

Lög um eptirlaun presta, staðfest 27. febrúar 1880, birt í deildinni A, bls. 24—27.

Lög um stjórn safnaðarmála og skipun sóknarnefnda og hjeraðsnefnda, staðfest 27. febrúar 1880, birt í deildinni A, bls. 28—31.

Lög um brúargjörð á Skjálfandafjöti, staðfest 27. febrúar 1880, birt í deildinni A, bls. 32—33.

Opið brjef um, að almennar kosningar til alþingis skuli fram fara í septembermánuði þ. á., gefið út 2. marz 1880.

Verðlagsskrá,

sem gildir fyrir

Mýrasýslu, Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu og Dalasýslu,
frá miðju maímánaðar 1880 til sama tíma 1881.

44

23. febr.

A. Fríður peningur.		I peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
1.	1 kr 1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvembermánaðarloka, í fardögum á	92	82	92	82	77
2.	— 6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar, í fardögum	12	37	74	22	62
3.	— 6 sauðir, 3 til 5 vetra á hausti	17	72	106	32	89
4.	— 8 — tvævetrir	13	62	108	96	91
5.	— 12 — veturgamlir	9	98	119	76	100
6.	— 8 ær geldar	12	40	99	20	83
7.	— 10 — mylkar	8	65	86	50	72
8.	— 1 áburðarhestur, taminn, 5 til 12 vetra, í fardögum á	60	81	60	81	51
9.	— 1 1/3 hryssu, á sama aldri	50	94	67	92	57
B. Ull, smjör og tólg.						
10.	1 kr 120 pund af hvítri ullu, vel þveginni, pundið á	»	71	85	20	71
11.	— 120 — — mislitri ullu, vel þveginni	»	49	58	80	49
12.	— 120 — — smjóri, vel verkuðu	»	61	73	20	61
13.	— 120 — — tólg, vel bræddri	»	34	40	80	34
C. Tóvara af ullu.						
14.	1 kr 30 pd. hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði	1	35	40	50	34
15.	— 60 þör eingirnssokka	»	63	37	80	32
16.	— 30 — tvíbandsgjaldsokka	1	26	37	80	32
17.	— 180 — sjóvetlinga	»	20	36	»	30

Hinn 19. marz 1880.

44
23. febr.

		I peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
18.	— 20 eingirnispeisur	3	68	73	60	61
19.	— 15 tvíbandsgjaldpeisur	5	68	85	20	71
20.	— 120 álnir gjaldvoðarvaðmáls, álnar breiðs, 1 alin -	1	47	176	40	147
21.	— 120 — einskeptu, 1 al. til 5 kv. breiðrar - - -	1	11	133	20	111

D. Fiskur.

22.	1 ♂ 6 vættir af saltfiski, vel verkuðum, . vættin á	10	85	65	10	54
23.	— 6 — - harðfiski, — — — — —	14	75	88	50	74
24.	— 6 — - þyrsklingi, — — — — —	11	99	71	94	60
25.	— 6 — - ýsu, hertri	10	99	65	44	55
26.	— 6 — - hákarli, hertum	10	69	64	14	53

E. Lýsi.

27.	1 ♂ 1 tunna (120 pt) hvalslýsis	2	17	32	55	27
28.	— 1 — — — hákarlslýsis	2	55	38	25	32
29.	— 1 — — — selslýsis	2	98	44	70	37
30.	— 1 — — — þorskalýsis	2	50	37	50	31

F. Skinnavara.

31.	1 ♂ 4 fjórðungar nautskinn	16	79	67	16	56
32.	— 6 — — kýrskinn	13	72	82	32	69
33.	— 6 — — hrossskinn	11	23	67	38	56
34.	— 8 — — sauðskinn af tvævetrum og eldri	8	39	67	12	56
35.	— 12 — — sauðskinn af veturgöml- um og ám	5	55	67	60	56
36.	— 6 — — selskinn	11	35	68	10	57
37.	— 240 lambskinn (vorlamba), einlit	"	20	48	"	40

G. Ýmislegt.

38.	1 ♂ 6 pd. af æðardún, vel hreinsuðum, . pundid á	9	83	58	98	49
39.	— 40 — — — óhreinsuðum	"	"	"	"	"
40.	— 120 — — fuglafiðri	7	14	85	68	71
41.	— 40 — — fjallagrösum	1	67	6	68	6
42.	5 álnir 1 dagsverk um heyannir	2	75	66	"	55
43.	5 — 1 lambsfóður	4	45	106	80	89

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrtöldum landaurum verður:

Eptir A.	æða í fríðu	90	72	76
— B.	— í ullu, smjöri og tólg	64	50	54
— C.	— í ullar tóvöru	77	56	65
— D.	— í fiski	71	12	59
— E.	— í lýsi	38	25	32
— F.	— í skinna-vöru	66	67	56

En meðalverð allra landaura samantalið 408 82 342
og skipt með 6, sýnir: **meðalverð allra meðalverða 68 14 57**

Reykjavík, 23. dag febrúarmán. 1880.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

Verðlagsskrá

sem gildir fyrir

Ísafjardarsýslu og Ísafjardarkaupstað

frá miðju maímánaðar 1880 til sama tíma 1881.

45
25. febr.

		í peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
A. Fríður peningur.						
1.	1 c 1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum óktóber til nóvembermánaðarloka, í fardögum . . . á	102	68	102	68	86
2.	— 6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar, í fardögum . . . hver á	14	31	85	86	72
3.	— 6 sauðir, 3 til 5 vetra, á hausti . . . —	18	60	111	60	93
4.	— 8 — tvævetrir . . . —	15	18	121	44	101
5.	— 12 — veturgamlir . . . —	11	23	134	76	112
6.	— 8 ær geldar . . . —	13	98	111	84	93
7.	— 10 — mylkar . . . —	8	70	87	"	73
8.	— 1 áburðarbestur, taminn, 5 til 12 vetra, í fardögum . . . —	66	66	66	66	56
9.	— 1 $\frac{1}{2}$ hryssu, á sama aldri . . . hver á	54	35	72	47	60
B. Ull, smjör og tólg.						
10.	1 c 120 pd. af hvíttri ullu, vel þveginni, pundið á	"	66	79	20	66
11.	— 120 — af mislitri ullu, vel þveginni —	"	46	55	20	46
12.	— 120 — af smjöri, vel verkuðu . . . —	"	70	84	"	70
13.	— 120 — af tólg, vel bræddri . . . —	"	47	56	40	47
C. Tóvara af ullu.						
14.	1 c 30 pd. hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði . . . pundið á	"	"	"	"	"
15.	— 60 þör eingirnissokka . . . parið —	"	49	29	40	25
16.	— 30 — tvíbandsgjald-sokka . . . —	"	89	26	70	22
17.	— 180 — sjövetlinga . . . —	"	25	45	"	38
18.	— 20 eingirnispéisur . . . hver —	3	90	78	"	65
19.	— 15 tvíbands-gjaldpeisur . . . —	6	26	93	90	78
20.	— 120 álnir gjaldvöðarvaðmáls, álnar breiðs, 1 alin —	1	29	154	80	129
21.	— 120 — einskeptu, 1 al. til 5 kv. breiðrar —	1	2	122	40	102
D. Fiskur.						
22.	1 c 6 vættir af saltfiski vel verkuðum, vættin á	13	20	79	20	66
23.	— 6 — — harðfiski — — —	13	19	79	14	66
24.	— 6 — — þyrsklingi — — —	10	55	63	30	53
25.	— 6 — — ýsu, hertri . . . —	9	2	54	12	45
26.	— 6 — — hákarli, hertum . . . —	10	6	60	36	50
E. Lýsi.						
27.	1 c 1 tunna (120 pt.) hvalslýsis . . . 8 pottar á	2	18	32	70	27
28.	— 1 — — hákarlslýsis . . . —	2	52	37	80	32
29.	— 1 — — selslýsis . . . —	2	34	35	10	29
30.	— 1 — — þorskalýsis . . . —	2	19	32	85	27

45
25. febr.

					I peningum.		Hundrað á		Alin.
					Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
<i>F. Skinnavara.</i>									
31.	1 ♂	4 fjórðungar	nautskinn	10 pund á	13	59	54	36	45
32.	—	6 —	kýrskinn	— — —	12	3	72	18	60
33.	—	6 —	hrossskinn	— — —	10	7	60	42	50
34.	—	8 —	sauðskinn, af tvævetrum og eldri	— — —	9	89	79	12	66
35.	—	12 —	sauðskinn, af veturgömlum og ám	— — —	7	93	95	16	79
36.	—	6 —	selskinn	— — —	11	24	67	44	56
37.	—	240	lambskinn (vorlamba), einlit	hvert á	"	16	38	40	32
<i>G. Ýmislegt.</i>									
38.	1 ♂	6 pd.	af æðardún, vel breinsuðum,	pundið á	9	50	57	"	48
39.	—	40 —	— óhreinsuðum	— — —	1	62	64	80	54
40.	—	120 —	fuglafiðri	10 pund á	7	45	89	40	75
41.	—	40 —	fjallagrösum	— — á	1	34	5	36	4
42.	5	álnir	1 dagsverk um heyannir		2	60	62	40	52
43.	5	—	1 lambsfóður		4	77	114	48	95

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrtöldum landaurum verður:

<i>Eptir A. eða í fríðu</i>	99	37	83
— <i>B. — í ullu, smjöri og tólg</i>	68	70	57
— <i>C. — í ullartóvöru</i>	78	60	66
— <i>D. — í fiski</i>	67	22	56
— <i>E. — í lýsi</i>	34	61	29
— <i>F. — í skinna-vöru</i>	66	73	56
En meðalverð allra landaura samantalið	415	23	347
og skipt með 5, sýnir:			
meðalverð allra meðalverða	69	21	58

Reykjavík, 25. dag febrúarmán. 1880.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

ÓVEITT EMBÆTTI

er ráðgjafinn fyrir Ísland hlutast til um veitingu á.

a, Embættið sem sýslumaður í Norðurmúlasýslu í norður- og austurumdoemi Íslands. Árslaun 3000 kr. auk óvissra tekna, samkvæmt lögum 14. desbr. 1877 um laun sýslumanna og bæjarfógeta.

Auglýst 2. marz 1880.

Bónarbrjefin eiga að vera komin 24. júní 1880.

b, Embættið sem 2 kennari við prestaskólann í Reykjavík. Árslaun 2000 kr. Sá, er skipaður verður í embætti þetta, skal skyldur að veita tilsógn í hinum heimspekilegu fræðigreinum og þar að auki taka þátt í kennslunni í hinum eiginlegu guðfræðislegu kennslugreinum.

Auglýst 2. marz 1880.

Bónarbrjefin eiga að vera komin 25. maí 1880.

Sæki aðrir en Íslendingar um embætti þessi, verða þeir hinir sömu að láta bónarbrjefum sínum fylgja tilheyrilegt vottorð um kunnáttu sína í íslenzkri tungu samkvæmt konungsúrskurðum 8. apríl 1844, 27. maí 1857 og 8. febr. 1863.

Verðlags-skrá,

sem gildir fyrir

Norðurmúlasýslu og Suðurmúlasýslu,

frá miðju maímánaðar 1880 til jafnlengdar 1881.

46
23. febr.

		krónumynt.		hundrað.		alin.	
		krón.	aur.	krón.	aur.	kr.	aur.
A. Fríður peningur.							
1.	1 hndr., 1 kýr í fardögum, ekki yngri en þrjævetur og ekki eldri en 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvemberloka á	82	71 ¹ / ₂	82	71 ¹ / ₂	"	69
2.	— 6 ær, ekki yngri en tvævetrar og ekki eldri en 6 vetra, loðnar og lembdar í fard. hver á	14	"	84	"	"	70
3.	— 6 sauðir á hausti, þrjævetra eða 4 vetra eða 5 vetra	17	4	102	24	"	85
4.	— 8 — — — tvævetrir	14	7	112	56	"	94
5.	— 12 — — — veturgamlir	9	84 ¹ / ₂	118	14	"	98 ¹ / ₂
6.	— 8 ær — — — geldar	13	3	104	24	"	87
7.	— 10 — — — mylkar	8	89	88	90	"	74
8.	— 1 áburðarhestur í fardögum, taminn, ekki yngri en 5 vetra og ekki eldri en 12 vetra	80	48	80	48	"	67
9.	90 álnir, 1 hryssa jafngömul	72	82	97	9	"	81
B. Ull, smjör og tólg.							
10.	1 hndr., 120 pund af hvíttri ullu, vel þveginni 1 pund á	"	74 ¹ / ₂	89	40	"	74 ¹ / ₂
11.	— 120 — — mislitri — — — — —	"	51 ¹ / ₂	61	80	"	51 ¹ / ₂
12.	— 120 — — súru smjöri vel verkuðu — — —	"	66	79	20	"	66
13.	— 120 — — tólg, vel bræddri	"	32	38	40	"	32
C. Tóvara af ullu.							
14.	1 hndr., 30 pund hespugarns, og sju 3, 4, 5, eða 6 hespur í pundi, haldi hver 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði . 1 pund á	"	"	"	"	"	"
15.	— 60 þör eingirnissokka par —	"	"	"	"	"	"
16.	— 30 — tvinnabands gjaldsokka	"	74	22	20	"	18 ¹ / ₂
17.	— 120 — tvíþumlaðra sjóvetlinga	"	32	38	40	"	32
18.	— 20 eingirnispeisur hver á	"	"	"	"	"	"
19.	— 15 tvinnabands gjaldpeisur	3	"	45	"	"	37 ¹ / ₂
20.	— 120 álnir gjaldvoðar vaðmáls álnar breiðs 1 alin — — —	1	29	154	80	1	29
21.	— 120 — gjaldvoðar-einskeptu, sem er alin eða 5 kvartil á breidd	1	13	135	60	1	13
D. Fiskur.							
22.	1 hndr., 6 vættir af saltfiski 1 vætt á	10	33	61	98	"	52
23.	— 6 — — hörðum fiski — — —	12	11	72	66	"	61
24.	— 6 — — smáfiski — — —	10	31 ¹ / ₂	61	89	"	52
25.	— 6 — — ýsu — — —	9	1	54	6	"	45
26.	— 6 — — hákarli hertum — — —	8	28	49	68	"	41
E. Lýsi.							
27.	1 hndr., 1 tunna hvallýsis 8 pottar á	2	97	44	55	"	37
28.	— 1 — — hákarlslýsis — — —	3	1	45	15	"	38
29.	— 1 — — sellýsis — — —	2	68	40	20	"	33 ¹ / ₂
30.	— 1 — — þorskalýsis — — —	2	38 ¹ / ₂	35	77 ¹ / ₂	"	30

Hinn 20. marz 1880.

46
23. febr.

					krónumynt		hundrað.		alin.	
					krón.	aur.	krón.	aur.	kr.	aur.
F. Skinnavara.										
31.	1 hndr., 4 fjórðungar	nautskinn		1 fjórð. á	12	54	49	16	"	41
32.	— 6 —	kýrskinn		—	10	60	63	60	"	53
33.	— 6 —	hross-skinns		—	8	82½	52	95	"	44
34.	— 8 —	sauðskinn, af tvævetr.		—	6	14½	49	16	"	41
35.	— 12 —	sauðskinn, af ám og		—	4	17	50	4	"	42
36.	— 6 —	veturgömlum sauðum		—	10	27	61	62	"	51
37.	— 240	lambskinn (vorlamba) einlit		hvert	"	19	45	60	"	38
G. Ýmislegt.										
38.	1 hndr., 6 pund af æðardún vel hreinsuðum	1 pnd á			9	79	58	74	"	49
39.	— 40 —	— óhreinsuðum		—	"	"	"	"	"	"
40.	— 120 —	fuglaflíðri		1 fjórð.	9	52	114	24	"	95
41.	— 480 —	fjallagrösum		—	1	50	72	"	"	60
42.	5 álnir, 1 dagsverk um heyannir				2	85½	"	"	"	57
43.	— 1	lambsfóður			4	28	"	"	"	86

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í nefndum landaur-
um verður:

Eptir A.	æða í friðu		96	71	"	80½
— B.	— í ullu, smjöri og tólg		67	20	"	56
— C.	— í tólvöru af ullu		79	20	"	66
— D.	— í fiski		60	5	"	50
— E.	— í lýsi		41	42	"	34½
— F.	— í skinna-vöru		53	16	"	44

En meðalverð allra landaura samantalin
og skipt með 6, sýna:

meðalverð allra meðalverða . . . 66 29 " 55

Akureyri 23. febrúarmánaðar 1880.

Í umboði herra biskupsins

Christiansson.

David Guðmundsson.

Verðlagsskrá,

sem gildir

í Eyjafjarðar og Þingeyjarsýslum og Akureyrarkaupstað
frá miðju maímánaðar 1880 til jafnlengdar 1881.

47
23. febr.

			krónumynt.		hundrað.		alin.	
			krón.	aur.	krón.	aur.	kr.	aur.
A. Friður peningur.								
1.	1 hndr.	1 kýr í fardögum, ekki yngri en þrjævetur og ekki eldri en 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvemberloka	90	63 ¹ / ₂	90	63 ¹ / ₂	»	75 ¹ / ₂
2.	—	6 ær, ekki yngri en tvævetrar og ekki eldri en 6 vetra, loðnar og lembdar í fardög. hver á	13	76	82	56	»	69
3.	—	6 sauðir á hausti, þrjævetrir eða 4 vetra eða 5 vetra —	16	37	98	22	»	82
4.	—	8 — — — tvævetrir . . —	13	35	106	80	»	89
5.	—	12 — — — veturgamlir . . —	8	93	107	16	»	89
6.	—	8 ær — — — geldar . . . —	12	79 ¹ / ₂	102	36	»	85
7.	—	10 — — — mylkar . . . —	7	63	76	30	»	64

8. 1 hndr., 1 áburðarhestur í fardögum, taminn, ekki yngri en 5 vetra og ekki eldri en 12 vetra
 9. 90 álnir, 1 hryssa jafngömul

krónumynt.		hundrað		alin.	
krón.	aur.	krón.	aur.	kr.	aur.
79	93	79	93	"	67
71	17	94	89	"	79

47
23. febr.

B. Ull, smjör og tólg.

10. 1 hndr., 120 pnd af hvítu ulla, vel þveginni 1 pnd. á
 11. — 120 — - mislitri — — — —
 12. — 120 — - súru smjöri vel verkuðu — —
 13. — 120 — - tólg, vel bræddri

"	73	87	60	"	73
"	50	60	"	"	50
"	57	68	40	"	57
"	32 ¹ / ₂	39	"	"	32 ¹ / ₂

C. Tóvara af ulla.

14. 1 hndr., 30 pund hespugarns, og sjeu 3, 4, 5 eða 6 hespur í pundi, haldi hver 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði . 1 pund á
 15. — 60 þör eingirnissokka - par -
 16. — 30 — tvinnabands gjaldsokka . - — -
 17. — 120 — tvíþumlaðra sjóvetlinga . - — -
 18. — 20 eingirnispeisur hver -
 19. — 15 tvinnabands gjaldpeisur -
 20. — 120 álnir gjaldvoðar vaðmáls álnar breiðs 1 alin -
 21. — 120 — gjaldvoðar-einskeptu, sem er alin eða 5 kvartil á breidd . - — -

"	"	"	"	"	"
"	51	30	60	"	25 ¹ / ₂
"	57	17	10	"	14
"	20	24	"	"	20
"	"	"	"	"	"
3	"	45	"	"	37 ¹ / ₂
1	12 ¹ / ₂	135	"	1	12 ¹ / ₂
"	83	99	60	"	83

D. Fiskur.

22. 1 hndr., 6 vættir af saltfiski 1 vætt á
 23. — 6 — - hörðum fiski - — -
 24. — 6 — - smáfiski - — -
 25. — 6 — - ýsu - — -
 26. — 6 — - hákarli hertum - — -

10	9	60	54	"	50 ¹ / ₂
10	39	62	34	"	52
8	54	51	24	"	43
8	62	51	72	"	43
7	86	47	16	"	39

E. Lýsi.

27. 1 hndr., 1 tunna hvallýsis 8 pottar á
 28. — 1 — hákarlslýsis - — -
 29. — 1 — sellýsis - — -
 30. — 1 — þorskalýsis - — -

2	83	42	45	"	35 ¹ / ₂
2	86	42	90	"	36
2	83	42	45	"	35 ¹ / ₂
2	43 ¹ / ₂	36	52 ¹ / ₂	"	30 ¹ / ₂

F. Skinnavara.

31. 1 hndr., 4 fjórðungar nautskinn 1 fjórð. á
 32. — 6 — kýrskinn - — -
 33. — 6 — hross-skinns - — -
 34. — 8 — sauðskinn, af tvævetr. sauðum og eldri . - — -
 35. — 12 — sauðskinn, af ám og veturgömlum sauðum - — -
 36. — 6 — selskinns - — -
 37. — 240 lambskinn (vorlamba) einlit . hvert -

14	9 ¹ / ₂	56	38	"	47
12	7 ¹ / ₂	72	45	"	60 ¹ / ₂
9	76 ¹ / ₂	58	59	"	49
6	84	54	72	"	46
5	21	62	52	"	52
12	62 ¹ / ₂	75	75	"	63
"	24	57	60	"	48

G. Ýmislegt.

38. 1 hndr., 6 pund af æðardún vel hreinsuðum 1 pund á
 39. — 40 — - óhreinsuðum 1 — -
 40. — 120 — - fuglafiðri 1 fjórð. á
 41. — 480 — - fjallagrösum 1 — -
 42. 5 álnir 1 dagsverk um heyannir
 43. 5 — 1 lambsfóður

9	71 ¹ / ₂	58	29	"	48 ¹ / ₂
"	"	"	"	"	"
8	38	100	56	"	84
1	60	76	80	"	64
2	41 ¹ / ₂	"	"	"	48
4	28	"	"	"	85 ¹ / ₂

47
23. febr.

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í nefndum landaurum verður:

	hundrað.		alin.	
	krón.	aur.	kr.	aur.
Eptir A. eða í friðu	93	21	"	78
— B. — í ullu, smjöri og tólg	63	75	"	53
— C. — í tóvöru af ullu	58	55	"	49
— D. — í fiski	54	60	"	45½
— E. — í lýsi	41	8	"	34
— F. — í skinnavöru	62	57	"	52
En meðalverð allra landaura samantalin	373	76	3	11½

og skipt með 6, sýna:

meðalverð allra meðalverða . 62 29 " 52

Akureyri 23. dag febrúarm. 1880.

Í umboði herra biskupsins

Christiansson.

Davíð Guðmundsson.

48
24. febr.

Verðlagsskrá,

sem gildir í

Húnavatns og Skagafjarðar sýslum

frá miðju maímánaðar 1880 til jafnlengdar 1881.

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í neðan nefndum landaurum verður:

	hundrað.		alin.	
	krón.	aur.	kr.	aur.
Eptir A. eða í friðu	90	79	"	76
— B. — í ullu, smjöri og tólg	66	"	"	55
— C. — í tóvöru af ullu	61	97½	"	52
— D. — í fiski	63	62	"	53
— E. — í lýsi	49	7½	"	41
— F. — í skinnavöru	59	86	"	50
En meðalverð allra landaura saman talin	391	32	3	27

og skipt með 6 sýna:

Meðalverð allra meðalverða . 65 22 " 54½

A. Friður peningur.

		krónumynt.			
		krón.	aur.		
1.	1 hndr., 1 kýr í fardögum, ekki yngri en þrjævetur og ekki eldri en 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvemberloka	94	65	94	65 " 79
2.	— 6 ær, ekki yngri en tvævetrar og ekki eldri en 6 vetra, loðnar og lembdar í fard. hver á	13	5	78	30 " 65
3.	— 6 sauðir á hausti, þrjævetrir eða 4 vetra	16	66	99	96 " 83
4.	— 8 — — — — tvævetrir	12	89	103	12 " 86
5.	— 12 — — — — veturgamlir	9	22	110	64 " 92
6.	— 8 ær — — — — geldar	12	28	98	24 " 82
7.	— 10 — — — — mylkar	8	17	81	70 " 68
8.	— 1 áburðarhestur í fardögum, taminn, ekki yngri en 5 vetra og ekki eldri en 12 vetra	72	36	72	36 " 60
9.	90 álnir, 1 hryssa jafngömul	58	58	78	11 " 65

B. Ull, smjör og tólg.

10.	1 hndr., 120 pund af hvítri ullu, vel þveginni 1 pund á
11.	— 120 — — mislitri — — — —
12.	— 120 — — súru smjöri vel verkuðu — — —
13.	— 120 — — tólg, vel bræddri . . . — — —

krónumynt		hundrað.		alin.		24. febr.
krón.	aur.	krón.	anr.	kr.	aur.	
»	75	90	»	»	75	
»	52	62	40	»	52	
»	59	70	80	»	59	
»	34	40	80	»	34	

C. Tóvara af ullu.

14.	1 hndr., 30 pund hespugarns, og sjeu 3, 4, 5 eða 6 hespur í pundi, haldi hver 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði . . 1 pund á
15.	— 60 þör eingirnissokka . . . — par —
16.	— 30 — tvinnabands gjaldsokka . . — —
17.	— 120 — tvíþumlaðra sjóvettlinga . . — —
18.	— 20 eingirnispesur hver á
19.	— 15 tvinnabands gjaldpesur . . . — —
20.	— 120 álnir gjaldvoðar vaðmáls áln. breiðs 1 al. —
21.	— 120 — gjaldvoðar-einskeptu, sem er alin eða 5 kvartil á breidd . . — —

krónumynt		hundrað.		alin.		24. febr.
krón.	aur.	krón.	anr.	kr.	aur.	
»	»	»	»	»	»	
»	36	21	60	»	18	
»	53 1/2	16	5	»	13 1/2	
»	22	26	40	»	22	
»	»	»	»	»	»	
»	2	30	»	»	25	
»	1 33	159	60	»	1 33	
»	98 1/2	118	20	»	98 1/2	

D. Fiskur.

22.	1 hndr., 6 vættir af saltfiski 1 vætt á
23.	— 6 — — hörðum fiski . . . — — —
24.	— 6 — — smáfiski — — —
25.	— 6 — — ýsu — — —
26.	— 6 — — hákarli hertum . . . — — —

10	48	62	88	»	52 1/2
11	31 1/2	67	89	»	57
10	92	65	52	»	55
10	83	64	98	»	54
9	47 1/2	56	85	»	47 1/2

E. Lýsi.

27.	1 hndr., 1 tunna hvalslýsis 8 pottar á
28.	— 1 — hákarlslýsis — — —
29.	— 1 — sellýsis — — —
30.	— 1 — þorskalýsis — — —

»	»	»	»	»	»
3	40 1/2	51	7 1/2	»	43
3	39	50	85	»	42
3	2	45	30	»	38

F. Skinnavara.

31.	1 hndr., 4 fjórðungar nautskinnns . . . 1 fjórð. á
32.	— 6 — kýrskinnns . . . — — —
33.	— 6 — hross-skinns . . . — — —
34.	— 8 — sauðskinnns, af tvævetr. sauðum og eldri . . — — —
35.	— 12 — sauðskinnns af ám og veturgöml. sauðum . . — — —
36.	— 6 — selskinns . . . — — —
37.	— 240 lambskinn (vörlambda) einlit . . hvert á

13	95	55	80	»	46 1/2
11	84	71	4	»	59
9	34	56	4	»	47
6	79	54	32	»	45
5	15	61	80	»	51 1/2
10	80 1/2	64	83	»	54
»	23	55	20	»	46

G. Ýmistlegt.

38.	1 hndr., 6 pund af æðardún vel hreinsuðum 1 pund á
39.	— 40 — — — — óhreinsuðum — — —
40.	— 120 — — fuglaflíðri 1 fjórð á
41.	— 480 — — fjallagrösom — á
42.	5 álnir, 1 dagsverk um heyannir
43.	— 1 lambsfóður

9	61	57	66	»	48
»	»	»	»	»	»
7	87	94	44	»	79
1	36	65	28	»	54
2	28	»	»	»	46
4	25	»	»	»	85

Akureyri 24. febrúarmánaðar 1880.

Í umboði herra biskupsins

Christiansson.

Davíð Guðmundsson.

Hinn 6. apríl 1880.

49
16. marz

Verðlagsskrá
sem gildir fyrir
Austur og Vestur-Skaptafellssýslu,
frá miðju maímánaðar 1880 til sama tíma 1881.

		I peningum.		Hundrað á		Alin.
		Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
A. Fríður peningur.						
1.	1 ^{cr} 1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum október til nóvembermánaðarloka, í fardögum á	71	34	71	34	59
2.	— 6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar, í fardögum hver á	9	55	57	30	48
3.	— 6 sauðir, 3 til 5 vetra á hausti . . . —	10	83	64	98	54
4.	— 8 — tvævetrir . . . —	8	18	65	44	55
5.	— 12 — veturgamlir . . . —	6	10	73	20	61
6.	— 8 ær geldar . . . —	8	14	65	12	54
7.	— 10 — mylkar . . . —	5	94	59	40	50
8.	— 1 áburðarhestur, taminn, 5 til 12 vetra, í fardögum á	55	73	55	73	46
9.	— 1 ¹ / ₃ hryssu, á sama aldri hver á	44	29	59	5	49
B. Ull, smjör og tólg.						
10.	1 ^{cr} 120 pund af hvítri ullu, vel þveginni, pundið á	»	65	78	»	65
11.	— 120 — — mislitri ullu, vel þveginni —	»	48	57	60	48
12.	— 120 — — smjóri, vel verkuðu . . —	»	54	64	80	54
13.	— 120 — — tólg, vel bræddri . . . —	»	31	37	20	31
C. Tóvara af ullu.						
14.	1 ^{cr} 30 pd. hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði pundið á	»	»	»	»	»
15.	— 60 þör eingirnissokka parið á	»	»	»	»	»
16.	— 30 — tvíbandsgjaldsokka —	1	10	33	»	28
17.	— 180 — sjóvetlinga —	»	20	36	»	30
18.	— 20 eingirnispeisur hver á	»	»	»	»	»
19.	— 15 tvíbandsgjaldpeisur —	2	5	30	75	26
20.	— 120 álnir gjaldvoðarvaðmáls, álnar breiðs, 1 alin —	1	6	127	20	106
21.	— 120 — einskeptu, 1 al. til 5 kv. breiðrar —	»	90	108	»	90
D. Fiskur.						
22.	1 ^{cr} 6 vættir af saltfiski, vel verkuðum, . vættin á	»	»	»	»	»
23.	— 6 — — harðfiski, — — — —	11	55	69	30	58
24.	— 6 — — þyrsklingi, — — — —	»	»	»	»	»
25.	— 6 — — ýsu, hertri —	9	49	56	94	47
26.	— 6 — — hákarli, hertum —	10	75	64	50	54
E. Lýsi.						
27.	1 ^{cr} 1 tunna (120 pt.) hvalslýsis 8 pottar á	2	93	43	95	37
28.	— 1 — — — hákarlslýsis . . . —	2	45	36	75	31
29.	— 1 — — — selslýsis . . . —	3	56	53	40	45
30.	— 1 — — — þorskalýsis . . . —	2	38	35	70	30

<i>F. Skinnavara.</i>					I peningum.		Hundrað á		Alin.
					Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
31.	1 ♂	4 fjórðungar nautsinn	10 pund á		11	6	44	24	37
32.	—	6 — kýrsinn	— — —		9	9	54	54	45
33.	—	6 — hrosssinn	— — —		7	49	44	94	37
34.	—	8 — sauðsinn af tvævetrum							
		og eldri	— — —		4	87	38	96	32
35.	—	12 — sauðsinn af veturgöml-							
		um og ám	— — —		3	27	39	24	33
36.	—	6 — selsinn	— — —		6	18	37	8	31
37.	—	240 lambsinn (vorlamba), einlit	hvert á		»	14	33	60	28
<i>G. Ýmislegt.</i>									
					Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	
38.	1 ♂	6 pd. af æðardún, vel hreinsuðum,	pundið á		9	38	56	28	47
39.	—	40 — — óhreinsuðum	— — —		»	»	»	»	»
40.	—	120 — — fuglaðri	10 pund á		6	17	74	4	62
41.	—	40 — — fjallagrösum	— — —		»	»	»	»	»
42.	5 álnir	1 dagsverk um heyannir			2	10	50	40	42
43.	5 —	1 lámbsfóður			2	93	70	32	59

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrtöldum landaurum verður:

<i>Eptir A. eða í friðu</i>	63	51	53
— <i>B. — í ullu, smjöri og tólg</i>	59	40	50
— <i>C. — í ullar tóvöru</i>	66	99	56
— <i>D. — í fiski</i>	63	58	53
— <i>E. — í lýsi</i>	42	45	35
— <i>F. — í skinnu-vöru</i>	41	80	35

En meðalverð allra landaura samantalið 337 73 282
og skipt með 6, sýnir: **meðalverð allra meðalverða . 56 29 47**

Reykjavík, 16. dag marzmán. 1880.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

Verðlagsskrá

sem gildir fyrir

Barðastrandar og Strandasýslur,

frá miðju maímánaðar 1880 til sama tíma 1881.

50
23. marz

<i>A. Friður peningur.</i>					í peningum.		Hundrað á		Alin.
					Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
1.	1 ♂	1 kýr, 3 til 8 vetra, sem beri frá miðjum óktó-							
		ber til nóvembermánaðarloka, í fardögum	á		98	21	98	21	82
2.	—	6 ær, 2 til 6 vetra, loðnar og lembdar, í fardög-							
		um	hver á		13	59	81	54	68
3.	—	6 sauðir, 3 til 5 vetra, á hausti	— —		17	67	106	2	88
4.	—	8 — tvævetrir	— — —		14	46	115	68	96
5.	—	12 — veturgamlir	— — —		10	37	124	44	104
6.	—	8 ær geldar	— — —		13	64	109	12	91
7.	—	10 — mylkar	— — —		9	32	93	20	78
8.	—	1 áburðarhestur, taminn, 5 til 12 vetra, í far-							
		dögum	— — —		65	94	65	94	55
9.	—	1 ¹ / ₃ hryssu, á sama aldri	hver á		53	4	70	72	59

50
23. marz

B. Ull, smjör og tólg.

10.	1 c	120 pd. af hvíttri ullu, vel þveginni, pundið á
11.	—	120 — af mislitri ullu, vel þveginni — —
12.	—	120 — af smjöri, vel verkuðu . . . — —
13.	—	120 — af tólg, vel bræddri . . . — —

C. Tóvara af ullu.

14.	1 c	30 pd. hespugarns, 3 til 6 hespur í pundi, haldi hver hespa 11 skreppur, en hver skreppa 44 þræði . . . pundið á
15.	—	60 þör eingirnissokka . . . parið —
16.	—	30 — tvíbandsgjald-sokka . . . — —
17.	—	180 — sjóvetlinga . . . — —
18.	—	20 eingirnispesur . . . hver —
19.	—	15 tvíbands-gjaldpesur . . . — —
20.	—	120 álnir gjaldvoðarvaðmáls, álnar breiðs, 1 alin —
21.	—	120 — einskeptu, 1 al. til 5 kv. breiðrar — —

D. Fiskur.

22.	1 c	6 vættir af saltfiski vel verkuðum, vættin á
23.	—	6 — — harðfiski — — — —
24.	—	6 — — þyrsklingi — — — —
25.	—	6 — — ýsu, hertri . . . — —
26.	—	6 — — hákarli, hertum . . . — —

E. Lýsi.

27.	1 c	1 tunna (120 pt.) hvalslýsis . . . 8 pottar á
28.	—	1 — — — hákarlslýsis . . . — —
29.	—	1 — — — selslýsis . . . — —
30.	—	1 — — — þorskalýsis . . . — —

F. Skinnavara.

31.	1 c	4 fjórðungar nautskinns . . . 10 pund á
32.	—	6 — — kýrskinns . . . — —
33.	—	6 — — hrossskinns . . . — —
34.	—	8 — — sauðskinns, af tvævetrum og eldri . . . — —
35.	—	12 — — sauðskinns, af veturgömlum og ám . . . — —
36.	—	6 — — selskinns . . . — —
37.	—	240 lambskinn (vorlamba), einlit . . . hvert á

G. Ýmislegt.

38.	1 c	6 pd. af æðardún, vel hreinsuðum, . pundið á
39.	—	40 — — — óhreinsuðum . . . — —
40.	—	120 — — fuglafiðri . . . 10 pund á
41.	—	40 — — fjallagrösum . . . — á
42.	5	álnir 1 dagsverk um heyannir
43.	5	— 1 lambsfóður

I peningum.		Hundrað á		Alin.
Kr.	Aur.	Kr.	Aur.	Aur.
"	71	85	20	71
"	50	60	"	50
"	67	80	42	67
"	47	56	40	47
"	"	"	"	"
"	50	30	"	25
"	81	24	30	20
"	23	41	40	35
3	43	68	60	57
4	88	73	20	61
1	47	76	40	147
1	15	138	"	115
13	48	80	88	67
12	56	75	36	63
10	2	60	12	50
10	39	62	34	52
10	73	64	38	54
"	"	"	"	"
2	71	40	65	34
2	56	38	40	32
2	36	35	40	30
13	28	53	12	44
11	45	68	70	57
10	28	61	68	51
7	11	56	88	47
5	93	71	16	59
10	70	64	20	54
"	19	45	60	38
9	94	59	64	50
4	"	160	"	133
6	58	78	96	66
1	88	7	52	6
2	26	54	24	45
4	83	115	92	97

51
31. marz Fyrir 15. oktbr. þ. á. eiga prestar að vera búnir að senda yður fólkstöflur sínar með hinum ítarlegri skýrslum, er þeir hafa fengið frá aðstoðarmönnum sínum, og þar eptir sendið þjer skýrslurnar hingað með athugasemdum þeim, er þjer kynnuð að finna tilefni til, svo fljótt sem mögulegt er.

REGLUR

52
31. marz fyrir því, hvernig semja skuli skýrslurnar um fólkstölu á Íslandi 1. október 1880.

Með því fólkestal er mjög áriðandi, til þess að komast að rjettri niðurstöðu um lands- og sveitarhagi í ýmsu tilliti, væntir stjórnin þess, að allir, sem hlut eiga að máli, gjöri sjer far um, að láta í tje þær skýrslur, sem með þarf, sem nákvæmlegast og eptir beztu vitund, og styðji að því eptir megni, að fólkestalan fari sem bezt fram.

1. Fólkestöluna skal byrja 1. október 1880, og skal henni lokið sama dag, þar sem því verður við komið, en þegar henni verður eigi lokið samdægurs, skal halda henni áfram hvern virkan dag, þangað til henni er lokið svo fljótt sem verður.
2. Prestur skal láta hreppstjóra semja fólkestölutöflu í sókn hverri. Sje nokkur hreppstjóri veikur, eða með öðru móti tálmaður, skal prestur fela það á hendur áreiðanlegum bónda í sókninni. Í Reykjavík skulu lögregluþjónarnir semja fólkestölutöfluna, og segir bæjarstjórnin fyrir um það, sem þar að lýtur.
3. Til þess að fólkestalan verði gjörð svo fljótt og nákvæmt, sem unnt er, skal sóknarpresturinn, nokkrum dögum áður en telja skal, fá hverjum hreppstjóra í sókninni 1 exemplar af þessum reglum og hinu prentaða skýrsluformi með þeim, og svo margar arkir af töluskránum, er þurfa þykir. Presti ber einnig að leiðbeina hreppstjóra í öllu því, sem nauðsyn kynni til að bera, og einkum að brýna það fyrir honum, að við hafa mestu nákvæmni sem auðið er, og að leiða hlutaðeigöndum fyrir sjónir, að eigi sje tilefni til að draga dulur á neitt það, sem getið skal í töflunum, þar eð tilgangurinn sje enginn annar en sá, að fá nákvæma skýrslu um fólksfjöldann í landinu.
4. Fólkestölu skal haga eptir því, sem bæir liggja beinast og gegnzt við, og ber þess einungis að gæta, að eigi sje sleppt neinum bæ eða húsi, og hvergi sje tvisvar talið.
5. Þegar talið er, skal færa til á fólkestölutöfluna öll þau heimili, og alla þá menn, sem eru á hverjum bæ eða í hverju húsi. Til eins heimilis heyra að eins þeir, sem hafa sameiginlega matreiðslu. Próventumenn, lausamenn, húsmenn eða aðrir, er í húsinu búa, verða því ekki taldir sem sjerstök heimili, þegar þeir eigi hafa matreiðslu sjer, en borða hjá öðrum, og skal við nöfn þessara manna setja + í heimiladálkinn, til þess það sjáist, að þeir heyri ekki undir neitt heimili. Sjeu fleiri en eitt heimili á sama bæ eða í sama húsi, skal greina þau hvert frá öðru með stryki.
6. Sjerhver skal talinn í því húsi eða á þeim bæ, þar sem hann hefir verið um nóttina milli hins 30. septbr. og 1. oktbr. 1880, hvort sem hann á þar heima eða ekki, en á aðalskýrsluna tilfærast að eins þeir, sem eiga heima þar sem þeir eru taldir, eða í einhverju húsi eða á einhverjum bæ í þeirri sókn. Hafi einhver tjeða nótt eigi verið í manna húsum, á ferð eða því um líkt, skal hann talinn þar sem hann fyrst kemur á bæ 1. oktbr. Eigi má telja með börn, sem fœðast eptir 1. okt. 1880 kl. 12 um hádegi, heldur skal álita þau sem ófœdd, en þá, sem kunna að deyja eptir 1. oktbr. kl. 12 um hádegi, en áður en talið er, skal telja með, eins og þeir væru lifandi.

7. Hið fulla nafn hvers skal tilfært, kyn og aldur; aldur manna skal telja eftir því ári, sem þeir hafa fyllt, og er því t. a. m. sá, sem er á 26. ári, talinn 25 ára, en ekki 26. Ef óskírð börn eru á heimilinu skal sagt til kyns þeirra («óskírður drengur» eða «óskírð stúlka»). Börn, sem eru á fyrsta árinu, teljast sem «eigi árgömul», Svo skal og tilgreina, hvort menn eru giptir eða ógiptir, ekkilar eða ekkjur, eða skilin hjónaskilnaði (þar með teljast þau hjón, sem skilin eru að borði og sæng) fæðingarstað þeirra, og hvernar trúar þeir eru, hvað þeir eru á heimilinu, nafnbót og embætti, atvinnuveg eða hvað annað þeir hafi til uppeldis sjer, eða hvort þeir eru á sveit. Hafi nokkur fleiri atvinnuvegi en einn, skal telja að hann lifi á þeim atvinnuveginum, er hann segist hafa mest viðurværi af. Um lausamenn skal þess og einnig getið, á hverju þeir einkum lifi.
8. Sje nokkur mál- og heyrnarlaus, heyrnarlaus eða blindur, það er að skilja svo, að hann vanti alla heyrn og sjón, fábjáni eða geðveikur, skal setja stryk undir nöfn þeirra, svo að tala þeirra sjáist ljósara, og skal svo setja þá í dálkana, sem til þess eru ætlaðir.
9. Þá, sem eigi eiga heima í þeirri sókn, þar sem þeir skulu taldir samkvæmt reglunni í 6. tölulið, skal tilfæra á aukaskýrsluna A. aptan við aðalskýrsluna, og skal tilgreint, hvar þeir eigi heima. Sje heimili þeirra á Íslandi, skál sú sókn (í því og því amti), þar sem þeir eiga heima, tilgreind, en ef þeir eiga heima erlendis, er nóg að tilfæra það land, sem þeir eru frá.
10. Þá menn, sem heyra til heimilisins eða eiga heima í húsi eða á bæ, þar sem talið er, en hafa verið utan sóknar nóttina milli þess 30. september og 1. október, skal tilfæra sjer á viðaukaskýrsluna B. aptan við aðalskýrsluna, og skal þar tilgreindur sá staður, þar sem þeir eru um stundar sakir, á sama hátt og áður var sagt (sókn, ef þeir eru innanlands, en ella það land, þar sem þeir dveljast).
11. Þegar hreppstjórinn hefir skrifað upp alla menn í sókninni, skal hann viðstöðulaust afhenda sóknarprestinum töfluna eða töflurnar, og skal prestur síðan semja fólks-tölutöflu yfir allt brauðið.

R E G L U R¹

fyrir því, hvernig semja eigi sóknatöflurnar yfir fólksfjöldann.

1. Undir eins og sóknarpresturinn hefir tekið við fólkstalsskýrslunum frá hreppstjórnun-
um, skal hann gagnskoða þær sem bezt hann getur, til að ganga úr skugga um, að ekki sje hlaupið yfir neinn bæ eða hús, og allir sjeu meðtaldir, og að nákvæmlega sje skýrt frá öllu því, sem geta skal í skýrslunum, að svo miklu leyti hann getur sjeð. Verði hann einhverra galla var á skýrslunum, skal hann þegar láta leiðrjetta þá.
2. Því næst skal presturinn eftir skýrslum hreppstjóranna semja sóknatöflur þær, sem hjer standa fyrir framan. Þetta verðar hægast með því móti, að jafnframt og presturinn les hreppstjóraskýrsluna, setji hann stryk fyrir hvern mann eða annað merki í dálki þeim, sem telja skal manninn; þegar þá að síðustu eru talin saman þessi merki, hefir maður þá tölu, sem standa á í hverjum dálki. Í því skyni eru ætluð hverri sókn þrenn töflubrjef; skal í eitt þeirra rita merkin, en í hin tvönn skal rita tölurnar, og skal annað þeirra geyma í embættis skjalasafni prestsins, en hitt skal senda prófasti. Að ekki sje hlaupið yfir neinn mann í 1., 2. og 3. töflu, má sjá á

1) Reglur þessar eru prentaðar á eyðublöðunum undir „fólkstalstöflur“ presta.

53.
31. marz

Því, að tölunni í hverri af þessum töflum beri saman við fólksfjöldann eftir hreppstjóraskýrslunum.

3. Í töflunni nr. 3 skal engan tilgreina nema á einum stað, en telja skal hvern einn í þeim flokki, sem helzti atvinnuvegur hans heyrir undir; þó bóndi t. a. m. sje smíður, eða rói til fiskjar á vertíðum, skal samt telja hann í 4. grein, ef kvikfjárroekt er helzti atvinnuvegur hans. Í dálkinn A. skal telja hvern þann, sem stendur fyrir atvinnuvegi, hvort það er karl eða kona, en í dálkinn B. alla aðra sem hafa framfærslu af atvinnuvegum, þó svo, að í seinni dálkinum, þar sem «Hjú» er ritað yfir, skal einungis telja vinnuhjú.

4. Ekkjur eða stúlkur, sem halda áfram atvinnuvegi manna sinna eða feðra eða hafa annan atvinnuveg sjer, skal telja í dálkinum A. í 3. töflu.

5. Hafi kona manns sjerstakan atvinnuveg, annan en maðurinn (t. a. m. yfirsetukonur) skal hún talin í dálkinum A í þeim flokki, sem atvinnuvegur hennar heyrir undir, og skal henni þá sleppt í dálkinum B.

6. Þótt eigi sje þess getið í hreppstjóra skýrslunum, á hverju einhver lífi, skal þó eigi þegar telja hann í 10. flokk með þeim, sem ekki hafa ákveðinn atvinnuveg, heldur skal þess nákvæmlega gætt, hvort eigi megi telja hann í einhverjum af hinum flokkunum; svo er t. a. m. um konu, sem skilin er við mann sinn, en lifir þó einkum af styrk þeim, sem maðurinn veitir henni, að hana skal telja í dálkinum B. í þeim flokki, þar sem maður hennar er.

7. Þegar prestur er búinn að semja sóknatöflurnar, skal hann senda þær prófastinum í prófastsdöminu ásamt hreppstjóraskýrslunum, sem hann hefir haft fyrir sjer. Ber prófastinum að gæta að, hvort gallar sjeu á töflunum; og sjeu þeir, skal hann senda þær aptur prestinum til leiðrjettingar; einkum skal prófastur sjá um, að tölunum í sóknatöflunum nr. 1 og 3 beri saman sín á milli og við fólkstöluna eftir hreppstjóraskýrslunum. Því næst skal hann senda sóknatöflurnar og hreppstjóraskýrslurnar úr öllu prófastsdömi sínu ásamt töflunum yfir sóknir sjálfs hans og uppskrift á sóknunum í prófastsdöminu hið bráðasta til landshöfðingja, en eigi þarf hann að búa til töflur yfir allt prófastsdömið eftir sóknatöflunum.

54.
31. marz

Eyðublöðin undir «skýrslur um fólktal 1. dag októberm. 1880» innihalda þessa kafla og dálka:

1. Bojanöfn og húsa.
2. Tala heimilanna á hverjum bæ eða í hverju húsi.
3. Númer.
4. Full nöfn allra heimamanna á hverjum bæ eða í hverju húsi. Óskirð börn tilfærast á þann hátt, að sagt sje til kyns barnsins (óskirður drengur eða óskirð stúlka).
5. Kyn, karlkyn (K) eða kvennkyn (Kv).
6. Aldur hvers eins; að eins full aldursár skulu með talin. Börn, sem eru á fyrsta árinu tilfærast sem «eigi ársögmul».
7. Gipt (G.) ógipt (Ó.), ekkja (E.) eða skilið úr hjónabandi (S.).
8. Trúarbrögð.
9. Fæðingarstaður (sókn og amt, eða land, ef fæddur er utan Íslands).
10. Staða á heimilinu, húsbóndi, húsmóðir, börn, ættfólk, hjú, menn til húsa á heimilinu, nafnbót, embætti, starf, atvinnuvegur, eða á hverju þeir lifa, eða hvort þeir eru á sveit.

11. Af þessum voru: a, mál- og heyrnarlausir; b, heyrnarlausir (alveg sviptir heyrn); **54**
c, blindir (alveg sjónlausir); d, fábjánar; e, geðveikir. 31. marz
12. Athugasemdir.
13. Viðaukaskýrsla A. um þá, sem eru staddir í sókninni, en eiga þar eigi heima: a, bœjanöfn og húsa; b, hið fulla nafn; c, kyn; d, aldur; e, gipt eða ógipt; f, trúarbrögð; g, fæðingarstaður; h, staða á heimilum, atvinnuvegur eða, á hverju þeir lifa; j, hið eiginlega heimili þeirra; k, athugasemdir.
14. Viðaukaskýrsla B. um þá, sem um stundarsakir eru utan sóknar: a, bœja nöfn og húsa; b, hið fulla nafn; c, kyn; d, aldur; e, gipt eða ógipt; f, trúarbrögð; g, fæðingarstaður; h, staða á heimilinu, atvinnuvegur eða, á hverju þeir lifa; j, sá staður, þar sem hann er um stundarsakir; k, athugasemdir.

Eyðublöðin undir *fólkstalistöflur* þær, er prestar eiga að semja, eru í öllu verulegu lagaðar eptir fyrirmynd þeirri, sem prentuð er við stjórnardeildarbrjef 15. maí 1855 í «Lovsamling for Island» XVI bls. 186—188, og er þeim eins og henni skipt í 3 kafla: Nr. 1. «Eptir aldri, kyni og hvort gipt sjeu eða ógipt eða skilin úr hjónabandi». Nr. 2. «Eptir trúarbrögðum». Nr. 3. «Eptir atvinnuvegum». Verulegasta breytingin er, að prestar nú eiga að flokka fólkinu í sóknum sínum eptir því, hvort það sje fætt á sama árinu (ekki á sama 5 ára tímabilinu) og að sleppt er athugasemdinni við Nr. 1. um fjölgun eða fækkun fólksins frá hinu síðasta almenna manntali.

— Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um sölu á ólögðildum **55**
póstmerkjum. — Þjer hafið herra landshöfðingi skýrt ráðgjafanum frá, að á póststofunni í Reykjavík liggi enn leifar af íslenskum póstmerkjum, sem ekki hafa verið seld, áður en þau með brjefi ráðgjafans frá 7. desember 1876¹ voru innkölluð sem ógild, og sje verðupphæð þeirra að nafninu til 8296 kr. og hafið þjer í annan stað lagt það til í þóknanlegu brjefi frá 26. nóvember f. á., að yður mætti veitast heimild til að selja þessar eptirstöðvar fyrir hönd póststjórnarinnar, þannig að kaupandanum veitist 40—50% afsláttur af upphæð þeirri, sem póstmerkin hljóða upp á, ef keypt er að minnsta kosti fyrir 500 kr. í einu og með því skilyrði, að kaupinu sje skipt niður á póstmerkja eptirstöðvar þær, sem nú eru fyrir hendi af hverri tegund um sig, þó þannig að póststofunni sje áskildar að minnsta kosti 2 eða 3 arkir af hverri póstmerkjategund, til þess að geta selt kaupöndum, er minna kaupa, fyrir fullt verð. 26. jan.

Fyrir því lætur ráðgjafinn ekki dragast þjónustusamlega að tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar, að tillögur yðar eru hjer með samþykktar.

— Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um afnám prestsmötgjalds. — Samkvæmt tillögum ráðgjafans að meðteknu þóknanlegu brjefi yðar herra landshöfðingi, frá 17. nóvember f. á. þóknaðist hans hátign konunginum 17. þ. m. allra mildilegast að samþykkja, að jarðirnar Hoffell, Svínafell og Setberg í Hoffellskirkjusókn í **56**
25. febr.

1) Sjá auglýsingu landshöfðingja 27. marz 1877 (Stjórnartíð. s. á. B. 62).

LEIÐRJETTINGAR. Bls. 44 l. 28 að ofan; „skipt með 5“ les skipt með 6.
Bls. 53 l. 21 að ofan: „töflur þessar með“ les töflur með.

56 Austur-Skaptafellssýslu og suðurumdæmi Íslands megi eptirleiðis losast við helming prests-
25. febr. mötu þeirrar að upphæð 180 pund smjørs, er hvílir á tjeðum jörðum gegn því að greiða í peningum 1170 kr., sem sje varið til að kaupa handa Bjarnanes og Hoffellsprestakalli 4% ríkisskuldabryjef, er verði skrásett í innritunarbók fjárhagsstjórnarinnar, en vextirnir af þeim gangi til hlutaðeiganda sóknarprests.

Þetta læt jeg ekki hjálíða hjer með þjónustusamlega að tjá yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar, birtingar og ítarlegri ráðstöfunar.

57 — Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um skipun prestakalla.
28. febr. — Í frumvarpi því til laga um skipun prestakalla, er alþingi hefir samþykkt, og sem hefir öðlazzt staðfestingu konungs 27. þ. m., er það í 3. gr. ákveðið, að ársgjöld þau, er greiða skal frá hinum betri prestaköllum til hinna rýrari, skuli sem mest greiða með fasteignum (kirkjuförðum) eða afgangi fasteigna, og þar sem því ekki verði komið við, í peningum. Að því er þetta snertir, hafið þjer, herra landshöfðingi, í þóknanlegu brjefi frá 24. sept. f. á. látið í ljósi, að ef lagafrumvarp þetta næði staðfestingu, þá mundi það vera samhljóða við reglurnar í hinni nefndu grein, að auglýsa þau prestaköll, er uppbót eiga að fá, og sem nú eru laus, og sem framvegis verða laus, þannig, að uppbótin sje ákveðin í peningum með upphæð þeirri, sem til er tekin í 1. gr. frumvarpsins, en þó með því skilyrði, að í stað uppbótarinnar megi samkvæmt ákvörðununum í 3. gr. koma kirkjujarðir eða afgang af þeim.

Ráðgjafinn er að vísu samdóma yður um það, að í auglýsinguna um, að embætti þessi sjeu laus, beri að setja slíkt almennt skilyrði, þegar ákvarðanirnar í ofan nefndri grein gefi tilefni til þess, en hinsvegar fær ráðgjafinn ekki sjeð, að þess verði getið í auglýsingunni, hvaða kirkjujarðir eða gjöld síðarmeir muni látni í stað peningagjaldsins, því þar sem eins og þjer, herra landshöfðingi, hafið bent á, þess getur orðið langt að biða, að slíkt komist í kring, mundu jarðir þær, sem um væri að ræða, á millibílinu geta verið búnar að taka þeim breytingum, sem nauðsynlegt væri að taka tillit til, þegar þær fyrir fullt og allt væru afhentar, en slík afhending yrði að líkindum, að svo miklu leyti, sem kirkjujarðirnar sjálfar ætti að afhenda, að vera byggð á mati óvilhallra manna, sem fyrir rjetti væru kvaddir til að virða jarðirnar, á þeim tíma, er þær eða afgang þeirra ætti að koma í stað peningagjaldsins.

Að því, sem sjeð verður, getur að vísu áætlun sú, sem um leið og lögin öðlast gildi, yrði gjörð um jarðir þær eða jarðaragjöld, sem koma eiga í stað peningagjaldsins, að eins verið til bráðabirgða, en samt mundi það haganlegt og til leiðbeiningar fyrir landstjórnina við framkvæmd laganna, eins og þjer, herra landshöfðingi hafið stungið upp á, að koma nú þegar til leiðar slíkri áætlun, og ætti hún að vera byggð á yfirliti yfir þær einstöku kirkjujarðir og afgang þeirra í heild sinni, sem eiga að leggjast til annara prestakalla til þess, að ljetta af peningauppbótinni handa þeim. Ráðgjafinn fellst því á tillögur yðar, herra landshöfðingi, í þessu efni, og tekur það einungis fram, sem þjer hafið látið í ljósi, að það verður að vera regla, að sú jörð, sem á þennan hátt er lögð til einhvers prestakalls, á að vera í sama prófastsdæmi og það.

Að öðru leyti getur ráðgjafinn eigi varizt þeirrar athugasemdar, að það virðist ósanngjarnt gagnvart hinum gjaldskylda presti, að neyða hann til að láta af hendi kirkjuförð eða afgang hennar, ef hann heldur kys að borga með peningum, og það munu prestar almennt á hinum betri brauðum vera færir um að gjöra. Það hefði því sjálf-

sagt verið heppilegra, að reglan hefði verið gefin þannig, að hún einungis hefði leyft að greiða peningagjöldin með landaurum. Sömuleiðis er ástæða til að ætla, að það optast muni reynast óhaganlegt að taka kirkjujarðir undan þeim prestaköllum, sem þær hingað til hafa legið undir, því almennt mun hægt að ná til þeirra þaðan, og að ágreiningur og efi um, hverjum beri rjettur eða skylda til að byggja viðkomandi jarðir, muni rísa af því, að bæta upp önnur prestaköll með jarðarafgjöldum eða hluta af þeim. Af þessum ástæðum virðist það æskilegt, að ákvörðunin í 3. gr. verði að öllum jafnaði beitt sem minnst að mögulegt er, og er vert í því tilliti að taka fram, að lögin virðast ekki veita hlutaðeigandi prestaköllum neinn rjett til að heimta peningauppbótina greidda á þann hátt, sem getur um í 3. gr., en hinsvegar ganga út frá því, að landstjórnin hafi óbundnar hendur til að koma því skipulagi á, sem henni eptir kringumstæðunum þykir haganlegast.

Að því er snertir það atriði í ákvörðun 5. gr., að uppbætur þær úr landssjóði, er þar um getur, skuli greiddar annaðhvort með afgjöldum þjóðjarða eða með peningum, þá verður ráðgjafinn að vera herra landshöfðingjanum samdóma um, að eigi sje ástæða til að beita hinni fyrnefndu ákvörðun, þar eð uppbótin úr landssjóði að eins er um stundarsakir, enda verður ekki mögulegt á þennan hátt að spara nein umboðslaun; eins og alþingi mun hafa ætlað, því að það getur ekki komið til mála, að selja byggingarráð jarðanna í hendur presti þeim, er að eins til bráðabirgða nýtur afgjalda jarðanna í stað peningauppbótar.

Að því loksins snertir 4. gr. lagafrumvarpsins, þá hefir ráðgjafanum eins og yður, herra landshöfðingi, þótt ýmislegt verulega viðsjárvert við það, hvernig hún er orðuð, en ráðgjafinn hefir samt einkum sökum sambands þess, er grein þessi stendur í við lög um skipun sóknarnefnda, og sökum þess, hvernig þjer, herra landshöfðingi, hafið skilið þýðingu ákvarðananna í þessari grein og hina tilætluðu framkvæmd þeirra, álitid að eigi bæri að leggja þá áherzlu á þessa galla, að lagafrumvarpinu af þessari ástæðu skyldi synjað um staðfesting.

Loks skal því viðboett, að lagafrumvörp þau, er alþingi hefir samþykkt um sóknarnefndir og um eptirlaun presta hafa öðlast staðfesting konungs, en út af frumvarpinu um skyldur presta til að sjá ekkjum sínum borgið með fjárstyrk eptir sinn dag, hefir ráðgjafinn skrifað lífsábirgðar- og framfærslustofnuninni frá 1871.

— *Brjef* ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um alþingisfrumvarp til laga um smáskammtalækningar. — Eptir allraþegnsamlegustum tillögum ráðgjafans hefir hans hátign konunginum þóknast hinn 27. þ. m. að fallast á, að lagafrumvarp það um smáskammtalækningar, er alþingi síðastliðið ár samþykkti, skuli ekki öðlast staðfesting konungs.

Þar eð ráðgjafinn hefir getað fallist á athugasemdir þær, er þjer herra landshöfðingi í þóknanlegu brjefi frá 9. október f. á. hafið gjört um lagafrumvarp þetta, skal nú að eins tekið fram það, er hjer segir.

Eins og þjer herra landshöfðingi hafið látið í ljósi, er lagafrumvarp þetta í beinni mótsögn við allar þær ráðstafanir, er frá hálfu löggjafarvaldsins hafa verið gjörðar til þess, að sjá íbúum landsins fyrir vísindalega menntuðum læknum, og skal í því efni vísað til laga 15. okt. 1878 um aðra skipun læknahjéraðanna á Íslandi, laga 11. febr. 1876 um stofnun læknaskóla í Reykjavík og hinnar miklu fjárveitingar (um 50000 kr. árl.) er

58
28. febr.

stendur í sambandi þar við og lögð er til lækningamála í fjárlögunum árlega. Eins og tilgangurinn með þessa löggjöf hefir verið að gefa mönnum víðsvegar um landið kost á lækni-hjálp frá þeim mönnum, er treysta mætti, að hefðu nauðsynlega þekking á eðli og meðferð sjúkdómsins, þannig hafa þessar ráðstafanir löggjafarinnar hins vegar gengið út frá því, að það væri regla, að engum yrði leyft að fást við lækningar, nema þeim, er hefði sannað, að hann væri fær til þess, með því að ganga undir hið fyrirskipaða próf. Það liggur því í augum uppi, að það mundi alveg koma í bága við þann tilgang, er lagt hefir verið svo mikið í sölurnar til að ná, ef nú yrði, eins og frumvarpið fer fram á, farið að leyfa þeim mönnum að fást við lækningar, sem alls engin sönnun væri fyrir, að hefðu hina allra nauðsynlegustu þekking í læknisfræði, og það alveg takmarkalaust og eptirlitslaust og jafnvel án þess að tiltekin væri hegning fyrir þá, er gerðu skaða með lækningum sínum — því slíkt vantar í frumvarpið — og skal það í þessu efni tekið fram, að meðmælingar þær, sem ræðir um í frumvarpinu frá sóknarpresti, hreppsstjóra og heilbrigðisnefnd, eru til alls engrar tryggingar. Móti þessu verður heldur ekki sagt, að nú sje stundum veitt lækningaleyfi (*venia practicandi*) þeim mönnum, sem ekki hafa hina lögboðnu hæfilegleika, því að öðru leytinu er slíkt leyfi hrein undantekning og að eins fyrir þau hjeruð, þar sem lækniþörfin er brýnust, og á hinn bóginn er leyfisveitingin bundin því skilyrði, að fyrir höndum sju áreiðanlegir vitnisburðir, jafnaðarlegast skýrsla landlæknis eða annars vísindalega menntaðs læknis, um að hlutaðeigandi hafi aflað sjer nokkurrar þekkingar á sjúkdómum og meðferð þeirra, og svo er það og enn fremur, að leyfi þetta nær vanalega að eins til ákveðinna sjúkdómstegunda, sem eru miður hættulegar og löks eru slíkir ólærðir læknar látnir vera háðir eptirliti landlæknisins eða hlutaðeigandi hjer-aðslæknis.

Það er vitaskuld, að ráðgjafinn hefir ekki getað gjört sig rólegan með, að lagafrumvarpið einungis heimili lækningar með homöopathiskum meðulum, því það er eigi auðvelt að setja nákvæm takmörk milli þeirra og hinna svo kölluðu allopathisku meðala; en þótt svo væri, hverfa eigi fyrir það aðaltormerki þau, er ráðgjafanum hefir þótt vera á því að leggja það til að lagafrumvarpið öðlaðist staðfestingu konungs, og þau eru að frumvarpið veitir þeim mönnum aðgang til læknastarfa sem ekki geta sannað, að þeir hafi neina lækni-vísindalega menntun eða þekking, og mundi af þessu leiða, að skottulækningar væru álitnar löggildar og að lækningar slíkra manna fengju lagavernd og að landsbúar yrðu á vissan hátt hvattir til að leita læknishjálpar hjá þeim.

Þjer eruð herra landshöfðingi beðnir að birta almenningi innihald brjefs þessa í stjórnmartíðindunum.

59
28. febr.

— *Brjef* ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um alþingisfrumvarp til laga um stofnun lagaskóla. — Eptir allra þegnsamlegustum tillögum ráðgjafans hefir það hinn 27. þ. m. þóknast hans hátign konunginum að fallast á, að frumvarp það, um stofnun lagaskóla í Reykjavík, er alþingi samþykkti síðastliðið ár, skuli ekki öðlast staðfestingu konungs.

Um leið og þetta er tjáð yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar vill ráðgjafinn eigi undanfella þjónustusamlega að taka fram það, er á eptir fer, svo að kunnar verði orsakir þær, er knúðu ráðgjafann til að ráða frá staðfesting frumvarpsins.

Svo sem kunnugt er, hefir alþingi optar en einu sinni áður farið þess á leit, að

stofnaður yrði lagaskóli á Íslandi, en þegar bænarskrár þær, sem áður hafa komið frá þinginu, eru bornar saman við frumvarp þetta, verður það ljóst, að þær í verulegum atriðum eru því frábrugðnar. 59
28. febr.

Þannig hefir bæði alþingi og stjórnin áður gengið út frá því, að það væri nauðsynlegt, að fela yfirdómurinum að hafa kennsluna við lagaskólann á hendi jafnframt þeirra eigin embættisstörfum, og var með því ætlast til bæði að ná hinum beztu kennslukröptum og einnig að spara kostnaðinn við að hafa fasta kennara, en lagafrumvarpið er alveg horfið frá þessu, með því þar eru ákveðin 2 föst sjálfstæð kennaraembætti með 6400 kr. launum.

Enn fremur er í frumvarpinu gjörð sú verulega breyting á hinni fyrri uppástungu, að lögfræðingar frá skóla þessum hafi aðgang að öllum lagaembættum á Íslandi jafnt við lögfræðinga frá háskólanum, þar sem þó hin æðri yfirvalda- og dómaraembætti eptir hinum fyrri tillögum voru áskilin hinum síðar nefndu. Stjórnin hefir því síður getað fallið á þessa ákvörðun, sem það má fyrirsjá, að af henni mundi leiða það, að lögmenndur framvegis hættu að sækja háskólann, en eptirköstin myndu verða, að þeir í visindalegu tilliti yrðu skaðlega afskekktir ekki einungis frá danskri lögvísi, heldur og frá hinum almennu áhrifum norðurláfunnar í lögfræðislegum og stjórnsfræðislegum efnum.

Enn fremur var það áður talin aðalástæða til að stofna lagaskóla á Íslandi, að aðsókn lögfræðisnemenda til háskólans væri svo lítil, að vanta mundi menn í lagaembættin. Þessari ástæðu verður nú ekki lengur borið við, þar eð þær breytingar eru áorðnar, að nú sem stendur stunda 10—15 Íslendingar lögfræði við háskólann. Af þessu sýnist mega ráða, að eptir nokkur ár verði tala kandiðata orðin meiri en svo, að embætti verði til handa þeim öllum á Íslandi fyrst um sinn, svo að það jafnvel myndi vera mjög ósanngjarnt gagnvart Íslendingum þeim, er lesa við háskólann, að hvetja aðra til að keppast við þá um embættin, en slík hvöt mundi vera falin í því, að stofna nú lagaskóla í landinu sjálfu, og auk þessa mundi landinu þar með bakaður ónauðsynlegur kostnaður.

Þá skal loks tekin fram ein ástæða, sem eptir skoðun ráðgjafans algjörlega tal- ar á móti því, að tilraun sje gjörð til að koma stefnu þessari á framfæri. Þessi ástæða er sú, sem þjer herra landshöfðingi einnig hafið bent á, að hvorki nú sem stendur, nje fyrst um sinn eptirleiðis getur álitist mögulegt að útvega slíka kennslukrapta, sem nauðsynlegir væru til þess, að stofnunin gæti náð ákvörðun sinni og fullnægt kröfum þeim, er með rjettu mætti af henni heimta.

Þjer eruð herra landshöfðingi beðnir að gjöra heyrum kunnugt innihald brjefs þessa í stjórnartíðindunum.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um verðlagsskrár.* 60
28. febr.

— Samkvæmt allra þegnlegustum tillögum ráðgjafans að meðteknu þóknanlegu brjefi yðar herra landshöfðingi frá 12. nóvbr. f. á. hefir það 27. þ. m. þóknast hans hátign konunginum allramildilegast að fallast á, að konungs úrskurði frá 16. júlí 1817 megi breyta á þá leið, að hvert sýslufjelag landsins eptirleiðis fái sjerstaka verðlagsskrá, en að Reykjavíkur kaupstaður hafi sameiginlega verðlagsskrá með Gullbringusýslu, og aðrir kaupstaðir landsins með þeim sýslum, er þeir liggja í, en að öðru leyti skal eptir sem áður beita reglum þeim, sem gefnar eru í fyrnefndum konungs úrskurði.

Þetta er hjermeð þjónustusamlega tjáð yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar, birtingar og ráðstöfunar.

61 — *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um útför Jóns Sigurðssonar.* — Með þóknanlegu brjefi frá 5. f. m. hafið þjer, herra landshöfðingi, sent hingað erindi Tryggva alþingismanns Gunnarssonar, þar sem hann fer þess á leit, að kostnað þann, er leiði af greptrun Jóns sál. Sigurðssonar og konu hans á Íslandi megi greiða úr landsjóði Íslands í von um aukafjárveitingu, og hafið þjer jafnframt lagt það til, að greptrunarkostnaðurinn yrði greiddur á þann hátt, sem getið er um í beiðninni. Sökum þessa undanfellið ráðgjafinn ekki þjónustusamlega að tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og ráðstöfunar, að hið umbeðna er veitt.

62 — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður og vesturumdæminu um fasteignartíund á Vestmannaeyjum.* — Með brjefi frá 19. f. m. hafið þjer, herra amtmaður, sent mjer fyrirspurn sýslumannsins á Vestmannaeyjum um það, hvort leiguliðar þjóðjarða á Vestmannaeyjum eigi samkvæmt lögum um skattgjald á Vestmannaeyjum frá 14. desember 1877 (A 25) að greiða fasteignartíund til kirkju, prests og fátækra, eða hvort gjald þetta skuli greitt úr landsjóði, sem er eigandi jarðanna. Þjer álitíð úrlausn þessarar spurningar nokkuð vafasama, en með því að tíundin og þau önnur gjöld, sem eyjarbúar eiga að greiða samkvæmt tjeðum lögum, koma í staðinn fyrir miklu hærra og þungbærara gjald (fiskitíundina), sem hvíldi á ábúðundunum og ekki á jörðunum, virðist yður ástæða til þess að ætla, að ábúendur einnig eigi að greiða gjald það, er hjer ræðir um.

Út af þessu vil jeg, um leið og jeg skírskota til þess, sem þjer þannig hafið sagt, taka fram, að heimild vantar með öllu til þess að greiða fasteignartíundina úr landsjóði, sbr. 4. gr. nefndra laga 14. desember 1877 og að niðurlag 2. greinar sömu laga ljóslega sýnir, að lögin hafa gjört ráð fyrir, að ábúendurnir greiddu það, því þar er beinlínis tekið fram, að «frá tíundargjaldi af fasteign veitist engin undanþága af þeirri ástæðu, að tíund hefir eigi verið að undanfögnu greidd af jörðum þar».

Samkvæmt þessu geta ábúendur á þjóðjörðum á Vestmannaeyjum ekki komizt hjá að greiða fasteignartíund til kirkju, prests og fátækra, eins og þeir samkvæmt 2. gr. laga 14. desember 1877 um ábúðarskatt (A, 21) eru skyldir að greiða skatt til landsjóðs af býlum sínum.

63 — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um kostnað við yfirsetunám, sem hætt var við.* — Í brjefi frá 20. f. m. hafið þjer herra amtmaður mælt fram með því, að hjeraðslækninum á Ísafirði verði endurgoldnar úr landsjóði 85 kr. fyrir fæði og húsnæði handa yfirsetukonuefni, er varð að hætta við nám sitt, af því að hún slasaðist í hendi, og takið þjer fram, að það virðist vafasamt, hvort þessi kostnaður verði greiddur úr landsjóði, eða hvort ekki heldur eigi að vísa læknum til að fá borgunina greidda hjá þeim, er komu stúlkunni fyrir hjá honum til kennslu.

Endurgjald það á kostnaði við kennslu yfirsetukvenna, er getur um í 4. gr. yfirsetukvennalaganna frá 17. desbr. 1875 (A. 27) verður ekki skoðað sem skólaölmusa, er veitist hverjum þeim, er hefir löngun til að nema yfirsetufæði; en kostnaður þessi er öllu fremur styrkur til að útvega yfirsetukonur þær, er með þarf í hin ýmsu yfirsetuumdæmi. Sýslunefndin eða aðrir hlutaðeigendur verða því sjálfir að bera skaða þann, sem hlýst af, að viðkomandi yfirsetukonuefni nái ekki svo langt, að það geti tekið að sjer störfn í umdæmi því, er því var

ætlað, og 4. gr. veitir að eins heimild til að greiða úr landssjóði kennslukostnað þeirra yfirsetukvenna, er gjöra má viss ráð fyrir, að verði skipaðar í eitthvert umdæmi. **63** 10. marz

Þetta er tjáð yður, hera amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeigðindum, um leið og jeg endursendi yður viðkomandi reikning, er ekki verður borgaður úr landssjóði.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um sýslumannssetur í Skaptafellssýslu.* — Í þóknanlegu brjefi frá 10. þ. m. hafið þjer herra amtmaður, sent mjer eptirrit eptir brjefi, þar sem hinn setti sýslumaður í Skaptafellssýslu Einar Thorlacius hefir farið þess á leit, að jörðin Kirkjubær á Síðu, sem nú í mörg ár hefir verið sýslumannssetur, en til þess er hún eptir afstöðu sinni einkar vel fallin, og verður hún laus úr ábúð frá næstkomandi fardögum, verði leigð einungis um eitt ár, eða með þeim skilmálum, að sýslumaðurinn í Skaptafellssýslu geti fengið jörð þessa til ábúðar, þegar hann æskir þess. Í annan stað leggið þjer það til að Kirkjubæjarklaustur verði gjört að föstu sýslumannssetri í Skaptafellssýslu framvegis, og að ábúð jarðarinnar frá næstkomandi fardögum verði falin hinum setta sýslumanni Einari Thorlacius. **64** 15. marz

Þar eð jeg er á sama máli og þjer, herra amtmaður, um það, að jörð sú, er hjer ræðir um, sje bæði hvað afstöðu sína og ásigkomulag snertir, einkar vel fallin til að vera sýslumannssetur, og með því að álíta má tilmæli þau, sem hjer liggja fyrir frá hinum setta sýslumanni Einari Thorlacius, sem yfirlýsingu frá hans hendi, að hann að sínu leyti sje fús til frá næstkomandi fardögum að taka að sjer þessa jörð, er það hjer með samþykkt, að Kirkjubæjarklaustur verði framvegis sýslumannssetur fyrir Skaptafellssýslu, og að sýslumaðurinn, hver sem hann verður, taki jörðina með ákveðnum skilmálum.

Að því er byggingarskilmálana snertir, verður framvegis að byggja jörðina með 340 álna landskuld, sem greiðist eptir meðalverði allra meðalverða, og er stungið upp á þessu í tillögum þeim, er hlutaðeigandi umboðsmaður samdi samkvæmt umburðarbrjefi 19. septbr. 1877 og síðan voru samþykktar af amtsráðinu og lagðar fyrir alþingi; en áður hefir landskuldin verið 402 álnir, goldnar að nokkru leyti eptir meðalverði á ullu og að nokkru leyti með 16 a. fyrir hverja alin.

Hið framanskráða er hjer með tjáð yður herra amtmaður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar og annara ráðstafana.

— *Brjef landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um lán til að byggja steinhús á prestssetri.* — Samkvæmt beiðni prestsins að Görðum á Akranesi og meðmælum stiptsyfirvaldanna hefi jeg leyft, að nefnt prestakall fái lán úr viðlagasjóði að upphæð 1600 kr., til þess að byggja steinhús á prestssetrinu, og er ætlast til, að það komi í stað allra bæjarhúsa þar. Lán þetta er veitt með þeim kostum, að það endurborgist á hinum næstu 20 árum með 80 kr. árlega og ávaxtist með fjórum kr. af hundraði á ári af þeim hluta af láninu, er hvert sinn er eptir ógreiddur. **65** 16. marz

Þetta er hjer með tjáð stiptsyfirvöldunum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

66 — Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um lögtaðsskipun. — Af hjálögðu erindi hreppsnefndarinnar í Hrafnagilshreppi virðist mega sjá, að úrskurður minn frá 9. júní f. á. (stjórnartíð. B. 93) hafi ekki verið birtur hreppsnefndinni, og í annan stað, að sýslumaðurinn í Eyjafjarðarsýslu hafi ekki tekið það til greina, er þar er sagt um, að sýslumaðurinn sje skyldur til samkvæmt 1. og 2. grein opins brjefs frá 2. apríl 1841, að láta hreppsnefndinni í tje lögtaðsskipun með tilliti til viðkomandi hreppsgjalds á ábyrgð lögtaðsbeiðanda, að því er snertir lögmati gjaldsins.

Fyrir því vil jeg, um leið og jeg bið mjer fylgiskjalið endursent, skora á yður, herra amtmáður, að leggja fyrir hlutaðeiganda sýslumann tafarlaust að birta hreppsnefndinni með þessu brjefi tjeð brjef mitt frá 9. júní f. á. og um leið að gefa út lögtaðsskipun þá, er beðið hefir verið um, og inniheldur opið brjef 2. apríl 1841 enga heimild til þess að krefjast þess af lögtaðsbeiðanda, að hann setji veð, fyr en lögtaðsskipunin er gefin út og lögtaðið byrjað samkvæmt slíkri skipun. Loksins býst jeg við að fá yfirlýsingu sýslumannsins með þóknanlegum ummælum yðar um, hverjar ástæður hann hafi haft fyrir sjer til þess ekki að breyta eptir því, sem lagt hefir verið fyrir hann með brjefi mínu frá 9. júní f. á.

67 — Ágrip af brjefum landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu og sýslumannsins í Skagafjarðarsýslu um vegagjörðir.

Með þessum brjefum var af fje því, er getur um í 9. gr. C. 5. fjárlaganna veitt til vegabóta í sumar:

1. á Holtavörðuheidi 3500 kr.
2. - Hellisheiði 4500 —
3. - Kaldadalssveginum 2000 —
4. - Bröttubrekkuveginum 500 —
5. - Laxárdalsheiði 400 —
6. - Haukadalsskarðsveginum 400 —
7. - Vatnsskarðsveginum 1000 —
8. - Siglufjarðarskarðsveginum 1000 —

ÓVEITT PRESTAKÖLL.

			Metin Kr.	Anglýst.
Selvogsping	í Árnesprófastsdæmi	Uppbót 500 kr.	440 33	4. apríl 1870.
Sandar í Dýrafirði	- Vesturísafjarðarprófastsdæmi	— 200 —	485 62	11. maí 1875.
Ásar í Skaptártungu	- Vesturskaptafellsprófastsdæmi	— 700 —	269 75	31. marz 1876.
Þóróddsstaður	- Suðurþingeyjarprófastsdæmi	— 200 —	733 73	24. marz 1879.
Húsavík	- ———	— 200 —	594 64	1. sept. 1879.
Otrardalur	- Barðastrandarprófastsdæmi	— 400 —	296 58	12. apríl 1880.
Helgastaðir	í Suðurþingeyjarprófastsdæmi	— — —	686 20	17. júlí 1876.
Hólmar í Reyðarfirði	- Suðurmúlaprófastsdæmi. Prestsekkja nýtur $\frac{1}{8}$ af föstum tekjum þessa prestakalls		2238 „	18. marz 1880.
Reynistaðaklaustur	- Skagafjarðarprófastsdæmi	— — —	516 28	18. marz 1880.
Hofteigur	- Norðurmúlaprófastsdæmi	— — —	999 34	22. marz 1880.
Oddi	- Rangárvallaprófastsdæmi	— — —	2217 68	22. marz 1880.
Ögurping	- Norðurísafjarðarprófastsdæmi	— — —	732 10	12. apríl 1880.

Þeir, sem skipaðir verða í embætti þessi, eru skyldir að sætta sig við breytingar þær, er leiða af lögum 27. febr. þ. á. um aðra skipun prestakalla. Uppbæturnar eru fyrir fardagaárið 1880—81 lagðar hinum fyrstnefndu sex prestaköllum með því skilyrði, að prestar þeir, er skipaðir verða, taki samsumars að þjóna þeim.

Reglugjörð

fyrir
h reppstjóra.

68
29. apríl.

I. Almennar skyldur.

1. gr.

Hreppstjóri er umboðsmaður sýslumanns bæði gagnvart hreppsnefndinni og gagnvart almenningi.

Með því að sýslumaður bæði sem oddviti sýslunefndarinnar og sem lögreglustjóri (sbr. 22. gr. sveitarstjórnartilskipunarinnar 4. maí 1872) stendur í sambandi við hreppsnefndina, ber hreppstjóranum að vinna saman við hreppsnefndina sveitinni til heillar í eindrægni og góðu samkomulagi, og ber hreppstjóranum að veita hreppsnefndinni alla þá aðstoð og leiðbeiningu, sem hann getur í tje látið, jafnvel þó málið beri undir hreppsnefndina, svo sem mál um framfærslu þurfamanna, uppfóstur og uppeldi barna, almenn heilbrigðismál, viðhald á aukavegum, notkun afrettja, fjallskil, fjárheimtur, refaveiðar, umsjón um þinghús hreppsins og aðrar fasteignir o. fl.

Hann á að kynna sjer sem best lög þau, sem snerta stöðu hans, einkum hin almennu hegningarlög og ákvarðanir þær, sem fylgja þeim um góða lögreglu. Sje honum eitthvað í þessu efni óljóst, á hann að leita skýringa til sýslumannsins og nákvæmlega fhuga það, sem honum er sagt eður skipað. Geti hann, þegar til hans er leitað, eigi náð til sýslumanns, verður hann að bera sig saman við prestinn eða aðra merka menn í sveitinni og þá ráðstafa því, sem honum með ráði þeirra þykir best fara, en sýslumanni skal hann þar eptir sem fyrst skýra frá framkvæmdum sínum.

2. gr.

Þar eð lausafje er helzti gjaldstofn alþjóðlegra gjalda, er það ein af aðalskyldum hreppstjóra, að styðja að því eptir fremsta megni, að rjett sje talið fram til tíundar; enn fremur er hreppstjóri skyldur að hafa nákvæmt eptirlit með því, að rjett sje skýrt frá öðrum gjaldstofnum (t. a. m. sjáfarafja og atvinnutekjum), og ber honum að aðstoða sýslumann í öllum embættismálefnum og að framkvæma vegna sýslumanns einstakar rjettargjörðir í einkamálum, og á hann í hvert sinn, er slíkt mál er falið honum á hendur, nákvæmlega að breyta eptir þeim reglum, sem honum eru fyrir settar.

3. gr.

Hreppstjóri má ekki heimta, taka á móti eða láta lofa sjer fyrir embættisverk sín gjöfum eða öðrum ávinningi, sem hann hefir ekki tilkall til samkvæmt lögunum og þessari reglugjörð, og varðar slíkt bæði hreppstjóranum og þeim, sem gaf, lofaði eða bauð, hegningu eptir 118.—120. grein hegningarlaganna samanbornum við 145. grein þeirra.

4. gr.

Í embættisrekstri sínum er hreppstjóra skylt að sýna sýslumanni og öðrum yfirbjóðendum sínum lotningu og hlýðnast vandlega skipunum þeirra. Sje hreppstjóri í vafa um, hvort einhver embættisskipun sýslumanns sje lögleg eða rjett, skal hann sem fljótast leita nýrra skýringa og skipana frá sýslumanni, ef tími er til; en þóli skipunin eigi slíka bið, er hann skyldur að framkvæma hana á ábyrgð sýslumanns; en heimilt er honum að bera málið síðan upp fyrir amtmanni eða landshöfðingja.

5. gr.

Allar skýrslur hans um embættismál eiga að vera greinilegar og nákvæmar, en
Hinn 29. apríl 1880.

68 umfram allt sannleikanum samkvæmar. Semji hreppstjóri af ásettu ráði ranga embættis-
 29. apríl skýrslu, varðar það honum hegningu samkvæmt 135. og 145. grein hegningarlaganna.

6. gr.

Honum er skylt að vera þögull og orðvar, og má hann ekki segja öðrum en yfir-
 bjóðöndum sínum frá því, er hann verður áskynja í embættisrekstri sínum, og sem ekki
 má berast út meðal almennings. Segi hann frá nokkru viðvíkjandi embætti sínu, er á
 að fara leynt, varðar það honum refsingu eptir 140. og 145. grein hegningarlaganna.

7. gr.

Hann á með staðfestu og hugrekki að fylgja fram embætti sínu og ekki láta
 sannast á sig neina vanrækt eður hirduleysi. Gagnvart sveitungum sínum og öðrum, er
 leita aðstoðar hans, á hann að sýna kurteisi og velvild, og ber honum jafnan að vera fús
 á að leiðbeina mönnum og aðstoða þá í öllu því, sem miðar til hagsældar sveitarinnar.
 Verði hann fyrir ofbeldi, meiðyrðum, hótunum eður öðrum árásum eður mótpróa í embættis-
 isgjörðum sínum, skal hann skýra sýslumanni frá því, og mun sýslumaður þá lögsekjja
 hinn seka, samkvæmt 99.—102. grein hegningarlaganna; en hreppstjóri verður sjálfur vel
 að gæta þess, að gjalda ekki líku líkt, og aldrei láta leiða sig til að viðhafa skammar-
 yrði eður koma öðruvísi fram, en stilltu og gætnu yfirvaldi vel semir.

II. Meðferð á glæpamálum.

8. gr.

Ef menn sem hafa verið dæmdir fyrir glæpi, eður af öðrum ástæðum hafa illt
 orð á sjer fyrir óráðvendni, koma til sveitarinnar, eður eru þar heimilisfastir, á hrepp-
 stjóri að hafa vakandi auga á slíkum mönnum. Sje maðurinn dæmdur til að vera und-
 ir sjerlegri tilsjón lögreglustjórnarinnar, er hann skyldur að segja hreppstjóra frá vist
 sinni í sveitinni og frá því, er hann fer úr sveitinni, og á þá hreppstjóri sem fyrst að
 tilkynna þetta sýslumanni; að öðru leyti á hreppstjóri að haga sjer eptir því, sem sýslu-
 maðurinn skipar fyrir um slíka tilsjón.

Ef að hneykslanleg sambúð karls og konu á sjer stað í sveitinni, á hann að leggj-
 ast á eitt með prestinum til að koma hlutaðeigöndum til að skiljast hvort frá öðru, eður
 ef ekkert er því til fyrirstöðu, að ganga í hjónaband saman; en verði slíkar áminningar
 árangurslausar, á hann að skýra sýslumanni frá sambúðinni, svo að málið verði lagt til
 yfirvalds úrskurðar samkvæmt 179. gr. hegningarlaganna (sbr. tilsk. 21. desbr. 1831 V).

9. gr.

Nú verður hreppstjóri þess áskynja, að einhver glæpur hafi verið drýgður, og á
 hann þá við fyrsta hentugleika að yfirheyra þá, er geta sagt frá glæpnunum, og þar eptir
 rita svo nákvæma skýrslu, sem honum er unnt um það, er honum hefir verið sagt.

Skal þá einkum skýra frá:

1. nafni og heimili þess, sem orðið hefur fyrir glæpnunum; sjeu þeir fleiri, þá nafni og heimili sjerhvers einstaks;
2. í hverju glæpurinn er innifalinn; sje það þjófnaður eða svik, sem sagt er frá, á að skýra sem nákvæmlegast frá hinum einstöku fjármunum, sem talað er um, og frá verði sjerhvers hlutar;
3. hvar glæpurinn er framinn, og hvenær ætlað er, að hann hafi átt sjer stað; um stolna muni á að segja frá því, er menn vita, að hluturinn eða fjeð síðast var þar, sem eigandinn hafði látið það, og frá því, er menn fyrst söknuðu þess.

4. hver eða hverjir eru grunaðir um glöppinn, og ástæður þær, er menn byggja þenna **68**
grun á; 29. apríl
5. nöfnum og heimilum þeirra, sem auk eigandans eður þess, sem misgjört er við, hafa gefið eður geta gefið skýrslu um glöppinn.

Þessa skýrslu sendir hreppstjóri sem fyrst sýslumanni, og hefur hann, þangað til sýslumaður getur komið á staðinn, vakandi auga á hinum grunaða, en reynir samt, eins og sagt var í 8. grein, að sporna við því, að nokkuð berist hinum grunaða um það, sem hefir verið sagt um hann eður ráðstafað af hreppstjóranum.

Þyki það ísjárvert að fresta framkvæmdum í málinu, þangað til sýslumaður kemur að, má hreppstjóri með ráði prestsins eður annara merkra manna og í viðurvist 2 valinkunnra manna fara sjálfur til hins grunaða og bera á hann gruninn. Meðkenni hann þá það, sem borið er á hann, og komi hann fram með hina stolnu muni, eður aðra hluti, sem fengist hafa fyrir glöpp, eður hafðir hafa verið eður ætlaðir til að drýgja með afbrot, á hreppstjórinna í votta viðurvist að rita skýrslu hans um hin einstöku atvik við glöpp þann, er hann hefur framið, og senda hana sem fyrst sýslumanni. Þar að auki tekur hreppstjórinna til varðveislu hina nefndu muni, eptir að þeir eru auðkenndir með innsiglium eður á annan hátt, svo að vottar þeir, er viðstaddir eru, síðan geti þekkt þá aptur með vissu. Ef þar í mót hinn grunaði þrætir fyrir að hafa orðið sekur í glöpp þeim, sem borinn er á hann, skal hreppstjóri, ef spurning getur verið um, að sakborningur hafi undir hendi hlut viðkomandi glöppnum, gefa honum kost á að fá hús sín og hirzlur rannsakaðar þegar í stað, og má þá með samþykki hlutaðeiganda húsleit fara fram á heimili hins grunaða. Vilji hinn grunaði ekki leyfa hreppstjóra að gjöra húsleit, þarf dómsúrskurðar með til þess að hún fari fram, sjá 49. gr. stjórnarskrárinnar; en sjeu megnar líkur á móti hinum grunaða og þyki það nauðsynlegt að sjá um, að hann komi ekki undan stolnum munum, eður öðrum slíkum hlutum, eður á annan hátt tálmi rannsókninni, má hreppstjóri taka hinn grunaða fastan. Í húsum þeim eða hirzlum, sem þörf þykir á að rannsaka, ber hreppstjóranum að sjá um, að ekkert raskist, fyrr en leitin fer fram; má hann því læsa þeim með innsigli sínu, setja þar vörð og gjöra aðrar ráðstafanir, sem nauðsynlegar þykja. Sje glöppur sá, er borinn er á hinn grunaða, mjög þungur, svo sem stórbjófnaður, manndráp, brenna og rán, skal hreppstjórinna, þó hinn grunaði játi það, sem borið er á hann, taka hann fastan til að varna því, að hann strjúki eður, að hann beri sig saman við þá, sem kynnu að vera í vitorði með honum. Samkvæmt 48. gr. stjórnarskrárinnar skal sjerhver sá, sem tekinn er fastur, leiddur fyrir dómara svo fljótt, sem auðið er. Það er því brýn embættisskylda hreppstjórans í hvört sinn, og hann finnur tilefni til að svipta mann frelsi sínu, tafarlaust að flytja hann til sýslumanns, eða ef því verður ekki við komið, að gjöra gangskör til þess, að sýslumaðurinn verði sem fyrst sóttur, rannsaki málið þar á staðnum og gjöri út um það, hvort hinn handsamaði skuli settur í varðhald.

10. gr.

Hreppstjórinna á ekki einungis að gjöra sitt ítrasta til að koma upp um glöppamenn þá, sem verða sekir í hans eigin sveit, en hann á einnig að gjöra það, er í hans valdi stendur, til að skýra glöppamál, sem koma fyrir í öðrum sveitum, og ber honum þegar að tilkynna sýslumanni sínum það, sem hann í þessu tilliti verður áskynja, þó sveitin sje í annari sýslu. Verði honum send lýsing á manni, sem strokið hefur úr varðhaldi eður frá heimili sínu, og er grunaður um glöpp, skal hann halda spurnum fyrir um slíkan mann við kirkju, í kaupstað eður á ferjustað, þar sem margir menn koma saman,

68 og fá kirkjubónda, kaupmanni eður ferjumanni eptirrit af lýsingunni. Komi maðurinn fyrir, skal hreppstjóri taka hann fastan, ef þess er krafizt, og flytja hann til sýslumanns; en hafi hann eigi fengið skipun frá sýslumanni um að handsama hinn grunaða, verður hann sem fyrst að segja sýslumanni sínum frá verustað hlutaðeiganda og hafa vakandi auga á honum, þangað til honum verður sagt nákvæmar til um það, sem á að gera. Verði hreppstjóra sagt frá, að munum sje stolið, og liggi eigi grunur á neinum vissum manni, á hann sem fyrst að lýsa hinu stolna á næstu bæjum, við kirkju eða ferju, í kaupstað eða annarstaðar, þar sem von getur verið um, að þjófurinn hafi komið með föla sinn.

11. gr.

Til að framkvæma það, sem honum verður skipað, eður sem honum að öðru leyti ber að gera í glöpmálum, skal hann, ef nauðsynlegt er, með tilstyrk hreppsþenda beita valdi, en hann verður vel að gæta þess, að það er ekki hann, sem á að refsa glöpmanninum og að hann, með því að beita höggum, barsmið eður öðru ofbeldi, getur bakað sjer ábyrgð eptir 126. og 145. grein hegningarlaganna. Hvernig sem ástatt er, má hann alls eigi beita nokkurri kúgun eður þvingun til að koma þeim, er hann hefir grunaðan um einhvern glöf, til játningar eður sagna.

12. gr.

Til að halda vörð yfir föngum og flytja þá, má hreppstjóri ráða nægilega marga menn fyrir sanngjarna borgun, og mun hann, ef það reynist, að ráðstafanir hans hafa verið nauðsynlegar, eptir því sem þá á stóð, fá kostnað sinn til þessa og annan kostnað sinn og vinnumissi, er meðferð á glöpmálum hefur í för með sjer, endurgoldinn eptir sanngjörnum reikningum.

Fyrir varðhald á föngum skulu hreppstjóra goldnar 2 krónur um vikuna, samkvæmt 72. gr. aukatekjureglugjörðarinnar, nema einhverjar sjerlegar ástæður heimili honum meira kaup.

III. Framkvæmd á góðri lögreglu og málum, er skylt eiga við hana.

13. gr.

Samkvæmt 22. gr. sveitarstjórnartilskipunarinnar á hreppsnefndin að koma í veg fyrir húsgang og flakk og að öðru leyti styðja að því, að lögregla eflist og við haldist í sveitinni, og á hreppstjóri að vera nefndinni samtaka í því.

Verði fyrir honum menn, er flokjust iðjulausir um sveitina, á hann að vísa þeim til heimila sinna, ef þeir eiga heima í hreppnum, eður úr hreppnum til sveita sinna, ef þeir eru utansveitarmenn. Hann á þar að auki að brýna fyrir þeim, að það sje bannað í lögum að ganga við vonarvöl, og að þeir með því að lifa á bónbjörgum, baki sjer refsingu eptir 22. gr. reglugj. 8. janúar 1834. Jafnframt þessu skal hann skora á hreppsnefndina að koma slíkum umhleyppingum fyrir á kostnað sveitarsjóðsins, annaðhvort til stöðugar framfærslu, ef þeir eru innanhrepps, eður til framfærslu um stundarsakir, þangað til að þeir verði sendir heim til áttunga sinna.

14. gr.

Hreppsnefndin hefir heimild til þess, að vísa hverjum þeim húsmanni, er sezt hefir að í sveitinni án leyfis hennar og ekki er þar sveitlægur, úr sveitinni með missiris fyrirvara til næstu fardaga (sbr. 12. gr. tilsk. 26. maí 1863). Samkvæmt tilsk. 19. febrúar 1783, og 1. gr. tilsk. 26. maí 1863, er hver búlaus maður skyldur að vera í vist, sem eigi annaðhvort hefir 5 hundruð á landsvísu eður meira í árságóða af fasteignum eður öðru

fje, ellegar hefur leyst sig undan vistarskyldu með því að fá sjer leyfisbrjef til lausamennsku hjá sýslumanni. Kvarti hreppsnefndin yfir brotum gegn þessum ákvörðunum, skal hreppstjóri heimta skýrslu af hlutaðeiganda um hagi hans, og reynist það þá, að maður vistskyldur, hafi eigi reynt að útvega sjer vist á síðastliðnum hjúaskildaga, eður að húsmaður hafi eigi fengið leyfi sveitarstjórnarinnar til húsmennsku og sitji í hreppnum þrátt fyrir útvísun hreppsnefndarinnar, skal hreppstjóri semja um það skýrslu, þar sem sagt er frá nafni, heimili, framfærsluhreppi, fæðingarstað og aldri hlutaðeiganda, hve nær hann hafi komið í hreppinn, og hvað hann hafi hafzt þar að, og hverju öðru, er getur haft áhrif á málið; og á að senda sýslumanni þessa skýrslu.

15. gr.

Samkvæmt 8. gr. reglugjörðar 8. janúar 1834 á sýslumaður eða bæjarfógeti, eptir að búið er að ákveða að flytja eigi sveitarómaga heim á hrepp sinn, að skipa fyrir, um, hvernig flutningurinn eigi að fara fram, og er hreppstjóri skyldur, þegar ómagi er fluttur til hans með vegabryfi einhvers sýslu- eða kaupstaðar-yfirvalds að ráðstafa flutningi ómagans samkvæmt vegabryfinu til næsta hreppstjóra, eða ef ómaginn á heima þar í hreppi, til oddvita hreppsnefndarinnar. Þegar flutningurinn er um garð genginn, sendir hann sýslumanni skýrslu um hann með reikningi yfir kostnaðinn, og mun sýslumaður sjá um, að kostnaður þessi verði honum endurgoldinn samkvæmt opnu bryfi 17. apríl 1868.

16. gr.

Fyrir utan löggilt kaптún má alls ekki selja brennivín nje aðra áfenga drykki. Að öðru leyti eiga þeir, sem vilja verzlа, að leysa borgarabryf eða leyfisbryf til þess hjá sýslumanni, og eru um það ítarlegar ákvarðanir í lögnum um siglingar og verzlun frá 7. nóvbr. 1879 (stjórnartíð A 28).

Hreppstjóra ber að kynna sjer nákvæmlega þessi lög og aðrar ákvarðanir um verzlun, og verði hann þess vís, að vinsala eða önnur ólögleg verzlun hafi átt sjer stað í sveitinni, ber honum að senda sýslumanni ítarlega skýrslu um það.

Samkvæmt lögum 14. desbr. 1877 (stjórnartíð A 29) skulu að viðlögðum 5—50 kr. sektum allir kaupmenn og kaupfjelog, er reka verzlun hjer á landi selja eptir vigt kornvöru alla og kol, nema kaupandi æski mælis.

17. gr.

Sá, sem býr til eður notar röng eður fölsuð mælinga- eður vogaráhöld, sætir hegningu eptir fyrri hluta 279. greinar hegningarlaganna, og í síðari hluta hinnar sömu greinar er ákveðin hegning fyrir þá, sem þurfa á mælingar- og vogaráhöldum að halda í atvinnuvegi sínum, en nota áhöld, sem ekki hafa verið löggilt á rjettan hátt, eður hafa breyzt af sliti, þó þau hafi ekki verið fölsuð eða röng; en í tilskipun 18. júní 1784 er skipað fyrir, að löggilding á áhöldum þeim, sem ætlað er, að nota skuli við verzlun hjer á landi, geti eigi farið fram annarstaðar en í Kaupmannahöfn, þar í móti mega sýslumenn löggilda mælingar og vogaráhöld þau, sem aðrir en kaupmenn nota sín í milli.

Hreppstjóri á að hafa tilsjón með, að þessum ákvörðunum sje hlýtt, einkum verður hann, ef verzlunarstaður er í sveit hans, að hafa nákvæmar gætur á því, að kaupmenn noti ekki aðra kvarða, mæla eður vogir en þær, sem löggiltar eru af löggildingarstofunni í Kaupmannahöfn, og skipar sýslumaður nákvæmar fyrir um, hvernig haga skuli þessari tilsjón, sbr. dómsmálastjórnarbr. 10. marz 1849 og tilsk. 1. desbr. 1865 um hina almennu verzlunarvog.

68

29. apríl

18. gr.

Um helgidagabrot er meðal annars skipað fyrir í tilsk. frá 28. marz 1855 og opnu brjefi frá 26. septbr. 1860, og skulu hjer teknar fram þessar ákvarðanir:

a, Daginn fyrir sunnudaga og helgidaga má ekki halda neina dansleiki og engar almennar skemmtanir lengur en í mesta lagi þangað til 1 stundu fyrir miðnætti (9. grein tilsk. 28. marz 1855).

b, Á sunnudögum og öllum öðrum helgidögum má einkum um messutímann, enginn maður starfa að utanbæjarvinnu, eður vinna þá vinnu neina, sem svo mikill skarkali fylgir, að það truflí aðra í guðrækilegum hugleiðingum þeirra, eigi heldur mega almennar eða hávaðamiklar skemmtanir fara fram á þeim dögum.

Þar í móti er það leyfilegt að stunda nauðsynleg heimilisstörf, eður þau störf, sem menn við þurfa, sjer eða öðrum til hjargar.

Um heyskapartímann má á helgidögum þurrka hey og hirða það, þegar ekki má draga þenna starfa vegna veðurs, eður af öðrum slíkum ástæðum. Í fiskileysisárum, eða þegar brim og fiskileysi lengi hafa hamlað sjósóknum, má róa til fiskjar, eður leggja net eða lóðir á sunnudögum og helgidögum. Mala má og í mylnum á þessum dögum. Fiskimönnum er heimilt að hjarga veiðiskap sínum og veiðitólum; farmönnum, er í neyð hafa leitað til hafnar, skal leyft að ferma og afferma og bæta skip sín; og önnur skip má einnig ferma og afferma á þessum dögum, þegar svo stendur á að nota verður til þess gott veður og hagstæðan vind. Þó má, nema bryn nauðsyn beri til, eigi vinna neina af þessum athöfnum, meðan á sjálfri messunni stendur á staðnum (1.—8. gr. tilsk. 28. marz 1855, og op. br. 26. septbr. 1860).

Í dymbilviku og á hinum almenna bænadegi og kvöldin fyrir frá miðapti má ekki halda neina dansleiki og engar almennar skemmtanir (9. gr. tilsk. 28. marz 1855).

Enginn má koma með hund til kirkju.

Samkvæmt 6. gr. laga 27. febr. 1880 (stjtið. A 5) skal sóknarnefnd vera prestinum til aðstoðar í því að viðhalda og efla góða reglu og siðsemi í söfnuðinum. Hreppstjórinn á með presti og sóknarnefnd að styðja að þessu, sjer í lagi má hann ekki láta viðgangast neitt drykkjuslark, neinar ryskingar eður neinn hávaða við kirkju, en í kirkjunni á hann að aðstoða prestinn og meðhjálpara hans til að afstýra slíkum ósóma. Skyldu menn koma ölvaðir til kirkju, á hann að meina slíkum mönnum inngöngu í guðshús og beita valdi, ef nauðsynlegt er, og gefa skýrslu um það til sýslumanns, svo hlutaðeigöndum verði refsað samkvæmt konungsbrjefi frá 26. júní 1782 og 158. gr. hegningarlaganna.

Að aflokinni messu ber hreppstjóra samkvæmt 2. gr. laga 24. ágúst 1877 (stjtið. A 11) að lesa upp lög þau og tilskipanir, er honum hafa verið sendar.

19. gr.

Samkvæmt opnum brjefum frá 4. maí 1778 og frá 2. apríl 1853 á landssjóður allt vogrek, er enginn lýsir sig eiganda að, af skipum og vörum, svo sem skipsskrokka, skipsbáta, akkeri, kaðla, siglutrje og önnur skipáhöld, heilar tunnur og allar aðrar vörur, sem verið hafa í skipum, þar á móti á jarðeigandi allt eigandalaust vogrek af eik, greni, eða furu, svo sem högginn og sagaðan við, trje, borð, og lítil stykki af skipum og bátum, sem eru lítills virði (30 kr. og þaðan af minna, sbr. kansallibrjef 26. ágúst 1809) ásamt nögllum þeim og öðru jární, er þeim fylgja. Nú kemur vogrek á fjöru manna og skal jarðeigandi skyldur hið bráðasta að lýsa nákvæmlega stærð þess, ásigkomulagiog merkjum, ef nokkur eru fyrir sýslumanni, er þá skal láta tvo eiðsvarna menn virða vogrek.

Hreppstjóra ber að brýna þetta fyrir hlutaðeigendum og senda sýslumanni skýrslu um málið, ef jarðeigandi vanrækir skyldu sína í þessu tilliti. 68
29. apríl

20. gr.

Eptir veiðilögum frá 20. júní 1849 á hver jarðeigandi einn veiði fugla annara en æðarfugla, og annara dýra en refa, bjarndýra og hreina í landeign sinni, nema slík veiði sje með lögum frá jörðinni komin, eður sýslumaður hafi friðhelgað nokkurn stað í landinu. Skal hreppstjóri með ráði sýslumanns leiðbeina böendum til að friða veiði sína sjer í lagi um þann tíma árs, er fuglar eru að verpa og ungar þeirra eigi orðnir fleygir.

Enginn má nokkursstaðar á sjó eða landi drepa æðarfugl með skotum, eður hundum, eður netum, eður nokkrum öðrum hætti.

Frá aprilmánaðarlokum til 1. dags ágústmánaðar má enginn leggja hrognkelsanet eður önnur veiðinet nær eggveri æðarfugla eður öðru friðhelgu eggveri, en að 200 faðma tölfröð sjeu þangað á báðar hliðar og á sjó út frá grynnra hálsi netanna að stórstraums fjörumáli. Enginn má, nema nauðsyn beri til, skjóta úr fallbyssu nær friðhelgu eggveri en í $\frac{1}{2}$ mílu fjarlægð, nje úr annari byssu nær en fjórðung úr mílu; þó eru herskipaskot í konungs þjónustu undan skilin banni þessu.

Enginn má skjóta landsel eða útsel á fjörðum eða vikum, þar sem látur eru eða lagnir nær en hálfa mílu frá látrum eða lögnum. Á Breiðafirði eru með opnu brjefi 22. marz 1855 öll byssuskot á allskonar sel bönnuð.

Nú verður hreppstjóri þess áskynja, að brotið hafi verið móti þessum ákvörðunum, og skal hann þá undireins skýra sýslumanni frá brotinu og nöfnum og heimilum þeirra, sem grunaðir eru.

Sje gjörð samþykkt um fiskiveiðar á opnum skipum úr sveitinni, ber hreppstjóra að kynna sjer nákvæmlega þessa samþykkt, og ef brotið verður gegn henni hlutast til um, að hlutaðeigendur verði fyrir þeim 1—100 kr. sektum, er ákveðnar eru í 7. gr. laga 14. desbr. 1877 (stjtið. A 28). Í sveitunum við Faxaflóa eiga hreppstjórar að sjá um, að þorskanet verði ekki lögð fyrir 14. dag marzmán. á ári hverju (sjá lög 12. nóvbr. 1875).

Í sveitum þeim, þar sem laxveiði er, skulu hreppstjórar gæta þess, að fyrirmælum viðaukalaga frá 11. maí 1876 við Jónsbókar landsleigubálks 56. kap. um friðun á laxi sje hlýtt, og sendir hann sýslumanni skýrslu um það, ef hann verður vís, að nokkurt brot gegn tjeðum lögum hafi átt sjer stað.

21. gr.

Í konungsbrjefi 28. febrúar 1758 er skipað fyrir um fiskiveiðar, að hásetar eigi að koma að skipi á þeim tíma, sem þeir eru kallaðir af formanni, að þeir eigi að sitja á sjó, svo lengi sem formaðurinn mælir fyrir, að þeir eigi að haga veiði sinni eptir skipun formannsins, og að þeir, þegar ekki gefur að róa, eigi eptir skipun formannsins að bæta sjóklæði sín, að líta eptir veiðarfærum, og að verka veiði sína; en formenn eru skyldir að sækja vel sjó, þegar veður og vindur leyfir, og að sjá um með tilstyrk hásetanna, að skipinu með árum og þeim áhöldum, er fylgja því, verði haldið vel við. Ef leitað er til hreppstjóra með kvartanir um brot gegn þessum og öðrum fyrirskipunum, á hann að reyna að koma með góðu hlutaðeigandi formönnum eður hásetum til að gæta skyldu sinnar, en takist það ekki, verður hann að leiðbeina þeim, sem orðið hefir fyrir lagabrotinu, til sýslumanns, svo að hinum seka verði refsað á tilhlýðilegan hátt.

22. gr.

Tilskipun frá 26. janúar 1866 mælir fyrir um skyldur og rjettindi húsböenda og

68 29. apríl. vinnuhjúa, og á hreppstjórinn að kynna sjer þessa tilskipun sem bezt. Eptir 14.—16. grein tilskipunarinnar skal hjúid vera háð þeirri stjórn og reglu, er húsbóndin setur á heimilinu, og vera honum auðsveipið. Það skal af ítrasta megni stunda gagn húsbónda síns og ganga til allra verka þeirra, er því verður skipað, nema einhver sjerstakur óvana-legur háski fylgi þeim, og leysa þau af hendi eptir fremstu kröptum, en húsbóndi skal, eptir því sem venja er til í hverri sveit, veita hjúinu viðunanlegt og nægilegt fæði, næga þjónustu, og leggja því rúmfatnað og skæðaskinn auk umsamins kaups. Ef kært er fyrir hreppstjóra, annaðhvort af hjúi eða húsbónda, að brotið hafi verið gegn fyrirmælum þess- arar tilskipunar, á hann að reyna til að koma hinum seka til með góðu að gera skyldu sína, og bæta fyrir yfirsjón sína; en takist honum það ekki, verður hann að beina sök- anda leið til sýslumanns.

23. gr.

Hreppstjóri hefir samkvæmt nánari fyrirmælum sýslumanns umsjón yfir fjallveg- um og sýsluvegum, ferjum, brúm, vörðum, sæluhúsum, sjáfarljóskerum og öðrum merkj- um eða miðum, sem sett eru upp farmönnum til leiðbeiningar.

Verði hann þess áskynja, að slík merki hafi verið tekin burt eða skemmd eða villumerki sett upp, ber honum að sjá um, að gert verði sem fyrst við hin rjettu merki, en að villuvörðurnar verði rifnar og önnur villumerki tekin niður, og er hreppsnefndin skyld að aðstoða hann í þessu. Þar að auki ber honum að grennslast eptir, hverjir hafi orðið sekir í slíkum afbrotum, og senda sýslumanni skýrslu um það og aðrar að- gjörðir sínar.

24. gr.

Hafi reglugjörð um notkun afrjetta, fjallskil, fjárheimtur, ráðstafanir til þess að eyða refum o. fl. verið samin, samkv. 39. gr. 2. tilskipunar um sveitarstjórn frá 4. maí 1872, ber hreppstjóra að kynna sjer nákvæmlega reglugjörð þessa, og veita hreppsnefnd- inni alla þá aðstoð, er hann getur í tje látið til þess að framkvæma það, sem fyrir- skipað hefir verið.

25. gr.

Á almennum mannfundum í sveitinni, þar sem sýslumaður ekki er viðstaddur, skal hreppstjóri sjá um, að allt fari vel og skipulega fram, og er honum samkvæmt 56. gr. stjórnarskrárinnar og nákvæmari leiðbeiningu sýslumanns heimilt að vera við alla slíka fundi. Þegar uggevænt þykir, að óspektir muni leiða af almennum mannfundi, getur sýslu- maður bannað slíkan fund, og ber hreppstjóra að fylgja fram slíku banni; en ekki má hann beita valdi í þessu tilliti, fyrr en hann er búinn þrisvar sinnum í nafni konungs og laganna að skora á mannfundinn að sundrast. Hverjum, sem þá ekki hlýðnast þessari skip un, skal refsað með sektum eða fangelsi samkvæmt 105. grein hegningarlaganna og að nánari ráðstöfun sýslumanns.

26. gr.

Eins og hreppsnefndin á að hvetja menn til að setja ekki fleiri skepnur á vetur, en þeir hafa nægilegt fóður fyrir, og einkum sjá um, að þeir, er þiggja af sveit, gjöri sig ekki seka í slíku fyrirhyggjuleysi, þannig á hreppstjóri að hafa vakandi auga á, að enginn felli skepnur úr hor, ef hann á fóður handa þeim, eða getur fengið það hjá öð- um, og að enginn fari illa með skepnur, eða sýni þeim miskunarlausu harðýðgi. Verði hann áskynja um þesskonar brot, á hann að senda sýslumanni um það skýrslu sína, sbr. 299. gr. hegningarlaganna.

27. gr.

Samkvæmt tilsk. um hundahald 25. júní 1869 skal hver húsbóndi skýra frá því á hreppaskilapíngum á vorin, hve margir hundar sjeu á heimili hans, en hreppstjóri skal með allt að 4 kosnum mönnum ákveða, hve marga hunda þurfi á hverju heimili til þess að hirða skepnur og verja tún og engjar. Fyrir hvern hund, sem haldinn er fram yfir hina ákveðnu tölu, skal gjalda 4 krónur, en ef undanbrögð eru höfð eða nokkur hundur er haldinn, sem ekki er sagt til, varðar það fjösekt. Hreppstjóra ber að heimta saman gjald þetta, fær hann helming í innheimtulaun, en helmingurinn greiðist í sveitarsjóð.

Hreppstjóri skal brýna fyrir almenningi, að sulli úr hausum af höfuðsóttar kindum og sollið slátur skuli brenna, eða grafa svo djúpt í jörð, að hundar ekki geti náð því. Hann á að hafa vakandi auga á, að þessum og öðrum ákvörðunum nefndrar tilskipunar sje nákvæmlega hlýtt, en beri út af því, ber honum að senda sýslumanni um það skýrslu sína.

28. gr.

Komist hreppstjóri eptir því, að tjón hafi hlotizt af ólöglegum lækningum, eður að lífi og heilsu manna hafi verið hætta búin, á hann að senda sýslumanni skýrslu um það, svo að hlutaðeigöndum verði refsað samkvæmt tilsk. 4. desbr. 1672 og 5. septbr. 1794. Komi upp skæðar og næmar sóttir í hreppnum, skal hann sem fyrst gefa það sýslumanni og hjeraðslækni til kynna, og á hann síðan að haga sjer nákvæmlega eptir fyrirmælum þeirra um varúðarreglu gegn slíkum sjúkdómum, en þangað til þessi fyrirmæli koma, á hann eptir samkomulagi við sóknarprestinn og hina helztu bændur að gjöra allt, sem í hans valdi stendur, til að varna samgöngum milli þess heimilis, þar sem sjúkdómurinn er kominn upp, og annara heimila.

Svo ber hreppstjóra og að vera hreppsnefndinni samtaka í eptirliti með öllu því, sem til almenns þrífnaðar og hreinlætis horfir, svo sem að fær og þokkaleg heimreið sje að bæ hverjum, að salerni og byrgðar forir sjeu á hverjum bæ, helzt á afviknum stöðum, og að íbúðarhús og fjenaðarhús sjeu nægilega björt og rúmgóð.

Verði gefin út heilbrigðisreglugjörð samkvæmt 15. gr. tilsk. um sveitarstjórn 4. maí 1872, ber hreppstjóra nákvæmlega að kynna sjer hana og styðja að því, að henni verði fylgt fram.

Verði samkvæmt sóttvarnarlögum frá 17. desbr. 1875 og 24. okt. 1879 (stjtið. A. 25.) bannaðir vöruflutningar frá einstökum löndum, eða skipaferðir þaðan þundnar tilteknum skilyrðum, skal hreppstjóri sjá um, að slíkum ákvörðunum verði fylgt fram.

29. gr.

Hann á samkvæmt tilsk. 5. jan. 1866 um næm fjárveikindi að gefa gætur að heilbrigðisástandi kvikfjárins í hreppnum, og á hann eptir samráði við hreppsnefndina svo opt sem nauðsynlegt þykir, einkum á haustin, þá er fje kemur af afrjett og á vorin fyrri hluta aprílmánaðar að láta tilkvadda menn skoða allt fje í hreppnum.

Verði vart næmra fjárveikinda í hreppnum, skal hreppstjóri sjá um, að hið sjúka fje verði þegar í stað stranglega skilið frá heilbrigðu fje, og að það verði annaðhvort þegar látið í hús, er engar aðrar skepnur geti komið í, eður að minnsta kosti látið liggja inni á hverri nóttu, og á hverjum degi hirt af manni, er stöðugt fylgir því, svo á hreppstjóri einnig að hlutast til um, að skepnurnar og fje það, sem ætla má að hafi komið saman við þær, verði sem fyrst teknar til lækninga. Eptir að lækningar eða skurð-

Hinn 29. apríl 1880.

68 ur (tilsk. 4. marz 1871) er um garð genginn, skal hreinsa og svæla hús þau, þar sem
29. apríl. hinar sjúku eða grunuðu skepnur hafa verið.

Um allt það, sem þannig á að gjöra til að varna útbreiðslu næmra fjárveikinda, sem komið hafa upp í hreppnum, skipar hreppstjóri fyrir með ráði aðstoðarmanna sinna, ef slíkir eru skipaðir samkvæmt tilsk. 5. jan. 1866, en annars með ráði hreppsnefndar-oddvítans og annara góðra manna í hreppnum, en við fyrsta tækifæri sendir hann sýslumanni skýrslu um veikindin og hinar gjörðu ráðstafanir og hagar hann sjer síðan nákvæmlega eptir fyrirskipunum sýslumanns. Ef viðkomandi fjáreigandi sýnir mótþróa eður óhlýðni gegn fyrirskipunum hreppstjóra eður aðstoðarmanna hans, má, ef nauðsynlegt þykir, með valdi taka af honum kindur þær, sem veikar eru eður grunaðar, og láta lækna og hirða þær á kostnað eigandans, og á hann þar að auki að sjá um, að fjáreigandinn verði lögsóttur til sekta samkvæmt 7. gr. tilsk. 5. janúar 1866.

Að öðru leyti vísast til fyrirmælanna í tilskipunum frá 5. janúar 1866 og 4. marz 1871 og varðar það hreppstjóra eður aðstoðarmenn hans ábyrgð eptir 5. grein tilsk. 5. janúar 1866, ef þeir sýna nokkurt hirðuleysi eður vanrækt á skyldum sínum.

Um tilsjón með, að næmur fjársjúkdómur flytjist eigi til landsins frá útlöndum, vísast til umburðarbrjefs landshöfðingja frá 14. apríl 1875 (stjtið. B. 27).

30. gr.

Í tilskipun 13. maí 1776 er fyrirskipað:

1. að um alla bæi og tún skuli byggjast 2 álna háir garðar,
2. að sjerhver bóndi sem hefir þýft tún skuli árlega sljetta og jafna 6 ferhyrningsfaðma fyrir sjálfan sig og eins mikið fyrir hvern vinnufóran karlmann, sem hann hefir til verknaðar,
3. að bændur láti sjer annt um að yrkja jarðepli, næpur og kál.

Hreppstjóra ber eptir samráði við hreppsnefndina að leitast við að fá þessum fyrirskipunum fylgt fram, og ef einstakir búendur skeyta ekki um fyrirmæli hreppsnefndarinnar og hreppstjórans í þessu tilliti, kæra þá fyrir sýslumanni til sekta og annara fjárútláta.

Enn fremur ber hreppstjóra eptir samráði við hreppsnefndina að hafa eptirlit með meðferð á skógi, kvisti, mótaki, lyngi og meltaki.

31. gr.

Skyldur þær, er hreppstjórar áður höfðu samkvæmt 15. gr. reglugj. 17. júlí 1782 með tilliti til hleðslu og viðhalds á kirkjugörðum, kirkjuveggjum og kirkjubökum og til flutnings á við og öðru efni í kirkjur og kirkjugarða, hvíla nú á hreppsnefndum, en hreppstjórum ber að vera nefndum þessum samtaka um, að slík verk verði leyst sem fljótast og bezt af hendi.

32. gr.

Samkvæmt lögum frá 14. jan. 1876 (stjtið. A. 3.) sbr. landshöfðingjabrjef 28. júnímán. s. á. (stjórnartíð. 1876 B. 73.) um tilsjón með flutningum á þeim mönnum, sem flytja sig úr landi í aðrar heimsálfur, má enginn á sjálfs síns eða annara kostnað takast á hendur að annast um flutning útfara í aðrar heimsálfur, nema hann hafi fengið sjerstaklegt leyfi landshöfðingja eða lögreglustjóra til þess. Sömu-leiðis eru öll skip að hinu konunglega póstgufuskipi einu undanteknu, er fluttir eru á útfarar frá höfnum á Íslandi, háð umsjón lögreglustjórnarinnar, og má eigi taka útfara á skip, fyrr en lögreglustjóri á þeim stað, er skipið leggur út frá, hefir gefið skriflegt leyfi til þess.

Verði hreppstjóri þess áskynja, að brotið hafi verið gegn þessum ákvörðunum, **68**
ber honum þegar að senda sýslumanni skýrslu sína um það. 29. apríl.

33. gr.

Beri skipstrand, eldsvoða, sjávarflóð eður annan voða að höndum, skal hreppstjóri ganga á undan öðrum í því, að bjarga mönnum og fjármunum úr háskanum, að útvega hinum nauðstöddu húsnæði, og að geyma og varðveita fje það, sem bjargað verður, og á hann sem fyrst að gefa sýslumanni skýrslu um aðgjörðir sínar. Skyldir eru allir verkfærir alþýðumenn að vinna að björgun, þegar hreppstjóri eða lögreglustjóri kveður þá til þess. Hreppstjóri er skyldur til að gjöra fyrir hönd lögreglustjóra allar þær ráðstafanir, sem kostur er á, þangað til lögreglustjóri eða umboðsmaður hans kemur til, sbr. lög um skipströnd 14. jan. 1876 (stjtið. A. 2.). Þá er hallæri og óár ganga, á hann að leggjast á eitt með hreppsnefndinni og prestinum, til að reyna að afstýra þeim sveitar vandræðum, sem af slíku ástandi kynnu að leiða.

Verði einstakir menn fyrir slysförum, drukni þeir eða verði úti, eða fyrirfari þeir sjálfum sjer, á hreppstjóri að leita nákvæmrar skýrslu um, hvernig slíkt hafi að borið, hvort manni þeim, sem varð úti, hafi verið út hýst eða sagt rangt til vegar, eða hvort nokkur hafi vanrækt að koma þeim, er varð fyrir slysinu, til hjálpar, eður að við hafa þær lífgunartilraunir, sem við eiga. Um allt það, er hreppstjóra þannig verður kunnugt, sendi hann sýslumanni skýrslu sína og segi þá um leið álit sitt um það, hvort ástæða sje til að lögsockja nokkurn eptir 199. og 201. grein hegningarlaganna.

Í skýrslu hreppstjóra um sjálfsbana á einkum að skýra frá þessum atriðum:

- 1., kyni sjálfsbanans, öllum nöfnum hans, og hvers son eður dóttir sjálfsbani hafi verið;
- 2., heimili, atvinnuvegi og efnahagi sjálfsbana;
- 3., aldri sjálfsbana (fæðingardegi og ári, ef það er kunnugt);
- 4., hvort sjálfsbani hafi lifað í hjónabandi og átt börn;
- 5., hvort sjálfsbani hafi verið kristinnar trúar;
- 6., hvar og hve nær (dag og klukkutíma) sjálfsbani hafi fundizt dauður;
- 7., með hverju móti hann hafi ráðið sjer bana;
- 8., hvort lífgunartilraunir hafi verið við hafðar, og þær byrjaðar undir eins og sjálfsbani fanst; eða hvort nokkur hafi orðið sekur samkv. 201 gr. hegningarlaganna um hirðuleysi í þessu tilliti;
- 9., hvað menn ætli, að hafi komið sjálfsbana til að fyrirfara sjer sjálfum;
- 10., hvort sjálfsbani hafi verið hneigður fyrir ofnautn áfengra drykkja, og hve nær hann síðast hafi sjezt ölvaður.

IV. Meðferð á rjettargjörðum þeim í málum einstakra manna, sem hreppstjóri má eður skal framkvæma.

34. gr.

Stefnufarir.

Eptir 63. gr. aukatekjureglugjörðarinnar 10. sept. 1830 á hreppstjórinn jafnan að vera annar stefnuvotturinn í þeim hrepp, sem hann er búsettur í. Stefnuvotta skal dómari hjeraðsins skipa á manntalsþingi eður á öðru þingi í hreppnum, sem almenningur á sókn að, og skulu þeir þar heita því með eiði, að þeir með alúð og ráðvendni skuli framkvæma skyldur sínar samkvæmt fyrirmælum laganna. Stefnuvottur má eigi birta stefnu í sjálfs síns sök. Stefnu eður annað fyrirkall skal birta af tveimur stefnuvottum á heimili þess, er stefnu skal hlýða, meðan sól er á lopti á sumrum, en dagur á vetrum.

68
29. apríl.

Sje eigi sá, er fyrirkallið á að birta fyrir, sjálfur viðstaddur á heimili sínu, má birta stefnuna fyrir þeim heimilismönnum hins stefnda, er stefnuvottarnir finna á heimilinu, og skal þá leggja fyrir þessa menn að láta hlutaðeiganda vita af stefnunni sem fyrst, og eiga stefnuvottar, um leið og þeir birta stefnuna, annaðhvort að fá þeim, er birtingin fer fram fyrir, eptirrit af stefnunni, eður að lofa þeim sjálfum að taka slíkt eptirrit. Stefnuvottarnir eiga þar eptir að rita á fyrirkallið, á hvaða degi og hvar það sje birt, og nafn hvers þess manns, er birtingin fór fram fyrir; ber þeim að votta með skírskotun til eidda þeirra, sem þeir hafa unnið, að birtingin hafi farið fram eins og sagt er; og eiga þeir að staðfesta þetta vottorð sitt með undirrituðum nöfnum sínum og innsiglium. Auk stefnu og fyrirkalla eru stefnuvottar skyldir, þegar þess er krafist, að birta dóma, aðrar rjettargjörðir, áskoranir, yfirlýsingar, uppsagnir á lánum, útbyggingar á jörðum og önnur þvífk erindi. Slíkar birtingar mega með samþykki hlutaðeiganda fara fram annarsstaðar en á heimili hans. Sje það dómur í opinberu máli, sem birta á, skulu stefnuvottar spyrja hlutaðeiganda, hvort hann vilji una við hinn uppkveðna dóm eða óski honum skotið til æðra dóms, og ber að rita svar hans um það í birtingaráteiknunina.

35. gr.

Fógetagjörðir.

Að boði sýslumanns eður amtmanns ber hreppstjóra að taka lögtaki ýms gjöld, sem fjárnámsrjettur fylgir, þó eigi hafi gengið dómur um þau.

Fyrir en nokkurt slíkt lögtak getur átt sjer stað, á hreppstjóri að gæta þess, að lögtaksskipun sje gefin út af amtmanni eða sýslumanni, og birt þeim, er fyrir fjárnáminu eiga að verða. Á þessi birting að fara fram að minnsta kosti 8 dögum fyrir lögtakið, annaðhvort með auglýsingu á kirkjufundi ellegar með birtingu fyrir sjerhverjum gjaldþegni af stefnuvottum. Hreppstjóri skal taka við gjaldinu, sem hlutaðeigandi er í skuld um, ef það er boðið honum í reiðum peningum, og þar að auki er fram boðinn kostnaður sá, sem birting á lögtaksskipuninni hefir haft í för með sjer. Komi ekki slíkt framboð fram innan 8 daga eptir birtinguna, á hreppstjóri að kveðja 2 góða menn í hreppnum til að vera votta við fjárnámið.

Með þessum mönnum gengur hann á heimili viðkomandi skuldunauts, sýnir þar skuldunauti eður því af heimilisfólki hans, sem viðstatt er á heimilinu, lögtaksskipunina og vottorð um að birting sú, er að framan er getið, hafi átt sjer stað, og krefur þar eptir skuldunautinn um skuldina að viðbættum gjöldum fyrir fyrirkallið og lögtaksgjörðina sjálfa. Verði þetta fje allt greitt af hendi, er fjárnámsgjörðinni þar með lokið; en segist sá, sem krafinn var, ekki vilja eður ekki megna að gjalda það, er hann er um krafinn, skal hreppstjóri rita ummæli hans um það, og þar eptir, ef það eigi þegar er honum ljóst og vottunum, að skuldunautur sje ólöglega krafinn um gjaldið, fremja fjárnámsgjörðina með því að rita upp og virða þær eigur skuldunauts, sem skuldunautur sjálfur eður sá, sem heldur uppi svörum fyrir hann, bendir á, og honum og vottunum kemur saman um, að nægja muni fyrir gjaldinu. Þó má ekki rita upp nauðsynleg íveruföt og rúmföt skuldunauts og ómaga hans, og ekki matvæli þau, er ætluð eru nauðsynleg til nautnar á heimilinu, þangað til skuldunautur getur leitað sjer bjargar annarsstaðar, eigi heldur nauðsynleg verkfæri og áhöld; er skuldunautur þarf að leita sjer atvinnu með, ef aðrar eigur eru til. Það sem þannig er ritað og virt, segir hreppstjóri þar eptir löglega tekið til fullnustu skuldarupphæð þeirri, sem krafinn var með síðar áfallandi kostnaði, og tekur hann það þegar í vörzlur sínar, ef skuldunautur eigi býðst til

29. apríl.

að varðveita það, þangað til það verður selt, eður ef honum ekki má fyrir því trúa. Skuldunautur hefir þar eptir 14 daga frest til að leysa hina skrifuðu muni úr lögtaðinu, en þá á hann, ef fjeð hefir eigi verið í vörzlum hans sjálfs, auk upphæðar þeirrar, sem fjeð var lögtekið fyrir, að greiða kostnað hreppstjórans fyrir varðveizlu hins lögtekna fjár. Verði fjeð ekki leyst innan 14 daga, á hreppstjóri að auglýsa, að hið lögtekna verði selt á almennu uppboðsþingi, og þar eptir halda þetta uppboð, eins og síðar mun verða frá skýrt. Hlaupi hið selda fjeð meira, en það var lögtekið fyrir með uppboðskostnaði, og öðrum eptir fjárnámið áföllnum kostnaði, á það, sem afgangs verður, að endurgjaldast skuldunauti. Að öðru leyti skal vísað til ákvarðana í opnu brjefi frá 2. apríl 1841.

Verði hreppstjóri skipaður til að framkvæma í umboði sýslumanns aðrar fógeta-gjörðir en fjárnám fyrir gjöldum þeim, er fjárnámsrjettur fylgir að lögum, á hann að haga sjer eptir því, sem sýslumaður í hvert skipti sjerstaklega mælir fyrir.

Hinar framkvæmdu fógeta-gjörðir skal hreppstjóri skrásetja og staðfesta með nafni sínu og innsigli, og senda síðan sýslumanni eptir að þær þar að auki hafa verið staðfestar með undirrituðum nöfnum viðstaddra votta, og þeirra sem hlut eiga að máli.

36. gr.

Skiptagjörðir.

Þegar maður deyr, eiga samkvæmt 1. gr. laga 12. apríl 1878 (stjtið. A. 3.) náungar hans eða heimilismenn að viðlagðri allt að 100 kr. sekt tafarlaust að tilkynna það skiptaráðanda eða hreppstjóra, en hann gefur ókeypis vottorð um tilkynninguna, og má prestur eigi jarða hinn framliðna, fyr en honum hefir verið sýnt þetta vottorð. Hafi mannslátið verið tilkynnt hreppstjóra, skal hann þegar skýra sýslumanninum frá því, og undir eins gefa honum svo nákvæma skýrslu, sem unnt er, um efnahag hins dána, og hverjir erfingjar hans sjeu.

Eptir skipun skiptaráðanda eða þegar svo stendur á, að annaðhvort ekkja hins framliðna eða ekkjumaður eða myndugir erfingjar óska þess, að búið sje strax uppskrifað, án þess að biðja fyrirmæla sýslumannsins, eða að einhver erfinginn er ómyndugur eða fjærverandi og hinn framliðni hefir eigi látið eptir sig ekkju eða ekkil, sem má halda búinu óskiptu (sbr. 99. gr. laga 12. apríl 1878 og 18. gr. tilskipunar 25. septbr. 1850), á hreppstjóri að skrifa dánarbúið upp og virða það.

Þegar hreppstjóri framkvæmir virðingar- og uppskriptargjörðir, kveður hann 2 góða menn til að vera viðstadda sem votta, er virða skulu eignir búsin og leggja eið við. Með vottum þessum gengur hann á síðasta heimili hins framliðna, og skorar á þá, sem þar eru viðstaddir, að selja fram allar eigur hins látna, um leið og hann brýnir fyrir þeim, að þeir með því að skjóta nokkru undan eða draga dulur á kröfur þær, sem hinn framliðni átti hjá öðrum, geti bakað sjer þunga ábyrgð, og jafnvel geti sætt refsingu eptir 254. gr. hegningarlaganna. Hann ritar þar eptir upp hvern einstakan hlut af fjármunum þeim, sem sagt er til, og virðir hann með vottunum til þess verðs, sem þeir ætla, að hann muni geta selzt í hreppnum. Skyldi hinn framliðni láta eptir sig arfleiðsluskrá, skuldabrfef eður önnur slík skjöl, á hreppstjóri eptir að hafa sagt í uppskriptinni frá innihaldi þeirra, að taka þau til sín, eins ritar hann upp þá upphæð, sem fyrir finnst af reiðum peningum, og tekur þá í sínar vörzlur, en aðrar eigur búsin má hann fela á hendur heimilismönnum, ef þeim er trúandi fyrir. Hafi hinn framliðni haft nokkurt bú á höndum, og vilji heimilisfólk hans ekki sjá fyrir því án sjerstaks endurgjalds, má hreppstjóri ráða mann til að standa fyrir búinu. Öll þau skjöl og peninga, er hreppstjóri tek-

68 ur til geymslu, ber honum tafarlaust að senda skiptaráðanda. Við lok uppskriptarinnar
29. apríl. skal hreppstjóri fá tillögur erfingja um ráðstafanir þær á búinu, er eigi má fresta.

Allt það, er þannig fer fram, skrifar hreppstjóri nákvæmlega upp. Nöfn erfingja og heimili skulu ávallt rituð með fullum stöfum, og sje gípt kona erfingi, skal eins rita nafn og heimili manns hennar. Um þá, sem börnir eru til arfs, skal um leið skýrt frá skyldleika þeirra og hins látna. Aldur erfingja þeirra, sem yngri eru en 25 ára sje tilgreindur. Sem fyrst eptir að gjörðinni er lokið og staðfest með undirrituðum nöfnum þeirra, er viðstaddir hafa verið, skal senda sýslumanni, sem er skiptaráðandi, eptirrit eptir henni.

37. gr.

Uppboðsgjörðir.

Samkvæmt 1. gr. tilskipunarinnar frá 19. desbr. 1693, má enginn halda uppboð, er almenningur hefir aðgang að, annar en sýslumaður eður umboðsmaður hans. Verði hreppstjóri falið á hendur að halda þess konar uppboð, sem um er rætt í 71. gr. aukatekjureglugjörðar 10. septbr. 1830 og ráðgjafarþjefi 19. oktbr. 1878 (stjtið. B. 167.) á hann, eins og sagt er um fógetagjörðir og skiptagjörðir, að kveðja 2 menn til að vera votta og aðstoðarmenn við uppboðsgjörðina. Sje honum eigi fengin skrá yfir fjármuni þá, sem á að bjóða upp, skal hann með aðstoðarmönnum sínum semja slíka skrá, fyrr en uppboðið fer fram. Uppboðsauglýsingar þær, sem sýslumaðurinn sendir hreppstjóra, á hann að sjá um að verði birtar á sem haganlegastan hátt, á hann því að lesa þær eptir messu við kirkju og festa þær upp þar og annarstaðar, er ókunnugir opt koma, t. a. m. við veitingahús, ferjustað eður verzlunarstað, sje hann í hreppnum.

Á þeim degi og þeirri stundu, sem til tekin er í uppboðsauglýsingunni, kemur hreppstjórinn með vottum sínum á uppboðsstaðinn. Hann les fyrst upp uppboðsskilmálana, býður þar eptir upp samkvæmt skránni fjármuni þá, sem selja skal, ítrekar skilmerkilega þau boð, sem koma fram, og slær með hamri eður öðru verkfæri högg, þegar hið hæsta boð er komið, og má þar eptir afhenda hinn uppboðna hlut þeim, er bauð, ef hann borgar það, sem hann hefir boðið, í peningum, eður, ef hreppstjóri treystir sjer til að lána honum hið uppboðna samkvæmt uppboðsskilmálunum. Geti sá, sem hið uppboðna er til slegið, ekki borgað það þegar í stað, og vilji hreppstjóri eigi gefa honum gjaldfrest, skal bjóða hið uppboðna upp aptur, og má hreppstjóri þá síðan neita að taka við boðum af hlutaðeiganda.

Eptir uppboðið heimtar hreppstjóri inn andvirði hins selda, ef ekki sjerstakur gjaldheimtumaður er ráðinn af þeim, er beiddist uppboðsins, og á hreppstjóri að hafa gjört reikning fyrir andvirði uppboðsins innan 4 vikna eptir gjalddaga þann, sem til er tekið í uppboðsskilmálunum fyrir þá kaupendur, er gjaldfrestur veitist. Allt það, sem fram fer við uppboðið, ritar hreppstjóri nákvæmlega, og sendir hann sýslumanni sem fyrst hina þannig skráðu uppboðsgjörð, staðfesta með nafni og innsigli sínu og nöfnum vottanna, svo og gjaldheimtumanns og annara er hlut eiga að máli.

38. gr.

Úttektar- og skoðunargjörðir.

Eptir skipun sýslumanns er hreppstjóri skyldur að framkvæma með öðrum þar til skipuðum manni skoðunar- og virðingargjörðir á jörðum, húsum eður lausafje, til að meta ábata þann eður skaða, er menn hafa orðið fyrir, eður andvirði einhverrar eignar.

Skoðunargjörðir þessar eiga hreppstjóri og meðskoðunarmaður hans að framkvæma eptir reglum þeim, sem sýslumaður leggur fyrir þá, um leið og hann skipar gjörðina, en

hjer skal farið nokkrum orðum um skoðunargjörðir þær, er geta farið fram án skipunar sýslumanns, þá er ábúandaskipti verða á jörð, og nefnast þær, eins og kunnugt er, *Úttektir*. 29. apríl. 68

a, Skoðunargjörð á jörð, sem eigandi þangað til hefir setið á; en nú er leigð eða seld öðrum, er að henni flytur, er mest innifalin í því, að lýsa sem nákvæmlegast ástandi því, er jörðin er afhent í, og á þá að segja frá:

1, húsum þeim, hlöðum, heygörðum og heytóptum, sem afhendast, efni og byggingarlagi sjerhvers húss, hve gamalt það sje, ástandi viðanna í því, hleðslunni á veggjunum o. s. frv.

2, stærð og tölu kálgarða þeirra, sem eru á jörðunni, hvort túnið sje þýft eður sljett, og í hverju ástandi túngarðurinn sje, hvort vatnsveitingaskurðir sjeu í túnnum eður engjum, og hvernig þeir eru gjörðir eður þeim haldið við, þá á að nefna hlandforir, traðargarða, kvíar, stekki, flóruð og girt haugstæði m. fl., sje nokkuð verulegt mannaverk á þeim, hvort jörðunni tilheyrir meltak, skógar, rekafjara, grasatekja, sölfatekja, mótak, þang til eldneytis, eggvarp, dúntekja, veiði, og enn fremur, hvernig hagar eru sumar og vetur, hve margar skepnur hafi verið hafðar á jörðunni, hvort eigi hafi vantað áburð á túnið, í hvaða ástandi engjar og aðrar utantúnsslægjur sjeu, og ber að öllu samtöldu að skýra frá sjerhverju því atviki, sem getur miðað til að skýra hugmyndina um, hvernig góð ábúð þurfi að vera á henni, hvað gjöra þurfi til þess hún haldist í góðri rækt, og hve mörg vinnuhjú þurfi að hafa til að vinna upp tún og engjar,

3. Loksins eiga úttektarmennirnir að skoða kúgildi þau, sem leigð eru með jörðunni, skýra frá aldri kúgildis-kúa og ásauðar, og hvort hver skepna sje í leigufæru standi.

b, Nú eru úttektarmenn kvaddir til að skoða jörð við fráför leiguliða, og þá er annaðhvort annar leiguliði eður eigandinn flytur að jörðunni, og skulu þeir þá hafa fyrir sjer byggingarbrjef hins fráfarandi leiguliða og úttekt þá, er fór fram, þegar hann tók við jörðunni, og ber þeim auk þess að lýsa jörðinni, eins og að framan er sagt undir a, 1. að bera ástand hennar, sem nú er, saman við ástand hennar eins og því er lýst í eldri úttektum, og eins og það ætti að vera samkvæmt byggingarbrjefinu. Getur þá orðið spurning um annaðhvort álag handa þeim, er við jörðunni tekur, eða uppbót handa þeim er frá henni fer.

1. Þegar meta skal jarðarálag ber að taka til greina ábúðarskyldur leiguliða, eins og þær eru áskildar í byggingarskilmálunum eða ákveðnar í lögum. Samkvæmt landsleigubálki Jónsbókar og síðari lögum ermaður skyldur að halda uppi húsum þeim öllum, er þá voru, er hann til jarðar kom, ábyrgjast fyrningu á þeim og byggja þau upp á eiginn kostnað. Að því leyti hús jarðarinnar eru ekki nýbyggð og í gildu standi, skal meta álag á þau, hvert út af fyrir sig, svo að landsdrottinn fær ekki að eins skaða þann bœttan, er leiðir af illri eða hirðulausri meðferð leiguliða, heldur og fyrning þess sem leigt er. Á sama hátt skal meta skemmdir og fyrningu á öðrum mannvirkjum jarðarinnar, ef leiguliði er skyldur að halda þeim við. Svo skal og meta rekt á túnnum og engjum og meðferð og umhirðingu á innstæðu-kúgildum jarðarinnar og hlunnindum þeim, er henni fylgja. Fyrir hvað eina, er vantar á, að hús eða önnur mannvirki jarðarinnar verði talin leigufær og ófyrnd, skal gjöra hinum fráfarandi leiguliða álag.

2. Komist úttektarmenn að þeirri niðurstöðu, að jörðin, mannvirki þau, sem á henni eru, eður leigufjæð sje nú allt, eður nokkuð af því, í töluvert betra standi, en þá er landsetinn kom að jörðunni, eiga þeir eins að meta þær endurbætur, sem jörðin m. m. þannig hefir tekið, frá því hún síðast var tekin út, og um leið kveða upp álit sitt um það, hvort leiguliðinn þannig hafi tilkall til þökkabótar fyrir endurbætur á jörðunni eður

68 til að slíkar endurbætur komi upp í ofanálæg það, sem honum fyrir bresti í öðrum greinum ábúðar sinnar beri að gjalda.

Úttektarmenn eiga að dagsetja úttektina svo, að báðir málspartar eður umboðsmenn þeirra fái nægilegan fyrirvara til að koma til úttektarinnar. Málspörtum ber þannig að gefa færi á að vera viðstöddum við úttektargjörðina, og koma fram með það, er þeir hafa að athuga við ályktanir úttektarmanna, og eiga málsaðilar að lokinni úttektargjörð og henni skráðri, að staðfesta með undirrituðum nöfnum sínum, að allt sje ritað, eins og það hefir fram farið. Allar úttektir skalrita í þar til gjörða bók.

V. Skyldur hreppstjóra til að sjá um framtal til tíundar og annara alþjóðlegra gjalda, og um samning ýmsra skýrslna.

39. gr.

Menn skulu samkvæmt lögum um lausafjártíund 12. júlí 1878 (stjtið. A. 6.) eiga með sjer tvenn hreppskilapíng ár hvert, hin fyrri á vorin 12.—24. dag júnímánaðar, en hin síðari á haustin 1.—20. dag októbermánaðar. Skyldur er hver maður hvort heldur er karl eða kona, búandi eða búlaus að mæta á hreppaskilapíngi því, er hann á sókn að, til að telja fram lausafje það, er hann átti eða hafði undir hendi í fardögum. Hver sem eigi mætir á hreppaskilapíngi, eða lætur fullveðja mann mæta fyrir sig, og er honum það sjálf-rátt, verður sekur um 1 krónu. Hreppstjórar skulu kveðja til hreppaskilapínga með píng-boði, er berast skal um allan hreppinn rjetta boðleið, og er hver sá sekur um 3 kr. til sveitar sjóðs, sem tefur boðburð að nauðsynjalausu eða fellir niður.

Hreppstjóri á að boða píngið tímanlega, velja til pínghaldsins þann dag á tíma-bilum þeim, er nefnd voru, sem er hentugastur hreppsboendum, og, ef kostur er á, tala sig saman við hreppsnefndina um, að hún samkvæmt 12. grein sveitarstjórnarlaganna haldi fund annaðhvort á undan hreppstjórnarpínginu eður eptir það, og er hreppsnefndar-mönnum jafnt og öðrum búöndum hreppsins skylt að koma á hreppstjórnarpíngið, telja fram fje sitt, og láta þær skýrslur í tje, sem heimtaðar verða.

Þegar hinum eiginlegu píngstörfum er lokið, má hreppstjóri leyfa frjálsar um-ræður um mál þau, sem varða almenning, en vel ber að gæta þess, að allt fari friðsam-lega og vel fram á pínginu, og er hver sekur 6 álnum, er verður sannur að harki og háreysti á pínginu, þrátt fyrir það að hreppstjóri hafi gjört honum áminningu.

Píng skal halda í pínghúsi hreppsins. Hreppstjóri kveður sjer tvo votta að, og skulu þeir með honum sjá um bókun pínggjörðanna og staðfesta þær.

40. gr.

Á vorpíngi skal hreppstjóri leita skýrslna um lausafje og um búnaðarástand í hreppnum í síðastliðnum fardögum, og er hver bóndi samkvæmt rentukammerbrjefi frá 7. ágúst 1787, konungsúrskurði frá 19. júní 1793, stjórnarbrjefi frá 10. ágúst 1852 og 1. og 4. gr. tíundarlaganna 12. júlí 1878 skyldur að segja hreppstjóra greinilega og rjettilega frá:

1, tölu allra gripa, sem hann hafði undir höndum í fardögum að meðtöldum innstæðu-kúgildum og skepnum þeim, er hjú hans eiga og aðrir, sem á hans vegum eru;

2, tölu skipa þeirra og báta, er hann á eða hefir undir hendi, og sem ganga til fiskiveiða.

3, tölu og stærð í ferhyrndum föðnum lands þess, sem ræktað er og yrkt á jörðunni, en stærðina má finna með því að mæla lengd og breidd landsins og margfalda breiddartöluna með lengdartölunni;

4, hve margir faðmar hafi hið síðastliðna fardagaár verið grafnir af vatnsveitinga-
skurðum, og hlaðnir af túngörðum, hve mikið hafi verið sljettað í ferhyrnum föðmum af
þúfum, hve mikill jarðargróðinn hafi verið af rótarávöxtum og heyi, hvort mótak hafi
verið notað, og hve margir hestar eða tunnur af mó þar hafi verið teknar á tjeðu fardagaári.

Hafi hreppstjóri ástæðu til að halda, að skýrsla einhvers bónda sje ónákvæm eða
röng, á hann þegar í stað að halda spurnum fyrir um gripatöluna og búnaðarástandið á við-
komandi jörð, en hina lagfærðu skýrslu ritar hreppstjóri á viðkomandi eyðublað, og tilfærir
í áframhaldandi röð þar fyrst alla búendur í hreppnum, og síðan alla húsmenn, lausamenn
og vinnumenn, sem nokkurt tíundarbært lausafje eiga eða hafa nokkra garðyrkju.

Um leið og fyrnefnd skýrsla er gefin, skal hver búandi maður skýra frá, á hve
mörgum jarðarhundruðum hann búi eptir dýrleika þeim, sem settur er á ábylisjörð hans
í jarðabók þeirri, sem lögleidd var með tilsk. 1. apríl 1861. Dýrleiki á þrætulöndum, er
sjerstaklega eru metin, skal talinn fram af ábúanda þeirrar jarðar, er landið er notað
frá. Noti það fleiri jarðir, og verði ekki tiltekið víst hlutfall fyrir afnotin, ber að skipta
dýrleikanum jafnt milli allra þessara jarða.

Um hundafram talið vísast í 27. grein hjer að framan.

41. gr.

Eptir lögum um lausafjártíund 12. júlímán. 1878 (stjórnartíð. A. 6.)
skal hver maður, sem á hálf hundrað í tíundarbæru lausafje eða meira, tí-
unda það á hverju ári, og skal áður nefnt vorframtal, að því er snertir skepnur og skip,
leggjast til grundvallar fyrir tíundinni, þannig að á hausthreppaskilum skal skýra frá því,
sem farizt hefir um sumarið af því, er fram var talið um vorið, og skal hreppstjóri draga
það frá vorframtalínu ásamt innstæðukúgildum. Allan annan leigupening en innstæðu-
kúgildi skal leiguliði tíunda sem sitt fje. Þar sem eigi er fastákveðið innstæðukúgildatal
á jörðum, er heimilt að telja 1 kúgildi á hverjum 5 hundruðum en ekki fleiri.

Lausafje það, er talið er fram, skal nákvæmlega rita í hreppaskilabókina, leggja
það í hundruð og álnir, eins og síðar segir, telja það saman, og loksins draga frá sjöunda
hlutann hinnar samanlögðu tölu hundraða þeirra, er fjenaðurinn að frátöldum vanhöldum
og innstæðukúgildum gjörir.

Fjenaður skal lagður í tíund eins og hjer segir:

1 kýr leigufær	hver 120 áln. 1 hundrað.
2 kýr eða 2 kvígur mylkar, sem eigi eru leigufærar —	60 — 1 — —
3 geldneyti tvævetur eða geldar kvígur	— 40 — 1 — —
2 naut eldri	— 60 — 1 — —
6 ær með lömbum leigufærar	— 20 — 1 — —
15 lambskotur	— 8 — 1 — —
10 sauðir þrjevetrir eður eldri	— 12 — 1 — —
12 sauðir tvævetrir eður geldar ær	— 10 — 1 — —
24 gemlingar	— 5 — 1 — —
3 hestar eður hryssur fimm vetra eður eldri	— 40 — 1 — —
4 trippi tveggja til fjöggra vetra	— 30 — 1 — —

Geitfje má leggja í tíund eins og sauðpening eptir kyni, aldri og öðrum atvikum.

Fella skal úr tíund sjöunda hluta fjenaðarins.

Skip og báta, sem ganga til fiskiveiða, skal leggja í tíund, sem hjer segir:

1 þilskip	3 hundruð
1 áttæringur eða stærri skip	1½ —

Hinn 29. apríl 1880.

68
29. apríl.

1 sexæringur eða feræringur 1 hundruð
1 tveggjamaðfar 1/2 —

Veðigögn fylgja skipi hverju í tíund.

Pyki hreppstjóra framtal einhvers tortryggilegt, eða að eigi sje rjett skýrt frá vanhöldum, skal hann gjöra honum tíund, er hann álitur hæfilega eptir því sem næst verður komizt um fjáreign hans. Sama er og ef einhver eigi mætir á hreppaskilapingi eða segir ekki til tíundar sinnar. Finni hreppstjóri ástæðu til að halda, að nokkur hafi vísitandi talið rangt fram, skal hann rannsaka slíkt mál sem glæpamál.

Á haustþingum á hreppstjóri loksins, samkvæmt konungsúrskurðum frá 16. júlí 1817, 2. marts 1853 og 28. febr. 1880 (stjtið. B. 60.) og rentukammerbrjefi frá 23. ágúst 1817, að leita skýrslna um verðlag það í reiðum peningum, sem verið hefir hið síðastliðna ár, frá 1. október til 30. september, í hreppnum á landaurum þeim, sem taldir eru í hinum árlegu verðlagsskrám, og skulu þeir nefndir í hinni sömu röð, sem þeir þar eru til greindir. Verðið skal sett, eptir því sem vörurnar hafa gengið í kaupum og sölum manna á milli, eður á verzlunarstöðum þeim, er hreppurinn sækir að.

42. gr.

Eptir lögum um tekjuskatt 14. desbr. 1877 (stjtið. A. 23.) er hreppstjóri formaður skattanefndarinnar, en hún á á hreppastefnum á haustin að taka skýrslur hreppsúa um tekjur þeirra, semja síðan skrá um alla þá, sem tekjuskatt eiga að greiða, leggja hana fram eigi síðar en 1. dag nóvembermán. á stað, sem birtur hefir verið á kirkjufundi, og láta hana liggja þar til sýnis til 15. dags nóvembermánaðar, loksins skulu skrár þessar sendar sýslumanni fyrir nýjár. Að öðru leiti vísast um þetta efni til nefndra laga og reglugjörðar 15. maí 1878 (stjtið. B. 57.).

43. gr.

Af öllum húsum skal greiða skatt til landssjóðs 15 a. af hverjum 100 krónum í virðingarverði húsanna og gjald til hlutaðeigandi kirkju 5 a. af hverjum 100 kr. Hús þau fyrir utan kaupstaði og verzlunarstaði, sem eru notuð við ábúð á jörð, er metin er til dýrleika, eru undanþegin þessum gjöldum. Þar að auki eru undanþegin landssjóðsskattinum hús þau, sem ekki eru fullra 500 kr virði. Hreppstjóra ber í hvert sinn, sem byggt er í hreppnum nýtt hús, sem ekki er notað við ábúð á jörð, sem metin er til dýrleika, að senda sýslumanni og kirkjubaldara, skýrslu um það, svo að ráðstöfun verði gjörð til að virða húsið. Að öðru leyti vísast tillaga um húsaskatt frá 14. desbr. 1877 (stjtið. A. 22.), laga um kirkjugjald af húsum frá 19. septbr. 1879 (stjtið. A. 13.) og reglugjörðar um virðingu á húsum, er skatt skal af greiða í landssjóð frá 18. maí 1878 (stjtið. B. 58.).

44. gr.

Samkvæmt tilskipun frá 12. febr. 1872 um spítalagjald af sjávarafla, skal hreppstjóri hafa skrá um alla báta, opin skip og þilskip, sem höfð eru til fiski- eða hákalla-veiða í hreppnum, og skal þar skýrt frá eigöndum skipanna og bátanna, og ef einhver þeirra er utanhreppsmaður, einnig frá formönnum. Um fyrri hluta janúarmánaðar skal því næst hreppstjóri heimta af skipa og báta eigöndum eður formönnum skýrslur um upphæð þess, sem aflað hefir verið á báta eður skip þeirra frá 1. janúar til 31. desember næstliðna ár, og eru formenn eður skipseigendur skyldir að láta til þessar skýrslur að við lagðri æru sinni og trú, að sannar sjeu. Skulu þeir þannig skýra frá:

1. hve mörg tólfroð hundruð hafi fengizt allar 3 vertíðir og þar í milli eptir hvert skip og eptir hvern mann, sem rjeri eður fiskaði á skipinu, a, af fiski, sem verkaður er sem saltfiskur,

- b, af fiski, sem hertur er, eða sem seldur er óverkaður,
 2. hve margar tunnur hafi fengizt á hvert skip allar 3 vertíðir og þar í milli
 a, af fiski, sem saltaður er í tunnur, og
 b, af hákalslýsi og jafngildi þess í lifur.

Hálft hundrað (60 fiskar) og hálf tunna og þar fram yfir telst sem fullt hundrað eða full tunna. Það, sem ekki nemur hálfu hundraði eða hálfri tunnu, skal ekki talið. Telja skal fram allt það, sem komið hefir á skipið, og síðan verið verkað eður selt óverkað án tillits til þess, hvort það hefir verið selt eða verkað til neyzlu í landinu sjálfu eður til útflutnings. Að eins það af aflanum, sem neytt hefir verið óverkað, af þeim, er sjálfir höfðu aflað það, eður skylduhjúum þeirra, skal ekki talið fram. Skipseigandi eða formaður skal telja fram, ekki einungis eiginn afla sinn, heldur einnig afla allra annara, sem hlut taka af skipinu. Sjeu bæði skipseigandi og formaður utansveitarmenn, er formaðurinn skyldur eptir hverja vertíð, áður en hann fer úr hreppnum, að skýra frá afla þeim, er komið hefir á skipið, og um leið greiða hreppstjóra spítalagjaldið.

Ef skipseigandi eða formaður neitar að telja fram afla af skipi sínu, á hreppstjóri að skapa þeim afla-upphæðina eptir því, sem hann hefir heyrt áreiðanlega menn segja og eins og hann best getur gizkað á. Finni hann ástæðu til að tortryggja framtal nokkurs, á hann að höfða rannsókn út af því, eins og um tíundarsvik.

Hafi hreppsþúar nokkra fuglatekju, skal hreppstjóri á hentugum tíma heimta skýrslur af þeim, er hlut eiga að, um hve mörg hundruð af fugli þeir hafi veitt það ár, og telst hjer partur af hundraði með töluupphæðinni (sjá konungsbrjef 26. maí 1824 sbr. við 8. gr. tilsk. 12. febr. 1872).

Upphæð þess, sem aflast hefir á hvert skip, skal rita eptir fyrr tjeðum skýrslum í gjaldskrána í dálka, er til þess eru ætlaðir, og á skráin síðan að liggja öllum til sýnis hjá hreppstjóránnum í 14 daga og á því næst að senda hana sýslumanni fyrir febrúarmánaðarlok ásamt frumskýrslum þeim, er hreppstjóri hefir meðtekið frá gjaldöndum þeim, er sjálfir hafa talið fram afla sinn.

45. gr.

Hreppstjóri á að semja þessar skýrslur:

1. um framtal til lausafjártundar á vor- og hausthreppaskilum (sjá 40. og 41. gr. hjer að framan).
2. um búnaðarástand (sjá 40. gr. hjer að framan).
3. um þá, sem tekjuskatt eiga að greiða (sjá 42. gr. hjer að framan).
4. um fiski og hákallaveiði og fuglatekju í hreppnum (sjá 44. gr. hjer að framan).
5. um hundahald á hverjum bæ í hreppnum (sjá 27. og 40. gr. hjer að framan).
6. um verðlag á landaurum (sjá 41. gr. hjer að framan).
7. um verkfæra menn í hreppnum, sem eru eldri en 20 ára en yngri en sextugir og án tillits til stöðu þeirra (sjá tilskipun um vegina frá 15. marz 1861. 16. grein).
8. um alla þá hreppsþúa sem tíunda meira lausafje en 1 hundrað og því samkvæmt konungsbrjefi frá 10. maí 1788, 17. gr. tilsk. frá 24. jan. 1838 og 53.—54 gr. sveitarstjórnartilskipunarinnar eru gjaldskyldir til viðkomandi amtsjóðs.

Af hinni fyrstnefndu skýrslu lætur hreppstjóri hreppsnefndinni, presti og kirkju-eiganda samrit í tje innan 14 daga eptir haust-hreppskilapíngið, en sýslumanni sendir hann a, fyrir nóvembermánaðarlok skýrslurnur um tíundarframtal (1), um búnaðarástand (2) og um verðlag landaura (6).

b, fyrir árslok skýrslur um gjaldþegna amtsjóðs (8) og um gjaldskyldar tekjur (3),
 c, fyrir febrúarmánaðarlok skýrsluna um sjávaraflla og fuglatekjur (4),

- 68** d, fyrir sumarmál skýrsluna um verkfæra menn (7),
 29. apríl. e, fyrir septembermánaðarlok skýrsluna um hundahald (5).

VI. Skipun hreppstjóra, eiður hans, bækur og laun.

46. gr.

a. Eins og til er tekið í 12. grein, á hreppstjóri heimtingu á að fá hin nauðsynlegu útlát sín í glöpmálum endurgoldin og hæfilega þóknun fyrir vinnumissi þann, er leiðir af aðgjörðum hans í slíkum málum. Sömu leiðis getur hreppstjóri eins og meðal annars er tiltekið í tilskipun 5. jan. 1866 um fjárveikindi, átt von á álíku endurgjaldi og álíkri þóknun í þýðingarmiklum lögreglumálum; en aðgjörðum sínum að minni háttar lögreglumálum ber hreppstjóra, ef unnt er, að haga svo, að þær hafi ekki neinn kostnað fyrir almenning í för með sjer.

b. Rjettargjörðir þær, sem getur um í IV. þætti reglugjörðar þessarar, er hreppstjóra skylt að framkvæma án borgunar, ef hlutaðeigandi málsaðili hefir fengið gjafsókn, eður ef málið er höfðað af valdstjórninni, þó ber hreppstjóra sami ferðakostnaður í slíkum málum og í hinum eiginlegu einkamálum. Rjettarlaun hreppstjóra í málum einstakra manna, sem gjafflutningur eigi hefir verið veittur, eru þessi:

1. Fyrir að birta stefnu, fyrirkall um fjárnámsgjörð eður um aðra rjettargjörð, og dóm, á að gjalda til skiptis meðal beggja stefnuvotta, en af þeim er hreppstjórinn annar, ef málið er minna virðis en 50 króna 37 aur.
 ef málið er meira virðis 75 —
 fyrir að birta svarskröfu, uppsögn, útbygging eður annað slíkt
 erindi án tillits til verðs málsins 75 —

Þar að auki á sá, er biður um gjörðina, ef stefnuvottarnir þurfa að fara lengra en 1 mílu landveg eður $\frac{1}{2}$ mílu sjóveg frá heimili sínu, að greiða hverjum stefnuvotti 50 aura fyrir hverja mílu á landi eður $\frac{1}{2}$ mílu á sjó, sem fara þarf á útleiðinni, en heimleiðin reiknast ekki; og greiðist ferðakostnaður þessi, eins og fyrr var sagt einnig í gjafflutningsmálum og valdstjórnarmálum (reglug. 10. septbr. 1830 § 63).

2. Fyrir að lesa við kirkju eður að festa þar upp auglýsingar bera hreppstjóranum 37 aurar. Þar að auki ber honum ferðakostnaður eptir 1. tölul., ef kirkja sú, sem auglýst er við, er ekki hans eigin sóknarkirkja (reglug. § 64).

3. Fyrir að semja uppskriftir og virðingar undir uppboð eður skipti ber hreppstjóranum, þegar hinir skráðu munir nema 200 krónum eður minnna 83 aurar.
 frá 200 krónum (excl.) til 600 kr. (incl.) 1 kr. 66 —
 frá 600 kr. (excl.) til 1200 kr. (incl.) 2 — 66 —
 meira en 1200 kr. 4 — " —
 en ferðakostnaður gelst ekki (reglug. § 65).

4. Fyrir að veita skoðunargjörð forstöðu, eður halda áreið vegna sýslumanns, bera hreppstjóranum daglega 2 krónur, en enginn ferðakostnaður (reglug. § 66).

5. Fyrir að skoða og virða fasteign, taka út jörð eður skipta húsum og jörðum, greiðast báðum skoðunarmönnum 2 krónur, og skiptast þessi laun jafnt meðal þeirra, ef þeir báðir eru hreppstjórar, annars ber hreppstjóranum 1 kr. 25 aurar, en hinum 75 aurar, og á hreppstjórinn að bóka það, sem fram fer.

Fyrir að skoða og virða lausafje, greiðist báðum skoðunarmönnum til jafna skipta 1 króna 33 aurar.

Hver skoðunarmaður á þar að auki tilkall til 33 aura fyrir að mæta í rjetti og staðfesta gjörðina þar með eiði (reglug. § 67). 68
29. apríl.

6. Fyrir að vera vitni við skiptagjörðir og aðstoða skiptaráðanda í þeim, ber hreppstjóranum að tiltölu við efni búðsins og ómak sitt frá 2—30 króna (reglug. § 68).

7. Fyrir að framkvæma fúgetagjörð vegna sýslumanns, ber hreppstjóra helmingur alls fúgetagjaldsins, en hinn helminginn hlýtur landsjóður, en allt fúgetagjaldið er, þegar það, sem tekið er lögtaki, nemur allt að 20 krónum (meðtöld.) . » kr. 75 aur.

frá	20 krónum (ótöld.)	til 40 króna (meðt.)	. . .	1	—	50	—
—	40	— (ótöld.)	— 100 —	— . . .	2	—	25 —
—	100	—	— 200 —	— . . .	3	—	» —
—	200	—	— 300 —	— . . .	3	—	50 —
—	300	—	— 400 —	— . . .	4	—	» —
—	400	—	— 1000 —	— . . .	5	—	» —
—	1000	—	og þar yfir . . .	6	—	»	—

Þar að auki bera hverju vitni 33 aurar á degi hverjum, en ferðakostnaður greiðist ekki (reglug. §§ 17, 69 og 74).

8. Fyrir að taka alþjóðleg gjöld fjárnámi, bera hreppstjóranum 50 aurar frá hverjum, sem gjaldið er tekið hjá, en hverjum votti bera 16 aurar. Þar að auki greiðist ferðakostnaður eftir 1. tölul. (reglug. § 70, og op. br. 2. apr. 1841 § 4).

9. Fyrir að selja óskilafje á uppboðsþingi, fær hreppstjóri $\frac{1}{6}$ part uppboðsverðsins; en fyrir önnur uppboð $\frac{1}{25}$ part uppboðsverðsins eður 4 af hundraði auk sanngjarnra innheimtulauna, ef hann er gjaldheimtumaður á uppboðinu (reglug. §§ 41 og 71).

10. Fyrir eptirrit eftir úttekum og öðrum embættisgjörðum handa öðrum en sýslumanni bera hreppstjóra í ritlaun 50 aurar fyrir hverja örk (reglug. 7. gr.)

c. Fyrir eptirlit með hundahaldi bera hreppstjóra samkvæmt tilsk. 25. júní 1869 2. og 5. gr. 2 kr. af hverjum óparfahundi, sem haldinn er í hreppnum.

d. Hafi fjárskoðanir og önnur slík störf í för með sjer verkfall og ferðir, á hreppstjórninn eins og fyrr var ávíkið, tilkall til hæfilegrar borgunar samkvæmt tilsk. 5. janúar 1866.

e. Samkvæmt 16. gr. tilsk. 26. maí 1863 ber hlutaðeiganda hreppstjóra helmingur þess gjalds, sem greitt er fyrir lausamennskubrjef.

f. Eftir síðastnefndri lagagrein og öðrum fleiri lagaákvörðunum, ber hreppstjóra nokkur hluti af sektum fyrir ýms lagabrot, og munu honum verða dæmdir eður úrskurðaðir af sýslumanni eður amtmanni slíkir hlutir í hvert sinn, er slíkar sektir falla.

Samkvæmt konungsúrskurði frá 21. júlí 1808 mega amtmenn leyfa hreppstjórum að bera embættisbúning.

47. gr.

Amtsráðið ákveður eftir tillögum sýslunefndarinnar, hve margir hreppstjórar skulu vera í hverjum hreppi. Í þeim hreppum, þar sem fleiri en einn hreppstjóri eru skipaðir, skiptir sýslumaður stórum milli þeirra. Ef hreppstjóri deyr eður hreppstjóraskipti verða af öðrum ástæðum, sjer sýslumaður um, að nýr hreppstjóri verði kosinn samkvæmt ákvörðunum í 39. grein sveitarstjórnartilskipunarinnar, og skipar mann til bráðabirgða til að gegna hreppstjórninni. Með skipunarbrjefi amtsins sendir sýslumaður hinum nýkosna hreppstjóra exemplar af þessari reglugjörð og uppkast til svo hljóðandi eiðstafs:

„Jeg sem með brjefi amtmannsins yfir er skipaður hreppstjóri í hreppi sýslu, heiti því, að jeg vil af ýtrasta megni, með ráðvændni, hrein-

68 skilni og óhlutdregni gegna öllum þeim störfum, sem fyrir mig koma í þessari sýslun. 29. apríl. Jeg skal vera hollur og trúr konungi Danaveldis, halda stjórnarskrá og önnur lög landsins og hlýða löglegum skipunum sýslumanns og annara embættismanna, er skipaðir eru eða verða yfir mig. Svo sannarlega hjálpi mjer guð og hans heilagt orð».

Á næsta dómþingi, sem átt er í hreppnum, á sýslumaður þar epti að eiðfesta hreppstjóra sem stefnuvott.

Embættisbækur hreppstjóra eru:

1. Hreppaskilabók, er rita skal í lausafjárframtal og aðrar þær skýrslur, er hreppstjóri á að semja nema hundahaldsskýrsluna, hana skal rita í
2. Hundahaldsbók.
3. Uppskriptar- og uppboðsbók, og skal þar í einnig rita fógetagjörðir og úttektir.
4. Brjefabók, og skal í henni vera skrá yfir öll embættisbrjef, er hreppstjóri tekur við og eptirrit eptir þeim embættisbrjefum, er hann ritar.

Bækur þessar skulu kostaðar af sýslusjóði, og skal sýslumaður löggilda þær og sjá um, að þær verði reglulega og rjett ritaðar.

Auk bóka þessara og þeirra skjala, er þeim fylgir, á hreppstjóri að geyma vel og vandlega stjórnartíðindi þau, er honum eru send og halda þeim saman. Ber honum í hvert sinn og hann meðtekur sendingu af þeim, að gæta að, hvort nokkurt vanti, og ef hann getur ekki fengið það á næstu pósthöfðum, bera sig upp um það sem fyrst við sýslumann.

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík 29. apríl 1880.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

EFNISYFIRLIT.

I. Almennar skyldur.

1. Gagnvart hreppsnefnd og almenningi.
2. Gagnvart sýslumanni.
3. Óhlutdregni.
4. Hlýðni.
5. Embættisskýrslur.
6. Þagmælska.
7. Hugrekki, kurteisi og gætni.

II. Glöpmál.

8. Tortryggilegir menn. Hneykslanleg sambúð.
9. Skýrsla og framkvæmdir í glöpmáli. Meðferð á stolnum munum. Hútleit. Varðhaldstaka.
10. Strókumenn. Lýsing á stolnum munum.
11. Framkvæmdir með valdi.
12. Varðhald á fongum og flutningur.

III. Lögreglumál.

13. Verðgangur og flokingur.
14. Lausamenn og húsmenn.
15. Þurfamannaflutningur.
16. Ólögleg verzlun.

17. Mælingar- og vogaráhöld.
18. Helgidagabrot.
19. Vogrek.
20. Friðun fugla. Selalátur. Fiskiveiðar á sjó. Laxveiði.
21. Formenn og hásetar.
22. Húsbændur og vinnuhjú.
23. Vegir og vegamerki.
24. Fjallskil.
25. Mannfundir.
26. Ill meðferð á skepnum.
27. Hundahald.
28. Lækningar. Þrifnaður. Sóttvarnir.
29. Heilbrigðisástand kvikfjárins.
30. Jarðabætur.
31. Viðhald á kirkjum og kirkjugörðum.
32. Fólksflutningur til útlanda.
33. Skipströnd o. fl. Skýrsla um sjálfsbana.

IV. Rjettargjörðir.

34. Stefnufarir.
35. Fógetagjörðir. Lögtak.
36. Skiptagjörðir. Mannalátskýrslur. Uppskriptir á dánarbúum.

37. Uppboðsgjörðir.
38. Úttektir og skoðunargjörðir.

- V. Framtal til alþjóðlegra gjalda, ársskýrslur.
39. Hreppskilapíng.
40. Vorþíng. Framtal á lausafje. Búnaðarskýrslur. Hundahald.
41. Haustþíng. Hvernig lausafje skal lagt í tíund. Verðlagskýrslur.
42. Tekjuskattur.
43. Húsaskattur.
44. Gjald af sjáfarafja og fugla tekju.
45. Yfirlit yfir ársskýrslur hreppstjóra.

VI. Skipun hreppstjóra o. fl.

46. Laun og tekjur a, í glæpa- og lögreglumálum b, fyrir rjettargjörðir c, af hundum d, fyrir fjárskoðanir e, fyrir lausamennskuleyfi f, af sektum. Embættisbúningur.
47. Skipun, eiður, bækur, stjórnartíðindi.

Skýrsla

um framtal til lausafiartúndar á vor- og hausthreppaskilum í Víkurhreppi Fjarðarsýslu árið 1881.

Athugasemð. Gefið, sem er tals 19 í öllum hreppnum er talið með saðunum. Leigufé er talið með fje leigandans, og nam það fyrir allan hreppinn í fardögum 1881 14 hndr. 80 ál. auk innstæðukúgildanna.

[illegible]

Skýrsla

Athugasemd. Meðal-töðuhestur telst hjér 16 fjórðungar, en útheyshestur 12 fjórðungar.

Býli.	Mannanöfn	Gripir og fjenaður í reiktað og fardagaárið í fardögum 1881 Naut- pen- ingur	Land dög. 1881	Jarðaboetur reiktað og fardagaárið 1880—1881	Jarðargróði fardagaárið 1880—1881
		Hross Veturgömul tals Tiundarboer samtals Geitfje samtals Sauðkindur samtals	328 413 413 171	780 1600 1600 171	10 8 8 8
		Naut- pen- ingur Veturgamall tals Tiundarboer samtals	3 16 16	110 2292 2292	10 8 8
		Ábúðarhundruð.	35.2		
Bjarnastaðir	Bjarni Jónsson				
Kotmúli	Vigdís Magnúsdóttir				

Vetugamall nautpeningur og vetugömul hross eru ekki tiundber, og þessvegna að eins talin í þessari skýrslu, og ekki í skýrslunni um framtal til lausafjártúndar. Hin samanaðða tala saubkinda og geiufjár í þessari skýrslu verður, ef allt er þriett talið, hin sama og tala sauða í túndarframtalsskýrslunni.

Fyrirmynd 3. (42. gr. reglugjörðarinnar).

68
29. apríl.

Skrá

yfir þá, sem tekjuskatt eiga að greiða í Víkurhreppi í Fjarðarsýslu árið 1880.

Heimili.	Nafn og staða	Tekjur af fasteign			Tekjur af atvinnu			Hvort gjaldandi hafi sjálfur talið fram tekjur sínar
		Tekjur. kr.	Umboðskostnaður og veðskuldavextir kr.	Skattur er talinn af kr.	Tekjur kr.	Kostnaður við að reka atvinnuna. kr.	Skattur er talinn af kr.	
Kotmúli	Vigdís Magnúsdóttir húskona	75,85	10	65,85	»	»	»	já
Ytriey	Jón Jónsson prestur	130,50	20	110,50	900	40	860	já
Eyri	Bergur Jónsson kaupmaður	230	»	230	10000	7500	2500	nei
—	Guðmundur Lýðsson verzlunarþjónn	»	»	»	1200	»	1200	já

Hinn 29. apríl 1880.

86 Fyrirmynd 4. (44. gr. reglugjörðarinnar).
29. apríl

Skrá

yfir skip og báta, sem gengið hafa til fiskiveiða í Víkurhreppi í Fjarðarsýslu árið 1880
og um sjáfarafla og fuglatekju í þessum hreppi nefnt ár.

Skipin.			Fiskur.						
Númer.	Smálestatal þilskipa.	Áratal opinna skipa.	Nöfn og heimili skipseiganda og þeirra, sem fuglatekju hafa haft.	Nöfn og heimili formanna.	Verkaður sem salfiskur. Tölfræð hundrð.	Hertur eða seldur óverkaður. Tölfræð hndr.	Saltaður í tunnum. Tunnur.	Hákarlsýsi eða jafngildi þess í lifur. Tunnur. Fuglatekja. Tífræð hundrð.	
120	»		Bjarni Jónsson á Bjarnastöðum.	Gísli Einarsson frá Djúpadal.	80	»	»	30	»
2	»	10	Sami	Indriði Pálsson frá Bjargi.	24	7	»	»	»
3	»	2	Sami	Jón Lýðsson frá Ytriey	9	»	»	»	»
11	»	2	Páll Gíslason á Bjargi.	Eigandinn	10	1	»	»	»
13	»	6	Vigdís Magnúsdóttir á Kotmúla.	Jón Pálsson frá Bjargi.	18	2	»	»	»
»	»	»	Sölvi Helgason á Ytriey.	—	»	»	»	»	12

Fyrirmynd 5. (27. gr. reglugjörðarinnar).

Skýrsla

um hundahald í Víkurhreppi í Fjarðarsýslu árið 1881.

86
29. apríl.

Býli	Nöfn hundaeiganda	Tala þeirra hunda, sem haldnir eru	Tala þeirra hunda, sem eigandi þarf að halda.	Gjaldskyldir hundar.
Bjarnastaðir	Bjarni Jónsson	3	3	„
---	Jón Guðmundsson	1	„	1
Ytriey	Jón Jónsson	3	2	1

Fyrirmynd 6. (41. gr. reglugjörðarinnar).

Skýrsla

um verðlag í Víkurhreppi í Fjarðarsýslu frá 1. október 1880 til jafnlengdar 1881.

Tala	(Töluliðir 1 til 43 eins og í hinum prentuðu verðlagsskrám)	Verðlag	
		kr.	a.

Fyrirmynd 7. (45. gr. reglugjörðarinnar).

Skýrsla

um verkfæra karlmenn í Víkurhreppi í Fjarðarsýslu vorið 1880.

Heimili.	Nöfn	Aldur.	Staða
Bjarnastaðir	Bjarni Jónsson	59	bóndi.
---	Jón Guðmundsson	28	vinnumaður.
Ytriey	Jón Jónsson	40	prestur

86 *Fyrirmynd 8* (45. gr. reglugjörðarinnar).
29. apríl.

Skýrsla

um gjaldþegna amtssjóðs í Víkurhreppi í Fjarðarsýslu haustið 1881.

Heimili.	Mannanöfn.	Gjaldskyld		Gjaldfrjáls	
		hundrað	álnir	hundrað	álnir
Búendur:					
Bjarnastaðir	Bjarni Jónsson	27	2	„	„
Búlausir:					
Kotmúli	Vigdís Magnúsdóttir	3	9	„	„
Bjarnastaðir	Jón Guðmundsson	„	„	„	56

Fyrirmynd 9 (34. gr. reglugjörðarinnar).

Vottorð um birtingu stefnu.

Ár 18 . . N. dag N.mánaðar höfum við undirritaðir eiðsvarnir stefnuvottar í N. hreppi birt framanritaða stefnu á heimili hins stefnda N. N. hjer í hreppi fyrir hinum stefnda sjálfum, er við fundum heima. Þetta vitnum við með skírskotun til eiða þeirra, er við höfum unnið, og staðfestum með nöfnum okkar og innsiglum.

N. N.
(innsigli).

N. N.
(innsigli).

ATHUGASEMDIR.

- Eptir þessu má laga vottorð um birtingu dóma og annara skjala og skal ætíð vottað um, hve nær, hvar og hverjum skjalið sje birt.
- Sje sá, er eitthvað skal birta, eigi heima, skal gæta þess, sem tekið er fram í 34. gr. reglugjörðarinnar og verður vottorðið þá hjer um bil á þessa leið: — — „birt framanritaða stefnu á heimili hins stefnda N. N. hjer í hreppi fyrir konu hans G. (eða fyrir vinnumanni hans P), þar eð hinn stefndi ekki sjálfur var við staddur, og lögðum við fyrir tjeðan heimilismann að segja hinum stefnda frá stefnunni undir eins og hann kæmi heim — —“.

Fyrirmynd 10 (35. gr. reglugjörðarinnar).

Lögtaksgjörð.

Ár 1881 31. dag októbermánaðar var hreppstjórinn í N. hreppi staddur að Hóli með tilkvöddum vottum N. N. og N. N. til þess eptir lögtakskröfu N. N., með áritaðri lögtaksskipun hlutaðeigandi sýslumanns frá 30. f. m. og vottorði stefnuvottanna um, að

lögtaðsskipunin hafi verið birt 20. þ. m., að gjöra fjárnám hjá N. bónda hjer á bœnum, til fullnustu kirkjugjöldum hans síðastliðið fardagaár. Bóndi var ekki heima, en 86
29. apríl.

lögtaðsskipunin var sýnd konu hans N. og hún krafín um skuldarupphæðina 3 kr. 25 a. ásamt borgun fyrir birting lögtaðsskipunarinnar og fyrir þessa gjörð, en hún kvaðst hvorki borga þessa kröfu nje vísa á neina muni upp í hana.

Voru þá teknir og virtir þeir munir, er nú skal greina:

Tala.	Hlutir þeir, sem lögteknir eru:	Virðingarverð	
		kr.	aur.
1.	Meiðasleði	3	»
2.	Hjólborur, rauðlitaðar	4	»
3.	Varreka	1	»
	Samtals	8	»

Þetta áleit hreppstjórinn að myndi nægja fyrir hinni upphaflegu kröfu, sem og fyrir áföllnum og áfallandi kostnaði; lýsti hann yfir því, að hinir rituðu og virtu munir væru að áskildum rjetti þriðja manns teknir lögtaði til fullnustu tjeðum gjöldum.

Bóndakonan tók að sjer að varðveita muni þá, er lögteknir eru, þangað til þeir verða seldir, eða skuldin á annan hátt borguð. Hreppstjóri fal konunni á hendur varðveizlu hinna rituðu hluta, og auglýsti henni jafnframt, að þeir myndu verða seldir á uppboðsþingi, ef þeir yrðu ekki leystir úr lögtaðinu innan 14. daga.

Er svo fjárnámsgjörðinni lokið.

N. N.

N. N.

N. N.

Fyrirmynd 11 (35. gr. reglugjörðarinnar).

Kyrrsetningargjörð.

Ár . . N. dag N. mánaðar var hreppstjórinn í N. hrepp með tilkvöddum vottum N. N. og N. N., staddur á Breiðabóli, til þess eptir skipun sýslumannsins í N. sýslu að uppskrifa og kyrrsetja fjármuni N. N., bónda hjer á bœnum, sem er ákærður fyrir þjófnað. Var hann sjálfur til staðar.

Brjef sýslumannsins, sem er dagsett 16. f. m., var til sýnis og lesið upp fyrir hinum ákærða.

Voru svo eptirnefndir fjármunir ritaðir upp eptir tilsögn hins ákærða, og eptir því, sem þeir fundust og komu fyrir, og jafnframt virtir eins og hjer segir:

Tala.	Fjármunirnir	Virðing	
		kr	aur.
1.	N.	N.	N.
	Samtals		

86
29. apríl

Fleiri fjármunir komu eigi fram.

Samkvæmt fyrnefndu sýslumannsbræfi lýsti hreppstjórinn yfir því, að allir hinir uppskrifuðu og virtu munir væru með þessari gjörð, að áskildum rjetti þriðja manns, kyrrsettir til fullnustu fyrir öllum kostnaði af sök þeirri, sem nú er höfðuð í rjettvísinnar nafni gegn nefndum N. N., og fyrir endurgjaldi til þeirra, er hann hefir stolið frá, og flýtur þar af, að hann má ekki án leyfis yfirvaldsins flytja hjeðan, selja, veðsetja, gefa eða á nokkurn hátt farga neinu af því, sem ritað er hjer að framan.

Er svo þessari uppteiknunar og kyrrsetningargjörð lokið.

N. N.

N. N.

N. N.

Fyrirmynd 12 (36. gr. reglugjörðarinnar).

Uppskriptargjörð.

Ár 18 . . N. dag N. mánaðar var hreppstjórinn í N.hreppi staddur að Höfn að tilkvöddum 2 vottum og virðingarmönnum N. N. og P. P. til þess, samkvæmt bræfi sýslumannsins í N. sýslu, dags. 3. þ. mán., að uppskrifa og virða dánarbú N. N. hjer á bœ, er andaðist 2. dag f. m.

Erfingjar eru:

A. Ekkja hins látna, N. N.

B. Börn þeirra hjóna:

1. N. 12 ára.

2. N. 10 —

3. N. 8 —

C. Börn hans frá fyrra hjónabandi:

1. N., gipt N. bónda N. á N., er var viðstaddur.

2. N., vinnumaður vestur á Hornströndum.

Fyrir hönd hinna ómyndugu er föðurbróðir þeirra N. N., viðstaddur, og fyrir hönd hins fjærverandi erfingja N. bóndi N. á N.

Ekkjan sýndi og vísaði á muni búsins, og voru þeir virtir, eins og hjer segir:

Tala.	Munir búsins.	Virðing	
		Kr.	aur.
1.—10.	A. Bækur.		
	(bókanöfnin)	"	"
11.—20.	B. Rúmföt.		
	(rúmfatanöfnin)	"	"
21.—30.	C. Íverufatnaður ¹ .		
	(fatanöfnin)	"	"
	Flyt	"	"

1) Það hjónanna er lengur lífir, þarf ekki að láta rita fatnað sinn og búningsskart (gullhringa, eyrnaklukkur m. m.). Þar á móti hefir það ekki að lögum rjett til að halda óvirtu rúmi sínu og reiðtýgjum.

Tala.	Munir búsins.	Virðing.	
		Kr.	Aur.
	Flutt	"	"
	D. Bús- og eldsgögn.		
31.—40.	(nöfn hlutanna)	"	"
	E. Hirzlur.		
41.—45.	(nöfnin)	"	"
	F. Amboð.		
46.—50.	(nöfnin)	"	"
	G. Reiðskapur.		
51.—60.	(nöfnin)	"	"
	H. Smiðja og smíðatól.		
61.—70.	Steðji, belgur með blístru, smiðjutöng, dengslis- hamar, klaufhamar, naglbítur, hefill, sög, nafar		
	I. Hús og viður.		
71.—80.	(nöfnin)	"	"
	K. Ýmislegt.		
81.—90.	(nöfn)	"	"
	L. Friður peningur.		
91.—100.	(nöfn)	"	"
	M. Peningar, skuldabrief og útistandandi skuldir.		
101.—104.	(nöfn)	"	"
	N. Fasteign.		
105.	(nafnið og dýrleikinn).	"	"
	Samtals	"	"
	Fleiri fjármuna var ekki sagt til.		
	Viðurkenndar skuldir á búinu:		
1.—10.	Til N. N. á N.	"	"
	Jarðarálág og opinber gjöld,	"	"
	Útfararkostnaður ekkjunnar	"	"
	Samtals	"	"

Peninga þá og skuldabrief þau, er nefnd eru að framan, tók hreppstjóri til sín, og munu þau send skiptaráðanda með fyrstu ferð. Hina muni búsins tekur ekkja hins framliðna að sjer að varðveita, þangað til þeim verði ráðstafað af skiptarjettinum.

* * *
Hjer undir skulu rituð nöfn hreppstjóra og virðingarmanna, sömuleiðis nöfn allra hlutaðeigandi sem viðstaddir hafa verið.

Fyrirmynd 13. (37. gr. reglugjörðarinnar).

Uppboðsgjörð.

Ár 18 . . N. dag N. mánaðar var hreppstjórinn í N. hreppi, með tilkvöddum vottum N. og N. staddur á N. bæ, til þess samkvæmt bræfi sýslumannsins í N. sýslu, dagsettu 8. þ. m. að halda uppboð á ýmsum munum tilheyrandi dánarbúi N. N.

86
29. apríl.

Uppboð þetta hefir fyrirfram verið auglýst í næstu hreppum. Innheimtumaður N. N. lagði fram söluskilmála, dagsetta í dag, og voru þeir birtir fyrir kaupöndum. Þeir segja svo: — — —

Fram fór svo uppboðið sem hjer segir:

Tala	Munirnir sem boðnir eru	Virðing		Hæsta verð		Kaupendur
		kr.	aur.	kr.	aur.	
1.	N.	N.	N.	N.	N.	N. á N.
	Samtals					

Þar eð fleira var ekki boðið, er uppboðsgjörðinni lokið.

Hjer undir skulu rituð nöfn hreppstjórans og vottanna, sömuleiðis innheimtumannsins og annara hlutaðeigenda.

Fyrirmynd 14. (38. gr. reglugjörðarinnar).

Jarðarúttekt.

Ár 18 . . N. dag N. mánaðar voru hreppstjórinn í N. hreppi og N. N. úttektarmaður staddir að Gili, til þess eptir ósk A. A. að taka út nefnda eignarjörð hans, er P. P. nú fer frá, en P. P. kemur að, og eru báðir hinir síðast nefndu viðstaddir og hefir P. P. umboð til þess að gæta þarfa A. A.

Hin síðasta úttekt jarðarinnar og byggingarbrjef fráfaranda voru til sýnis.

(Má svo fyrst lýsa húsum, gördum m. m., eins og reglugjörðin mælir fyrir, því næst ábúð jarðarinnar að öðru leyti og loksins innstæðu kúgildunum og jafnframt meta álag á hvað eina, sem ábótavant er af ábúanda hálfu, sem og fyrir fyrningu).

Er svo þessari úttektargjörð lokið.

Rita svo úttektarmenn nöfn sín undir, sömuleiðis fráfarandi og viðtakandi, og eigandi, ef hann er við.

EMBÆTTASKIPUN.

Hinn 30. marz þóknadist hans hátign konunginum allramildilegast að skipa kandidat frá læknskólanum í Reykjavík Helga Guðmundsson til að vera hjeraðslækni í 10. læknishjeradi.

Hinn 12. apríl setti landshöfðingi aðstoðarprest sira Guðmund Helgason til að gegna á eigin ábyrgð Odda prestakalli um fardagaárið 1880—81.

27. s. m. var aðstoðarprestur sira Jónas Hallgrímsson settur til þess að gegna á eigin ábyrgð Hólma prestakalli í Reyðarfirði um fardagaárið 1880—81.

7. maí var presturinn að Hofi og Miklabæ í Óslandshlíð sira Tómas Þorsteinsson skipaður prestur í Reynistaðar prestakalli í Skagafjarðarprófastsdæmi.

22. maí var presturinn að Prestsbakka sira Brandur Tómasson skipaður prestur í Ása prestakalli í Vesturskaptafells prófastsdæmi.

24. maí var presturinn á Skútustöðum sira Stefán Jónsson skipaður prestur í Þór-oddsstaða prestakalli í Suðurþingeyjarprófastsdæmi.

S. d. var presturinn í Garpsdal, settur prófastur sira Steingrímur Jónsson skipaður prestur í Otrardals prestakalli í Barðastrandar prófastsdæmi.

S. d. var presturinn að Kirkjubólspingum og Stað á Snæfjallaströnd sira Eyjólfur Jónsson skipaður prestur í Selvogspingum í Árnessprófastsdæmi.

— *Brief ráðgjafans fyrir Ísland til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um laun setts hjeraðslæknis.* — Með þóknanlegu brjefi frá 10. f. m. hafið þjer, herra landshöfðingi, sent hingað bónarbrjef, þar sem hjeraðslæknirinn í 6. læknishjeraði Íslands, Þorvaldur Jónsson, beiðist þess, að sjer megi veitast frá 1. janúar f. á. helmingurinn eða annar hluti af launum þeim, sem ætluð eru læknum í 5. læknishjeraði, þar eð honum hefir verið lagt á herðar að gegna læknisstörfum í nefndu hjeraði. Fyrir því vil jeg ekki láta hjálða að tjá yður, herra landshöfðingi til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar, að það verður að sitja við úrskurð þann, er þjer hafið lagt á málið, og þar sem það samkvæmt niðurlagi 3. greinar laganna frá 15. október 1875 hefir verið neitað beiðandanum um sjerstakt endurgjald fyrir að gegna hjeraðslæknisstörfum í 5. læknishjeraði.

69

11. marz.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um sjúkrahúslegu sveitarómaga.* — Með brjefi frá 1. þ. mán. sögðuð þjer, herra amtmaður mjer álit yðar um áfrýjun hreppsnefndarinnar í Mosfellshreppi á amtsúrskurði frá 11. okt. f. á., er skyldar nefndan hrepp til að endurgjalda Seltjarnarneshreppi 57 kr. 18 aur., er hafa verið goldnir upp í kostnað við legu Guðmundar Gamalielssonar, á sjúkrahúsinu í Reykjavík, og hafði Guðmundur legið þar að ráðstöfun hlutaðeigandi hjeraðslæknis frá 17. marz til 26. apríl 1877.

70

3. apríl.

Það er ljóst af skjölum þessa máls, að nefndur Guðmundur Gamalielsson, sem nú er dáinn, hafi verið sveitlægur í Mosfellshreppi 17. marz 1877, þegar hann eins og að ofan getur um, var fluttur á sjúkrahúsið í Reykjavík, einnig sjest það af hinum áfrýaða úrskurði, að hreppsnefndin í Seltjarnarneshreppi, er 3. maí 1877 skýrði hreppsnefndinni í Mosfellshreppi frá því, að Guðmundur hefði verið fluttur á sjúkrahúsið gegn ábyrgð hreppsnefndaroddvitans í Seltjarnarneshreppi, síðar hefir greitt nefnda fjárupphæð sem sveitarstyrk veittan hlutaðeiganda, og verð jeg að fallast á álit yðar um að styrkur þessi hafi verið nauðsynlegur, og að Mosfellshreppur því ekki geti komizt hjá að endurgjalda hann Seltjarnarneshreppi. Aptur á móti heyrir sú spurning, hvort jarðeigendur þeir, er hafa án leyfis frá hlutaðeigandi sveitarstjórn leigt Guðmundi hús í Seltjarnarneshreppi, eigi samkvæmt 13. gr. tilskipunar 26. maí 1863 að endurgjalda framfærsluhreppnum hinn umrædda sveitarstyrk, undir úrslit dómstólanna, en Seltjarnarneshreppur getur ekki verið skyldur til að fylgja fram því máli, þar eð hreppur þessi, eins og að ofan getur um, hefir goldið nefnda upphæð sem bráðabirgðastyrk fyrir hönd Mosfellshrepps, og gegn endurgjaldi af hans hálfu.

Samkvæmt því, sem þannig er tekið fram, skal hinn nefndi amtsúrskurður frá 11. oktbr. f. á. hjer með staðfestur, og er þetta tjáð yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeigendum.

— *Brief ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um atkvæðisrjett bæjarfógeta í Reykjavík.* — Í tilefni af erindi því, er hingað var sent með þóknanlegu brjefi yðar, herra landshöfðingi, frá 12. jan. þ. á., og þar sem bæjarstjórn Reykjavíkur kaupstaðar óskar úrskurðar ráðgjafans um þá spurningu, hvort bæjarfógetanum beri samkvæmt tilsk. 20. apríl 1872 um bæjarstjórn í kaupstaðnum Reykjavík, atkvæðisrjettur á

71

6. apríl.

LEIÐRJETTING. Efst á bls. 90—96 hjer að framan er skakkt prentað númer hreppstjóra-reglugjörðarinnar „86“ í stað 68.

Hinn 18. júní 1880.

71 fundum bæjarstjórnarinnar, læt jeg ekki hjálða þjónustusamlega að tjá yður til þóknan-
6. apríl. legrar leiðbeiningar og birtingar að standa, verður við úrskurð þann, sem þjer hafið fellt um þetta mál 15. febrúar f. á.¹ og er þar svo að orði kveðið, að bæjarfógetinn hafi rjett til að taka þátt í atkvæðagreiðslu bæjarstjórnarinnar.

72 — *Brjef landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um tíundarskyldu presta.* — Í
12. apríl. brjefi frá 8. p. m. hafa stiptsyfirvöldin skotið til úrskurðar míns eptirnefndum spurningum prófastsins í Árneprófastsdæmi.

1. hvort lög 12. júlí 1878 skyldi presta til að greiða lausafjártíund til kirkna og prestaekkjur til að greiða sama gjald til prests og kirkna.

2. hvort rjett sje á prestssetrum að draga frá áhöfn jarðanna sem kúgildi 1 lausafjárhundrað fyrir hver 5 jarðarhundruð, án tiltits til þess, hvort prestakallið á svo mörg kúgildi á jörðunni.

3. hvort leyfi það standi en óhaggað, sem gefið var í 4. gr. reglugjörðar 17. júlí 1782, til að draga undan tíund hross þau og geldfje, er fylgir sumum prestaköllum.

Fyrir því er yður tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda:

Við 1. Eins og það hefir verið tilgangurinn með lausafjártíundar-lögin frá 12. júlí 1878, að gefa ítarlegar fyrirskipanir um hverjir eigi að greiða þetta gjald, þannig sýna orðin í 1. gr. laganna, þegar þau eru borin saman við 12. gr., að allar þær undanþágur frá lausafjártíund, sem hin eldri löggjöf einkum 4.—6. gr. reglugjörðar 17. júlí 1782 heimila, eru úr gildi gengnar. Jeg fæ því eigi betur sjeð, en að hin sama skylda hvíli nú á prestum og prestaekkjum sem á öðrum til að greiða lausafjártíund. Að öðru leyti er það vitaskuld, að hlutaðeigendur geta óskt úrskurðar dómstólanna um þetta mál.

Við 2. Jeg er á sama máli og stiptsyfirvöldin um það, að 8. gr. laga frá 12. júlí 1878 veiti ekki heimild til að draga frá framtalinu til tíundar fleiri föst innstæðukúgildi, en prestssetrinu fylgja í raun rjettri, þó þessi kúgildi sjeu færri en 1 fyrir hver 5 jarðarhundruð.

Við 3. Eins og að ofan er tekið fram, má álíta, að 4. gr. reglugjörðarinnar 17. júlí 1782 sje afmáð með lögum frá 12. júlí 1878.

73 — *Brjef landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um lán handa prestakalli.* —
13. apríl. Eptir að hafa með tekið þóknanlegt álit stiptsyfirvaldanna í brjefi frá 8. p. m. viðvíkjandi beiðni frá prestinum að Felli í Skagafjarðarprófastsdæmi um lán úr landssjóði til þess að þurrka upp stöðuvatn í landi prestssetursins, vil jeg tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda, að jeg fellst á, að tjeð prestakall taki 300 kr. lán til hins nefnda fyrirtækis, og að lán þetta muni geta fengizt úr landssjóði með þeim kjörum, að fyrstu 5 árin sjeu að eins greiddir 4% ársvextir af því, en síðan sjeu auk vaxtanna greiddar á hverju ári 25 kr. upp í höfuðstólinn, þannig að lánið verði að fullu endurborgað á 12 árum.

74 — *Ágrip af brjefi landshöfðingja til biskups um uppbót á prestaköllum.* —
13. apríl.

1) Sjá stjórnartíðindi 1879 B: 28, bls. 27—28.

Samkvæmt tillögum biskups var með þessu brjefi og öðru frá 7. s. m. þeim 7000 kr., **74**
sem í fjárlögum fyrir árin 1880 og 1881, 12. gr. A. b. 1. eru veittar til bráðabirgða- 13. apríl.
uppbótar fátækum brauðum, úthlutað þannig:

A. Brauð, sem prestar eru í:		Fluttar 3000 kr.
1. Klyppstaður	100 kr.	18. Fell 200 —
2. Stöð	200 —	19. Knap্পstaðir 100 —
3. Sandfell	400 —	20. Miðgarður í Grímsey 200 —
4. Reynisþing	200 —	21. Hvanneyri 200 —
5. Staður í Grindavík	200 —	22. Kvíabekkur 200 —
6. Gufudalur	100 —	23. Skútustaðir 200 —
7. Flatey	100 —	24. Þönglabakki 300 —
8. Brjámslækur	200 —	25. Lundarbrekka 200 —
9. Sauðlauksdalur	100 —	26. Presthólar 200 —
10. Álptamýri	100 —	
11. Kirkjubólþing	200 —	
12. Staður í Grunnavík	200 —	
13. Staður í Aðalvík	400 —	
14. Tröllatunga	100 —	
15. Prestsbakki	100 —	
16. Hvammur og Keta	200 —	
17. Goðdalir	100 —	
		4800 —
		B. Laus brauð:
		1. Ásar og Búland 700 kr.
		2. Selvogsping 500 —
		3. Otrardalur 400 —
		4. Sandar í Dýrafirði 200 —
		5. Húsavík 200 —
		6. Þóroddsstaður 200 —

— *Agrip af 2 brjefum landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um styrk handa* **75**
barnaskólum. — Hreppsnefndin í Stokkseyrarhreppi hafði stofnað barnaskóla á Stokks- 14. apríl.
eyri, auk barnaskólans á Eyrarbakka og lagt báðum þessum skólum 150 kr. árlega og
fór hún þess nú á leit að fá 300 kr. styrk af fje því, er getur um í 12. gr. 7. fjárlaganna.
Hreppsnefndin í Rosmhvalaneshreppi hafði lagt barnaskólanum í Gerðum 200 kr. ársstyrk
og sótt um jafnmikinn styrk úr landsjóði. Þetta hvorttveggja var veitt um fardagaárið
1880—81 með því skilyrði, að gjörður yrði reikningur fyrir tekjum og gjöldum hlutaðeigandi
skóla, er sýndi, að bæði landsjóðs- og sveitarsjóðsstyrknum hefði verið varið skólanum í háð.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um ferðastyrk handa* **76**
skólakennara. — Þjer hafði, herra landshöfðingi, sent hingað danska þýðingu á beiðni, 14. apríl.
er yður hafði borizt frá settum kennara við hinn lærða skóla í Reykjavík, Sigurði Sig-
urðarsyni, og þar sem hann fer fram á að fá styrk að upphæð 700—800 kr. til þess nú
í sumar að ferðast til Frakklands og auka þar þekkingu sína á frakkneskri tungu og
bókmenntum, og hafði þjer í þóknanlegu brjefi frá 9. febrúar þ. á. lagt það til, að ráð-
gjafinn vildi veita beiðandanum af þeim hluta, er ráðgjafinn hefir umráð yfir af fje því,
sem getur um í 15. gr. fjárlaganna, annaðhvort 700 kr. ferðastyrk eða þá helming þess-
arar upphæðar og yrði þá hinn helmingurinn greiddur af þeim hluta, er þjer hafði um-
ráð yfir af nefndu fje.

Fyrir því skal yður hjer með þjónustusamlega tjáð til þóknanlegrar leiðbeining-
ar og frekari ráðstafanar, að ráðgjafinn, eptir því sem ástatt er, fellst á, að beiðandinn

76 14. apríl. fáa til umgetinnar ferðar 350 kr. af þeim hluta, er ráðgjafinn hefir umráð yfir af fje því, sem veitt er í 15. gr. fjárlaganna¹.

77 16. apríl. — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður og vesturumdæminu um sveitarflutning á vitfirringi.* — Hreppsnefndin í Skilmannahreppi hefir í brjefi frá 2. des. f. á. borið sig upp undan úrskurði amtmannsins frá 28. janúar f. á., er gjörir hreppi þessum að skyldu að endurgjalda Mela- og Leirárhreppi fátækra styrk þann, er Helga nokkrum Sigurðssyni hefir verið veittur þar síðan 1877; en af hálfu Skilmannahrepps hefir því einkum verið haldið fram, að Helgi þessi Sigurðsson, sem er fæddur í Skilmannahreppi 1836, hafi áunnið sjer framfærslurjett í Akraneshreppi með því, að dvelja þar samfleytt í 11 ár frá 1854—1865, því árið 1863 hafi hann að eins dvalið sem kaupamaður um sláttinn í Skilmannahreppi, og upphæð, sem lögð var með honum þetta ár í Akraneshreppi, hafi ekki verið sveitarstyrkur.

Eptir að jeg nú með brjefi yðar, herra amtmaður, frá í gær hefi meðtekið vottorð um, að samkvæmt sveitarbókinni hafi sökum brjálsemi, er kom yfir Helga 1863, verið goldnar úr sjóði Akraneshrepps 52 kr., vil jeg tjá yður, herra amtmaður, það, er á eptir fer til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar þeim, er hlut eiga að máli.

Skilmannahreppur hefir haldið því fram, að styrkur sá, er veittur var Helga 1863, hafi ekki verið lagður honum af fátækrafje, en útvegaður honum undir hendinni sem velvildarlán, er hann hefði átt að greiða af eigin fje sínu, og hefir hreppurinn í þessu tililiti skírskotað til brjefs stiptamtmannsins, frá 15. ágúst 1864, er vísaði hreppstjóranum í Akraneshreppi til þess að leita endurgjalds á styrknum til Helga sjálfs, þó hreppstjóranum væri gefin von um endurgjald frá Skilmannahreppi samkvæmt nánari skýringum síðarmeir. En hvað sem nú þessu líður, þá get jeg ekki fallið á álit Skilmannahrepps um dvöl Helga þar sumarið 1863. Hún atvikaðist með því móti, að sýslumaður með úrskurði frá 27. júlí 1863 skyldaði Skilmannahrepp til að taka Helga til gæzlu og framfærslu sem vitfirring, og samkvæmt þessum úrskurði var Helgi þetta sumar fluttur úr Akraneshreppi upp í Skilmannahrepp, er reyndar hjet hann síðar um haustið hverfa aptur út á Akranes, en þessi apturkoma hans til Akraneshrepps gat ekki dregið úr eða ónýtt afleiðingarnar af flutningnum um sumarið. Síðan hefir ekkert komið fram um, að Helgi hafi nokkursstaðar með samfleyttir 10 ára dvöl áunnið sjer sveit fyrir utan fæðingarhrepp sinn.

Af þessum ástæðum verður að staðfesta hinn áfrýjaga amtsúrskurð.

78 16. apríl. — *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um skyldu presta til að sjá ekkjum sínum borgið með fjárstyrk eptir sinn dag.* — Eptir að ráðgjafinn, svo sem getið er um í brjefi frá 28. febr. þ. á.², hafði beiðst álits lífsábyrgðar- og framfærslustofnunarinnar frá 1871 um lagafrumvarp það, um skyldur presta til að sjá ekkjum sínum borgið með fjárstyrk eptir sinn dag, er alþingi samþykkti í sumar sem leið, hefir frá stofnun þessari komið brjef það, er hjer með fylgir eptirrit af, og hefir álit lífsábyrgðar- og framfærslustofnunarinnar enn meira sannfært ráðgjafann um, að eigi sje gjörlegt að leggja það til, að frumvarp þetta nái staðfestingu konungs, og skal í þessu efni einkum tekið fram það, er hjer segir:

1) 11. maí voru Sigurði enn fremur veittar 350 kr. af fje því, er landshöfðingi hefir umráð yfir til vísindalegra og verklegra fyrirtækja.

2) Sjá stjórnartíðindi þ. á. B. 57.

78
16. apríl.

Það virðist óráðlegt að láta landssjóðinn vera lífsábyrgðarstofnun með tilliti til lífsfjár þess, er lagafrumvarpið ræðir um, því, eins og tekið er fram í bræfi framfærslustofnunarinnar, er það fyrirsjáanlegt, að landssjóði mundi með því bakaður skaði; eins og það undir öllum kringumstæðum yrði afleiðingin af þessu, að eigi allítið fje yrði tekið úr höfuðstóli landssjóðsins til þess að stofna með því sjerstakan sjóð til afnota á þenna hátt. Þar við bætist enn fremur, að landssjóður myndi ekki geta tekið að sjer sýslan þessa án þess að hafa vissu fyrir hjálp reikningsfróðra manna við framkvæmd hinnar nauðsynlegru og margháttuðu reikningsfærslu, einkum þegar hlutaðeigendur af frjálsum vilja ganga úr stofnuni; en af þessu myndi rísa sjerstakur kostnaður fyrir landssjóðinn, sem alþingi ekki hefir gjört ráð fyrir.

En það, sem algjörlega mælir móti því, að fallt verði á lagafrumvarp það, er hjer ræðir um, er það, að ráðgjafanum yrði alveg ómögulegt að semja reglugjörð þá, er 2. gr. nefnir um hlutfallið milli hins árlega tillags og fjárstyrksins eptir dag embættismannsins, þar sem það er ljóst af bræfi lífsábyrgðarstofnunarinnar, að tillagaskrár þær, er hún notar, yrðu ekki notaðar, og þar sem ráðgjafann hins vegar vantar bæði nauðsynleg gögn og jafnvel reikningslega þekking til að semja nýjar tillagaskrár. Við þetta bætist enn fremur, að eigi heldur yrði mögulegt fyrir ráðgjafann að minnsta kosti ekki með þeim skilyrðum, er þingið setur, að koma á endurábyrgð þeirri, er ræðir um í 8. grein, einkum þar sem engiu föst regla er gefin í 1. gr. fyrir, hve mikill fjárstyrkuinn skuli vera, en hún er sett í sjálfvald prestanna millum takmarkanna frá 100—300 kr.

Þótt jeg nú af ástæðum þeim, sem þegar eru teknar fram, geti ekki fallt á frumvarp það, er alþingi hefir samþykkt, er jeg þó að öðru leyti samdóma yður, herra landshöfðingi, um það, sem þjer hafð tekið fram í þókuanlegu bræfi yðar frá 2. okt. f. á., að æskilegt væri að leysa prestaköllin undan þeirri álögu, sem með tilliti til eptirlauna prestsekkna hvílir á þeim. Jeg vil því þjónustusamlega bjóða mjer í tje látið álit yðar og væntanlegar uppástungur um það, með hverjum öðrum hætti mætti koma framfærslustofnun á fót handa prestaekkjum, sem komið gæti í stað eptirlaunareglu þeirra, er nú gilda, og skal í þessu efni einkum leitt athygli yðar að því, hvort ekki sje tiltækilegt að stofna sjerstakan ekkjusjóð á Íslandi, í líkingu við ekkjusjóði þá, sem eru í hverju stípti hjer í landinu, og eru stofnuunarskrár þeirra prentaðar í stjórna-brjefasafninu¹.

1) Í álit lífsábyrgðar og framfærslustofnunarinnar segir meðal annars svo:

Samkvæmt frumvarpinu á hinn íslenzki landssjóður að taka að sjer að greiða prestsekkjunum fjárstyrk að minnsta kosti 100 og í mesta lagi 300 kr. á ári gegn því, að prestar þeir, sem kvongaðir eru, greiði árgjöld til laudssjóðsins, sem nákvæmar skulu tiltekin með reglugjörð; og eptir fylgiskjölunum virðist vera gjört ráð fyrir, að þessi árgjöld verði reiknuð eptir reglum stofnunarinnar fyrir lífeyri handa þeim, er lengur lifir en annar, er greitt hefir ábyrgðargjald um alla æfi sína, og að hlutaðeigandi prestar og prestskonur í öllu verulegu njóti sömu rjettinda með tilliti til nefnds fjárstyrks, sem embættismenn þeir hafa, er skyldir eru að sjá ekkjum sínum borgið með lífeyri samkvæmt lögum frá 5. janúar 1851. Mætti nú skoða uppástungu þessa eingöngu frá sjónarmiði hlutaðeigandi presta og kvenna þeirra, og þyrfti ekki að hafa tillit til þess, hvort landssjóðurinn hefði hag eða skaða, af fyrirkomulagi því, er spurning er um, yrði ekkert verulegt haft á móti frumvarpinu. En nú er það ljóst af 8. grein frumvarpsins og skýringum ráðgjafans, að trygging skuli útvegast fyrir því, að landssjóðurinn hafi engan skaða af þessu, og er í raun rjettir ætlaðt til að gerð verði eins konar lífsábyrgðarstofnun úr landssjóði.

Í þessu tilliti er þess fyrst að geta, að lífsábyrgðarstofnun þeirri, sem þannig kæmist á fót, ef uppástungan næði lagagildi, yrði það til hnekkis, að tala hluttakandanna yrði æði lítil; en það er nauðsynlegt skilyrði fyrir því, að lífsábyrgðarstofnun þróist og eflist nokkurn veginn, að hluttakendur sjeu svo margir, að ekki beri mjög mikið á einstökum mannalátum. Því minni sem slik stofnun er, þess meiri auðfróðislega

79
16. apríl.

— *Bréf ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um þinglestur veitingarbrjefa.* — Í þóknanlegu bréfi yðar, herra landshöfðingi, frá 15. f. m. hafið þjer út af fyrirspurn sýslumannsins í Mýra og Borgarfjarðar sýslu, óskað úrskurðar ráðgjafans um það, hvort þinglestur veitingabrjefa megi fram fara án þess borgun sje reiknuð fyrir það, og ef ekki, hvort þá beri að reikna gjaldið eptir 30. grein reglugjörðarinnar frá 10. september 1830.

Fyrir því læt jeg ekki hjálða að tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar það álit ráðgjafans, að þinglestur veitingabrjefa sýslumanna megi samkvæmt 34. grein tilskipunar frá 30. janúar 1793 fram fara borgunarlaust.

Þýðingu hafa slysfarir, og sá skaði, er orsakast kynni af þeim, yrði einungis bættur upp með því að hækka tillögin. Stofnun, sem ekki á von á tillögum frá fleiri en 140 embættismönnum — svo virðist tala prestakalla þeirra að vera, sem frumvarpið hljóðar um — getur því ekki með neinni vissu notað þá tillagaskrá, sem á við stóra ábyrgðarstofnun.

Þar að auki hefir frumvarpið ákvörðun, sem gerir það ómögulegt að nota tillagaskrá stofnunar vorrar og það er 2. grein, er leggur þeim presti, sem tryggja skal líf sitt, í sjálfs vald að ákveða upphæð fjárstyrksins eptir sinn dag frá 100—300 kr. árlega. Af þessari ákvörðun myndi leiða, að þeir er veikfelldir væru, en ættu heilsugóðar konur myndu reyna að hafa styrkinn sem mestan, en hinir sem heilsugóðir væru og ættu veikar konur, myndu reyna að láta fjárstyrkinn vera hinn minnsta, er hann gæti orðið. En af þessu myndi leiða tvöfaldan skaða fyrir ábyrgðarstofnunina, sem er skyld til að borga ekkjumni viðkomandi fjárstyrk, hvað lengi sem hún lifir, án tillits til þess hve lengi maður hennar hefir lifað og greitt árstíllög sín.

Híð fyrsta skilyrði fyrir því, að viðhafa tillagareglur þær, er hjer er reiknað eptir, er því það, að gefnar sjeu fastar og ófrávikjanlegar reglur fyrir upphæð þeirri, sem embættismaðurinn er skyldur að sjá ekkju sinni borgið. Þar eð þessu skilyrði ekki hefir verið fullnægt, álitum vjer sjálf sagt, að landssjóðurinn muni ekki geta fengið neina áreiðanlega lífsábyrgðarstofnun til að takast á hendur ábyrgð þá, sem getur um í 8. grein frumvarpsins.

Í frumvarpinu er ætlað til þess, að landsjóðurinn skuli greiða þeim, er hætta að sjá konum sínum borgið, endurgjald fyrir tillög þau, er þeir eru búnir að borga, en þetta getur orðið landssjóðnum að allmiklum skaða. Að vísu gæti lítið svo út, sem landssjóðurinn, sem engu hefir kostað til hjóna þeirra, sem um er að ræða, hljóti jafnvel að hafa nokkurn hag, ef hann endurborgar tillögin vaxtalaus. En hjer við er aðgætandi, að landssjóðurinn hefir á hinum líðna tíma borið ábyrgð, og að hann hefir tilkall til endurgjalds fyrir hana. Þegar hlutir eru tryggðir gegn eldsvöða, er það auðsætt, að sá, sem ekkert hefir brunnið hjá, getur ekki, þegar hann gengur úr brunabótafjelaginu, fengið tillög sín endurborguð, beinlínis af þeirri ástæðu að þeim hefir á meðan verið varið til að greiða brunabætur til annara, sem beðið hafa tjón af eldsvöða, og eitthvað svipað þessu á sjer stað í lífsábyrgðarfjelogum. Tillögum þeim, sem lífsábyrgðarfjelog fá hjá þeim, sem hafa keypt ábyrgð á lífi sínu, ber að verja til þess að greiða ekkjum þeirra, er deyja, fjárstyrk.

Jafnvel þó nú yrði bætt úr fyrteöldum vandkvæðum, myndi það mjög vafasamt, hvort híð fyrirbugaða fyrirkomulag yrði haganlegt. Ef að landssjóðurinn á að geta haft yfirlit yfir, hvort hann hafi hag eða skaða af lífsábyrgðinni, verður að halda öllum tekjum og gjöldum, er snerta þetta málefni sjerskildum. Tillögin verður að geyma sjer í lagi og koma þeim á vöxtu, eða það verður, hvernig sem fer, að halda bók yfir þau, eins og þau væru sjóður út af fyrir sig, sem árlega fengi vexti talda í tekjum sínum. Í annan stað verður að halda bók yfir aldur og æfi hlutadeigandi embættismanna, og verður öðru hvoru að bera saman tillögin við mannalátin og skaða þann er stofnunin hefir haft af þeim. En allt þetta myndi úttheimta sjerstaka þekkingu, og er varla ráð gjörandi fyrir því, að þeir, er fjalla um landsjóðinn, hafi þá þekkingu, að þeir gætu leyst slíkt starf viðunandi af hendi. Þótt nú þeir, sem vilja fá sjer lífsábyrgð, ekki sjeu allmargir, myndi þó byrði sú verða ekki all-lítil, sem landssjóðnum bættist af þessu fyrirkomulagi. Eptir nokkur ár, má búast við, að ekkjurnar, sem eiga tilkall til að fá lífeyri minst 100 kr. árlega hver, yrðu um 70 eða 80 og verður þessi byrði landssjóðsins varla talin minni en milli 50000 og 80000 kr.; og þegar nú þar við bættist skuldbindingin að greiða af hendi fjárstyrksupphæðir þær, sem enn er ekki farið að greiða, getur skuldbinding landssjóðsins, eða upphæð sú, sem þyrfti að vera í lífsábyrgðarsjóðnum, hæglega orðið um 100000 kr. samtals.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um póstafgreiðslu á* **80**
Eskifirði. — Þótt jeg hafi ekki enn fengið fullnaðarsvar, frá innanríkisstjórninni með **17. apríl.**
tilliti til fyrirkomulags þess, sem þjer, herra landshöfðingi, hafið lagt til með í þóknan-
legu brjefi frá 18. f. m. um póstsendingar milli hinnar ensku póststjórnar og hinnar ís-
lenzku, hefi jeg komizt að raun um, að búið sje að semja við hina ensku póststjórn um
þetta fyrirkomulag, og vil jeg því ekki láta hjá líða að tjá yður hjer með þjónustusam-
lega til þóknanlegrar leiðbeiningar og aðgjörða, að jeg fellst á tillögur yðar um, að í
staðinn fyrir brjefhirðing á Eskifirði verði þar framvegis stofnuð póstafgreiðsla.

Jeg leggst ekki undir höfuð að geta þess, að eg skil orð yðar, herra lands-
höfðingi, í nefndu brjefi frá 18. f. m. svo, að íslenzk póstbrjef, sem til Englands eiga
að fara, muni ávallt verða send beinlinis til hins síðasta reglulega komustaðar póstgufu-
skipsins á Íslandi, á leiðinni til Kaupmannahafnar, og verð jeg því að álíta það rjett-
ast, að leggja niður póstafgreiðslu en taka upp í staðinn brjefhirðingu á Djúpavogi, þar
sem eptir ferðaáætluninni að eins Arkturus kemur við, þegar veður leyfir.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um póstsendingar til* **81**
Englands. — Eptir að jeg hafði meðtekið frá innanríkisstjórninni tilkynningu um, að **1. maí.**
póststjórnin á Englandi hafi gjört nauðsynlega ráðstöfun til þess, að brjefum til Íslands,
að Reykjavík frá skilinni, muni framvegis á ferðum hinna íslenzku gufuskipa, þar sem
skipin fara í kringum landið, áður en þau koma til Reykjavíkur, verða beint til hins
fyrsta komustaðar skipsins á Íslandi, Eskifjarðar eða Seyðisfjarðar, hefi jeg í dag mælt
til þess af hinu sameinaða gufufskipafjelagi, að formönnum póstgufuskipanna yrði skipað
á hinum tjeðu ferðum að afhenda þau ensku póstbrjef, sem ekki eiga að fara til Reykja-
víkur, póstafgreiðslumanninum á þeim stað, er skipið kemur fyrst við á, hvort sem það
er heldur Eskifjörður eða Seyðisfjörður eptir ferðaáætluninni, og í annan stað að leyfa
þessum póstafgreiðslumönnum að minnsta kosti 4 stunda frest, til að skipta póstsending-
unum niður á þær hafnir, er þær eiga að fara á.

Þetta læt jeg ekki hjá líða hjer með þjónustusamlega að tilkynna yður, herra
landshöfðingi til þóknanlegrar leiðbeiningar, út af þóknanlegu brjefi yðar frá 18. marz
þ. á. og í sambandi við brjef mitt frá 17. f. m.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* **82**
sildarveiði Norðmanna. -- Ráðgjafinn fyrir Ísland hefir í brjefi frá 16. f. m. **3. maí.**
vakið athygli mína á því, að samkvæmt skýrslu hins konunglega danska konsúls í Björg-
vin til utanríkisstjórnarinnar, sje útlit til þess, að í ár verði miklar skipaútgjörðir frá
Norvegi til sildarveiða við austurstrendur Íslands. Út af þessu vil jeg hjer með mælast
til þess, að þjer, herra amtmaður, skorið á sýslumennina í báðum Múlasýslunum, að þeir
hafi nákvæmt eptirlit með því, að hinum gildandi lagaákvörðunum um fiskiveiðar útlend-
inga við Ísland sje hlýtt, einkum tilsk. 12. febr. 1872, sbr. tilsk. 13. júní 1787, 1. kap.
2. og 10. gr., en samkvæmt þeim eru fiskiveiðar í landhelgi við Ísland áskildar dönskum
þegnum og engum öðrum. Aptur á móti er öllum heimilt að afla fiskjar fyrir utan
landhelgi, og setja hin íslenzku lög engin takmörk fyrir því; en útlendum fiskiskipum er
bannað að flytja afla sinn í land, hvort heldur á fastaland eða eyjar, eða hólma til
þess að verka hann þar.

82
3. maí.

Samkvæmt tilskipun um kaupstaðina á Íslandi frá 17. nóv. 1786 getur hver út-
lendur maður, sem kemur hingað til að taka sjer bólfestu í kaupstöðunum, fengið sjer
borgarabréf samastaðar, ef hann lætur rita nafn sitt í borgaraskrána, vinnur
borgaraeið og fær hjá hlutaðeigandi yfirvaldi borgarabréf, þó verður hann áður að vinna
Danakonungi hollustueið, ef hann ekki þegar áður er danskur þegn. Eptir þessum á-
kvörðunum, sem settar eru í 6. og 7. gr. nefndrar tilskip. og sem bera má saman við
ákvarðanirnar í 8. gr., verður nákvæmlega að breyta, og einkum verður að gefa því gæt-
ur, að til þess að öðlast borgarabréf, útheimtist að hlutaðeigandi setjist að í raun og
veru í einhverjum kaupstað landsins, og gegni öllum þeim skuldbindingum, sem eptir
lögnum liggja kaupstaðarborgurum á herðum með tilliti til sveitarútsvars og annara
gjalda og skatta sbr. lög um tekjuskatt 14. júlí 1877, 10. gr.

83
4. maí.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um strandsiglingar póst-
gufuskipanna.* — Eptir að ráðgjafinn fyrir Ísland hefir skrifast á við hið sameinaða
gufuskipafjelag út af bænarskrá þeirri, sem þjer, herra landshöfðingi, senduð hingað með
þóknanlegu brjefi frá 22. marz þ. á., og þar sem farið var fram á breytingar á ferða-
áætlun póstgufuskipanna um Ísland í ár, skal hjer með þjónustusamlega tjáð yður til
þóknanlegrar leiðbeiningar, að engin breyting getur orðið á umræddri ferðaáætlun póst-
gufuskipanna þetta ár. Aptur á móti hefir gufuskipafjlagið tjáð sig fúst til næstkomandi
ár að fallast á slíkar breytingar í hinni núverandi ferðaáætlun, að annmarkar þjer geti
horfið, sem bent er á í tjeðri bænarskrá að því leyti, er lýtur að Reykjavík og Vest-
mannaeyjum, en fjelagið áskilur sjer, áður en nokkuð sje fast ákveðið í þessu tilliti, að
sjá, hvernig strandsiglingar gufuskipanna takist í ár.

84
11. maí.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um
sparisjóðinn á Siglufirði.* — Samkvæmt tillögum yðar herra amtmaður vil jeg
hjer með endurveita sparisjóðnum í Siglufirði um næstkomandi 10 ár eða til 10. október
1889 þau hlunnindi, er samkvæmt tilskipun 5. júní 1874 voru veitt tjeðum sjóði með
brjefi mínu frá 10. október s. á.¹⁾ Endurveiting þessi er bundin hinum sömu skilyrðum,
sem tiltekin voru í nefndu brjefi mínu.

Þetta er tjáð yður herra amtmaður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar
fyrir hlutaðeigendum.

85
14. maí.

— *Brjef landshöfðingja til stiptysfirvaldanna um heytoll og ljóstoll af úti-
búi.* — Í brjefi frá 11. þ. m. sögðu stiptysfirvöldin mjer þóknanlegt álit sitt um fyrir-
spurn þ. Bergþórssonar um, hvort sjer beri að fódra nema 1 lamb á ári fyrir prest sinn
og gjalda nema 1 ljóstoll, þó að hann auk hinnar eiginlegu ábúðarjarðar sinnar Leikskála
hafi útibú á annari eignarjörð sinni Þorsteinsstöðum í sömu sókn, en á henni hafi þar
að auki verið 2 húsmenn, er hafi greitt sinn hálfan ljóstoll hvor og annar fódrað 1 lamb
fyrir prestiun.

Um leið og jeg get þess, að jeg sje stiptysfirvöldunum samdóma um, að bóndi, er hefir
útibú á jörð, sem sjerstaklega er metin til dýrleika, sje skyldur til að greiða öll lögboðin
gjöldaf þeirri útjörð sinni og þar á meðal heytoll og ljóstoll, vil jeg mælast til þess, að þjer
tjáið spyrjandanum, að honum sje frjálst að leita úrskurðar dómstólanna um þetta mál.

1) Stjórntíðindi 1874, B. 15.

Nýutkomin auglýsing.

Auglýsing um borgun fyrir brjefspjöld milli hins danska og hins íslenska póst-
umdæmis. Gefin út 18. dag maímánaðar 1880, birt í deildinni A.
bls. 36—37.

Opna brjefið frá 2. marz 1880 um alþingiskosningarnar, er auglýst var 19.
s. m., að komið hefði út, sjá bls. 41 hjer að framan, hefir nú verið
prentað í deildinni A. bls. 34—35.

— *Brjef landshöfðingja til sýslumannsins í Mýra- og Borgarfjarðarsýslu um lán* **86**
handa sýslunefnd. — Samkvæmt beiðni sýslunefndarinnar í Borgarfjarðarsýslu, er **15. maí.**
hefir tekið að sjer að sjá um, að barnaskólahúsið á Akranesi verði fullgert, veitist henni
til þessa úr viðlagasjóði 800 kr. lán, er mun geta fengizt út borguð í næstkomanda
júni gjalddaga með þessum skilyrðum:

- 1, að sýslunefndin eða oddviti hennar fyrir hennar hönd gefi út skuldabrief fyrir
þessu láni;
- 2, að greiddir verði af láninu 4% ársvextir;
- 3, að lánið verði endurborgað með 400 kr. fyrir 11. desbr. 1880 og 400 kr. fyrir
11. desbr. 1881.

Þetta er tjáð yður, herra sýslumaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og ráðstafanar.

— *Brjef landshöfðingja til póstmeistara um póstgjald fyrir hektograferuð* **87**
og polygraferuð blöð. — Samkvæmt brjefi ráðgjafans fyrir Ísland dags. 10. apr. **24. maí.**
þ. á. og ákvörðunum, er gjörðar hafa verið um póstsendingar milli Danmerkur og ann-
ara ríkja, vil jeg tjá yður herra póstmeistari til þóknanlegrar leiðbeiningar og athugunar,
að blöð, sem rituð eru með «hektograf», «polygraf» eða á annan slíkan hátt, skulu með-
höndluð sem almennar brjefsendingar, þó skal því að eins heimta hjer á landi aukaburð-
argjald af slíkum sendingum, er kynnu að koma hingað með ónógum póstmerkjum frá
öðrum löndum en Danmörku, að þau sjeu merkt stafnum T. Komi hektograferuð eða
polygraferuð blöð fyrir í innanlandspóstsendingum, ber að fara með þau alveg eins og
með venjuleg brjef, samkvæmt 1. gr. a. laga 15. okt. 1875.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um fyrirlestra á presta-* **88**
skólanum. — Með brjefi frá 13. marz þ. á. hafið þjer, herra landshöfðingi, sent **25. maí.**
hingað ályktun neðri deildar alþingis þess, sem haldið var í fyrra sumar, þar sem skor-
að er á yður að hlutast til um, að kennararnir við prestaskólann láti prenta fyrirlestra
sína, eða gefi út kennslubækur í þeim námsgreinum, sem þeir kenni, og hafið þjer, um
leið og þjer skirskotið til álitsskjala þeirra, sem þjer af þessu tilefni hafið útvegað frá
kennurum prestaskólans og frá stiptsyfirvöldunum, látið ráðgjafanum í ljósi yðar eigin
þóknanlegrar tillögu um málið.

Fyrir því skal þjónustusamlega skorað á yður, að hlutast þóknanlega til um, að
forstöðumanni tjeðrar menntastofnunar verði til kynnt, að ráðgjafinn með tilliti til hins

Hinn 26. júní 1880.

88 stutta námstíma, hljóti að álíta það óskilegt, að kennararnir takmarki, sem mest má
25. maí. verða, fyrirlestra, sem þarf að skrifa upp, og að þess vegna verði skorað á kennarana, annaðhvort að láta prenta fyrirlestra sína, eða þá stuttar kennslubækur í vísindagreinum þeim, er þeir kenna, og má búast við, að til þess verði veittur styrkur af fje því, sem ætlað er til vísindalegra fyrirtækja í fjárlögunum, ellegar að nota þær kennslubækur, sem aðrir rithöfundar hafa samið á íslenzku, dönsku eða þýzku, og sem þeir kynnu að álíta vel fallnar til að við hafast sem undirstaða eða viðauki við fyrirlestrana.

89 — Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um reglur fyrir byggingu
25. maí. á þjóðjörðum. — Með þóknanlegu brjefi frá 19. febrúar þ. á. hafið þjer, herra landshöfðingi, sent hingað ályktun alþingis í fyrra, þar sem þingið lætur í ljósi álit sitt um reglur þær, er fylgja skuli við bygging þjóðjarða, og hafið þjer þar að auki skýrt ráðgjafanum frá yðar eigin skoðunum og tillögum lútandi að þessu máli.

Þar eð ráðgjafinn hefir í aðalatriðunum getað fallitz á athugasemdir þær og tillögur, sem þjer, herra landshöfðingi, hafið gert í þessu tilliti, eru hjer með eptirfylgjandi reglur ákveðnar, er gæta skal, þegar fyr nefndar jarðir verða byggðar eptirleiðis:

1. Landskuldina af jörðum landssjóðsins ber eptirleiðis að ákveða í byggingarbrjefunum eptir meðalverði allra meðalverða, er greiðist annaðhvort í peningum eða «innskript» hjá kaupmönnum, sem hlutaðeigandi umbodsmáður tekur gilda, eða þá með eptirnefndum landaurum: sauðfjenaði, hvítri ull, smjöri, fiski og dún, eptir því verði, sem sett er á auna þessa í verðlagsskrá ár hvert, enda sje það verð eigi hærra, en gangverð í gjalddaga. Í staðinu fyrir aukakvaðir þær, sem hingað til hafa verið áskildar í einstökum byggingarbrjefum, svo sem mannslán, hrishesta, dagsláttur og þess konar, skal framvegis hækka landskuldina að rjettri tiltölu við verðhæð kvaðanna.

Samkvæmt ákvörðun þessari skal við næstu ábúanda skipti á jörð hverri ákveða landskuldina eptir meðalverði allra meðalverða; en það er geymt síðari tímum að gera út um það, hvort fylgja skuli fram reglu þessari með tilliti til þjóðjarða þeirra í vesturumdæminu, þar sem ábúöndunum nú um stund er veitt tilslökun í greiðslu landskuldarinnar.

Í byggingarbrjefum þeim, sem hjer eptir verða útgefin fyrir þjóðjörðum í Arnarstapa umboði, verður að gjöra þá ákvörðun, að leiguliðar megi ekki leigja öðrum út frá sjer tómthús þau, er fylgja jörðunum, öðruvísi en gegn eptirgjaldi annaðhvort í peningum eða landaurum.

2. Eptirleiðis skal í byggingarbrjefum ákveða kúgilda-leigurnar eptir meðalverði allra meðalverða eða eptir verði á smjöri, og ber að greiða þær á sama hátt, sem að ofan er ákveðið um landsskuldargjaldið.

3. Gjöra skal þjóðjarðalandsetum kost á, að greiða gjöld þau, sem nú eru ákveðin í byggingarbrjefunum, eptir meðalverði allra meðalverða þannig, að hið nýja álnatal finnist með því að leggja gjöld þau saman, er leiguliðinn hefur greitt næstliðin 5 ár, reiknuð til peninga og skipta síðan samanlögðu upphæðinni með meðaltali á meðalverði allra meðalverða, hin nefndu fimm ár. Sama kost ber og að gjöra leiguliðunum á þjóðjörðum á Vestmannaeyjum.

4. Þegar byggingarskilmálar eru eptirleiðis ákveðnir í byggingarbrjefum, verður að hafa tillit til skýrslna þeirra og uppástungna, sem eru útvegaðar samkvæmt fyrirmælum landshöfðingja í umburðarbrjefi frá 19. september 1877, og sem hafa verið bornar

undir alþingið 1879, eptir að þessar skýrslur, að því er hin einstöku umboð snertir, þar sem ekki er skýrt ákveðið, hvað afgjald að líklegt sje, að gæti fengist af hinum einstöku jörðum, sem liggja undir sama umboð, — eru auknar með ítarlegri skýrslum, sem landshöfðinginn mun annast um að fáist á þann hátt, sem tiltekinn er í nýnefndu umburðarbrjefi. Að svo miklu leyti sem ekki verður með þessu móti útveguð nægilega nákvæm skýrsla að því er snertir einhverja einstaka umboðsjörð, skal meta hana til árlegs afgjalds af tveimur búfróðum mönnum, er sýslumaður hefur þar til kvatt, og sem ekki eiga heima í þeim hreppi, þar sem um rædd jörð liggur í.

Jafnhliða hinum áðurnefndu skýrslum ber einnig að hafa tillit til þess ræktunarástands, sem jörð sú er í, er laus er úr byggingu, það er að segja, hvort hún (jörðin) hafi batnað eða versnað síðan.

5. Með tilliti til aðferðar þeirrar, sem fylgja skal við byggingu þjóðjarða, skal gæta eptirfylgjandi regla:

a. Þegar umboðsjörð losnar úr ábúð, ber umboðsmanni að auglýsa þetta á kirkjufundum í næstu sóknum, og víðar, eptir því, sem amtmaðurinn fyrir skipar fyrir hvert umboð, og hvetja í auglýsingunni þá, sem hafa hug á jörðunni, að snúa sjer til hans að tilteknum tíma liðnum viðvikjandi byggingarskilmálunum.

b. Ef nú samkvæmt þessari auglýsingu einhver gefur sig fram, er umboðsmaður álitur dugandis mann og fullveðja, og sem býðst til að svara hinum árlegu jarðargjöldum, sem amtsráðið hefir stungið upp á eða mælt fram með í skýrslum þeim og uppástungum, sem getur um í 4. atriði, enda sje það boð ekki minna en álnatal það, er áður hefir goldizt af jörðunni, hefir umboðsmaðurinn heimild til, sem áður, að byggja honum jörðina að áskyldu samþykki amtmannsins, en þó þannig, að ef fleiri jafnhæfir menn sækjast eptir sömu jörð, þá ráði amtmaður, hvern velja skal.

c. Nú fæst ekki afgjaldsupphæð sú, sem amtsráðir hefir stungið upp á eða mælt fram með, eða það kemur fyrir, að nauðsynlegt þykir að lækka þá álnatölu afgjaldsins, sem hingað til hefir verið, og ber þá umboðsmanni að skýra amtmanni frá öllum tilboðum þeim, sem til hans hafa komið. Amtmaðurinn hefir vald til að samþykkja bygging jarðarinnar eptir hinum boðnu kostum, svo framarlega sem afgjaldsupphæð sú fæst, sem hlutaðeigandi sýslunefnd hefir stungið upp á eða samþykkt.

d. Að öðrum kosti leitar amtmaðurinn álits hlutaðeigandi sýslunefndar um hin gjörðu tilboð, og sendir svo landshöfðingjanum málið til úrskurðar.

e. Það skal vera aðalregla, að byggingarbrjefin heimili leiguliðum æfilanga ábúð. En ef fyrrgreindar reglur um, hvernig byggingarskilmálarnir skuli ákveðnir, eða aðrar ástæður gjöra það ómögulegt að semja um lífstíðarábúð á einhverri jörð fyrir þá fardaga, er jörðin losnar úr byggingu, verður umboðsmaðurinn að byggja jörðina til bráðabirgða á þann hátt, sem haganlegastur er fyrir umboðssjóðinn, til dæmis með því að byggja hana að eins um eitt ár.

6. Eins og að undanfögnu ber að gjöra það að skilyrði í byggingarbrjefinu fyrir þjóðjörðum, að leiguliði sje skyldur til að framkvæma árlega án þóknunar eða línunar í landskuldinni tilteknar jarðabætur, er framkvæmdar verða með fólksaflla þeim, sem til er á jörðunni.

Til hinna umfangsmeiri jarðabóta, sem útheimta leigða verkamenn, og sem baka landsetanum talsverðan og sjerstakan kostnað, mun hann mega eiga von á styrk af umboðssjóðnum. Skilyrðið fyrir því, að slíkur styrkur veitist, er það, að samþykki landshöfðingja

89 sje fyrir fram fengið til fyrirtækis þess, sem um er að ræða. Samfara því, sem sam-
 25. maí. þykkið er veitt, ákveður landshöfðingi, að svo miklu leyti sem hann eptir ástæðum á-
 litur rjett að styrkja fyrirtækið, skilyrðin fyrir framkvæmd fyrirtækisins, og hversu
 mikill styrkurinn skuli vera, sem til þess verði veittur úr umboðssjóði. Styrkurinn á,
 þegar á allt er litið, ekki að vera meiri en svo, að hann svari helming af kostnaði
 þeim, sem leiðir af hinu umrædda fyrirtæki, en þó má veita, ef sjerlegar ástæður mæla
 með því, allt að $\frac{3}{4}$ kostnaðarins. Alstaðar, þar sem styrkur er veittur, ber að hækka
 landskuldina, eptir því sem landshöfðingi nákvæmar tiltekur að minnsta kosti með 4 af
 hundraði þeirrar upphæðar, sem veitt er í styrk. Að svo miklu leyti sem slíkar jarða-
 bætur hafa verið unnar af leiguliða, án þess þar til hafi verið útvegað samþykki lands-
 höfðingja, verður að gjöra út um það eptir hinum almennu lögum, hvort honum verði
 veitt endurgjald úr umboðssjóði.

7. Umboðsmennirnir skulu skyldir til að hafa nákvæmt eptirlit með byggingar-
 skilmálum þeim, sem ákveðnir eru fyrir hverja einstaka þjóðjörð, og einkum ber þeim að
 minnsta kosti einu sinni á ári að koma á hverja þá umboðsjörð, sem þeir hafa umsjón
 með, sem og senda amtmanni fyrir janúarmánaðar lok skýrslu um eptirlit það, sem þeir
 þannig hafi haft hið liðna ár, og á sú skýrsla einkum að hljóða um þau jarðabótastörf,
 sem leiguliðar hafa unnið samkvæmt byggingarbrjefunum, sem og allt það, sem getur
 verið áriðandi að vita, til þess að geta haft rjetta hugmynd um ástand umboðsjarðanna
 að öllum jafnaði.

Loksins læt jeg ekki hjá liða þjónustusamlega að bæta því við til þóknanlegrar
 leiðbeiningar og frekari aðgjörða, að jeg samkvæmt tillögum yðar þar að lútandi fellst
 á, að eptirleiðis verði gjörður sameiginlegur umboðsreikningur fyrir hvert af neðannefnd-
 um umboðum:

a, Kirkjubæjarklaustur með Flögujörðum og Þykkvabæjarklaustri;
 b, Arnarstapa og Skógarstrandarumboð;
 c, Munkaþverárklosturs vestra og nyrðra hluta,
 og eiga þau, eins og hingað til, að heyra undir sama umboðsmann, og að undir eins
 og kringumstæðurnar leyfa það, neðannefndar fyrverandi spítalajarðir leggist saman við
 umboð þau, er nú skal greina:

1. Hörgsland saman við umboð það, sem nefnt er undir a að framan.
2. Hallbjarnareyri saman við umboð það, sem nefnt er undir b að framan.
3. Möðrufell við umboð það, sem nefnt er undir c að framan.

90 — Brjef landshöfðingja til landfógeta um lán handa stiptyfirvöldunum. —
 27. maí. Eptir beiðni stiptyfirvaldanna samþykkist hjer með, að þeim verði í næstkomandi júní
 gjalddaga veitt 500 kr. lán úr landssjóði til þess að endurbæta með þessu fje íbúðar-
 húsin á prestssetrinu Torfastöðum í Árnessýslu og með þeim skilyrðum, að lánið verði
 endurborgað á 10 árum með 50 kr. árlega, í fyrsta sinn í 11. júní gjalddaga 1881, og
 að þar að auki verði greiddir 4% ársvextir af því af láninu, sem í hvert sinn er óborgað.

Þetta er tjáð yður, herra landfógeti, til þóknanlegrar leiðbeiningar, og eruð þjer
 beðnir að sjá um, að gefið verði út, þegar lánsins er vitjað, reglulegt skuldabrief fyrir
 því með hliðsjón af hjálögðu uppkasti til slíks brjefs.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um brjefspjöld til Dan-* **91**
merkur og utanríkislanda. — Eptir að hafa meðtekið þóknanlegt brjef yðar, **27. maí.**
 herra landshöfðingi, frá 19. febr. þ. á. hefir ráðgjafinn gjört samning við innanríkis-
 stjórnina um, að burðareyrir fyrir brjefspjöld milli hins danska og íslenska póstumdæmis
 skuli vera 8 aurar, og vil jeg í þessu efni vísa til auglýsingar þeirrar frá 18. þ. m.,
 sem prentuð er í A.-deild stjórnartíðinda fyrir Ísland. Ráðgjafinn hefir síðan látið
 prenta 20 þúsundir brjefspjalda, hvert á 8 aura til afnota við póstviðskipti milli Dan-
 merkur og Íslands, og enn fremur jafnstórt upplag af 10 aura brjefspjöldum til af-
 nota við póstviðskipti milli íslenskra pósthúsa og útlendra póstumdæma þeirra, er
 burðargjald undir brjefspjöld nemur 10 aurum til.

Jafnframt því, að tjá yður þetta til þóknanlegrar leiðbeiningar, vil jeg eigi
 undanfella að geta þess, að jeg hefi gjört ráðstöfun til, að yður verði sent með þeirri
 Íslandsferð póstgufuskipsins Fönixar, sem nú er í vændum 19600 brjefspjöld af hverri
 tegund fyrir sig, og skal það enn fremur tekið fram, að 300 af hverri tegund fyrir sig eru
 hjer tekin frá, sum til að geymast hjer hjá ráðgjafanum en sum til að seljast í hendur
 hinni æðstu póststjórn, sem óskað hefir að fá 200 af hverju fyrir sig, en 100 hafa verið
 seld hjer fyrir samtals 18 kr., og munu þær verða greiddar í aðalfjárhirzluna sem tekjur
 fyrir jarðabókarsjóð Íslands.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um fyrirtæki til að verja* **92**
þjóðjörð skemmdum. — Í þóknanlegu brjefi frá 24. f. m. hafið þjer, herra lands- **27. maí.**
 höfðingi, út af bónarbrjefi, er borízt hafið amtmanninum yfir norður og austur umdæm-
 inu frá hlutaðeigandi umboðsmanni, lagt það til, að greiðast mættu úr umboðssjóði $\frac{2}{3}$
 hlutar af kostnaði við að hlaða steingarð í ána syðri þverá til þess að koma í veg fyrir
 skemmdir þær, sem vofa yfir túni og engjum klausturjarðarinnar Munkaþverár þó þann-
 ig, að greiðsla þessi ekki fari fram úr 400 kr. og að ábúandinn greiði $\frac{1}{3}$ hluta af kostn-
 aði þessum samantöldum, og að veiting þessi að öðru leyti sje bundin því skilyrði, að
 áður en sá hluti kostnaðarins, sem leggst á umboðssjóðinn, verði greiddur, skuli leggja
 fram nákvæman reikning yfir gjöld þau öll, er gengið hafa til að framkvæma verk þetta,
 og enn fremur að sannað verði með löglegri skoðunargjörð, að það sje vel af hendi leyst,
 og að garðurinn hafi þau sömu ummál og tekin eru til í skoðunargjörðinni frá 6. febr. þ. á.

Út af þessu vill ráðgjafinn tjá yður herra landshöfðingi til þóknanlegrar leiðbein-
 ingar, birtingar og ítarlegri aðgjörða, að tillögur yðar eru hjer með samþykktar.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um leigumála af þjóðjörð-* **93**
um í vesturumdæminu. — Hans hátign konunginum hefir 25. þ. m. samkvæmt **27. maí.**
 allraþegnlegustu tillögum ráðgjafans út af þóknanlegu brjefi yðar herra landshöfðingi frá
 6. f. m. þóknast allramildilegast að fallast á:

1, að enn megi í 3 ár, frá fardögum 1879 að telja, veita hinum núverandi leiguliðum
 á jörðum þeim, er tilheyra hinum ísl. landssjóði í vesturumdæmi Íslands, linun þá í ept-
 irgjaldi landskulda þeirra, sem þeim hefir hingað til verið veitt, þannig að þeir greiði $\frac{5}{6}$
 hluti landskuldarinnar eptir fornu verðlagi og $\frac{1}{6}$ með peningum eptir meðalverði allra
 meðalverða ár hvert.

2, að afgjaldslinunin sje bundin því skilyrði, að leiguliðarnir á þeim jörðum, þar

93 sem hjáleigur fylgja eða tómthús, skuldbindi sig til að leigja þau ekki öðruvísi en svo, 27. maí. að allt afgjaldið af þeim sje ákveðið annaðhvort í peningum eða landaurum, eða ef svo skyldi vera, að samningur hefði áður verið gjörður um að hjáleigubændur eða tómthús-menn ættu að róa á vegum þjóðjarðalandsetanna eða vinna annað fyrir þá, að þjóðjarðalandssetarnir þá bjóði hlutaðeigöndum, að greiða í stað slíkrar vinnu annað gjald, er um boðsmanni þykir sanngjarnt.

Jafnframt því, þjónustusamlega að tjá yður, herra landshöfðingi þetta til þókn-anlegrar leiðbeiningar og nauðsynlegrar birtingar, undanfelli jeg ekki að bæta því við, að það virðist rjettast að gefa alþingi tækifæri til að segja álit sitt um nefnt fyrirkomulag, þegar fjárlagafrumvarpið um árin 1882 og 1883 er lagt fyrir þingið, og að jeg álit, að ekki eigi að gjöra aðra breytingu á þessu, áður en alþingi er búið að ræða málið.

94 — *Brjef landshöfðingja til stiptyfirvaldanna um styrk handa fornleifafje-* 3. júní. *laginu.* — Samkvæmt tillögum stiptyfirvaldanna í þóknanlegu brjefi frá 28. f. m., vil jeg hjer með veita hinu íslenzka fornleifafjelagi

a, allt að 200 kr. styrk til þess að rannsaka og grafa eptir staðarlegum og öðrum fornleifum einkum á Þingvöllum og

b, allt að 20 kr. fyrir hverja örk af fornfræðislegu tímariti, þó ekki meira en 100 kr. þetta ár.

Hvortveggja styrkurinn er veittur af fje því, sem í 15. gr. fjárlaganna er lagt til verklegra og vísindalegra fyrirtækja, og mun styrkurinn verða útborgaður eptir því, sem störfum fjelagsins miðar áfram.

Þetta er tjáð stiptyfirvöldunum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeigöndum.

95 — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* 7. júní. *fiskiveiðar í landhelgi.* — Í sambandi við brjef mitt frá 3. f. m. vil jeg út af brjefi ráðgjafans frá 27. s. m. tjá yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir sýslumönnum í Múlasýslum, að utanríkismaður, sem vill öðlast rjett til fiskiveiða í landhelgi við Ísland þarf að gjörast þegn hins danska ríkis, og að hann geti orðið það með því að setjast að einhversstaðar á landinu, þó það sje ekki innan takmarka löggilds kaupsþús, sbr. tilsk. 13. júní 1787 II. kap. § 6. og III. kap. §§ 1. og 11 og dómsmálastjórnarbrjef 21. nóvember 1864, prentað í tíðindum um stjórnamál-efni II. bls. 112.

96 — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* 11. júní. *styrk handa 2 búfræðingum.* — Hjer með læt jeg yður, herra amtmaður, tjáð, að jeg hefi samkvæmt tillögum amtsráðsins veitt af vöxtum styrktarsjóðsins handa þeim, er biða tjón af jarðeldi, Jónasi Eiríkssyni, sem ferðandi búfræðingi í Suðurmúlasýslu, 200 kr. um árið 1879 og víðlíka upphæð Guttormi Vigfússyni, sem eins var ástatt fyrir í Nordurmúlasýslu hið sama ár. Hin fyrnefnda upphæð hefir verið greidd sýslumanninum í Suðurmúlasýslu, en þær 200 kr., sem Guttormi Vigfússyni eru ætlaðar, sendast yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar ráðstöfunar, og býst jeg við að fá kvittun fyrir móttöku þessarar upphæðar.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* **97**
framfærsluskyldu óskilgetins sonar gagnvart föður sínum. — Hrepps- **11. júní.**
nefndin í Hjaltastadahreppi hefir áfrýjað hingað úrskurði yðar, herra amtmaður, frá 12.
ágúst f. á., þar sem þjer með skírskotun til 9. gr. tilsk. 25. septbr. 1850 sbr. við D.
L. 5.—2.—70, hafið látið í ljósi þá skoðun, að óskilgetnum syni beri eigi að annast að
öllu leyti þarfandi föður sinn.

Með því að jeg verð að vera yður samdóma um þetta, finn jeg enga ástæðu til
að breyta hinum áfrýjaða úrskurði; en að öðru leyti er hreppsnefndinni frjálst að sækja
mál þetta fyrir dómstólunum, og mun það þar fá fullnaðarúrslit sín.

Þetta er tjáð yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar
fyrir hlutadeigöndum.

Reglugjörð

fyrir gagnfræðaskóla á Möðruvöllum í Hörgárdal.

98
12. júní.

1. grein.

Það er ætlunarverk skóla þessa, að veita þeim, sem í hann ganga almenna
menntun.

2. grein.

Fræðigreinar þær, er þar skal kenna eru þessar: íslenska, danska, enska, nýja sagan,
einkum saga norðurlanda, stutt landafræði, einfaldur reikningur, og af náttúrufræði eink-
anlega meginsetningar aflfræðinnar, efnafræðinnar og steinafræðinnar, uppdráttarlist, verk-
leg og bókleg búfræði.

3. grein.

Áður en nokkur piltur kemst í skólann verður hann að sýna skilríki fyrir því.

a, að siðferði hans sje óspilt.

b, að hann sje bólusettur.

c, að hann sje eigi yngri en 14 vetra og eigi eldri en 24 vetra.

d, að hann sje vel læs og skrifandi.

e, að hann þekki svo stafsetningu móðurmáls síns, að hann kunni að skrifa
það stórlýtalaust.

4. grein.

Kennslunni í skólanum skal svo hagað, að henni verði lokið á 2 vetrum að með-
töldu sumrinu þar á milli. Enginn getur notið kennslu í efri bekk skólans eða með efri
kennsluflokknum, nema því að eins, að hann hafi staðizt próf það, sem haldið er við lok
fyrra kennsluvetrarins.

5. grein.

Skólaárið telst frá 1. október ár hvert til 30. sept. árið þar á eftir; því skal skipt í
vetrarskóla og sumarskóla. Vetrarskólinn byrjar 1. okt. ár hvert, og endar 1. maí þar
á eftir, og skal í honum kenna allar námsgreinir, en sumarskólinn byrjar í miðjum
maímánuði og stendur til miðs septembermánaðar sama árs, og skal þá einkum kennd
verkleg búfræði og þær bóklegu vísindagreindir, er standa í sambandi við hana.

6. grein.

Bókleg kennsla skal vera að minnsta kosti 5 klukkustundir hvern rúmhelgan dag
í vetrarskólanum, en að öllum jafnaði klukkustund daglega í sumarskólanum. Hinum
kennslutímanum skal varið til kennslu í verklegri búfræði, og í vetrarskólanum skal verja

98 4 stundum á hverri viku til að kenna glímur, dans, og aðra fimleika, og 2 stundum til
12. júní. að kenna sönglist

Skólastjóri semur á hverju ári lestöflu og sendir hana stiptysfirvöldunum til samþykktar.

Þessi skulu vera lögboðin leyfi: jólaaleyfi frá 24. degi desemberm. og til 2. dags janúarm.; páskaleyfi frá miðvikudegi fyrir skírdag til 3. í páskum, og hvítasunnuleyfi frá laugardegi fyrir hvítasunnu og til næsta þriðjudags á eftir. Heimilt er skólastjóra eptir samráði við búfræðinginn að leyfa þeim piltum, er þess óska, að vera burtu 3 vikna tíma um heyskapartímann.

7. grein.

Kveld og morgna skulu bænir haldnar í skólanum allt til hvítasunnu.

8. grein.

Búfræðingnum er heimilt að nota pílta þá, sem taka þátt í sumarnáminu við þúfnasljettun, vatnsveitingar og aðrar jarðabætur, og við hevvinnu. Fyrir vinnu sína fá piltar hæfilega þóknun, eptir því, sem búfræðingnum og piltum um semur.

9. grein.

Skólastjóri hefir umsjón með skólahúsinu og með ábúð á skólajörðunni, en kostn- að þann, er leiðir af þvotti og hreinsun skólastofanna og af viðhaldi og meðferð skóla- hússins og áhalda skólans, fær hann endurgöldinn eptir rjettum reikningi.

Piltum er frjálst að fæða sig sjálfa; en þeim piltum, sem óska þess, er búfræð- ingurinn skyldur að selja fæði gegn sanngjarnri borgun, er amtmaður norður og austur- umdæmisins ákveður á undan hverju skólaári.

10. grein.

Í hverri kennslustund skal yfirheyra svo marga námspíla, sem kostur er á, og gefa þeim vitnisburð fyrir frammistöðuna, en í byrjun maímánaðar hvers árs, skal halda opinbert próf í þessum námsgreinum: dönsku, ensku, sögu, landafræði, náttúrufræði, uppdráttarlist, búfræði, íslenzku og reikningi, og skal prófið vera bæði munnlegt og skriflegt í hinum síðastnefndu 2 námsgreinum. Þeim piltum, sem staðizt hafa próf eldri kennsluflokksins, skal gefa burtfararskirteini frá skólanum.

11. grein.

Fyrir hverja um sig af þessum 9 námsgreinum skal gefa sjerstaka einkunn, en þær eru: ágætlega, dável, vel, laklega, illa og afarilla, er jafngilda tölunum 6, 5, 4, 3, 2 og 1; en þegar aðaleinkunnina skal draga út úr hinum einstöku einkunnum, skal við hafa þann mælikvarða, að ágætlega gildir = 8, dável = 7, vel = 5, laklega = 1, illa = ÷ 7 og afarilla = ÷ 23.

12. grein.

Af hinum sjerstöku einkunnum samanlögðum skal mynda aðaleinkunn, og þarf

til fyrstu ágætiseinkunnar	68 stig.
— fyrstu einkunnar	55 —
— annarar einkunnar	29 —
— þriðju einkunnar	9 —

13. grein.

Við hin opinberu próf skal skólastjóri kveðja 2 utanskólamenn til að vera við- stadda sem prófdómendur.

14. grein.

Í burtfararskirteininu skal tilgreina þær sjerstöku einkunnir, og aðaleinkunn þá, er hlutaðeigandi hefir fengið við próf eldri kennsluflokksins. 98
12. júní.

Skyldi nokkur utanskólamaður óska að fá vitnisburð skólans um kunnáttu sína í fræðigreinum þeim, er þar eru kenndar, er honum frjálst að ganga undir burtfararpróf skólans, þótt hann hafi ekki notið kennslu þar.

15. grein.

Bæði forstöðumaður og kennarar skólans skulu hafa nákvæmt eptirlit með siðferði lærisveina. Gjöri lærisveinar sig seka í drykkjuskap eða annari óreglu, skal forstöðumaður áminna þá alvarlega, og ef þeir eigi eptir ítrekaðar áminningar hans bæta ráð sitt, skulu þeir rækir úr skólanum.

16. grein.

Við lok hvers skólaárs skal skólastjóri senda stiptsyfirvöldunum skýrslu um aðgjörðir skólans hið liðna ár, svo og eptirrit af vitnisburðum þeirra, er útskrifaðir hafa verið, sem og hinar skriflegu úrlausnir þeirra í uppdráttarlist, reikningi og íslenzku.

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík 12. júní 1880.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

— *Bræf landshöfðingja til amtmannsins yfir norður og austurumdæminu, um fjárveitingarvald amtsráðs.* — Með bræfi yðar, herra amtmaður, frá 26. f. m. með- 99
15. júní.
tók jeg álit amtsráðsins um bræf sýslunefndarinnar í Húnavatnssýslu, þar sem hún ber sig upp undan því, að amtsráðið hafi á þessu ári veitt kvennaskólanum á Laugalandi í Eyjafirði 400 kr. styrk úr amtsjafnaðarsjóðnum. Vil jeg því nú tjá yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir tjeðri sýslunefnd, að samkvæmt 54. gr. sveitarstjórnarlaganna frá 4. maí 1872, virðist amtsráðið hafa heimild til að veita hin umræddu gjöld úr amtsjafnaðarsjóðnum, og að landshöfðingja hinsvegar er hvergi í lögum veitt vald til að breyta eða nema úr gildi ályktanir amtsráðsins í slíkum efnum.

— *Bræf landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um efling búaðar.* — Eptir að jeg nú með heiðruðu bræfi yðar, herra amtmaður, frá 27. 100
17. júní.
f. m. hefi meðtekið tillögur amtsráðsins um skiptingu á fje því, sem í 9. grein C. 4. fjárlaganna er veitt til eflingar búnaði, vil jeg hjer með þjónustusamlega tjá yður það er nú segir:

Fyrir yfirstandandi ár skulu 4000 kr. ákvarðaðar til eflingar búnaði í norður- og austurumdæminu þannig, að helmingnum af þeim verði skipt á milli búnaðarfjelaga og búnaðarsjóða í umdæmi þessu.

Með því nú amtsráðið ekki hefir sjeð sjer fært að gjöra fast ákveðnar tillögur um skiptinguna á þeim helmingi, er selja skal í hendur einstökum búnaðarfjelogum í amtinu, vil jeg hjer með fela amtsráðinu að skipta tjeðum 2000 kr. milli búnaðarsjóðs norður- og austuramtsins og eptir nefndra fjelaga, sem getur um í bræfi yðar, herra amtmaður, búnaðarfjelags Svínavatnshrepps í Húnavatnssýslu, kynbótafjelagsins í Skaga-fjarðarsýslu, framfarafjelagsins í Hrafnagils-, Saurbæjar- og Öngulsstaðahreppum í Eyja-fjarðarsýslu, framfarafjelagsins í Grýtubakkahrepp í Þingeyjarsýslu og þeirra fjelaga, er

LEIÐRJETTING. Bls. 86 hjer að framan l. 16 að ofan „fylgir“ les: „fyllgja“.

Hinn 3. júlí 1880.

100 17. júní. í slíkum tilgangi kynnu að vera stofnuð í Suður- og Norðurmúlasýslum. Þessa skipting ber að gjöra þannig, að amtsráðið sjálft hafi umráð yfir þeim hluta fjárins, sem búnaðarsjóðnum er veittur; en að það aptur á móti selji sjerhverju af hinum nefndu fjelögum til umráða upphæð þá, sem eptir ætlun amtsráðsins stendur í hœfilegu hlutfalli við þá þýðingu, sem framkvæmdir hlutaðeigandi fjelags hafa hvert í sinni sýslu.

Að því er snertir þann hluta styrks þessa, sem úthluta skal einstökum mönnum í amtinu, hefi jeg, eptir að hafa meðtekið álit amtsráðsins um nokkur af bótnarbrjefum þeim, er hingað hafa borizt, veitt styrk til þess, er hjer segir:

1. Til gripasýningar í Eyjafirði	300 kr.
2. — — — — — í Skagafirði	300 —
3. — Sigurbjargar Friðriksdóttur á Akureyri til að læra mjólkurmeðferð, sbr. brjef mitt frá 29. jan. f. á. (stjórnartíð. B. 7.)	200 —
4. Páli Eyjólfssyni úr Suðurmúlasýslu til að halda áfram námi sínu við landbúnaðarskólann á Stend í Noregi	250 —
5. Páli Jóakimssyni í Þingeyjarsýslu til að stunda nám við sama skóla	250 —
Samtals	1300 —

Aptur á móti er því skotið á frest að taka ákvörðun um skiptingu á því fje, sem þannig er eptir óveitt, þangað til jeg hefi fengið álit amtsráðsins um þær 2 bótnarskrár úr Húnavatnssýslu, er yður, herra amtmaður, voru sendar hjeðan með brjefi frá 25. f. m.

Af framangreindum upphæðum hefi jeg ávísað þeim, sem getur um undir tölulið 1. 2. og 4. alls 850 kr., til útborgunar úr jarðabókarsjóði, en hinum öðrum upphæðum mun jeg ávísa eptir nánari tillögum yðar, herra amtmaður, og bið jeg mjer á sínum tíma í tje látnar þóknanlegar skýrslur um, hvernig amtsráðið hefir útbýtt ofan nefndum 2000 kr. milli hinna einstöku búnaðarfjelaga og búnaðarsjóða amtsins.

101 22. júní. — *Brjef landshöfðingja til beggja amtmanna um byggingu þjóðjarða.* — Jafnframt því að benda yður, herra amtmaður, á brjef ráðgjafans fyrir Ísland dags. 28. f. m. um reglur þær, sem eptirleidis ber að gæta við byggingu þjóðjarða, og er það brjef prentað í stjórnartíðindunum þ. á. B. 89, vil jeg hjer með þjónustusamlega mælast til þess, að þjer fylgið sjálfir fram þessum reglum og brýnið fyrir umboðsmönnum þeim, sem þjer eruð skipaðir yfir, að breyta nákvæmlega eptir þeim.

Að því leyti, sem það er tekið fram í brjefi ráðgjafans undir 3. tölulið, að gjöra skuli þjóðjarðalandsetum kost á að fá gjöldum þeim, sem ákveðin eru í hinum nú verandi byggingarbrjefum, breytt á þá leið, að þau sjeu reiknuð eptir meðalverði allra meðalverða í verðlagsskránni, ber umboðsmönnum að reikna út á þann hátt, sem tiltekinn er í brjefinu, hið nýja álnatal, sem þannig yrði spurning um, og bjóða hlutaðeigandi landsetum, að semja um að greiða þetta nýja afgang eptir jörðina í stað gjalds þess, er jörðin upphaflega var byggð með. Skal þar eptir í næsta umboðsreikningi gjöra grein fyrir því, er umboðsmaður hefir stungið uppá við hina einstöku landseta í þessu tilliti, og hverju þeir hafi svarað.

Að því leyti að ítarlegri skýrslur eru nauðsynlegar samkvæmt 4. grein ráðgjafa-brjefsins sbr. og 5. gr. þess, til þess að ákveða byggingarskilmála síðar meir, mun yður, herra amtmaður, verða send, svo fljótt sem auðið er, sundurliðuð skrá bæði yfir þær jarðir, er þarf að útvega ítarlegri skýrslur um, sem og yfir þá byggingarskilmála hinna jarðanna, sem amtsráðið eða hlutaðeigandi sýslunefnd hefir samþykkt eða stungið

upp á samkvæmt umburðarbrjefi mínu frá 19. septbr. 1877, og sem lagðir hafa verið fyrir alþingi.

104
22. júní.

Enn fremur vil jeg mælast til þess af yður, herra amtmaður, að þjer leggið ríkt á við umboðsmennina að fylgja nákvæmlega fyrirskipun þeirri, sem gefin er undir 7. tölulið í brjefi ráðgjafans, viðvíkjandi umsjón þeirra með hinum einstöku umboðsjörðum, og einkum að þeir komi minnst einu sinni á ári á hverja jörð, sem tilheyrir umboði þeirra, og senda um það skýrslu til yðar fyrir lok janúarmánaðar ár hvert. Samkvæmt þessum skýrslum ber yður, herra amtmaður, þar á eptir að senda hingað í marzmánuði ár hvert aðalskýrslu um eptirlit umboðsmanna hið liðna ár með hinum einstöku jörðum, og látið þjer fylgja þar með þær skýrslur umboðsmanna, er álita má, að gætu haft þýðingu fyrir landsstjórnina.

Með tilliti til niðurlagsatriðisins í brjefi ráðgjafans er hjer með ákveðið, að hin fyrrverandi spítalaeign Hörgsland skuli frá 1. jan. 1881 fylgja Kirkjubæjar- Flögu- og Þykkvabæjar klaustursumboði, og að hin fyrverandi spítalajörð Hallbjarnareyri leggist undir Arnarstapa- og Skógarstrandarumboð frá sama tíma, sem og að hin fyrverandi spítalaeign Möðrufell leggist undir Munkaþverárklaustursumboð, þegar hinn núverandi umboðsmaður Möðrufells sleppir umboði sínu.

— *Brjef landshöfðingja til beggja amtmanna um reglugjörð fyrir hreppstjóra.* — Að fengnu álti amtsráðanna samkvæmt 52. gr. tilskipunar um sveitastjórn frá 4. maí 1872 hefi jeg 29. apríl þ. á. gefið út reglugjörð þá fyrir hreppstjóra, sem prentuð er í stjórnartíðindum þ. á. B. 68., og sendi jeg yður, herra amtmaður, nokkur sjerstaklega prentuð exemplör af reglugjörðinni til útbýtingar milli hreppstjóra í umdæmi yðar, og eruð þjer beðnir að leggja fyrir sýslumenn, að leiðbeina hver í sínu hjeraði hreppstjórum til ítarlegs skilnings á reglugjörðinni, og með tilliti til framkvæmdar á embættisverkum þeim, er kunna að koma fyrir hreppstjóra.

102
22. júní.

Helztu nýmælin í reglugjörðinni eru fyrirskipanirnar í 40. og 41. gr. reglugjörðarinnar um sambandið milli tíundarframtals og búnaðarskýrslanna og um nýja fyrirmynd fyrir þessum skýrslum. Breyting þessi ætlast jeg til, að nái gildi í fardögum 1881, og munu yður verða send eyðublið undir skýrslurnar fyrir þann tíma.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um heimildarlausan flutning á sveitarómaga og endurgjald á sveitarstyrk.* — Vorið 1862 fluttist Úlfheiður Magnúsdóttir með bónda sínum úr Bøjarhreppi í Skaptafellssýslu, þar sem þau þá voru sveitlæg, austur í Fáskrúðsfjarðarhrepp í Suðurmúlasýslu. Árið 1867 dó bóndi hennar, og skrifaði hreppstjórinn í Fáskrúðsfjarðarhreppi 20. desbr. 1869 Bøjarhreppi, að ekkjan væri orðin ómaga að öllu leyti, og haustið þar á eptir var hún, eptir að Bøjarhreppur hafði játað hana sveitlæga þar, flutt með vegabrjefi sýslumannsins í Suðurmúlasýslu frá 19. september 1870 til Bøjarhrepps. En hreppstjórnir í Bøjarhreppi fluttu hana þegar aptur austur, og var hún eptir það á vegum sonar síns í Fáskrúðsfjarðarhreppi, þangað til hann drukknaði 21. júlí 1873. Hreppsnefndin í Fáskrúðsfjarðarhreppi varð nú að taka hana til fullkominnar framfærslu, og ritaði síðan sýslumaðurinn í Suðurmúlasýslu 16. nóvbr. 1874 sýslumanninum í Skaptafellssýslu um að útvega viðurkenning hreppsnefndarinnar í Bøjar-

103
26. júní.

103 hreppi fyrir sveitfesti Úlfheiðar. Í bræfi frá 10. júlí 1875 neitaði hreppsnefndin í Bøjarhreppi, að Úlfheiður væri þar sveitlæg, og bar fyrir sig, að hún með því að dvelja 26. júní. 11 ár 1862—1873 í Fáskrúðsfjarðarhreppi væri orðin þar sveitlæg, og úrskurðuðu þjer, herra amtmaður, 16. maí 1879 þenna ágreining þannig, að með því, að Úlfheiður hefði ekki orðið ekkja fyrr en 1867, hefði hún samkvæmt 6. gr. fátækrareglugjörðarinnar fyrst á þessu ári getað farið að vinna sjer inn sveit í Fáskrúðsfjarðarhreppi, en spurning hjer um væri aptur fallin burt með sveitarstyrk þeim, er hún hefði það á fardagaárinu 1873—1874, og væri Bøjarhreppur því skyldur að endurgjalda Fáskrúðsfjarðarhreppi það, sem lagt hefði verið síðan með Úlfheiði til dauða hennar 23. nóvbr. 1878 og þar að auki útfararkostnað hennar.

Úrskurði þessum hefir Bøjarhreppur áfrýjað hingað, og vil jeg eptir að hafa meðtekið álit yðar um málið, og leitað ítarlegri skýringa úr norður- og austurnumdæminu tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og ráðstafanar það, er hjer segir. Helzta ástæða Bøjarhrepps fyrir áfrýjuninni er sú, að Bøjarhreppur hafi ekki verið aðvaraður um styrk þann, er lagður var með þurfalingnum; en það er nú hvorttveggja, að slík aðvörun lá í bræfi sýslumannsins í Suðurmúlasýslu frá 16. nóvbr. 1874, enda hafði Bøjarhreppur með hinum heimildarlausu flutningi sínum á ómaganum austur í Fáskrúðsfjarðarhrepp haustið 1870 gefið þessum hreppi ástæðu til að halda, að Bøjarhreppur vildi heldur leggja með ómaganum þar en heima hjá sjer. Það liggur í augum uppi, að sá hreppur, er vill vefengja ómaga-flutning, er farið hefir fram á löglegan hátt að ráðstöfun sýslumanns, verður að gjöra það með áfrýjun til þeirra stjórnarvalda, er yfir sýslumanni eru skipuð, en ef hreppstjórnin tekur sjálfri sjer rjett í þessu tilliti og þvert ofan í vegabrjef sýslumanns flytur ómagann aptur sömu leið og hann kom, verður hreppurinn hvað öðru líður að missa rjett sinn til síðan að heimta ómagann aptur fluttan til sín að ráðstöfun hins opinbera, eins og hann einnig verður að bera þann aukakostnað, sem leiðir af því, að koma ómaganum fyrir fyrir utan framfærslusveit hans um lengri tíma, en annars væri nauðsynlegt, þegar ekki væri um annað en bráðabirgða-styrk að ræða.

Að því leyti Bøjarhreppsnefnd hefir borið sig upp undan því, að arfur Úlfheiðar eptir fyrnefndan son sinn hafi ekki komið upp í meðlagið með henni, er það nú nægilega sannað, að þessum arfi hafi verið eytt henni til framfærslu árið 1872—73, áður en hún þáði styrk þann, er lagður var með henni þaðan. Loksins finn jeg eptir hinum ítarlegri skýrslum, en nú hafa komið fram í málinu, enga ástæðu til að breyta úrskurði amtsins að því leyti hann skyldar Bøjarhrepp til að endurgjalda Fáskrúðsfjarðarhreppi útfararkostnað ómaga þess, er hjer er um að ræða, með 32 kr.

Samkvæmt því sem þannig er tekið fram, og með skírskotun til ástæða þeirra, er þjer, herra amtmaður, hafið tilgreint, skal hinn áfrýjaði úrskurður yðar óraskaður standa, og býst jeg við, að þjer sjáið um, að Bøjarhreppur endurgjaldi Fáskrúðsfjarðarhreppi, sem fyrst án frekari undandráttar hina úrskurðuðu fjárupphæð 360 kr. 20 a.

EMBÆTTASKIPUN.

Hinn 1. dag júlímán. veitti landshöfðingi presti Múla og Flateyjar safnaða í Barðastrandar-prófastsdæmi síra Andrjesi Hjaltasyni lausn frá prestsembætti frá 1. október þ. á., að telja, og með eptirlaunum samkvæmt lögum 27. febr. þ. á. (A. 4.).

Sama dag leyfði landshöfðingi síra Eyjólfí Jónssyni að vera kyrrum í Kirkjubólspingum og Staðarprestakalli á Snæfjallaströnd, eins og veiting sú sem fram fór 24. maímán. þ. á. handa honum á Selvogspingum í Árness prófastsdæmi hefði ekki átt sjer stað.

— *Bréf ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um uppeldisstyrk.* **104**
 — Samkvæmt allraþegnlegustu tillögum ráðgjafans að meðteknupóknanlegu bræfi **11. júní.**
 yðar, herra landshöfðingi, frá 29. apríl þ. á., hefir hans hátign konunginum
 28. f. m. þóknast: að veita Sigurði Thoroddsen Jónssyni heitins sýslumanns Thor-
 oddsens, 200 kr. árstyrk úr landssjóði frá 1. desember f. á. að telja, þangað til hann er
 fullra 18 ára að aldri.

Þetta er yður hjer með þjónustusamlega tjáð, herra landshöfðingi, til þóknanlegr-
 ar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda, jafnframt og þess skal getið, að land-
 fögetanum hefir verið skrifað í dag hið nauðsynlega um greiðslu hins veitta styrks úr
 jarðabókarsjóði.

— *Agrip af bræfi landshöfðingja til sýslunefndarinnar í Eyjafjarðarsýslu um lán* **105**
 til að kaupa kvennaskólahús. — Amtsráð norður- og austurumdæmisins hafði leyft **29. júní.**
 sýslunefnd Eyjafjarðarsýslu að taka 6000 kr. lán til þess að kaupa kvennaskólahúsið á
 Laugalandi með áhöldum og gögnum. Landshöfðingi tjáði sýslunefndinni með þessu bræfi
 að lán þetta gæti fengist; en leiddi um leið athygli nefndarinnar að því, að tjeð hús
 væri byggt á lóð, sem seljandi ekki ætti og að því virtist nauðsynlegt, að sýslunefndin
 fengi lóðina undir húsinu afhenta annaðhvort til eignar eða erfðafestu, og að sýslunefnd-
 in þar að auki þyrfti að sjá um, að húsið yrði tryggt gegn eldsvoða.

— *Bréf landshöfðingja til amtmannsins yfir norður og austurumdæminu um vega-* **106**
bót á Vestdalsheiði. — Eptir að jeg með þóknanlegu bræfi yðar, herra amtmaður, **3. júlí.**
 frá 10. f. m. hafði meðtekið nákvæmari skýrslur og áætlun yfir framkvæmd vegabóta
 þeirra, sem upp á hefir verið stungið á fjallveginum yfir Vestdalsheiði í Norðurmúlasýslu,
 samþykktist hjermeð að vegabótavinna þessi, sem gjört er ráð fyrir, að kosti alls 3000 kr.,
 og sem ekki mun verða aflökið á skemmri tíma en 3 árum, megi byrja árið 1881.

Jafnframt því að tjá yður, herra amtmaður, þetta til þóknanlegrar leiðbeiningar
 og birtingar, vil jeg mælast til þess, að þjer leggið fyrir sýslumanninn í Norðurmúla-
 sýslu, að hann gjöri nauðsynlegar ráðstafanir til þess, að byrjað verði á verki þessu svo
 snemma, sem árstíminn leyfir 1881, og að því sje haldið áfram með þeim mannsafli, sem
 kringumstæðurnar leyfa, svo að því öllu geti orðið lokið á þrem árum eða í síðasta lagi
 árið 1883, ef alþingi veitir hið nauðsynlega fje til þess um árin 1882 og 1883. Gjöld
 þau, sem þurfa til framkvæmdar verki þessu árið 1881, veitast hjer með af fje því, sem
 til vegabóta er ætlað í 9. gr. C. 5. fjárlaganna.

— *Bréf landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um eptirlaun prests.* — Í hjá- **107**
 lögðu bræfi, dagsettu í gær hefir síra Jón Bjarnason fyrir hönd föður síns, uppgjafarprests **17. júlí.**
 síra Bjarna Sveinssonar beiðzt úrskurðar míns um, hvort eptirlaun þau, sem nefndum
 uppgjafarpresti bera af Stafafellsprestakalli eigi framvegis eins og að undanfögnu að greiðast
 honum af tekjum þessa prestakalls, eða þá úr landssjóði samkvæmt lögum 27. febr. þ. á.
 um eptirlaun presta, og er sagt, að prestur sá, er nú þjónar Stafafelli, haldi þessu fram.

Með því að ekki er fyrir hendi nein skýr yfirlýsing frá prestinum að Stafafelli
 um, að hann hafi í hyggju, samkvæmt hinum nefndu eptirlaunalögum, að skorast und-

Hinn 27. júlí 1880.

107 an að greiða eptirlaun þau, er veitt voru formanni hans af tekjum prestakallsins, og lagt
17. júl. var fyrir síra Pál Pálsson í veitingarbrjefi hans að greiða af tekjum prestakallsins, og með því að málið eptir því, sem þannig liggur fyrir, ekki verður útkljáð með úrskurði mínum, eru það þjónustusamleg tilmæli mín, að stiptsyfirvöldin vildu útvega álit síra Páls Pálssonar um hið fyrirbyggjandi erindi og senda mjer það með þeim ummælum, er það kynni að gefa tilefni til.

Hinsvegar virðist það sjálfsagt, að eptirlaun þau, sem uppgjafapresti síra Bjarna Sveinssyni voru veitt, er hann sleppti Stafafells prestakalli, eiga að greiðast honum af tekjum prestakallsins, þangað til málið hefir fengið fullnaðarúrlausn sína einkum með dómi, ef hlutaðeigandi sóknarprestur skyldi ekki vilja láta sjer lynda stjórnarúrskurð þann, er kynni að verða lagður á málið eptir nægilegan undirbúning.

Jeg vil því hjer með biðja stiptsyfirvöldin að annast um, að eptirlaun uppgjafarprestsins verði honum skilvíslega greidd af tekjum prestakallsins, þangað til spurningin um það er að fullu útkljáð, hvort landssjóðurinn eigi að greiða eptirlaunin, en til þess finnst að minnsta kosti engin bein heimild í eptirlaunalögunum.

108 — *Brjef landshöfðingja til biskups um árgjald brauða.* — Í heiðruðu brjefi frá
17. júl. 14. þ. m. hafið þjer, herra biskup, gjört þá fyrirspurn, hvort ekki sje sjálfsagt, að þær 2000 kr., sem eptir 6. gr. laga frá 27. febrúar þ. á. um skipun prestakalla eiga árlega að greiðast til uppgjafapresta og prestaekkna í staðinn fyrir árgjald af brauðum, samkvæmt 7. gr. laga frá 15. desember 1865, verði, hve nær sem þess er óskað, eptir að nefnd lög hafa öðlazzt gildi í fardögum 1881, útborgaðar fyrir það ár eptir útborgunarskipun landshöfðingja, og sjerstaklega svo snemma, að þeim verði úthlutað á synodus í byrjun júlímánaðar.

Af þessu tilefni læt jeg ekki dragast að tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar, að samkvæmt 18. gr. fjárlaganna, sbr. lög um skipun prestakalla frá 27. febr. þ. á. er að vísu fullkomin heimild til að ávísu hinni umræddu upphæð úr landssjóði fyrir fardaga árið 1881—1882, þegar þess er óskað, eptir að hin síðast nefndu lög hafa náð gildi; en með því upphæðin samkvæmt 6. gr. laganna kemur í staðinn fyrir árgjald það, sem eptir 7. gr. tilskip. frá 15. desember 1865 hvílir á prestaköllunum, og með því að greiða verður þetta árgjald fyrir yfirstandandi fardagaár, og prófastar eiga að senda það svo tímanlega til biskups, að peningarnir sjeu komnir og geti orðið úthlutað á synodus, sem haldinn verður í byrjun júlímánaðar 1881, fæ jeg ekki betur sjeð, en að hinum umræddu 2000 kr. fyrir fardagaárið 1881—82 ekki verði úthlutað fyrr en eptir fardaga 1882.

109 — *Brjef landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um styrk til að prenta sönghepti.* — Samkvæmt tillögum stiptsyfirvaldanna vil jeg hjer með af sje því, sem lagt
19. júl. er til vísindalegra og verklegra fyrirtækja, veita Jónasi organista Helgasyni hjer í bönunum, styrk til að gefa út hepti af sönglögum og kvæðum með 3 og 4 röddum, að upphæð 20 kr. fyrir hverja prentaða örk allt að 4 örkum.

Þetta er tjáð stiptsyfirvöldunum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

— *Brjef landshöfðingja til sýslumannsins í Snæfellsness og Hnappadalssýslu um* **110**
þóknun fyrir störf yfirskattanefndarmanna. — Í brjefi frá 24. apríl þ. á. **20. júl.**
hafið þjer, herra sýslumaður, skotið því undir úrskurð minn, hvort yfirskattanefndarmenn
þeir, er búsettir eru á Stykkishólmi, geti samkvæmt 21. grein laga 14. desbr. 1877 (A.
23) reiknað sjer þóknun fyrir nefndarstörf þau, er fara fram, þar sem þeir eru búsettir.

Hin nefnda lagagrein ákveður, að yfirskattanefndarmenn skuli hafa sömu þóknun
fyrir störf sín, sem sýslunefndarmenn hafa samkvæmt tilsk. 4. dag maímán. 1872 33.
grein; en það er: «fyrir ferðakostnað og í fæðispeninga 1 rd. fyrir hvern dag frá því að
«þeir byrja ferð sína á sýslufund og til þess, að þeir eru komnir heim aptur». Þóknunin
er þannig ekki borgun fyrir fundarstörf hlutaðeigandi, en að eins endurgjald á kostnaði
þeim til ferðalags og fæðis, er leitt hefir af störfum þessum, en skilyrðið fyrir slíku
endurgjaldi verður að vera, að hlutaðeigandi hefir þurft að ferðast frá heimili sínu og
útvega sjer fæði fyrir utan það; en þetta verður ekki sagt um þá menn, sem búsettir
eru á þeim stað, er nefndarfundirnir eru haldnir á.

Samkvæmt þessu sje jeg mjer ekki fært að ávísa til borgunar úr landssjóði þeim
3 reikningum frá yfirskattanefndinni í sýslu yðar, er jeg meðtók með brjefi yðar, herra
sýslumaður, frá 23. febr. þ. á. og endursendast þeir hjer með.

Auglýsing.

111
23. júl.

Samkvæmt skýrslum, sem fyrir höndum eru, gengur nú bólusótt í Kristíanfu og
annarstaðar í Noregi sunnanverðum. Að því er snertir öll skip, er hingað koma frá
Kristíanfu eða öðrum höfnum sunnanfjalls í Noregi, ber því að gæta þeirra reglna, sem
lög frá 17. desbr. 1875 ákveða um mótvarnir gegn því, að bólusótt og hin austurlenska
kólerusótt og aðrar næmar sóttir flytjist til Íslands. Sjerstaklega má eigi af neinu slíku
skipi setja á land neinn af þeim, er á skipinu eru, hvort heldur eru skipsmenn sjálfir
eða farþegar, fyr en heilbrigðisstjórnin hefir gjört gangskör að því, að hlutaðeigandi hjer-
aðslæknir eða annar lögmætur læknir rannsaki heilbrigðisástand þeirra, svo þer og öllum
skipum, er koma hingað frá nefndum stöðum, fyrst og fremst og áður en þau hafa sam-
göngur við aðra hluta landsins að koma á einhverja þessara hafna: Reykjavík, Vest-
mannaeyjar, Stykkishólm, Ísafjörð, Akureyri eða Eskifjörð, til þess að rannsaka þar.
Sjerhvert slíkt skip er og skyldugt til, áður en það leggur til hafnar að flagga grænu
flaggi á siglutoppnum stærri, eða sje það ekki til, þá hvítu flaggi.

Broti gegn ákvörðunum þessum, svo og gegn þeim ákvörðunum, er heilbrigðis-
stjórnin kann að gjöra samkvæmt 4. gr. nefndra laga, verður hegnt samkvæmt 7. gr.
sömu laga með sektum allt að 200 kr. að svo miklu leyti, sem eigi verður unnið til
þyngri hegningar eptir hinum almennu lögum.

Þetta er hjermeð auglýst fyrir hönd ráðgjafans samkvæmt 2. gr. laga 17. desbr. 1875.

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík 23. dag júlímánaðar 1880

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

Tekjur:

Kr. A.

a. Ríkisskuldabréf	29190 kr.	a.
b. Skuldabréf einstakra manna	36451 —	37 -
c. Ógoldnir vextir	138 —	2 -
d. Í peningum	721 —	9 -
2. Leigur af vaxtafje sjóðsins		66500 39
3. Innborgun af lánum einstakra manna		2575 79
4. Ný skuldabréf, er sjóðurinn hefir eignast		5700 16
		5800 "
	Tekjur samtals	80576 34

Gjöld:

1. Kennslustyrkur og uppeldisstyrkur veittur fátækum börnum í Kjalarnesþingi	2500	"
2. Til jafnaðar móti 3. tekjulöð		
3. Lánað út á árinu	5700	16
4. Eptirstöðvar við árslok 1879:	5800	"
a. Ríkisskuldabréf	29190 kr.	" a.
b. Skuldabréf einstakra manna	36551 — 21	—
c. Ógoldnir vextir	20 —	" —
d. Í peningum	814 — 97	—
	<u>66576</u>	18
Gjöld samtals	80576	34

Reykjavík, 26. júní 1880.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

Hinn 25. dag maímánaðar þóknaðist hans hátign konunginum að sœma fyrverandi hafnsögu-
mann Jón Bjarnason á Bildsey í Snæfellsnessýslu með heiðursmerki dannebrogsmanna.

Hinn 30. dag júnímanáðar þóknast hans hátign konunginum allramildilegast að skipa undirbókavörð við háskólabókasafnið í Edinburgh Jón A. Hjaltalín til frá 1. september þ. á. að telja að vera skólastjóra og fyrsta kennara við gagnfræðaskólann á Möðruvöllum í Hörgárdal.

S. d. var cand. phil. Þorvaldur Thoroddsen allramildilegast skipaður annar kennari við sama skóla frá 1. október þ. á. að telja.

S. d. var settur sýslumaður cand. juris Einar Thorlacius allramildilegast skipaður sýslumaður í Norðurlínuláslu frá 1. ágúst þ. á. að telja.

S. d. var yfirjettarmálaflutningsmaður A. L. E. Fischer allramildilegast skipaður sýslumaður í Skaptafellssýslu frá 1. ágúst þ. á. að telja.

Hinn 5. dag júlímánaðar skipaði landshöfðingi prestinn síra Pál Ólafsson til að vera prest Prestsbakka og Óspakseyrarsafnaða í Stranda prófastsdæmi.

1) Styrk þessum var þannig úthlutað:		6. — Álptaneshepps (Garða- og Bessa- staðahr.)	440 —
1. Til Reykjavíkur kaupstaðar	520 kr.	7. Til Vatnsleysustrandahrepps	420 —
2. — Seltjarnarneshrepps	160 —	8. — Rosmihvalaneshrepps	320 —
3. — Mosfellshrepps	120 —	9. — Hafnahrepps	80 —
4. — Kjalarneshrepps	160 —	10. — Grindavíkurhrepps	120 —
5. — Kjósarhrepps	160 —		
		Til samans	2500 —

— *Brief* landshöfðingja til yfirsattanefndarinnar í Ísafjarðarsýslu um tekju-¹¹³ skatt verzlunar. — Eptir að hafa meðtekið álit yfirsattanefndarinnar um 2 kær-^{23. júlí.} skjöl frá verzlunarstjóra Vilh. Holm á Ísafirði, þar sem hann ber sig upp undan úrskurðum nefndarinnar frá 17. janúar og 21. febrúar þ. á. viðvíkjandi sæti hans í yfirsattanefndinni og viðvíkjandi skattskyldum tekjum verzlunar þeirrar, er kærandi veitir forstöðu á Ísafirði, vil jeg tjá nefndinni það, er nú segir, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

Mál þetta er svo til komið, að eptir að kærandi 29. október f. á. hafði skýrt frá, að tekjur verzlunar þeirrar, er hann veitir forstöðu, hefðu verið á árinu 1/1077—1/1078 8192 kr. 18 a., úrskurðaði skattanefndin tekjur verzlunar þessarar á almanaks-árinu 1878 13000 kr. Þessum úrskurði skaut kærandi 31. desbr. f. á. til yfirsattanefndarinnar og heimtaði, að dregnar yrðu frá hinni úrskurðuðu upphæð 6870 kr. 46 a., sem hann telur, að verzlunin hafi tapað á árinu í dánarbúum, og ályktaði þar á eptir skattanefndin 17. jan. þ. á., að kærandi, sem er einn í yfirsattanefndinni ætti að víkja úr sæti sínu í þessu máli og staðfesti yfirsattanefndin þar eptir 21. febr. þ. á. hinn áfrýjaða úrskurð skattanefndarinnar.

Hvað nú fyrst snertir úrskurð yfirsattanefndarinnar frá 17. janúar þ. á. hefir kærandinn fært það til, að hann sjálfur eigi ekkert í verzlun þeirri, er hann veitir forstöðu, hún sje eign verzlunarhússins M. W. Sass & Sønner í Kaupmannahöfn, og sje því kæra hans ekki yfir tekjur hans eigin; en 22. gr. laga 14. desbr. 1877 skipi að eins, að sá, er kærir yfir ákvörðun skattanefndarinnar um tekjur, er hann sjálfur hefir haft, eigi að víkja úr sæti sínu. En hjer við er það að athuga, að grein þessi inniheldur enga takmörkun á rjetti þeim, er yfirsattanefndin hefir til í einstökum málum, er snerta hag einstakra yfirsattanefndarmanna að úrskurða, að þeir eigi að víkja úr sætum sínum; hún mælir að eins fyrir, að nefndarmaðurinn, hvernig sem á stendur, eigi að víkja úr sæti sínu, þegar hann sjálfur hefir kært yfir ákvörðun skattanefndarinnar um hans eigin tekjur, og lætur hún hitt vera komið undir úrskurði nefndarinnar, hvort hlutaðeigandi eigi að halda sæti sínu, ef annar kærir yfir ákvörðun um tekjur nefndarmannsins, eða ef hann sjálfur kærir út af tekjum annara. En ákvörðun yfirsattanefndarinnar í þessu máli finn jeg því síður ástæðu til að breyta, sem málið er einmitt sprottið af teknaskýrslu, er kærandi sjálfur hefir gefið. Hins vegar hefði nefndin átt að kalla kærandaðann á þann fund, er honum var víkið úr sæti hans á, en að yfirsattanefndin vanrækti það getur því síður haft neina þýðingu, sem ályktun nefndarinnar um, að kærandi víki úr sæti sínu, var gjörð í einu hljóði; og er því enginn vafi um, að niðurstaðan hefði orðið hin sama, þótt kærandi hefði verið sjálfur á fundi.

Að því er snertir spurninguna um það, hvort skuldakröfur frá eldri árum, er hafa reynzt ófáanlegar, skuli taldar frá viðkomandi tekjum, verður úrskurður yfirsattanefndarinnar að álitast fullnaðarúrskurður, og fæ jeg ekki betur sjeð, en að hann sje á góðum rökum byggður. Tekjur hlutaðeigandi verzlunar hafa ekki verið fundnar á þann hátt, að talið hafi verið, hvað fjárstofn verzlunarinnar hafi vaxið eða rýrnað, og hverju eigendurnir hafi eytt á viðkomandi ári sjer og sínum til viðurværis, nytsemdar, munaðar o. s. frv., en kærandinn hefir sjálfur gjört reikninginn á þann hátt, að taldar hafa verið hinar einstöku tekjugreindir og þeim síðan jafnað saman við útgjöldin. Þegar reikningurinn er gjörður á þann hátt, fær það ekki mikla þýðingu, þótt einstakir liðir af fjárstofninum rýrni. Áður en slíkur eignarmissir átti sjer stað, gátu að eins vextirnir af fje því, sem hlutaðeigandi hefir tapað, komið til greina, þegar tekjurnar voru reiknaðar

Hinn 24. ágúst 1880.

113 23. júl. út, og getur rýrnunin á fjárstofn eða höfuðstól verzlunarinnar ekki verkað öðruvísi, en að vextir þeir, sem áður hafa verið taldir af fjenu, hafi þeir verið nokkrir, nú falla niður, sbr. niðurlag 7. gr. í tekjuskattslögum 14. desbr. 1877, er ákveður, að eigi skuli greiða skatt af þeim tekjum, sem fást með því að eyða höfuðstöli sínum, og að það verði eigi talið frá tekjum, sem haft er til að borga skuld.

114 23. júl. — *Brjef landshöfðingja til beggja amtmanna um mótvarnir gegn bólusótt.* — Samkvæmt valdi því, sem mjer er gefið í 2. gr. laga 17. desbr. 1875 um mótvarnir gegn því, að bólusótt og hin austurlenska kólerusótt og aðrar næmar sóttir flytjist til Íslands, hefi jeg í dag fyrir hönd ráðgjafans gefið út auglýsingu um, að sjerhvert skip, sem kemur hingað til landsins frá Kristjaníu eða öðrum höfnum sunnanfjalls í Noregi, skuli háð reglum þeim, sem settar eru í nefndum lögum. Jafnframt þessu vil jeg skora á yður, herra amtmaður, að þjer bæði leggið fyrir alla lögreglustjóra í umdæmum yðar að gæta þess nákvæmlega, að ekki verði brugðið út af nefndum ákvörðunum, og visa jeg í þessu efni til auglýsingar minnar, sem prentuð er í stjórnmartíðindum B. 111 og einnig annist um, að húsnæði það, er getur um í 5. gr. nefndra laga, handa bóluveikum, er kynnu að koma sjóleiðis að, verði til reiðu, og vænti jeg þess, að þjer, herra amtmaður, um leið og þjer annist um þetta, einnig sjáið um, að landssjóðnum verði ekki gjörður meiri kostnaður, en brýnasta nauðsyn krefur.

115 26. júl. — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um spítalagjald af sild.* — Í brjefi frá í dag hafið þjer, herra amtmaður, sent mjer fyrirspurn sýslumannsins í Ísafjarðarsýslu um það, hvort ekki beri samkvæmt 1. gr. c tilsk. 12. febr. 1872 að greiða spítalagjald af sild, og skýrið þjer frá, að Norðmenn nokkrir, sem hafa sezt að í sýslunni til að stunda sildarveiði, hafi skorast undan að greiða þetta gjald meðal annars af því, að það hafi ekki verið heimtað af Norðmönnum þeim, er stunda sildarveiði á Austfjörðum. Fyrir því vil jeg tjá yður til þókanlegrar leiðbeiningar og ráðstafanar það, er hjer segir:

Með 19. gr. tilsk. 27. maí 1746 var spítalagjaldið lagt á «allan fiskiafla, hverju nafni sem nefnist, er guð gefur þeim er stunda sjó», og þannig einnig á sildar og upsaveiði. Tilskipun 10. ágúst 1868 breytti nú þessari reglu og takmarkaði gjaldið til vissra fisktegunda; en þessi breyting stóð ekki nema fá ár, þangað til tilskipun um spítalagjald af sjávarafli frá 12. febr. 1872 náði gildi, og virðist eldri reglan um fisk þann, er spítalagjaldið hvílir á, þar með aptur vera orðin lög. Þetta leiðir bæði af upphafi 1. greinar laganna, er leggur gjaldið á sjávarafli, sem fæst á skip og leggst á land, og af c-lið sömu greinar, er eins og a- og b-liðirnir ekki tiltekur ákveðnar fisktegundir, og þess vegna verður að eiga við alls konar fisk. Þetta álit styrkist enn betur, þegar ákvörðun sú, er hjer ræðir um, er borin saman við undangengnar tillögur hins ráðgefandi alþingis og konungsfulltrúa, sjá alp. tíð. 1871 II bls. 304 og 471 og tíðindi um stjórnmálefni III bls. 280; því samkvæmt tillögum þessum virðist hið páverandi löggjafarvald einmitt að hafa haft sjerstaklega sildar og upsaveiði fyrir augum, þegar ákveðið var að greiða $\frac{1}{2}$ alin í spítalagjald af hverri tunnu af fiski, sem saltaður er í tunnur.

Jeg vona, að þjer, herra amtmaður, brýnið fyrir gjaldheimtumönnum þeim, er undir yður eru skipaðir, að fylgja fram þessum skilningi á 1. gr. laga 12. febr. 1872.

Það er vitaskuld, að þeim gjaldþegnum, er vilja ekki sætta sig við þenna úrskurð, sje 115
frjálst að leita úrlausnar dómstólanna um þessa spurningu, en í bráð verða þeir að 26. júlí.
greiða gjaldið.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um hjá- 116*
leiguna Stekkjanes hjá Ísafjarðarkaupstað. — Samkvæmt tillögum yðar, 27. júlí.
herra amtmaður, fellst jeg hjer með á, að bæjarstjórnin á Ísafirði takist á hendur skuld-
bindingar þær gagnvart Eyrarprestakalli, er tilgreindar eru í samningi frá 31. maí þ. á.
milli bæjarstjórnarinnar og hins núveranda prests á Eyri, um afhendingu á hjáleigunni
Stekkjanesi (Stakknesi) og þeim hluta jarðarinnar Eyrar í Skutulsfirði, sem prestakallið
hjelt eptir við samningana 1. febr. og 7. maí 1870.

Að öðru leyti er það vitaskuld, að ef samningurinn frá 31. maí þ. á. á að gilda
um lengri tíma en embættistíma hins núveranda prests, þarf að útvega konungsúrskurð
fyrir sölu á hjáleigunni Stekkjanesi, er beinlínis var undan skilin við sölu þá, er sam-
þykkt var með allrahæstum úrskurði frá 10. janúar 1871 (tíðindi um stjórnarmálefni
III. bls. 128).

— *Brjef landshöfðingja til prófastsins í Suður-Pingeyjarsýslu um samning sókn- 117*
artafla yfir fólksfjöldann. — Útaf fyrirspurn yðar, herra prófastur, í þóknanlegu 27. júlí.
brjefi frá 9. þ. m. læt jeg ekki dragast að tjá yður þetta:

Skýrslurnar um fólktal eiga að eins að vera í einu lagi, og eiga þær að sendast
með sóknatöflunum til landshöfðingja; þar á móti eiga sóknartöflurnar að vera tvíritaðar,
sjá «Reglur fyrir því, hvernig semja eigi sóknatöflurnar yfir fólksfjöldann» 2. og 7. gr.

«Fólktölutafla» sú, er getur um í 11. gr. reglna fyrir því, hvernig semja eigi
fólktöluskýrslurnar, er sama skýrslan sem með öðrum orðum er nefnd «sóknartafla»
og «fólktalstafla». Hún á að vera sjer fyrir hverja kirkjusókn, og er það miður ná-
kvæmlega að orði komizt í tjeðri 11. grein, þegar sagt er, að tafla þessi skuli samin yfir
allt brauðið; sjeu fleiri sóknir í brauðinu, verður taflan að vera í eins mörgum deildum,
og sóknirnar eru margar.

Eyðublöð þau, er afgangs verða, þarf ekki að endursenda, þau hafa verið ætluð
til uppbótar, ef einstök blöð skyldu skemmast.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suðurumdæminu um efling búnað- 118*
ar. — Samkvæmt tillögum amtráðs suðurumdæmisins samþykkist hjer með, að suðuramtíð 27. júlí.
fái 3533 kr. 33 a. af fje því, er með 10. gr. C. 4. fjárlaganna er veitt til eflingar bún-
aði, og að lagðar verði af þessari upphæð:

búnaðarfjelagi Kjósarhrepps	100 kr.
— Mosfellssveitar og Kjalarneshrepps	200 —
búnaðarsjóði síra Ólafs heitins Hjalteteðs	200 —
og búnaðarfjelagi suðuramtsins	1200 —

og eru þessar 1700 kr veittar með því skilyrði, að þeim verði varið eingöngu
til verkfæra-kaupa og til launa handa búfræðingum.

Flyt 1700 kr.

Flyt 1700 kr.

118	Ennfremur samþykkjast tillögur amtsráðsins um, að veittar verði:	
27. júlí.	Hjörleifi Björnssyni frá Breiðabólssstöðum á Álptanesi til að nema búfræði	100 —
	Ívari Helgasyni frá Flekkuvík á Vatnsleysuströnd til að kynna sjer sjávarútveg	
	og veiðiaðferð Norðmanna	300 —
	Lopti Gíslasyni á Vatnsnesi í Grímsnesi til verkfærakaupa	100 —
	Síra Þorkeli Bjarnasyni á Reynivöllum til þúfnasljettunar	150 —
	Sigurði Arngrímssyni á Stóru-Fellsöxl til verkfærakaupa	100 —
	Þórði Þorsteinssyni á Leirá til verkfærakaupa	100 —
	Einari Guðmundssyni á Heggstöðum til verkfærakaupa	100 —
	Síra Helga Sigurðssyni á Melum til garðyrkju	100 —
		alls 2750 —

Eru þá eptir 783 kr 33 a. óveittir af fje því, er suðurumdæminu er ætlað af nefndri fjárveitingu og er því skotið á frest að gjöra ákvörðun um fje þetta.

Um leið og jeg tjái yður þetta, herra amtmaður til þóknanlegrar leiðbeiningar og ráðstafana, sendi jeg yður hjer með 2 jarðabókarsjóðsávísanir á ofan nefndar 2750 kr.

Auglýsing.

119
28. júlí. Samkvæmt brjefi 21. maí þ. á. frá yfirstjórn póst og telegrafmálanna auglýsist hjermeð, að lýðveldin Ecúador og Urúgúay hafi frá 1 þ. m. gengið inn í allsherjarpóst-sambandið, og að burðargjaldið til þessara landa sje hið sama og tilfært er bls. 22 N° 48. burðargjaldsskrá þeirri, sem er til eptirsjónar á póstaðgreiðslustöðum landsins á dönsku. Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík 28. júlí 1880.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

120
28. júlí. — Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir vesturumdæminu um efling búnaðar. — Samkvæmt tillögum amtsráðs vesturumdæmisins samþykkist hjermeð, að vesturamtið fái 2466 kr. 67 a. af fje því, sem með 10. gr. C 4 fjárlaganna er veitt til eflingar búnaði, og að helming nefndrar upphæðar verði skipt þannig milli búnaðarfjelaga og búnaðarsjóða í amtinu, að

1. búnaðarfjelað Hördudalshrepps fái 100 kr.
2. búnaðarfjelað Kolbeinsstaðahrepps 50 —
3. búnaðarfjelagið á Skógarströnd 50 —
4. búnaðarfjelagið í Miklaholts- og Eyjahreppi 100 —
5. búnaðarfjelagið í Hraunshreppi 50 —
6. búnaðarsjóður Vesturamtsins 883 — 33 a.

Veitingarnar handa búnaðarfjelögunum eru bundnar því skilyrði, að fjenu verði eingöngu varið til verkfærakaupa og til að launa búfræðingum, en því fje, sem lagt er búnaðarsjóði Vesturamtsins skal varið eptir nánari ákvörðun amtsráðsins.

Að því er snertir hinn helminginn af þessa árs fjárveitingu eða 1233 kr. 34 a., sem úthluta ber í vesturumdæminu, hefir meiri hluti amtsráðsins lagt það til, að jarðyrkjumanni Torfa Bjarnasyni í Ólafsdal verði veitt 1000 kr. verðlaun fyrir hina skotsku ljái, er hann hefir innleitt hjer á landi, og að verðlaun þessi verði greidd af fje því, sem

veitt er með 9. gr. C 4 fjárlaganna þannig, að hvert amt leggi til sinn hluta af þessu fjæ 120
með því að álíta meg, að ljáir þessir, sem Torfi Bjarnason hafi innleitt, hafi orðið öllu 28. júl.
landinu til gagns. — Eptir þeim reglum, sem jeg í brjefi mínu frá 27. janúar þ. á. hefi
látið í ljósi, að jeg ætlaði að fylgja við skiptingu fjár þessa, verð jeg, áður en jeg gjöri
ákvörðun um þetta, að leita álíta hlutaðeigandi amtsráða; en jeg vil þegar nú taka fram,
að það virðist vera samkvæmt hlutarins eðli, að verðlaun þau, er mönnum eru veitt fyrir
dugnað í landbúnaðarframkvæmdum, greiðist einkum af fjárhluta þess umdæmisins, er
hlutaðeigandi er búsettur í. Samkvæmt þessu skal hjermeð samþykkt, að af fjárhluta
vesturumdæmisins veitist á þessu ári 500 kr. verðlaun handa Torfa Bjarnasyni, og greið-
ist til þess 300 kr. af þeim helmingi fjárveitingarinnar, er ekki er ætlaður búnaðarfjölög-
um og sjóðum, en þær 200 kr., er eptir eru, gjöri jeg ráð fyrir, að veittar verði Torfa úr
búnaðarsjóði vesturumdæmisins. Hvort verðlaun þessi verði hækkuð um 500 kr. skal
geymt að ákveða, þangað til tillögur amtsráða suðurumdæmisins og norður- og austur-
umdæmisins eru fengnar.

Enn fremur samþykkist, að veittar verði kennslustofnuninni í Ólafsdal 600 kr. „a.
Halldóri Jónssyni frá Laugabóli til að halda áfram búnaðarnámi erlendis. 200 — „
Kristjáni bónda Tómassyni á Þorbergsstöðum fyrir búsjúsludugnað og til verk-

færaakaupa 66 — 67 -
Pjetri bónda Jónssyni á Malrifi sömuleiðis 66 — 67 -
Jarðabókarsjóðsávisun á þær 2466 kr. 67 a., er þannig hefir verið ráðstafað, fylgir.

— *Brjef landshöfðingja til sýslumannsins í Suðurmúlasýslu um fiskiveiðar* 121
Færeyinga og annara útlendinga. — Í þóknanlegu brjefi frá 3 þ. m. hafið 28. júl.
þjer herra, sýslumaður, spurt

- 1, hvort borgarabryef hljóðandi upp á síldarveiði og verzlun einnig veiti rjett til þorsk-
veiða innfjarðar,
- 2, hvort skip, sem koma hingað til fiskiveiða annaðhvort frá Noregi eða Færeyjum, sjeu
ekki skyld, áður en þau leggja inn á ólöggtar hafnir eða skipalegur að fullnægja
ákvæðum laganna um tollgreiðslu og sóttvarnir á einhverju löggiltu kaupþúni
- 3, hvort lögreglustjóra sje heimilt að skipa svo fyrir, að skipstjórar, sem hafa sýnt ein-
hverja óreglu, fyrst um sinn liggi með skip sín á stöðum þeim, er lögreglustjóri á-
litur að helzt sje hægt að hafa umsjón með framferði þeirra.

Fyrir því vil jeg tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar það, er nú segir:

Við 1. Hver maður, sem hefir tekið sjer fasta aðsetu hjer á landi hefir aðgang
til alls konar fiskiveiða og ekki síður þorskveiði en síldarveiði. Hins vegar er það, eins
og tekið er fram í brjefum mínum frá 3. maí og 7. júní þ. á. (stjórnartíð. B. 82 og 95),
naúðsynlegt skilyrði fyrir því, að stunda fiskiveiðar í landhelgi, að hlutaðeigandi í raun
og veru setjist að einhversstaðar á landinu og gjörast þegn hins danska ríkis.

Við 2. Hvort heldur skip kemur frá innanríkis eða utanríkis tollstöðum, verð
jeg að álíta það skyldu þess, samkvæmt 2. og 7. gr. laga 15. apríl 1854 og samkvæmt
3. gr. laga 7. nóvbr. f. á. að fullnægja toll- og sóttvarnarlögunum á einhverju löggiltu
kaupþúni, áður en þau leggi annarstaðar að landi. Fiskiskip eru háð hinum sömu lög-
um, nema því að eins að þau leiti hafnar í neyð sinni.

Við 3. Það er bæði rjettur og skylda lögreglustjóra, er hefir sennilega ástæðu
til að gruna skip um brot gegn tollögum, sóttvarnarlögum eða öðrum lögum, er mjög

124 28. júlí. riður á, að verði fylgt fram með strangleika, að kyrrsetja skipið meðan á rannsókninni stendur og jafnvel þangað til málið er útkljáð, einkum ef skipið á ekki heima hjer á landi, og því er hætt við, að skipið komist undan allri ábyrgð, ef því er sleppt. Hins vegar getur lögreglustjóranum ekki borið vald til að hepta ferðir skipa þeirra, er hafa orðið sek í lagabroti eða óreglu fram yfir þann tíma, er nauðsynlegur er til að útkljá mál þau, er rísa af slíkri óreglu.

122 28. júlí. — *Bréf landshöfðingja til sýslumannsins í Barðastrandarsýslu um vitagjald.* — Út af fyrirspurn yðar, herra sýslumaður, um skilning á orðunum «fram hjá Reykjanesi» í 1. gr. laga um vitagjald frá 10. oktbr. f. á. vil jeg tjá yður það er nú segir:

1. Eg verð að álita öll þau skip skyld til að greiða vitagjald sem koma hingað frá útlöndum fyrir sunnan og vestan land án tillits til þess, hvort þau hafa á leið sinni sjeð Reykjanes eða vitann á því.

2. Af skipum þeim, sem koma norðan um land og ekki hafa síðan á fiskiveiða-ferðum eða öðrum ferðum farið suður fyrir Reykjanes, er engin heimild til að heimta vitagjald, nema því að eins að það sje ljóst við afgreiðslu slíkra skipa, að þau ætli suður fyrir Reykjanes.

123 28. júlí. — *Brief landshöfðingja til póstmeistara um týnda póstsendingu.* — Ráðgjafinn fyrir Ísland hefir 21. f. mán. ritað mjer á þessa leið: «Í þóknanlegu bræfi frá 13. apríl þ. á. hafið þjer, herra landshöfðingi, skýrt frá því, að þegar norðanpósturinn kom til Reykjavíkur 25. janúar þ. á. hafi í póstsendingar þær, er fara áttu á pósthúsið þar, vantað ljereptspoka merktan P. B. með 200 kr. í gulli í, er sýslumaðurinn í Norðurmúlasýslu hafði afhent póstaðgreiðslunni á Seyðisfirði, og sem átti að fara til yðar, og hafi það ekki heppnast síðan að spyrja uppi sendingu þessa, og skjótið þjer nú spurningunni um endurgjaldsskyldu póststjórnarinnar í þessu tilliti undir úrskurð ráðgjafans.

Fyrir því undanfelli jeg ekki að tjá yður þjónustusamlega til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari ráðstafanar, að hina glötuðu sendingu ber samkvæmt 13. gr. tilsk. um póstmál á Íslandi frá 26. febr. 1872 að endurgjalda þeim, er afhenti hana, og ber að taka endurgjald þetta af fje því, sem veitt er með 11. gr. 3 fjárlaganna.

Í sambandi hjer með skal eigi látið undan falla að vekja athygli yðar, herra landshöfðingi, á hinni óhaganlegu meðferð, er hin glataða peningasending hefir orðið fyrir af hendi póstaðgreiðslumannsins í Seyðisfirði, þar eð hann hefir fest ljereptspoka þann er peningarnir voru í, í eitt horn pósttöskunnar, og segir nefndur póstaðgreiðslumaður, að þetta fyrirkomulag sje föst regla hjá sjer. Út af þessu, vil jeg þjónustusamlega skora á yður, herra landshöfðingi, að hlutast til um, að brýnt verði fyrir hlutaðeigandi póstmönnum að gæta hinnar nauðsynlegu varfærni í meðferð sinni á peningasendingum og öðrum áriðandi smásendingum, og skal í þessu tilliti tekið fram, að það virðist haganlegast, að búa um slíkar sendingar í litlum kassa úr trje eða pjátri, áður en þær eru látnar í póstpokann, því annars er hætt við, að þær glatist úr póstpokanum, þegar gat kemur á hann af sliti.»

Jafnframt því að tjá yður þetta, herra póstmeistari, til þóknanlegrar leiðbeiningar og eptirbreytni vil jeg þjónustusamlega skora á yður að hlutast til um, að póstaðgreiðslumenn hafi eptirleiðis sjerstakar umbúðir úr trje, pjátri eða öðru hentugu efni utan um allar peninga og ábyrgðarsendingar, svo að ekki verði hætt við, að póststjórnin verði opt-

ar fyrir slíkum skaða og þeim, er hjer ræðir um. Løksins eruð þjer beðnir að greiða **123** mjer sem móttökumanni umræddrar peningasendingar upphæð hennar með 200 kr. og 28. júlí. rita upphæð þessa milli annara útgjalda í reikning yðar fyrir gjöldum póststjórnarinnar á þessu ári.

— *Brjef landshöfðingja til sýslumannsins í Suðurmúlasýslu um vitagjald og af- greiðslugjald af skipum.* — Í brjefi frá 3. þ. m. hafið þjer herra sýslumaður spurt **124** 28. júlí.

1, hvort útlend fiskiskip og póstgufuskip, er fara kringum landið og því optar en 2svar sinnum fara fram hjá vitanum á Reykjanesi eigi að greiða vitagjald optar en einu sinni, meðan þau halda sjer við strendur landsins og ekki fara hjeðan til útlanda.

2, hvort skip, sem kemur á höfn, er sýslumaður er búsettur á, en hittir svo á, að sýslumaðurinn er ekki heima, en hefir farið eitthvað, og sett fyrir sig umboðsmann til að afgreiða skip, sje ekki skyldur til að greiða umboðsmanni þessum, það auka afgreiðslugjald, sem ákveðið er með 9. grein opins brjefs 28. desbr. 1836.

Fyrir því vil jeg tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar það, er hjer segir.

Við 1. Orðin í upphafi 1. greinar laga 10. okt. 1879: «hvert það skip — — er leggst í höfn einhversstaðar á Íslandi» benda á, að eingöngu þau skip skulu talin gjaldskyld, sem koma frá útlöndum til Íslands, og sama virðist hafa vakað fyrir löggjafarvaldinu, þegar síðan er skipað svo fyrir, að gjaldið skuli vera hið sama, hvort heldur skipið fer fram hjá vitanum «að eins aðra leiðina eða fram og aptur». Þegar þar að auki er haft tillit til þess, að gjaldfrelsi íslenzkra fiskiskipa beinlínis er bundið við, að þau eru á fiskiveiðaferðum, og engin ástæða er til að ætla að löggjafarvaldið hafi vilj- að hlífa þessum fiskiskipum fremur en öðrum skipum við að borga tjeð gjald, virðist mjer það liggja næst að ætla, að löggjafinn hafi viljað láta skip þau, sem koma hingað frá útlöndum, greiða vitagjald að eins einu sinni, meðan þau dvelja hjer við land, og án tillits til þess, hve opt þau fari fram hjá vitanum, á meðan þau dvelja hjer. Jeg get því eigi sjeð, að heimild sje til að heimta af póstgufuskipinu á strandsiglingum þess eða af útlöndum fiskiskipum á veiðiferðum þeirra, vitagjald optar en einu sinni frá því, að þau koma fyrst til landsins og fara hjeðan aptur alfarin í þeirri ferð.

Við 2. Gjaldið, er getur um í 9. grein tilskip, 28. desbr. 1836, er bundið því skilyrði, að skipið verði afgreitt af manni, er amtmaður hefir löggilt til að gegna afgreiðslum á höfn, er sýslumaður ekki er búsettur á. Jeg fæ því ekki sjeð, að sá umboðsmaður, er sýslumaður setur til þess í forföllum sínum að framkvæma þessi störf, þar sem sýslumaðurinn er búsettur, geti gjört tilkall til nefnds gjalds.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um lán úr landssjóði.* — **125** Í þóknanlegu brjefi frá 18. f. m. hafið þjer, herra landshöfðingi, lagt það til, að yður yrði 29. júlí. veitt vald til af peningaafgangi viðlagasjóðsins, sem ætlað er, að muni við lok reikningsársins 1879 nema hjer um bil 62000 kr., að veita lán að upphæð allt að 50000 kr., þannig að þegar reikningurinn fyrir nefnt ár er fullsaminn, verði gjörðar nánari tillögur um, hve mikið af hinni annari peningaeign landssjóðsins við byrjun yfirstandandi fjárhags- tímabils skuli gjört arðberandi, og á hvaða hátt.

Út af þessu er yður hjer með tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari ráðstafanar, að tillagan er hjer með samþykkt.

126
29. júlí.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um bókasafn Jóns Sigurðssonar.* — Í þóknanlegu brjefi frá 28. f. m. hafið þjer herra landshöfðingi skýrt frá, að þeir 39 kassar, sem hjeðan hafa verið sendir innihaldandi bækur og handritasafn Jóns sál. Sigurðssonar sjeu til bráðabirgða settir til geymslu á lopti dómkirkjunnar, og í annan stað beiðst ákvarðana um, hvernig fara eigi með safn þetta, einkum hvort það beri að afhendast stjórn stiptsbókasafnsins til að leggjast saman við þetta safn.

Út af þessu skal yður þjónustusamlega tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar, að ráðgjafinn, af því að safnið er keypt á kostnað hins íslenska landssjóðs, álitur rjettast, að geymt verði að kveða til fulls á um þetta efni, þangað til alþingi hefir gefizt kostur á að segja álit sitt um það, og þess vegna hefir ráðgjafanum komið til hugar að gefa bending hjer að lútandi í athugasemdunum við fjárlagafrumvarpið fyrir 1882—83. Ráðgjafinn verður því að álíta hentugast, að safnið standi í kössum þeim, er það var sent í, fyrst um sinn óhaggað á kirkjuloptinu, og eru hjeðan gjörðar ráðstafanir til að tryggja fyrir eldsvoða, á kostnað landssjóðs Íslands, bæði þetta safn og handritasafn Jóns Árnasonar, er landssjóðurinn einnig á.

EMBÆTTASKIPUN.

Hinn 29. dag júlímánaðar þóknaðist hans hátign konunginum allramildilegast að skipa prófast í Húnavatnssýslu og prest að Þingeyrum síra Eirík Briem til að vera annan kennara við prestaskólann í Reykjavík.

S. d. voru cand. philol. Björn Magnússon Olsen og cand. philol. Sigurður Sigurðsson skipaðir til að vera kennarar við hinn lærða skóla í Reykjavík, þannig að þeir sjeu skyldir til, ef þess er krafizt, að annast eða taka þátt í umsjónarmennskunni í tjeðum skóla.

Hinn 27. dag júlímánaðar setti landshöfðingi prestinn síra Jón Bjarnason til á eigin ábyrgð að þjóna Dvergasteins og Mjóafjarðarsófnuðum í Suður-Múlaprófastsdæmi, þangað til að breyting sú með tilliti til þessara safnaða, er gjört er ráð fyrir í 1. gr. laga 27. febrúar þ. á. um skipun prestakalla, geti komizt í kring.

Hinn 13. dag ágústánaðar setti landshöfðingi búfræðing Guttorm Vigfússon til þess að kenna búfræði við gagnfræðaskólann á Möðruvöllum um skólaárið frá 1. október þ. á. til 30. september 1881.

20. ágúst var kandidat Sigurður Jensson skipaður prestur Flateyjar og Múlasafnaða í Barðastrandarprófastsdæmi, frá 1. október þ. á. að telja.

S. d. var kandidat Ólafur Ólafsson skipaður prestur Selvogs og Krísvíkursókna í Árnessprófastsdæmi.

S. d. var kandidat Kjartan Einarsson skipaður prestur Húsavíkursafnaðar í Suður-Þingeyjarprófastsdæmi.

S. d. var kandidat Einar Vigfússon skipaður prestur Hofs og Miklabæjarsafnaða í Skagafjarðarprófastsdæmi.

23. ágúst var presturinn á Skinnastöðum síra Stefán Sigfússon skipaður prestur Skútustaða og Reykjahlíðarsafnaða í SuðurÞingeyjarprófastsdæmi, frá fardögum 1881 að telja.

PRESTAR VÍGÐIR.

Hinn 22. dag ágústánaðar voru þessir kandidatar prestvígðir:

1. Árni Þorsteinsson sem aðstoðarprestur hjá síra Jóni Austmann í Saurbæ í Eyjafirði.
2. Einar Vigfússon sem prestur Hofspinga á Höfðaströnd.
3. Kjartan Einarsson sem prestur Húsavíkurstakalls í SuðurÞingeyjarprófastsdæmi.
4. Ólafur Ólafsson sem prestur Selvogsþinga í Árnessprófastsdæmi.
5. Sigurður Jensson sem prestur Flateyjarprestakalls á Breiðafirði.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um sölu á kirkjujörð.* — **127**
Samkvæmt tillögum ráðgjafans, eptir að hann hafði meðtekið þóknanlegt brjef yðar, herra **29. júlí**
landshöfðingi, frá 26. maí þ. á., hefir hans hátign konunginum allramildilegast þóknast í dag
að fallast á, að hálfenda sú af jörðinni Bálkastöðum í Miðfirði Húnavatnssýslu í norður- og
austurumdæmi Íslands, er liggur undir Staðarprestakall í Hrútafirði, verði seld Jóhannesi
bónða Zakaríassyni að jarðakaupum fyrir $\frac{2}{3}$ úr jörðinni Brandagili í Staðarhreppi, þannig
að hin fyrnefnda jörð verði skoðuð sem bændaeign en hin síðarnefnda sem kirkjujörð.

Þetta er hjér með tjáð yður herra landshöfðingi til þóknanlegrar leiðbeiningar
og birtingar.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* **128**
niðurjöfnun fjallskila. — Eptir að hafa meðtekið álit yðar, herra amtmaður, um **29. júlí.**
fyrirspurn sýslumannsins í Húnavatnssýslu, hvort sýslunefndin sje bær um að fella úr
gildi eða breyta ákvörðun hreppsnefndar um það, hversu mikil eða hvernig löguð fjallskil
einhverjum beri að gjöra, þegar slíkt sje kært fyrir sýslunefndinni, vil jeg tjá yður til
þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeigöndum það, er nú segir.

Um það, hvernig fjallskilum skuli niðurjafnað á hina einstöku bændur, er engin
ákvörðun í sveitastjórnartilskipuninni frá 4. maí 1872, og virðist löggjafinn hafa gengið
út frá því, að ítarlegar reglur þar um yrðu settar fyrir hvert hjerað í reglugjörðum þeim
um fjallskil o. fl., er semja skal samkvæmt 39. gr. tjeðrar tilskipunar. Hafi það nú ekki
verið gjört, virðist ekkert því til fyrirstöðu, að sýslunefndin samkvæmt þessari grein, og
með því að henni ber almenn umsjón með gjörðum hreppsnefndarinnar (sjá 38. gr. tilsk.
4. maí 1872) taki til úrskurðar umkvartanir út af fjallskilum, og verður þá meðfram að
hafa tillit til þess, sem fyrirskipað er í 19. gr. tilsk. 4. maí 1872 eða nú í 1. gr. laga
9. jan. 1880 um hina almennu niðurjöfnun sveitargjalda. Umkvörtun út af fjallskilum
verður því fyrst að úrskurðast af hreppsnefndinni í heild sinni og síðan af sýslunefndinni;
en enginn getur með því að áfrýja úrskurði hreppsnefndarinnar komið hjá að framkvæma
í bráð skylduverk það, sem á hann er lagt.

— *Ágrip af brjefi landshöfðingja til Markúsar skipstjóra Bjarnasonar um náms-* **129**
styrk. — Markúsi var veittur 200 kr. styrkur af fje því, sem getur um í 15. grein **21. ágúst.**
fjárlaganna, til að taka stýrimannspróf við sjófræðisskóla í Danmörku.

— *Ágrip af brjefi landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu* **130**
um námsstyrk. — Samkvæmt tillögum amtmanns var Eggerti Finnssyni frá Meðal- **24. ágúst.**
felli í Kjós veittur 200 kr. styrkur af fje því, sem getur um í 9. gr. C. 4. fjárlaganna
til að nema búfræði á skóla í Noregi.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um laun setts embættis-* **131**
manns. — Í þóknanlegu brjefi frá 24. júní síðast liðnum hafið þjer, herra landshöfð- **26. ágústi.**
ingi, skýrt frá því, að yfirskoðunarmennirnir hafi fundið það að landsreikningnum 1878,
að fyrverandi sýslumanni í Árnessýslu Þ. Jónssyni, er lausn fjekk frá embætti sínu 6.

LEIÐRJETTING. Bls. 72 l. 32. að ofan: „almennum mannfundi“ les almennum mannfundi
undir berum himni.

Hinn 14. október 1880.

131 ágúst s. á. hafi verið reiknuð fyrir mánuðina september til nóvember 1878, er hann hafði
 26. ágúst þetta embætti á hendi, án þess að hann væri reglulega settur til að gegna því, upphæð
 sú, sem honum áður hafði borið, meðan hann var embættismaður, sem launaviðbót fyrir
 sjálfan hann, alls 227 kr. 50 a. Í annan stað hefir komið fram vafi um, hvernig eigi að
 skipta launum þeim, sem ætluð eru sýslumannsembættinu í Árnessýslu, fyrir tímabilið
 frá 1. desember 1878 til 24. júní milli nefnds Þorsteins Jónssonar, sem á tjeðu tímabili
 hefir verið settur til að gegna embætti þessu, og hins nýja sýslumanns Stefáns Bjarnar-
 sonar, sem skipaður var 6. nóvember 1878, en til loka maímánaðar f. á. hjelt áfram að
 gegna hinu fyrra embætti sínu, sem bæjarfógeti í Ísafjarðarkaupstað og sýslumaður í Ísa-
 fjarðarsýslu, og sem því fyrst 24. júní f. á. gat tekið við sýslumannsembættinu í Árnes-
 sýslu. En þjer hafið út af athugasemd yfirskoðunarmannanna tekið fram, að þjer hafið við
 útreikning á launum fyrverandi sýslumanns Þ. Jónssonar fyrir mánuðina september til
 nóvember 1878 álitnið, að konungsúrskurður sá, er veitti tjeðum embættismanni lausn frá
 embætti sínu, mætti álitast að hafa í sér fólgið leyfi fyrir hann, til þess að fá sig und-
 anþeginn að gegna embættinu, og heimild fyrir yður, ef yður þætti nauðsyn til bera að
 setja annan til að taka við embættinu, og þess vegna hafið þjer ætlað, að launabót fyrir
 sjálfan hann bæri með rjettu Þ. Jónssyni, meðan enginn nýr sýslumaður væri skipaður,
 og hafið þjer því óskað úrskurðar ráðgjafans í þessu tilliti.

Út af þessu skal tekið fram, að skipun embættismanns í embætti eða lausn hans
 frá embætti, ef ekkert annað er með berum orðum ákveðið, hlýtur að reiknast frá því
 að þar að lútandi konungsúrskurður er út gefinn, og því hefði átt að setja mann í sýslu-
 mannsembættið í Árnessýslu, undir eins og þjer, herra landshöfðingi, höfðuð fengið til-
 kynning um lausn fyrveranda sýslumanns Þ. Jónssonar, og læt jeg ekki dragast hjer með
 þjónustusamlega að tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari aðgjörða það, er nú
 skal greina.

Það leiðir af því, er nú var sagt, að ekki hefði mátt verja meiru í þóknunar-
 skyni fyrir að gegna sýslumannsembættinu í Árnessýslu mánuðina september til nóvem-
 bers 1878, en laun þau eru, sem ákveðin eru embætti þessu með lögum frá 14. desem-
 ber 1877, en úr því að maður sá, er gengdi sýslumannsembættinu, átti heimting á eptir-
 launum úr landssjóði, verður að fara eptir ákvörðun þeirri, sem sett er í síðasta lið 4.
 gr. laga frá 14. október 1875, um að settur embættismaður, sem eptirlaun hefir, skuli
 missa jafumikils í, og þeim nemur. Það hefir því skort heimild til að reikna sýslumann-
 inum, sem gegndi embættinu, launaviðbót, og ber honum að endurborga landssjóði 227
 kr. 50 a., er honum hafa verið of borgaðir.

Með því að stjórnin hefir haft umráð yfir sýslumannslaununum í Árnessýslu um
 mánuðina desember 1878 til apríls 1879, þar sem Stefán sýslumaður Bjarnarson hefir
 notið launa þeirra, sem lögð eru sýslumannsembættinu í Ísafjarðarsýslu, og þannig hefir
 orðið að fara á mis við laun þau, er fylgja hans eigin embætti, ber að reikna þóknun þá,
 sem Þ. Jónssyni ber fyrir að gegna embættinu sem settur sýslumaður á þessu tímabili,
 á sama hátt, svo að honum eru um þenna tíma rjettilega greiddar 291 kr. 66 a. á mánuði.

Að því er að lyktum snertir tímabilið frá 1. maí til 24. júní f. á., verður
 að vísu ekki reiknuð Þ. Jónssyni þóknun fyrir að gegna sýslumannsembættinu í Árnes-
 sýslu beinlínis samkvæmt 4. gr. laga 15. október 1875, því þessi ákvörðun gengur út
 frá, að stjórnin hafi umráð yfir launum þess embættis, sem maður er settur til að þjóna;
 en þetta átti sjer ekki lengur stað, því Stefán sýslumaður Bjarnarson, sem var skipaður
 í embættið frá 1. maí, hefir sjálfur notið launanna. En með því að það er ljóst af brjefi

landshöfðingjans, að þjer hafid sett Þ. Jónsson til þess á eigin ábyrgð að gegna Árnes-sýslu, þangað til Stefán Bjarnarson tæki við henni, og að honum var heitið öllum laun-um þeim, er embættinu fylgja, til endurgjalds fyrir það, að eptirlaununum fráðregnum, þá ber að reikna borgunina á sama hátt fyrir hið umrædda tímabil, eins og fyrir hinn hluta tíma þess, er hann var settur, og samkvæmt því mun Þorsteini Jónssyni, sem frá 1. maí f. á. hefir notið eptirlauna sinna, bera mismunurinn, sem er á eptirlaununum og embættislaununum, en hann er á tímabilinu frá 1. maí til 24. júní f. á. að upphæð 110 kr. 8 a. og ber Stefáni sýslumanni Bjarnarsyni að greiða þá upphæð, þó þannig, að hann fyrir þessa upphæð, með því hann gegndi embættinu í Ísafjarðarsýslu í maímánuði, á aðgang til endurgjalds að Fensmark sýslumanni, sem var veitt þetta em-bætti 16. apríl f. á., svo framarlega sem hann ekki þegar hefir fengið það endurgoldið hjá nefndum embættismanni, eða þeir hafi öðruvísi um samið sín á milli.

131
26. ágúst.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um laxveiðina í Elliða-*
ám. — Í brjefi til ráðgjafans 28. f. m., sem yður, herra landshöfðingi, hefir verið sent eptirrit eptir, hefir H. Th. Thomsen kaupmaður í Reykjavík skýrt frá því, að nóttina milli 5. og 6. f. m. hafi enn að nýju verið farið með ofbeldi að laxakistum hans í Ell-iðaánum, og í þetta sinn með þeim atvikum, sem gefi honum ástæðu til að ætla, að hjer búi og þjófnður undir, og í annan stað hefir hann borið sig upp undan því, að hlutað-eigandi valdsmaður hvorki hafi verið fær um að komast eptir, hverjir þeir menn hafi verið, sem nóttina milli 24. og 25. júní f. á. hafi grímuklæddir skemmt tjæða eign hans, nje að koma því upp, hverjir hafi unnið hervirki þau, er hjer ræðir um.

132
26. ágúst.

Út af þessu lætur ráðgjafinn ekki dragast að taka fram, að eins og það, þegar á allt er lítið, er skylda yfirvaldsins að liðsinna landsbúum, til þess að varðveita eignir þeirra fyrir ómildum árásum, þannig er það nauðsynlegt, hvað þetta athæfi snertir, að hjer sje gripið til skjótra og góðra ráða, þar sem um svo opt ítrekaðar ofbeldis árásir á eign Thomsens kaupmanns er að ræða, svo að sökudólgurinn verði dreginn fyrir dóm og lög og að komið verði í veg fyrir viðlíkar árásir eptirleiðis. Ráðgjafinn vill því þjón-ustusamlega veita yður herra landshöfðingi vald til, svo framarlega sem þjer eptir þeim ástæðum, sem nú eru fyrir hendi, kynnuð að finna það hagkvæmt, að gefa með skír-skotun til brjefs þessa, einhverjum manni, sem þar til væri vel fallinn, konungsumboð, að mandatum, til með rjettarhöldum bæði í lögsagnarumdæmi Gullbringu- og Kjósarsýslu og fyrir utan það, og með sama valdi og reglulegir rannsóknardómendur hafa, að takast á hendur rannsókn og útvega nauðsynlegar skýringar með tilliti til þeirra ofbeldisárása, sem síðan að viðaukalög við Jónsbókar landsleigubálks 56. kapitula komu út, hafa verið gjörðar á veiðivjalar þær, er Thomsen kaupmaður á og notar til laxveiða í Elliðaánum, að svo miklu leyti, sem ekki hefir gengið fullnaðardómur í hjeraði um þessar árásir. Þegar rannsóknnum þessum er lokið, býst ráðgjafinn við að fá eptirrit eptir því, sem farið hefir fram í málinu.

Í tilefni af bænarskrá þeirri frá 4 hreppsnefndarmönnum í Seltjarnarneshrepp, sem hingað var send með þóknanlegu brjefi yðar, herra landshöfðingi, frá 29. f. m. og þar sem þess er beiðzt, að ráðgjafinn vilji skipa yfirvöldunum að hætta við rjettarhöld út af brotum þeim á laxakistunum í Elliðaánum, sem framin voru 28. júlí f. á., vil jeg í sambandi við þetta mál, sem hjer ræðir um, þjónustusamlega tjá yður til þóknanlegrar

132 leiðbeiningar og birtingar, að ráðgjafinn finni enga ástæðu til að veita umræddri bœnar-
26 ágúst skrá áheyrslu.

133 — *Ágrip af bræfi landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu*
30 ágúst. um hreppsnefndar kosningu. — Eptir að það með dómsmálastjórnarbræfi frá 16. apríl 1873 hafði verið ákveðið, að hin nýju sveitarstjórnarlög skyldu fá fullt gildi vorið 1875, fóru hreppsnefndar kosningar fram í Vesturlandeyjahrepp eins og annarsstaðar vorið 1874. 3 árum eptir að hreppsnefndirnar vorið 1875 höfðu tekið til starfa, eða vorið 1878 fóru fram nýjar kosningar á meiri hluta hreppsnefndarmanna; en þegar síðast liðið vor 1880 6 ár voru liðin, síðan minni hluti hreppsnefndarinnar hafði verið kosinn, ljet oddviti hreppsnefndarinnar í Vesturlandeyjahreppi fara fram nýja kosningu á 3 hreppsnefndarmönnum. Þessa kosningu ónýtti sýslumaðurinn í Rangárvallasýslu með úrskurði frá 21. júní þ. á. og lagði fyrir, að hreppsnefndarmenn þeir, sem voru í nefndinni, áður en kosningin fór fram, ættu að halda áfram að gegna nefndarstörfum sínum þangað til vorið 1881, er 6 ár voru liðin frá vordögum 1875, er hreppsnefndirnar höfðu tekið til starfa, og staðfesti landshöfðingi þennan sýslumannsúrskurd, eptir að amtmadur s. d. (30. ágúst) hafði sent hann landshöfðingja samkvæmt 27. grein tilskipunar um sveitarstjórn frá 4. maí 1872.

134 — *Bræf landshöfðingja til biskups um uppbót á prestakalli.* — Samkvæmt
31 ágúst. tillögum yðar, herra biskup, í bræfi frá í gær leggst hjer með 200 króna uppbót sú, sem í bræfi mínu frá 7. apríl þ. á. var ætluð Sandaprestakalli í Dýrafirði með því skilyrði, að það yrði veitt fyrir 31. ágúst þ. á., til Garpsdals prestakalls í Barðastrandarsýslu fyrir yfirstandandi fardagaár, og veitist biskupinum hjer með fullt vald til að setja prestinn á Stað, síra Ólaf prófast Johnsen, til að þjóna nefndu prestakalli, meðan það er prestslaust.

135 — *Ágrip af bræfi landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um styrk handa barna-*
14. sept. skóla. — Hreppsnefndin í Vatnsleysustrandarhreppi hafði veitt Thorchillii barnaskóla á Vatnsleysuströnd 200 kr. hvort árið um sig 1880 og 1881. Fyrir því veitti landshöfðingi tjeðum skóla 200 kr. styrk um árið 1880 af fje því, er getur um í 12. gr. C. 7. fjárlaganna.

136 — *Skipun landshöfðingja til landfógeta um þóknun handa sálmaþókar-*
14. sept. nefndinni. — Biskup hafði skýrt landshöfðingja frá, að nefnd sú, er sett hafði verið til að endurskoða sálmaþókina, hefði síðan seint í næstliðnum mánuði átt með sjer daglega fundi og að þeir 4 nefndarmenn, sem ekki ættu heima hjer í bænum, prófastur síra Björn Halldórsson frá Laufási og prestarnir síra Páll Jónsson frá Viðvík, síra Stefán Thorarensen frá Kálfatjörn og síra Valdimar Briem frá Hrepphólum, hefðu óskað eptir því, að sjer yrði borgaður úr almennings sjóði sá beinlínis kostnaður, er þeir hefðu haft við að sækja fundi þessa, og sem myndi hlaupa um 700 kr., en upp í þetta hefði hið íslenska biblíufjelag veitt 300 kr. Fór nú biskup þess á leit, að þær 400 kr., sem eptir yrðu, væru veittar úr landssjóði. Landshöfðingi veitti það, sem þannig hafði verið beðið um, og

skipaði landfógeta að greiða biskupi 400 kr. til hins nefnda augnamiðs af fje því, sem í 6. grein fjárlaganna er veitt til óvissra útgjalda. **136**
14. sept.

— *Brief landshöfðingja til stiptsyfirvaldanna um lán til jarðabóta á prests-* **137**
setri. — Eptir tillögu stiptsyfirvaldanna í þóknanlegu bræfi frá 16. p. m. veitist hjer með Valþjófsstaðarprestakalli 1000 kr. lán úr viðlagasjóði landsins til jarðabóta, einkum til að hlada 2 garða hjer um bil 1600 faðma á lengd sumpart til varnar landi prestssetursins og sumpart til endurbóta á engjum þess, þar sem annar garðurinn að nokkru leyti gæti notast sem stíflugarður við vatnsveitingar. Lán þetta er veitt með þeim kjörum, að það verði árlega ávaxtað með 4. af hundraði og endurborgað á 10 árum með 100 kr. árlega, og með þeirri nákvæmari ákvörðun, að báðum gördunum verði komið upp og þeim síðan viðhaldið og skilað við prestaskipti með reglulegri úttektargjörð og ofanálagi eins og öðru því, sem prestsetrinu tilheyrir.

Þetta er hjer með tjáð stiptsyfirvöldunum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

— *Bræf landshöfðingja til sýslumannsins í Skagafjarðarsýslu um byggingu á fátækra jörð.* — Eptir að hafa meðtekið þóknanlegt álit yðar, herra sýslumaður, um erindi hreppsnefndaroddivitans í Rípurhreppi viðvikjandi hreppseigninni Keflavík, vil jeg biðja yður að tilkynna tjeðri hreppsnefnd, að ekkert sje því til fyrirstöðu, að hrepps eða fátækra jarðir verði án æðri samþykkis byggðar til fleiri ára eða jafnvel um lífstíð ábúandans, aptur á móti þarf samkvæmt 5ta lið 26. gr. tilsk. 4. maí 1872 samþykkis sýslunefndar til að selja eða veðsetja slíka fasteign, og eins myndi slíkt samþykki nauðsynlegt, ef það kæmi til tals að byggja slíka eign um óvenjulega langan tíma, t. d. 50 ár eður lengur eða um lífstíð fleiri ættliða (erfðabygging).

Hvað sjerstaklega snertir byggingarráðin að eign Rípurhrepps í jörðunni Keflavík, þá er það mál, sem risið hefir út af þeim, dómsmál, og get jeg því þegar af þeirri ástæðu ekki sem stendur farið út í hin einstöku atriði þess.

R e g l u r

fyrir niðurföfnun á kirkjugjaldi samkvæmt lögum 19. september 1879.

139
28. sept.

1.

Á hús þau, sem húsaskattur hefir verið lagður á samkvæmt lögum 14. desbr. 1877 (A. 22) skal jafna kirkjugjaldinu niður eptir virðingu þeirri, sem farið hefir fram samkvæmt reglugjörð landshöfðingja frá 18. maí 1878, og ber sýslumönnum og bæjarfógetum fyrir næstu manntalsþing að senda hlutaðeigandi kirkjuhöldurum útdrátt, að því er viðkomandi kirkjusókn snertir, úr skránni yfir gjaldskyldar húseignir í lögsagnarumdæminu. Breytingar þær, er síðan kynnu að verða á virðingarverði húsanna, og skýrslur um nýjar gjaldskyldar húseignir, ber sýslumönnum og bæjarfógetum síðan að senda kirkjuhöldurum fyrir nýár ár hvert.

2.

Þau hús eru undanþegin kirkjugjaldi, sem notuð eru við ábúd á jörð, er metin

139 er til dýrleika, sömuleiðis er kirkjan sjálf undanþegin gjaldi þessu. En allar aðrar húseignir ber kirkjuhaldara að sjá um, að greitt verði kirkjugjald af, þó þær nái ekki 500 kr. virði, eða þó þær sjeu til opinberra þarfa, og því undanskildar húsaskatti til lands-sjóðs samkvæmt lögum frá 14. desbr. 1877. Skulu úttektarmenn sveitarinnar virða þessar húseignir eða 2 aðrir góðir menn, er sýslumaður kveður þar til.

3.

Fyrir virðingar þessar bera hverjum virðingarmanni 1 kr. 50 a. hvern þann dag, sem þeir eru að virðingunni, og greiðist það fje úr sjóði hlutaðeigandi kirkju, eins og hver annar kostnaður, sem virðingargjörðir þessar hafa í för með sjer.

4.

Sje annaðhvort kirkjuhaldari eða húseigandi, óánægður með virðinguna á hlutaðeigandi tilkall til að fá húsið virt upp af 4 óvilhöllum mönnum. Hjeraðsdómari kveður þessa menn á venjulegan hátt, og verður slík virðingargjörð að fara fram samkvæmt hinum almennu rjettarfarsreglum um yfirmat. Hafi slíks yfirmats ekki verið krafist innan 4 vikna frá því, að fyrsta virðingin fór fram, ber að heimta gjaldið hið yfirstandandi reikningsár samkvæmt hinni fyrstu virðingu.

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík 28. dag septembermánaðar 1880.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

140

7. okt.

— Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um sjerstakan rannsóknardómara í Elliðaármálunum. — Eptir að hafa meðtekið brjef yðar, herra amtmaður, frá í dag áhrærandi ráðstafanir þær, er sýslumaðurinn í Gullbringu- og Kjósarsýslu hefir gjört með tilliti til rannsókna viðvíkjandi hinum margitrek-uðu ofbeldisárásum, sem gjörðar hafa verið á veiðivjellar þær, er H. Th. A. Thomsen kaupmaður á og notar til laxveiða í Elliðaánum, hefi jeg samkvæmt brjefi ráðgjafans frá 26. ágúst þ. á. að mandatum gefið út allrahæzt erindisbrjef handa Jóni landritara Jónssyni til, með fullu valdi til rjettarhalda bæði í lögsagnarumdæmi Gullbringu- og Kjósarsýslu og fyrir utan það, og með sama valdi og reglulegir rannsóknar-dómdendur hafa, að takast á hendur rannsóknir og útvega nauðsynlegar skýrslur með tilliti til ofbeldisárása þeirra, sem síðan að viðaukalög við 56. kap. landsleigubálks Jónsbókar komu út, hafa verið gjörðar á nefndar veiðivjellar, að svo miklu leyti sem ekki hefir gengið fullnaðardómur í hjeradi um þessar árásir.

Jafnframt því að senda yður, herra amtmaður, nefnt erindisbrjef, er jeg bið afhent Jóni Jónssyni landritara, vil jeg einnig hjer með þjónustusamlega skora á yður að veita honum aðstoð þá, sem þörf er á, með tilliti til nefnds starfs, einkum að láta honum í tje skýrslur um, hvað gjört hafi verið af hálfu amtsins út af nefndum árásum, og að leggja fyrir sýslumanninn í Gullbringu- og Kjósarsýslu að fá honum til afnota öll skjöl þau og skýrslur, er snerta þær.

Þjer eruð, herra amtmaður, beðnir um að löggilda hina nauðsynlegu rannsóknarbók handa hinum setta rannsóknardómara.

— *Bréf landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um styrk til æflingar búnaði.* — Samkvæmt ítarlegri tillögum amtsráðsins og 2 8. okt. brjefum yðar, herra amtmáður, frá 20. f. m. og í framhaldi brjefs míns 17. júní p. á. samþykktist hjer með, að vefari Gunnar Ólafsson á Ási í Skagafjarðarsýslu fái 250 kr. styrk af fje því, sem ætlað er til æflingar búnaði, til að kaupa útland tóskaparverkfæri, að Magnús Þórarinnsson frá Halldórsstöðum í Laxárdal fái auk þess styrks, sem honum hefir verið lagður úr sýslusjóði Þingeyjarsýslu 250 kr. styrk úr landssjóði til að ferðast til útlanda og læra þar vjelasmíði, sjer í lagi smíði á tóvinnuáhöldum og að 200 kr. verði varið til launa handa 2 búfræðingum í Húnavatnssýslu með því skilyrði, að lögð verði þessum búfræðingum að minnsta kosti jafnmikil laun úr sýslusjóði.

Jarðabókarsjóðsávísun á þessar 700 kr. fylgir til þóknanlegrar ráðstafanar, og get jeg þess, að jeg hef ekkert á móti því, að búnaðarfjelagi Svinavatnshrepps verði lagður minnst 100 kr. styrkur af fje því, sem jeg hef falið amtsráðinu að útbluta til búnaðarfjelaga umdæmisins.

Auglýsing.

Með því að nú hefir fengist áreiðanleg vissa fyrir því, að bólusóttin sje hætt að ganga í Kristíaníu og annarsstaðar í konungsríkinu Noregi, eru hjer með ráðstafanir þær, sem gjörðar voru með auglýsingu minni frá 23. júlí p. á. (stjórnartíðindi B. 111) úr gildi numdar.

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík 11. dag októbermánaðar 1880.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

Fundaskýrslur amtsráðanna.

C.

Fundur amtsráðsins í suðurumdæminu 30. júní til 2. júlí 1880.

Fundurinn var haldinn í Reykjavík af forseta amtsráðsins, amtmanni Bergi Thorberg, með amtsráðsmönnum, Dr. phil Grími Thomsen, og prófasti síra Skúla Gíslasyni.

Þessi málefni komu til umræðu á fundinum:

1. Forseti lagði fram: a. Reikning yfir búnaðarskólagjaldið í suðuramtinu fyrir árið 1879, b. Reikning fyrir styrktarsjóð konungslandsseta í suðuramtinu fyrir sama ár. Reikningar þessir voru yfirskoðaðir og fannst ekkert við þá að athuga.
2. Forseti lagði fram jafnaðarsjóðsreikning suðuramtsins fyrir árið 1879, og höfðu eptirrit af honum verið áður send hinum amtsráðsmönnum. Reikningur þessi var endurskoðaður og við hann gjörðar nokkrar athugasemdir:
 - a. Að fylgja skyldi framvegis, hver sem hin forna venja hafi verið, þeirri reglu, sem sett er í dómsmálastjórnarbrjefi 1. nóv. 1861, að greiða hjeraðslæknum að eins borgun fyrir bólusetningu, þegar yfirvöldin hafa falið þeim á hendur að setja bólu.
 - b. Að framvegis ætti, eptir því fyrirkomulagi, sem nú er, að falla burtu borgun sú, sem greidd hefir verið úr jafnaðarsjóði til hjeraðslæknisins í 2. læknishjæraði fyrir að vitja hinna holdsveiku á Suðurnesjum.

143

- c. Var ákveðið, að forseti skyldi reyna að fá breytt þeirri bráðabirgðaákvörðun, sem sett er í dómsmálastjórnarbræfi 11. desbr. 1856 um, að greiða skuli gjald úr jafnaðarsjóði fyrir læknislyf handa hinum holdsveiku á Suðurnesjum.
- d. Þar eð ráðinu virtist æskilegt, að einhver endir yrði gjörður á málinu um eptirstöðvar af kostnaði þeim í tilefni af fjárkláðanum, er fyrirfram hafði verið greiddur úr jafnaðarsjóði, var forseta falið á hendur að skrifast á um málefni þetta við landshöfðingjann, til þess að ráðið gæti síðan tekið fullnaðarákvörðun um, hvað tiltökilegast sje í þessu efni.
3. Sýslunefndinni í Árnessýslu var veitt leyfi til að taka 1000 króna lán, er ætti að endurborgast úr sýslusjóði á tveim árum, til að kaupa húsnæði í skólahúsinu á Eyrarbakka fyrir kennslustofu handa 20 lærisveinum, er skyldu njóta tilsagnar í gagnfræðum. Amtsráðið fann ekki ástæðu til að taka til greina beiðni, sem komið hafði frá hreppsnefndinni í Ölveshreppi um, að amtsráðið ekki veitti samþykki til þessarar lántöku.
4. Viðvíkjandi beiðni um 100 kr. styrk handa alþýðuskólanum í Flensborg við Hafnarfjörð, var það álit ráðsins, að skóli þessi enn ekki væri komin í það horf, að hann gæti talizt menntunarstofnun fyrir íbúa suðuramtsins yfir höfuð, og ráðið sá sjer því ekki fært að veita að svo komnu hinn umbeðna styrk.
5. Amtsráðið fjellst á þann leigumála á hinni fyrverandi spítalajörð Hörgslandi, sem hlutaðeigandi hreppsnefd og sýslumaður höfðu stungið upp á. (Framh. síðar).

EMBÆTTASKIPUN.

Hinn 19. dag ágústmánaðar þóknadist hans hátign konunginum allramildilegast að skipa prófast sira Daníel Halldórsson ridd. af dann. til frá fardögum 1881 að vera prest Hólma safnaðar í Suðurmúla prófastsdæmi með kjörum þeim, er ákveðin eru í lögum 27. febr. þ. á. um skipun prestakalla (A. 3).

S. d. þóknadist hans hátign konunginum allramildilegast að skipa sira Matthías Joehumsson til frá fardögum 1881 að vera prest Odda, Stórolfshvols og Keldna safnaða í Rangárvalla prófastsdæmi með kjörum þeim, er ákveðin eru í lögum 27. febr. þ. á. um skipun prestakalla (A. 3).

Hinn 28. dag júlímánaðar veitti landshöfðingi prestinum að Stóranúpi í Árness prófastsdæmi sira Jóni Eiríkssyni lausn frá prestsembætti frá 1. septbr. þ. á. með eptirlaunum samkvæmt lögum 27. febr. þ. á. um eptirlaun presta (A. 4).

Hinn 13. september setti landshöfðingi fyrverandi sýslumann Þorstein Jónsson til að vera málaflutningsmann við hinn konunglega íslenska landsýfirdóm frá 1. oktbr. þ. á., þannig, að hann missi jafnmikils af eptirlaunum sínum, og þóknun þeirri nemur, er sýslun þessari er ætluð með 9. gr. B. 4. fjárlaganna, og var s. d. löggilding landshöfðingja frá 5. oktbr. 1878 handa Jóni ritara Jónssyni sem settum málaflutningsmanni úr gildi numin.

HEIÐURSMERKI OG HEIÐURSGJAFIR.

Hinn 30. ágúst þóknadist hans hátign konunginum allramildilegast að söma sýslumanninn í Skagafjarðarsýslu Eggert Ó. Briem riddarakrossi dannebrogsorðunnar.

S. d. þóknadist hans hátign konunginum allramildilegast að söma hreppstjóra Þorleif Kolbeinsson á Stóru-Háeyri í Árnessýslu heiðursmerki dannebrogsmanna.

S. d. þóknadist hans hátign konunginum allramildilegast að söma hreppstjóra Hjálmar Hermannsson á Brekku í Suðurmúlasýslu heiðursmerki dannebrogsmanna.

Hinn 30. september voru af vöxtum Christians konungs hins nfunda í minningu þúsundára-hátíðarinnar samkvæmt tillögum hlutaðeigandi sýslunefnda veittar þessar heiðursgjafir fyrir framúrskarandi jarðabætur:

1. Erlendi Pálmassyni á Tungunesi í Húnavatnssýslu	160 kr.
2. Jóni Bjarnarsyni á Austvaðsholti í Rangárvallasýslu	160 —

Fundaskýrslur amtsráðanna.

C.

143

Fundur amtsráðsins í suðurumdæminu 30. júní til 2. júlí 1880. (Framhald).

6. Eptir uppástungu forseta ákvað amtsráðið að veita 100 kr. upp í styrk handa íbúa sæluhússins á Kolviðarhóli og enn fremur 25 kr. upp í kostnað til endurbóta á sæluhúsinu, hið síðara þó með því skilyrði, að veittar yrðu 25 kr. úr Rangárvallasýslu til nefnds sæluhúss, eins og til þess hafa verið veittar 50 kr. úr Árnessýslu, 25 kr. frá Gullbringu- og Kjósarsýslu og 25 kr. frá Reykjavík. Forseti skýrði frá, að af fje þessu væru 200 kr. ætlaðar íbúa sæluhússins, en 50 kr. til umbóta á húsinu.
7. Forseti lagði fram brjef landshöfðingjans frá 27. jan. þ. á., þar sem beðið er um tillögur amtsráðsins viðvíkjandi því fje, sem í fjárlögunum er veitt fyrir 1880 til eflingar búnaði.

Það voru tillögur ráðsins, að fje þessu, sem fyrir þetta ár er 10000 kr., verði skipt meðal amtanna eptir sama hlutfalli og að undanfögnu hefir átt sjer stað um það fje, er veitt hefir verið í sama tilgangi, þannig að suðuramtíð fái 3535 kr. Ennfremur voru það tillögur ráðsins, að af fje þessu gengi 1700 kr. til búnaðarfjelaga og sjóða, og að sú upphæð skiptist þannig, að veitt verði:

a. búnaðarfjelagi Kjósarhrepps	100 kr.
b. búnaðarfjelagi Mosfellssveitar og Kjalarneshrepps	200 —
c. Hjaltesteðs legati	200 —
og að þessar samtals	500 —

verði einungis veittar til verkfærakaupa, sem einkum sjeu höfð til verðlauna.

- d. Búnaðarfjelagi suðuramtsins 1200 kr.
- er sje varið eingöngu til verkfærakaupa og til launa handa jarðyrkjumönnum og að sjerstaklega sje vísað, með meðmælum, til þessa fjelags, beiðni frá Kjósarsýslu um 300 króna styrk til launa handa búfræðingi. Amtsráðið fann ekki næga ástæðu til að mæla fram með fjárstyrk handa jarðabótufjelagi í Leirár- og Melahreppi, sem eins og ofangreind búnaðarfjelög hafði sent bónarbrjef um slíkan styrk.

Eptir að amtsráðið hafði yfirfarið öll þau bónarbrjef um styrk af hinu umrædda fje, sem komin voru frá einstökum mönnum, voru það tillögur ráðsins að þessum mönnum yrði veittur styrkur:

a. Hjörleifi Björnssyni á Álptanesi til að nema búfræði innanlands	100 kr.
b. Ívari Helgasyni til að kynna sjer sjáfarútveg og veiðiaðferð í Noregi	300 —
c. Lopti Gíslasyni á Vatnsnesi til verkfærakaupa	100 —
d. Síra Þorkeli Bjarnasyni á Reynivöllum til þúfnashjettunar	150 —
e. Sigurði Arngrímssyni á Stóru-Fellsöxl til verkfærakaupa	100 —
f. Þórði Þorsteinssyni á Leirá til verkfærakaupa	100 —
g. Einari Guðmundssyni á Heggstöðum til verkfærakaupa	100 —
h. Síra Helga Sigurðssyni á Melum til garðyrkju	100 —

Eru þá eptir af ofangreindri upphæð 785 kr., sem amtsráðið að þessu sinni áleit rjettast að gjöra engar uppástungur um.

8. Með skírskotun til þess, sem bókað var undir 8. tölul. á síðasta fundi amtsráðsins (í júním. 1879), viðvíkjandi styrk til búnaðarfjelags suðuramtsins til launa handa jarðyrkjumanni, skýrði forseti frá, að hann fyrir amtsráðsins hönd hefði lagt það
- Hinn 29. október 1880.

143

til, að nefndu fjelagi væri veittur 400 kr. styrkur til launa handa jarðyrkjumanni Halldóri Hjálmarssyni sumarið 1879, og að sú tillaga hafi af landshöfðingjanum verið tekin til greina.

9. Eptir beiðni sýslunefndarinnar í Rangárvallasýslu samþykkti amtsráðið ýmsar ráðstafanir, er nefndin hefir gjört, til að koma á betri reglu á hrossamörkuðum, þótt þessar ráðstafanir hafi í för með sjer nokkurn kostnað fyrir sýslusjóðinn.
10. Forseti lagði fram bónarbrjef frá forstöðunefnd kvennaskólans í Reykjavík um styrk handa skóla þessum fyrir árið 1881 og um viðbót við hinn veitta styrk fyrir 1880. Amtsráðið veitti að eins 200 kr. fyrir 1881.
11. Sýslusjóðsreikningur Árnassýslu og Borgarfjarðarsýslu fyrir árið 1878, og sýslusjóðsreikningar Árnassýslu, Gullbringu- og Kjósarsýslu, Rangárvallasýslu og Austur-Skaptafellssýslu fyrir árið 1879, voru framlagðir og fengnir Dr. Grími Thomsen til endurskoðunar.
12. Amtsráðið yfirskoaði útskriptir af gjörðabókum sýslunefndanna í
 - a. Árnassýslu frá fundi í aprilmánuði þ. á.
 - b. Gullbringu- og Kjósarsýslu frá fundum 24. jan. og 31. maí þ. á.
 - c. Rangárvallasýslu frá fundi 23. okt. f. á. og 27. apríl þ. á.
 - d. Borgarfjarðarsýslu frá fundi í desember f. á.
 - e. Austur-Skaptafellssýslu frá fundi í október f. á.
 - f. Vestur-Skaptafellssýslu í nóv. f. á. og marz þ. á.
 og fannst ekkert að athuga við þessar útskriptir. Útskriptir frá sýslufundi í Vestmannaeyjasýslu og frá vofundi sýslunefndarinnar í Borgarfjarðarsýslu voru enn ekki komnar til forseta.
13. Sýslunefndin í Árnassýslu hafði farið fram á:
 - a. Að hinn svonefndi Melavegur og Ásavegur verði gjörðir að sýsluvegum;
 - b. Að breytt verði veginum á milli ferjustaðanna á Ölfusá og Þjórsá yfir Hraungerðis- og Villingaholts hreppa, þannig að hann liggi nokkurnvegin beint milli brúa þeirra, sem fyrirhugað er að leggja yfir nefndar ár, og
 - c. Að amtsráðið leggi til vega þessara svo mikið af vegabótagjaldi úr öðrum sýslum, sem það sjái sjer fært.
 En þar eð uppástungur þessar af sýslunefndinni eru settar í samband við hinar fyrirhuguðu brýr á Ölfusá og Þjórsá, en enn þá er óvíst, hvernig fer um brýr þessar, og hvort þær komast á, þótti amtsráðinu ástæða til að fresta þessu máli fyrst um sinn.
14. Sýslunefndin í Árnassýslu hafði farið fram á, að amtsráðið útvegi eyðublöð undir ýmsar skýrslur, er hreppsnefndir og hreppstjórar eiga að semja, en amtsráðið áleit sjer þetta málefni óviðkomandi.
15. Í tilefni af því að sýslunefndin í Rangárvallasýslu hafði sent amtsráðinu áskorun um, að það hlutist til um, að bólusetjararnir fái nóg og gott bóluefni, fól amtsráðið forseta á hendur að skrifa hjeraðslæknunum um málefni þetta.
16. Amtsráðið fól Dr. Grími Thomsen á hendur að ferðast á þessu sumri til Skaptafellssýslu, til þess að kynna sjer sandfokið á þjóðjörðunum þar í sýslu og ákvað honum í því skyni ferðakostnað.
17. Því næst var rædd og samþykkt eptirfylgjandi:

ÁÆTLUN

um tekjur og gjöld jafnaðarsjóðs suðuramtsins fyrir árið 1881.

Tekjur.

Kr. A. 143

1. Í sjóði	2200 "
2. Niðurjöfnun	1500 47
	3700 47

Gjöld.

Kr. A.

1. Til bólusetninga og annara heilbrigðismálefna	300 "
2. Til ferðakostnaðar	200 "
3. Til kennslu heyrnar- og málleysingja	800 "
4. Til sáttamálefna	20 "
5. Endurgjald á lánum	680 47
6. Kostnaður við amtsráðið	200 "
7. Ýmisleg útgjöld	500 "
8. Sjóður við árslok	1000 "
	3700 47

Reykjavík, 29. september 1880.

Bergur Thorberg.

D.

144

Fundur amtsráðsins í vesturumdæminu 12. og 13. júlí 1880.

Fundurinn var haldinn að Bæ í Hrótafirði af forseta amtsráðsins, amtmanni Bergi Thorberg, með amtsráðsmönnum sýslumanni Sigurði Sverrissyni og jarðyrkjumanni Torfa Bjarnasyni.

Þessi málefni komu til umræðu á fundinum:

1. Forseti lagði fram til endurskoðunar þessa 3 reikninga fyrir árið 1879:
 - a. Reikning yfir tekjur og gjöld jafnaðarsjóðs vesturamtsins.
 - b. Reikning búnaðarsjóðs vesturamtsins.
 - c. Reikning yfir búnaðarskólagjaldið í vesturamtinu.

Reikningar þessir voru yfirskoðaðir og lýstu hinir kosnu amtsráðsmenn því yfir, að þeir ekkert findu við þá að athuga.

2. Amtsráðið veitti samþykki sitt til þess, að sýslunefndin í Dalasýslu, eins og hún hafði ákveðið, mætti kaupa $\frac{1}{4}$ úr jörðinni Ásgarði til skólastofnunar fyrir 1300 kr., og að hún mætti útvega kaupverðið með því að taka það að láni fyrir sýslusjóðinn.
3. Forseti lagði fram brjef landshöfðingjans, þar sem leitað er álits amtsráðsins um nokkrar breytingar á póstgöngunum í vesturamtinu (smbr. fundargjörðir amtsráðsins í júnímánuði 1879, nr. 9.). Amtsráðið fjellst á þær breytingar í þessu tilliti, sem teknar eru fram í brjefi landshöfðingjans, og vildi ráða til, að þær sem fyrst kæmu til framkvæmdar. En breytingar þessar eru fólgnar í þeim atriðum, er nú skal greina: Í stað þess, eins og hingað til hefir átt sjer stað, að láta aukapóstinn ganga á aðalpóstleiðinni milli Reykjavíkur og Ísafjarðar frá Hjarðarholti í Dölum yfir Breiðabólstað á Skógarströnd til Stykkishólms og þaðan um Snæfellsnessýslu til Rauðkollsstaða í Hnappadalssýslu og þaðan til Staðarhrauns, í Mýrasýslu, þá er svo til ætlazt:
 - a. Að frá Hjarðarholti í Mýrasýslu (nú Arnarholti) gangi aukapóstur til Stykkishólms út úr aðalpóstleiðinni frá Reykjavík til Ísafjarðar, og fari hann um á Staðarhrauni og Rauðkollsstöðum. Frá Rauðkollsstöðum sendist aukapóstur til

144

Staðarstaðar, Búða og Ólafsvíkur, sem snúi aptur að Rauðkollsstöðum, áður en pósturinn, sem gengur frá Stykkishólmi til Reykjavíkur kemur á þessar póststöðvar. Farardegir póstsins frá Stykkishólmi til Reykjavíkur (Arnarholts í Mýrasýslu) skal haga þannig, að pósturinn þar (þ. í Arnarholti) geti náð aðalpóstinum frá Ísafirði til Reykjavíkur.

- b. Að frá Stað í Hrútafirði stofnist aukapóstferð til Stykkishólms, er liggi um Hjarðarholt í Dalasýslu og Breiðabólstað á Skógarströnd. Þessi póstur skyldi fara frá Stað í Hrútafirði daginn eftir að aðalpósturinn frá Akureyri væri þangað kominn, dvelja tvo daga í Stykkishólmi og snúa síðan aptur að Stað í Hrútafirði. Þessum pósti er ætlað að taka í Hjarðarholti sendingar þær, sem komið hafa með Ísafjarðarpósti og einnig að skilja þar eftir sendingar þær, sem eiga að fara í Dala-, Barðastrandar- og Ísafjarðar sýslur.
4. Eftir beiðni sýslunefndarinnar í Strandasýslu veitti amtsráðið samþykki sitt til þess, að sýslusjóður nefndrar sýslu taki lán að upphæð 300 kr. til að endurbæta sýsluvegin milli Grænumýrartungu og Mela í Hrútafirði, en lán þetta skyldi endurgjaldast af vegabótagjaldi sýslunnar með 50 kr. á ári auk venjulegra vaxta.
5. Forseti tilkynnti amtsráðinu, að presturinn síra Páll Pálsson á Stafafelli hafi lýst því yfir, að hann ekki að svo komnu sjái sjer fært að taka til kennslu beyrnar- og mállausa unglunga aðra en þá, sem nú eru hjá honum.
6. Amtsráðið samþykkti, að forseti hafði á þessu ári sumpart greitt og sumpart lofað að greiða 150 kr. sem styrk úr jafnaðarsjóði vesturamtsins til kvennaskólans í Reykjavík, og veitti nefndum skóla hinn sama styrk fyrir árið 1881.
7. Í tilefni af beiðni, er komið hafði frá sýslunefndinni í Barðastrandarsýslu, fjellst amtsráðið á að mæla fram með því, að næsta ár verði lagt fje til vegabóta á fjallveginum yfir Þorskafjarðarheiði. Jafnframt vildi amtsráðið lýsa yfir þeirri skoðun sinni, að hin brýnasta nauðsyn bæri til að gjöra þegar á næsta sumri yfirgripsmiklar vegabætur á Bjarnardal, sem er framhald af Bröttubrekku fjallvegi. Með tilliti til bótarbrjefs frá sýslunefndinni í Dalasýslu um áframhald vegagjörðarinnar á Laxárdalsheiði, skýrði forseti frá, að til þessa fjallvegur yrði nú í sumar varið 400 kr., sem til þess væru veittar úr landssjóði, og áleit amtsráðið nauðsynlegt, að þessari vegagjörð yrði einnig að einhverju leyti áfram haldið næsta ár.
8. Þar eð sýslunefndarmaður Helgi Helgason í Vogu hafði farið þess á leit, að vegurinn frá Staðarhrauni að Vogu yrði gjörður að sýsluvegi, hafði um þetta verið leitað álits hlutadeigandi sýslunefndar, en hún hafði verið því mótmælt, að beiðni þessi yrði tekin til greina, og þessu áleti sýslunefndarinnar var amtsráðið samdóma.
9. Samkvæmt tillögum sýslunefndarinnar í Mýrasýslu ákvað amtsráðið, að hinn svo nefndi «Einkunnavegur», sem liggur vestan frá Langá yfir Borgarhreppinn og á sýsluveg þann, sem liggur ofan að Brákarpolli (sýsluvegin b) skuli hjer eftir vera sýsluvegur.
10. Með tilliti til þess, að sýslunefndin í Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu hafði mælt fram með þeirri beiðni hreppsþænda í Breiðuvíkurhreppi, að ákveðinn verði sýsluvegur yfir nefndan hrepp endilangan ályktaði amtsráðið að leita ítarlegri upplýsinga um þenna veg, og sjerstaklega um það, hvort hreppur þessi hafi aðra vegi að annast sem hreppsvegi en þann, sem hjer er um rætt.
11. Eftir tillögum sýslunefndariunar í Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu, ákvað amtsráðið að þessir tveir vegakafflar hjer eftir, skuli teljast með sýsluvegum:

- a. Vegurinn frá fjallveginum yfir Raudamelsheiði, sem endar á Raudamel, yfir Gerðubergs- Þverár- og Dalsmynnis lönd, þangað sem sýsluvegurinn eptir endilangri sýslunni, tekur við á melunum fyrir ofan Söðulsholt.
- b. Vegurinn frá Grímsá í Miklaholtshreppi eptir Langaholti og Hofstaðahólum út að ánni Furu í Staðarsveit, þar sem sýsluvegurinn tekur við.
12. Eptir tillögum sýslunefndarinnar í Barðastrandarsýslu ákvað amtsráðið enn fremur, að þessir tveir vegir framvegis skuli teljast með sýsluvegum.
- a. Vegarkafinn af sýsluveginum «a» milli Hríshóls og Berufjarðar, út yfir Barmahlíð, og eptir Reykjanesi sunnanverðu, sem leið liggur að Stað á Reykjanesi.
- b. Vegurinn yfir fjallið Hálfán, frá Bildudal ofan í Talknafjörð og inn með honum norðanverðum, fyrir fjarðarbotninn, og neðan svo kallaða Hálgötu, yfir Höfðadal og Mikladal, sem leið liggur að Geirseyri,
- Þar á mót fann amtsráðið ekki ástæðu til að fallast á þá uppástungu sömu sýslunefndar, að gjöra að sýsluvegi vegarkafinn af sýsluveginum «a» við Nes-hyrnu í Geiradalshreppi upp með hliðinni, með bæjunum Litlu-Brekku og Bakka, að Valshamri, þangað sem sýsluvegurinn c yfir Tröllatúnguheiði byrjar.
13. Amtsráðið ákvað að leita ítarlegri upplýsinga í tilefni af umkvörtun hreppsnefndarinnar í Helgafellssveit yfir því, að sýslunefndin hafði látið gjöra aukaveg í Stykkishólmi af plássinu upp að húsi prófastsins og þaðan að veitingahúsinu, án þess að gætt hafi verið þess, sem fyrirskipað er í 16 gr. sveitarstjórnarlaganna og 3. gr. í tilsk 15. marz 1861.
14. Amtsráðið veitti Þórði Jónssyni fyrrum að Vatni í Haukadal, nú á Smyrlhóli, 14 kr. úr jafnaðarsjóði, sem viðbót við kaup það, er honum hafði verið á sínum tíma greitt fyrir að vera í Hvítárverði 1875, en hann hafði fært sönnur á, að kaup hans þá hefði verið vanreiknað.
15. Sýslunefndin í Barðastrandarsýslu hafði farið þess á leit, að amtsráðið samþykkti að verja mætti sýsluvegagjaldi Flateyjarhrepps fyrir árið 1878, að upphæð 61 kr. 56 a., til þess að bæta skipa- og bátaleiðir í hreppnum og efla þar með samgöngur og fjelagsskap. En eptir hinum gildandi lögum, einkum 4. gr. í lögum um vegina á Íslandi 15. okt. 1875, áleit amtsráðið sig ekki hafa heimild til að veita hið umbeðna samþykki; en fann jafnframt ástæðu til að benda sýslunefndinni á, að hún eptir 39. grein sveitarstjórnarlaganna, tölulíð 1., virðist hafa leyfi til að greiða úr sýslusjóði (af hinu niður jafnaða sýslusjóðsgjaldi) það fje, er útheimtist til þeirra ráðstafana, er hún álitur nauðsynlegar í hinu umrædda tilliti, að minnsta kosti að því er snertir lendingar í hreppnum.
16. Út af beiðni sýslunefndarinnar í Dalasýslu um að fá sem fyrst reglugjörð þá, sem um er rætt í 15. gr. sveitarstjórnarlaganna, ákvað amtsráðið að hreifa þessu máli við landshöfðingja.
17. Í tilefni af uppástungu sýslunefndarinnar í Barðastrandarsýslu um, að ekkjunni Kristínu Guðmundsdóttur á Króki í Dalahreppi mætti veitast úr sýslusjóði 20 kr. árleg viðurkenning fyrir langa og ötula þjónustu sem yfirsetukona í sýslunni, ákvað amtsráðið, að upphæð þessi mætti veitast henni fyrir yfirstandandi ár, en að það yrði að vera komið undir nýrri ákvörðun, hvort hún eptirleidis geti fengið áþekkan styrk, og yrðu þar um að fram komna nýjar tillögur í hvert skipti.
18. Forseti lagði fram brjef landshöfðingjans dags 27. jan. þ á., þar sem beðið er um

144 tillögur amtsráðsins viðvíkjandi því fje, sem í fjárlögunum er veitt fyrir 1880 til eflingar búnaði.

Það voru tillögur ráðsins, að fje þessu, sem fyrir þetta ár er 10000 kr., í þetta sinn verði skipt milli amtanna eftir sama hlutfalli og að undanfögnu, en að framvegis sje tiltækilegast að fara við skiptin eftir fólkstölunni, eins og hún reynist við hið nýja fólktal, þannig að hlutfallið milli amtanna verði lagað eftir því. Eftir þessu ætti vesturamtsins hluti af ofan nefndri fjárupphæð að verða alls 2466 kr. 66 á. Því næst voru það tillögur ráðsins, að búnaðarfjelög og sjóðir fái helming þessarar upphæðar, eða 1233 kr. 33 a., og að þessu fje verði þannig skipt, að

búnaðarfjelag Hörðudalshrepps	fái 100 kr. » aur.
— Miklaholts og Eyjahrepps	— 100 — » —
— Kolbeinsstaðahrepps	— 50 — » —
— Skógarstrandahrepps	— 50 — » —
— Hraunhrepps	— 50 — » —
allt til verkfærakaupa, og loks	

Búnaðarsjóður vesturamtsins — 883 — 33 —

Þar á móti virtist amtsráðinu ekki ástæða til að stinga upp á því, að hinn svo kallaði Kjarnesteds-styrktarsjóður í Kolbeinsstaðahreppi kæmi til greina, eftir augnamíði þess sjóðs.

Þar næst voru það tillögur ráðsins, að af hinum helmingnum (1233 kr. 33 a.) af hinu umrædda fje verði veitt:

- Styrkur til kennslustofnunarinnar í Ólafsdal, samkvæmt tilætlun amtsráðsins á fundi þess í júnímánuði 1879 (stjórnartíð. B. bls. 107, nr. 11.) 700 kr. » aur.
- Tillag til verðlauna handa Torfa Bjarnasyni í Ólafsdal fyrir að hafa inn leitt hjer á landi hina skozku ljái (sjá nr. 19. hjer á eftir) 123 — 33 —
- Styrkur handa búfræðingi Halldóri Jónssyni á Laugabóli til að leita sjer frekari menntunar í búfræði í Danmörku 200 — » —
- Verðlaun handa Kristjáni Tómassyni á Þorbergsstöðum fyrir dugnað í búnaði, til verkfærakaupa 100 — » —
- Verðlaun handa Pjetri Jónssyni á Malarriði fyrir dugnað í búnaði, til verkfærakaupa 100 — » —

- Forseti bar fram þá uppástungu, að jarðyrkjumanni Torfa Bjarnasyni í Ólafsdal yrðu veittar 1000 kr. úr landssjóði af því fje, sem ætlað er til eflingar búnaði, sem verðlaun fyrir hina nýju ljái, sem hann hefir inn leitt hjer á landi, og sem mega álitast að hafa komið að mjög miklum notum og gjört heyskapinn fljótari og ljettari. Þessari uppástungu var Sigurður sýslumaður Sverrisson að öllu leyti samþykkur, og var það sameiginleg tillaga hans og forseta amtsráðsins, að þessi verðlaun yrðu greidd af því fje óskiptu, sem öllu landinu er ætlað, eða eftir því hlutfalli milli amtanna, sem annars er viðhaft við skiptingu þessa fjár. Að eðlilegra sje, að verðlaun þessi sjeu greidd af hinu umrædda fje óskiptu en af vesturamtsins hluta eingöngu, virtist meiri hluta amtsráðsins auðsætt, þar sem það, sem verðlaunin eiga að greiðast fyrir, kemur öllu landinu jafnt að notum, og engu síður hinum ömtunum en vesturamtinu. Eftir þessari tillögu áttu 246 kr. 66 a. að greiðast af vesturamtsins hluta af optnefndu fje, og var það enn fremur álit meiri hlutans, að helmingur þar af (123 kr. 33 a.) ætti að greiðast af þeim hluta, er tilfjelli búnaðarsjóði vesturamtsins.

20. Prófastur sira Eiríkur Kúld hafði beiðst styrks til að kaupa 2 ær og 1 hrút af «Merino»-sauðakyni, en amtsráðinu þótti ísjárvert, að mæla fram með því, að hið umbeðna yrði veitt, einkum þar eð hjer ekki er að ræða um, að útvega fje þetta handa fyrirmyndabúi eða kynbótastofnun, þar sem viðunandi trygging gæti verið fyrir rjettri meðferð á því.

21. Síðan var rætt um tekjur og gjöld búnaðarsjóðs vesturamtsins fyrir 1880.

Að því fje meðtöldu, sem gjört er ráð fyrir, að búnaðarsjóðurinn fái úr landssjóði, er ætlazt á að tekjur hans verði hjer um bil 1280 kr.

Af þessari upphæð ákvað amtsráðið að greiða skyldi:

a.	Til kennslustofnunarinnar í Ólafsdal, samkvæmt því, sem ákveðið var á fundi í júním. f. á. (stj.tíð. B. bls. 107, nr. 11.)	200 kr.	»	aur.
b.	Til Torfa Bjarnasonar í Ólafsdal, tillag til verðlauna, sjá 19. tölul. hjer að ofan	123	—	33 —
c.	Styrk til að nema búfræði í kennslustofnuninni í Ólafsdal handa Júlíusi Jóhanni Ólafssyni og Sæmundi Eyjólfssyni, 150 kr. handa hvorum (sem aukastyrk)	300	—	» —
d.	Verðlaun til Nielsar Eyjólfssonar á Grímsstöðum	50	—	» —
e.	— — — Jóns Bjarnasonar á Fögrubrekku	30	—	» —
f.	— — — Ásmundar Þórðarsonar í Snartartungu	30	—	» —
g.	— — — Sigurðar Ólafssonar á Skíðsholtum	50	—	» —
h.	— — — Kristínar Einarsdóttur á Dunki	30	—	» —
i.	— — — Guðrúnar Einarsdóttur á Laxárholti	50	—	» —
k.	— — — Davíðs Davíðssonar á Innstu Tungu	50	—	» —
		913	—	33 —

22. Forseti lagði fram frumvarp til reglugjörðar fyrir búnaðarkennslustofnun í Ólafsdal; var frumvarp þetta rætt og voru gjörðar við það nokkrar athugasemdir; síðan var ákveðið að það með áorðnum breytingum skyldi verða bráðabirgðareglugjörð fyrir nefnda kennslustofnun. Ágrip af reglugjörðinni mun verða tilfært hjer á eptir.

23. Amtsráðið sá sjer að þessu sinni ekki fært að taka til greina tvö bónarbrjef um að fá jarðyrkjumann, annað frá Barðastrandarsýslu, en hitt frá Helgafells sveit í Snæfellsnessýslu, en vildi síðar meir, eptir því sem kostur væri á, taka tillit til bónarbrjefa þessara.

24. Síðan var rædd og samþykkt eptirfylgjandi

ÁÆTLUN

um tekjur og gjöld jafnaðarsjóðs vesturamtsins fyrir árið 1881.

Tekjur.		Kr.	A.
1.	Í sjóði	3000	»
2.	Niðurföfnun	828	80
		3828	80

Gjöld.		Kr.	A.
1.	Til sakamála og lögreglumála	»	»
2.	Til bólusetninga og annara heilbrigðismálefna	250	»
3.	Kostnaður við kennslu heyrnar- og málleysingja	220	»
4.	Endurgjald kostnaðar við byggingu fangahúsa:		

Flyt 470 »

a. 6. Afborgun af höfuðstól ($\frac{1}{16}$)	1292 kr. a.	
b. Ársvextir af 12920 kr.	516 — 80 —	1808 80
5. Kostnaður við amtsráðið		300 "
6. Til ferðakostnaðar		200 "
7. Ýmisleg útgjöld		50 "
8. Eptirstöðvar		1000 "
		3828 80

25. Því næst voru yfirskoðaðir og úrskurðaðir eptirfylgjandi sýslureikningar

- Frá Mýrasýslu fyrir 1878. Í þessum reikningi virtust 70 kr. 23 a. að vera vanreiknaðir og var ákveðið að leita skýrslu reikningshaldara þar um.
- Frá Barðastrandarsýslu fyrir 1878.
- Frá sömu sýslu fyrir 1879.
- Frá Strandasýslu fyrir 1879.
Við reikningana b—c fannst ekkert að athuga.
- Frá Dalasýslu fyrir 1879. Reikningur þessi hafði eigi verið endurskoðaður af kosnum endurskoðunarmanni samkvæmt 41. gr. sveitarstjórnarlaganna, og var því ákveðið, að hann skyldi endursendast sýslumanni til þess að bætt yrði úr þessum galla.
- Frá Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu fyrir árið 1879. Við þenna reikning fannst ýmislegt ábótavant, og var því ákveðið, að hann skyldi sendur sýslumanni aptur til endurbóta.

Frá Mýrasýslu og Ísafjardarsýslu voru reikningarnir fyrir 1879 ekki komnir.

26. Var rætt um það, hvort fella mætti burt úr sýsluvegagjaldsreikningi Barðastrandarsýslu eptir ósk sýslunefndarinnar nokkrar gamlar skuldir, er sumpart hvíldu á sýsluvegasjóðnum fyrir unnar vegabætur, en sumpart voru útistandandi af sýsluvegagjaldi nokkurra hreppa. En amtsráðið sá sjer ekki föert að veita leyfi til þessa, nema að að því leyti skuldajöfnuður gæti átt sjer stað.

27. Loks voru yfirfarnar útskriftir af gjörðabókum sýslunefndanna:

- Í Mýrasýslu, frá fundi 29. des. f. á.
- Dalasýslu frá fundi 4. maí þ. á.
- Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu frá fundi 20.—22. apríl þ. á.
- Strandasýslu frá fundi 24. febr. og 10. júní þ. á.
- Ísafjardarsýslu frá fundi 4. maí þ. á.

Reglugjörð

sem fyrst um sinn á að gilda fyrir búnaðarkennslustofnun vesturamtsins í Ólafsdal, dags. 14. ágúst 1880. (Ágrip).

1. gr. «Í Ólafsdal í Dalasýslu er sett kennslustofnun fyrir vesturamtíð í jarðarrækt og búfræði eptir samningi milli amtsráðsins í vesturamtinu og eiganda jarðar þessarar Torfa Bjarnarsonar, er hefir á hendi alla kennslu við stofnunina og umsjón hennar».
2. gr. «Tilgangur stofnunar þessarar er að veita ungum mönnum nægilega kunnáttu verklega og bóklega, í öllum þeim störfum, er snerta jarðarrækt og jarðabætur; að auka þekkingu þeirra og áhuga á framsörum í landbúnaði, og yfir höfuð venja þá við verklegan dugnað».
3. gr. og 4. gr. innihalda almennar ákvarðanir um yfirumsjón amtsráðsins yfir stofnuninni og um skyldur kennarans. 5. gr. ákveður, að bóнарbrjef um að komast á kennslu-

stofnunina sendist amtmanni fyrir miðjan vetur, að þeim eigi að fylgja vottorð um gott siðferði sækjandanna og dugnað; svo og um það, að þeir sjeu heilsugóðir og hafi fengið nægan þroska til allrar venjulegrar sveitavinnu og kunni hana, að þeir sjeu vel lesandi, skrifi læsilega, og kunni að reikna 4 höfuðgreinir í heilum tölum. 6. gr. »Kensluárið reiknast frá 1. júní til 31. maí, kenslutíminn er 2 ár, og skuldbinda lærisveinarnir sig, með því að sækja um að verða teknir inn á stofnunina, til að vera þar þenna tíma, eða til að endurgjalda ella þann styrk, sem með þeim hefir verið lagður af almannaþje, ef þeir án gildra orsaka fara burt af stofnuninni», 7. gr., 8. gr., 9. gr. og 10. gr. inni halda ýmsar ákvarðanir um hið innra fyrirkomulag á stofnuninni, tilhögun kennslunnar, m. m. 11. gr. »Á ári hverju í júnímánuði, eftir því, sem amtmaður nákvæmar ákveður, skal halda burtfararpróf við kenslustofnunina, þegar nokkrir lærisveinar hafa endað lærdóms-tíma sinn. Skulu vera við prófið sem prófdómendur tveir menn úr amtsráðinu, eða aðrir prófdómendur, sem amtmaður til þess kveður». Í 12. gr. eru taldar hinar verklegu kennslugreinir : a. Að brúka plóg, herfi, hestareku og önnur þau áhöld, sem þarf við þúfnasljettun og að beita hestum fyrir þau. b. Vatnsveitingar. c. Að þurka upp votlendi. d. Maturtarækt. e. Ræktun sáðjurta til fóðurs. f. Að fara rjett með allskonar áburð. g. Að gjöra girðingar einkum af grjóti. h. Að sprengja grjót. i. ymisleg aðferð og verkstjórn við heyvinnu. k. Smíðar (aðgjörð að verkfærum). l. Landmæling. (Að mæla landsbletti og draga þá upp á pappír í rjetttri mynd) Í 13. gr. eru taldar hinar bóklegu námsgreinir, er piltar fá tilsögu í að vetrinum: a. Reikningur», b. Efnafræði (um samsetningu hinna helstu jarðtegunda, áburðartegunda, fóðurtegunda og fæðutegunda). c. Jarðræktarfræði. d. Grasafræði. e. Um áburðinn (gæði og gildi hinna einstöku áburðartegunda m. m.) f. Um vatnsveitingar (áhrif þeirra, og skilyrðin fyrir því, að þær komi að notum). g. Hagfræði í landbúnaði (almenn skilyrði fyrir reglubundnum landbúnaði; búnaðarstefna eftir ásigkomulagi ábylis; búnaðaráhöld; verkafólk; ymisleg tilhögun, svo sem mataræði og búsaðdrættir; búreikningar). h. Uppdráttarlist (að skýra hugmyndir sínar um hús, einföld verkfæri og því um líkt með myndum. m. m.) 14. gr. um skyldu kennarans að útvega kennslubækur. Að því leyti ekki eru til notandi kennslubækur á íslensku í þeim námsgreinum, sem nefndar eru í 13. gr. er gjört ráð fyrir, að amtsráðið leitist við að fá samin og prentuð smárit um þessi atriði, en að öðru leyti á kennarinn að leiðbeina piltunum með fyrirlestrum. 15. gr. ákveður um árskýrslu er kennarinn á að senda amtsráðinu og amtsráðið að koma á prent, Í 16. gr. er tekið fram, að um styrk af almannaþje til kenslustofnunarinnar fari eftir samningum milli amtsráðsins og forstöðumannsins. 17. gr. »Forstöðumaðurinn skal í byrjun hvers kennsluárs lesa upp reglugjörð þessa fyrir kenslupiltunum, og að öðru leyti gefa þeim upplýsingu um ákvarðanir hennar, þegar þeir kynnu að æskja þess. Slíkar upplýsingar skal hann og gefa öðrum, er þess fara á leit».

Reykjavík, 1. október 1880.

Bergur Thorberg.

Reikningar.

145

Styrktarsjóður Christians konungs hins níunda.
frá 1. septbr. 1879 til 31. ágúst 1880.

Tekjur.		Kr.	A.
1. Eptirstöðvar frá f. á. (Stjórnartíð. B. 110.):			
a, innritunarskirteini litr. C. fol. 3609	8400 kr. » a.		
b, konunglegt skuldabréf litr. N. No. 25258	200 — » -		
c, í sparisjóðnum í Reykjavík	7 — 34 -	8607	34
2. Vextir til 11. júní 1880		345	37
		8952	71

Útgjöld.		Kr.	A.
1. Heiðursgjafir veittar:			
a, Jóni Bjarnarsyni á Austvaðsholti í Rangárvallasýslu	160 kr.		
b, Erlendi Pálmasyri á Tungunesi í Húnavatnssýslu	160 —	320	»
2. Eptirstöðvar:			
a, innskriftarskirteini og konungleg skuldabréf	8600 kr. » a.		
b, í sparisjóðnum í Reykjavík	32 — 71 -	8632	71
		8952	71

Landshöfðinginn yfir Íslandi, Reykjavík 30. sept. 1880.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

146

Jafnaðarsjóður suðuramtsins árið 1879.

Tekjur.		Kr.	A.
1. Eptirstöðvar við árslok 1878:			
a. Í skyndilánnum	1529 kr. 60 a.		
b. - peningum	2417 — 75 -	3947	35
2. Niðurjöfnun á lausafje í amtinu, 11 aurar á hvert hundrað.			
a. Í Skaptafellssýslu	526 — 63 -		
b. - Rángárvallasýslu	563 — 64 -		
c. - Vestmannaeyjasýslu	17 — 71 -		
d. - Árnessýslu	629 — 26 -		
e. - Gullbringu- og Kjósarsýslu	186 — 1 -		
f. - Borgarfjarðarsýslu	197 — 9 -	2120	34
	Tekjur samtals	6067	69

Gjöld.		Kr.	A.
1. Til bólusetninga og annara heilbrigðismála		239	42
2. Kostnaður við kennslu heyrnar- og málleysingja		850	56
3. Til sáttamálefna		48	»
4. Endurgjald á lánnum:			
a. Vextir af eptirstöðvum af láni vegna fjárkláðans	117 kr. 70 a.		
b. Upp í lán í tilefni af fangelsisbyggingum	721 — 35 -	839	5
5. Kostnaður við amtsráðið		160	»
		Flyt	2137

	Fluttar	Kr.	A.	
6. Ýmisleg útgjöld		2137	3	146
7. Eptirstöðvar við árslok 1879:				
a. Í skyndilánum	1404 kr. 67 a.			
b. - peningum	2372 — 82 -	3777	49	
	Gjöld samtals	6067	69	

Reykjavík 29. septembermán. 1880.

Bergur Thorberg.

Jafnaðarsjóður vesturamtsins árið 1879.

	Tekjur.	Kr.	A.
1. Eptirstöðvar við árslok 1878:			
a. Í skyndilánum	118 kr. » a.		
b. Útistandandi jafnaðarsjóðsgjald	485 — 18 -		
c. Í peningum	5089 — 68 -	5692	86
2. Niðurjöfnun á lausafje í amtinu, 12 aurar á hundrað:			
a. Í Mýrasýslu	268 — 62 -		
b. - Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu	200 — 58 -		
c. - Dalasýslu	277 — 62 -		
d. - Barðastrandarsýslu	223 — 32 -		
e. - Strandasýslu	154 — 92 -		
f. - Ísafjarðarsýslu og Ísafjarðarkaupstað	257 — 65 -	1382	71
	Tekjur samtals	7075	57

	Gjöld.	Kr.	A.
1. Til bóluasetninga og annara heilbrigðismálefna		167	55
2. Kostnaður við kennslu heyrnar- og málleysingja		250	»
3. Endurgjald kostnaðar við byggingu fangahúsa:			
a. $\frac{1}{15}$ af láni úr landssjóði, upphaflega að upphæð 19380 kr.			
4. afborgun	1292 kr. » a.		
b. Ársvextir af 15504 kr.	620 — 16 -	1912	16
4. Kostnaður við amtsráðið		353	75
5. Ýmisleg útgjöld		168	35
6. Eptirstöðvar við árslok 1879:			
a. Í skyndilánum	28 kr. 96 a.		
b. - peningum	4194 — 80 -	4223	76
	Gjöld samtals	7075	57

Reykjavík 29. septbr. 1880.

Bergur Thorberg.

Jafnaðarsjóður norður- og austuramtsins 1879.

	Tekjur.
1. Eptirstöðvar við árslok 1878:	

		Kr.	A.
a.	Í fyrirfram borgunum	1180 kr. 74 a.	
b.	Í peningum	2422 — 98 -	3603 72
2.	Niðurjöfnun á lausafje í amtinu:		
a.	Í Húnavatnssýslu	884 — 78 -	
b.	- Skagafjarðarsýslu	783 — 75 -	
c.	- Eyjafjarðarsýslu	647 — 55 -	
d.	- Þingeyjarsýslu	692 — 93 -	
e.	- Norðurmúlasýslu	745 — 65 -	
f.	- Suðurmúlasýslu	680 — 85 -	4435 51
3.	Endurborguð skuld úr dánarbúi Jónasar sál. Thorsteinsens sýslumauns		133 3
4.	Borgað upp í kennslukostnað dauðdumbans Guðrúnar Sæmundsdóttur fyrir árið 1878		67 20
5.	Samkvæmt úrskurði landshöfðingjans á reikninginn 1877 er endurborgað úr bæjarsjóði Akureyrar kaupstaðar		16 "
6.	Samkvæmt athugasemd amtsráðsins við fyrra árs reikning ferist til inngjalda		1 16
	Samtals	8256	62

Gjöld.

		Kr.	A.
1.	Til dóms og lögreglumála		94 "
2.	Endurgjald kostnaðarins við byggingu fangahúsa $\frac{1}{15}$ eður 4. afborgun ásamt vöxtum		3144 51
3.	Kostnaður við alþingismannskosningu í Suðurmúlasýslu vorið 1879		32 "
4.	Til bólusetninga		280 75
5.	Kostnaður við setningu verðlagsskránna		42 25
6.	Kostnaður við kennslu heyrnar og málleysingja í Kaupmannahöfn árið 1878		362 93
7.	Til gjafsóknarmála:		
a.	Í tilefni af hvalreka í Vaðlavík 1864	60 kr. " a.	
b.	- máli gegn sira Sigurgeir Jakobssyni út af öreigagiptingu 56 — 32 -		
c.	- máli landsyfirjettarins gegn sýslumanni Benid. Sveinssyni 183 — " -		
d.	- máli Ásshrepps og Þorkelshólshrepps	183 — 43 -	482 75
8.	Kostnaður við amtsráðið		278 "
9.	Varðkostnaður 1877		942 "
10.	Eptirstöðvar til næsta árs:		
a.	Fyrirfram borgað úr sjóðnum	605 kr. 74 a.	
b.	Óborgað jafnaðarsjóðsgjald við árslok 1879	631 — 27 -	
c.	Í peningum	1360 — 42 -	2597 43
	Samtals	8256	62

Akureyri 14. d. febrúarmánaðar 1880.

Christiansson.

Búnaðarskólasjóður suðramtsins 1879.

Tekjur.

1. Eptirstöðvar við árslok 1878:

			Kr. A. 149
	a. Í veðskuldabréfum	5500 kr. » a.	
	b. Óborgaðir vextir til $11\frac{1}{2}$ 1878	7 — 36 -	
	c. Í peningum	284 — 54 -	5791 90
2.	Vextir af lánum		207 11
3.	Búnaðarskólagjald 1879:		
	a. Úr Skaptafellssýslu	95 kr. 72 a.	
	b. — Vestmannaeyjasýslu	12 — 16 -	
	c. — Rangárvallasýslu	233 — 39 -	
	d. — Árnessýslu	268 — 79 -	
	e. — Gullbringu- og Kjósarsýslu	150 — 66 -	
	f. — Reykjavíkurbæ	11 — 10 -	
	g. — Borgarfjarðarsýslu	117 — 10 -	888 92
4.	Móti gjaldlið 1 færist til jafnaðar		1200 »
		Tekjur samtals	8087 93
	Gjöld.		Kr. A.
1.	Lánað út mót veði og 4% vöxtum		1200 »
2.	Eptirstöðvar við árslok 1879:		
	a. Í veðskuldabréfum	6700 kr. » a.	
	b. Óborgaðir vextir	9 — 36 -	
	c. Í peningum	178 — 57 -	6887 93
		Gjöld samtals	8087 93

Búnaðarskólasjóður vesturamtsins 1879.

150

		Tekjur.	Kr. A.
1.	Eptirstöðvar við árslok 1878:		
	a. Í veðskuldabréfum	3650 kr. » a.	
	b. Óborgað búnaðarskólagjald	114 — 92 -	
	c. Í peningum	381 — 30 -	4146 22
2.	Vextir af lánum		146 »
3.	Búnaðarskólagjald 1879:		
	a. Úr Mýrasýslu	102 kr. 68 a.	
	b. — Snæfellsness og Hnappadalssýslu	133 — 18 -	
	c. — Dalasýslu	115 — 39 -	
	d. — Barðastrandarsýslu	121 — 16 -	
	e. — Ísafjarðarsýslu og kaupstað	118 — 21 -	
	f. — Strandasýslu	48 — 56 -	639 18
4.	Innborguð lán á árinu		1000 »
5.	Móti gjaldlið 1 færist til jafnaðar		1900 »
		Tekjur alls	7831 40
	Gjöld.		Kr. A.
1.	Lánað út móti veði og 4% vöxtum		1900 »
2.	Móti tekjulið 4, færist til jafnaðar		1000 »
		Flyt	2900 »

3. Eptirstöðvar við árslok 1879:

a. Í skuldabréfum	4550 kr.	" a.
b. Óborgaðir vextir	8 —	" -
c. Óborgað búnaðarskólagjald 1879:		
1, úr Snæfellsness- og Hnappadalssýslu 53 kr. 18a.		
2, — Ísafjarðarsýslu og kaupstað	118 — 21 -	171 — 39 -
d. Í peningum	202 — 1 -	4931 40
	Gjöld alls	7831 40

Styrktarsjóður þurfandi og maklegra konungslandseta í
suðuramtinu 1879.

Tekjur.

Kr. A.

1. Eptirstöðvar við árslok 1878:

a. Ríkisskuldabréf	3400 kr.	" a.
b. Skuldabréf einstakra manna	300 —	" -
c. Í peningum hjá reikningshaldara	199 — 36 -	3899 36
2. Leigur af vaxtafje sjóðsins		148 "
3. Tillag úr jarðabókarsjóði samkvæmt konungsráskurði 7. oktbr. 1875 ¹		8 "
	Tekjur alls	4055 36

Gjöld.

Kr. A.

1. Styrkur greiddur konungslandsetum :

a. Ívari Guðmundssyni	20 kr.	
b. Jóni Jónssyni á Lambhaga	20 —	
c. Pjetri Jónssyni á Gufuskálum	20 —	
d. Sigurði Helgasyni	20 —	
e. Gísli Gíslasyni á Fitjakoti	20 —	
f. Jakobi Guðlaugssyni á Valdastöðum	20 —	
g. Sigríði Halldórsdóttur á Lambhaga	12 —	
h. Guðrúnu Nikúlsdóttur	12 —	
i. Guðrúnu Magnúsdóttur	12 —	156 "
2. Eptirstöðvar við árslok 1879:		
a. Ríkisskuldabréf	3400 kr.	" a.
b. Skuldabréf einstakra manna	300 —	" -
c. Í peningum hjá reikningshaldara	199 — 36 -	3899 36
	Gjöld alls	4055 36

Búnaðarsjóður vesturamtsins 1879.

Tekjur.

1. Eptirstöðvar við árslok 1878;

1) Sjá Stjórnartíðindi 1875 A. 12 og B. 98.

		Kr.	A.
a.	Í ríkisskuldabréfum	1500 kr.	
b.	Í skuldabréfum einstakra manna	8530 — 10030kr.	a.
c.	Ógoldnir vextir til 11. júní 1878	90 — 52 —	10120 52
2.	Leiga af vaxtafje sjóðsins		401 20
		Tekjur alls	10521 72
	Gjöld.		Kr. A.
1.	Skuld til reikningshaldara við árslok 1878		141 28
2.	Veitt verðlaun fyrir jarðabætur:		
a.	Guðna Jónssyni á Dúnbakka	100 kr.	
b.	Jóni Jónssyni í Dældarkoti	25 —	
c.	Snorra Jónssyni á Teigi	25 —	
d.	Jóni Einarssyni á Hólum	25 —	175 "
3.	Greitt á þessu ári til þess að koma á fót kennslustofnun í jarðyrkju og búfræði hjá Torfa Bjarnasyni í Ólafsdal eptir ályktun amtsráðsins 17. júní 1879		67 "
4.	Eptirstöðvar við árslok 1879:		
a.	Í ríkisskuldabréfum	1500 kr.	a.
b.	Í skuldabréfum einstakra manna	8530 —	"
c.	Ógoldnir vextir til 11. júní 1879	46 — 52 —	
d.	Í peningum hjá reikningshaldara	61 — 92 —	10138 44
		Gjöld alls	10521 72

Reykjavík 29. september 1880.

Bergur Thorberg.

Stjórnarbrjef og auglýsingar.

— Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um uppbót á prestakölli- 153
um. — Með þóknanlegu brjefi frá 26. júlí síðastl. hafið þjer, herra landshöfðingi, sent 16.sept.
hingað erindi frá biskupnum yfir Íslandi, þar sem hann leggur það til, að af 700 kr.
upphæð þeirri, sem hinn setti prestur að Odda prestakalli í Rangárvallasýslu á að greiða
í landssjóð fyrir yfirstandandi fardagaár af tekjum prestakallsins, megi veita Stóruvalla
og Holtþinga prestaköllum í sama prófastsdæmi 300 kr. hinu fyrnefnda og 200 kr.
hinu síðara eða að minnsta kosti 100 kr. hverju um sig.

Þjer hafið, herra landshöfðingi, um þetta mál tekið það fram, að lögin frá 27.
febrúar þ. á. um skipun prestakalla gangi út frá því, að gjaldi því, sem greiða skal í
landssjóð af hinum stærri prestaköllum, þegar þau losna, verði ekki varið til uppbótar
neinum einstökum tilteknum brauðum, og hafi því nefnt erindi biskupsins ekki getað
orðið tekið til greina. Aptur á móti hafið þjer skotið því til úrslita ráðgjafans, hvort
verja megi til uppbótar fátækustu brauðum landsins auk þeirra 700 kr., er þar til eru
ákveðnar í fjárlögunum, þeim 700 kr. og 600 kr. upphæðum, sem þjer áskilduð, þá er
settir voru prestar til að þjóna Odda og Hólma prestaköllum, að greiddar skyldu í
landssjóð af tekjum þessara prestakalla þetta fardagaár. Enn fremur getið þjer þess, að
eins og gjört hafi verið ráð fyrir því, að breytingar þær, sem alþingið samþykkti á frum-
varpi því, sem fyrir það var lagt um skipun prestakalla, skyldu eigi valda landssjóði
verulegs kostnaðar, þegar þær væru að öllu leyti komnar í kring, þannig hafi það að
ætluð yðar ekki verið tilgangurinn, að landssjóðurinn, meðan á breytingunni stæði, skyldi

153 hafa nokkurn hagnað af þeim, en af því megi aptur álykta, að umboðsstjórnin sje rjett-
 16. sept. bær til innan takmarka þeirra, sem lög 27. febr. þ. á. setja, að ráðstafa þeim upphæð-
 um, sem eiga að renna í landssjóð frá hinum stærri prestaköllum, þegar þau verða laus,
 á sama hátt og fje því, sem veitt er í fjárlögunum til bráðabirgðauppbótar fátækustu
 brauðunum.

Út af þessu vill ráðgjafinn þjónustusamlega tjá yður, herra landshöfðingi, til
 þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar, að þar eð veitt er í fjárlögunum tiltekin upp-
 hæð 700 kr. fyrir fjárhagstímabilið til bráðabirgðauppbótar fátækustu brauðum á Íslandi,
 verður ráðgjafinn að vera á þeirri skoðun, að eigi sje heimild til að greiða úr landssjóði
 frekari uppbætur í þessum tilgangi, og þar eð það í þessu efni ekki getur gjört neina
 breytingu, að hinar umræddu 1300 kr. eru fengnar landssjóði til handa með því að
 rýra tekjur hinna tveggja framannefndu prestakalla, sem laus eru í ár, þá verður ráð-
 gjafanum að þykja það ísjárvert að leyfa, að hinni nefndu upphæð sje varið á þann
 hátt, sem farið er fram á.

154 — Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um eptirlaun presta. —
 16. sept. Hinn 9. júlí síðastliðna hafð þjer, herra landshöfðingi, sent hingað brjef frá biskupinum
 yfir Íslandi, þar sem hann hefir tekið fram þær ástæður, sem hann ætlar að mæli
 með því, að 2. gr. í lögum frá 27. febrúar þ. á. um eptirlaun presta eigi að skiljast á
 þann hátt, að þegar eptirlaun presta sjeu útreiknuð, skuli þau ár, sem hann kunni að
 hafa þjónað sem aðstoðarprestur, reiknast með honum í hag sem þjónustuár. Gæti þessi
 skilningur ekki komizt að, hefir biskupinn farið þess á leit, að frumvarp í slíka átt yrði
 lagt fyrir næsta alþingi.

Við þetta tækifæri hafð þjer látið það álit yðar í ljósi, að það hvorki muni vera
 samkvæmt almennum grundvallarreglum nje hinum ofannefndu ákvörðunum eptirlauna-
 laganna, að telja þann tíma sem hlutaðeigandi prestur hefir þjónað sem aðstoðarprestur
 sem einn hluta af embættistíma hans, þegar ákveða skal eptirlaunin, þar eð hann, meðan
 hann var í aðstoðarpreststöðu, ekki hafi getað skoðast sem embættismaður í eiginlegum
 skilningi, en eptirlaunarjetturinn sje þó einmitt bundinn við það. Þar sem því sjerstaka
 lagaheimild þurfi til, að reikningsaðferð þeirri, sem að ofan er bent á, verði fylgt, hafð
 þjer mælt með þeirri tillögu biskups, að slík lagaheimild verði útveguð.

Út af þessu skal eigi á frest slegið þjónustusamlega að tjá yður, herra lands-
 höfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari birtingar, að ráðgjafinn verður að vera
 yður samdóma um, að í eptirlaunalögunum frá 27. febr. þ. á. sje engin heimild til að
 reikna með þau ár, sem sá eða sá prestur hefir þjónað sem aðstoðarprestur, þegar til á-
 lita kemur um eptirlaun hans, en að hins vegar finnist engin ástæða til að fá lögunum
 breytt í þá átt, sem mundi vera gagnstæð þeim grundvallarreglum, sem almennt er farið
 eptir við útreikning eptirlauna handa embættismönnum.

EMBÆTTASKIPUN.

Hinn 25. október var presturinn að Blöndudalshólum sira Markús Gíslason skipaður
 prestur að Fjallalþingum: Víðirhóls og Möðrudalssóknum í Suður-Þingeyjar prófastsdæmi frá fardögum
 1881 að telja.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um samftíund.* — Í brjefi frá 29. f. m. hafið þjer, herra amtmaður, leitað skýringa minna á þeirri ákvörðun í 10. grein laga um lausafjártíund 12. júlí 1878, að samftíund sje heimil foreldrum og niðjum, «ef þeir eiga bú saman».

155
18. okt.

Ákvörðun þessi verður ekki skilin á þá leið, að samftíund sje því að eins leyfileg foreldrum og niðjum, að þeir sjeu sameigendur að hinu tíundarskylda fje, og leiðir það þegar af því, að samftíund er heimil sameigöndum, þó þeir sjeu alveg óskyldir, sjá niðurlag 10. greinarinnar. Hins vegar verða orðin: «ef þeir eiga bú saman» varla tekin í svo víðri merkingu, að þar sje átt við alla, sem búa á sama bæ, og heldur eigi get jeg álitid það nægilega heimild fyrir samftíund foreldra og niðja, að þeir eru á sama heimili. Ef t. d. börn, sem eru hjá búandi foreldrum sínum, eða foreldrar, sem eru hjá búandi börnum sínum, koma skepnum sínum fyrir í fóður á öðrum bæjum, verður ekki sagt, að þeir eigi bú saman. Jeg verð því að álita það skilyrði fyrir samftíund foreldra og niðja, er ekki hafa eignarfjelag, að hlutaðeigendur hirði eða láti hirða sumar og vetur skepnur sínar í fjelagi.

Loksins get jeg þess, að þó foreldrum og niðjum sje heimil samftíund, er ekkert því til fyrirstöðu, að sveitargjaldi eða öðrum almennum gjöldum sje jafnað á hvern þeirra, er eiga bú saman, eptir því, er hann á í búinu og öðrum efnahag hans, og að tíundtakandi hefir eins og tíundgreiðandi aðgang að því, að áfrýja sjerhverri ákvörðun hreppstjóra um tíundarframtalið til sýslumanns, er samkvæmt niðurlagi 6. greinar laga 12. júlí 1878 á að gjöra rjettarrannsókn um tíundarframtal manna, ef þess þykir við þurfa.

— *Brjef landshöfðingja til beggja amtmanna um tekjuskrár skattanefndanna.* — Samkvæmt tillögum endurskoðanda hinna sjerstöku reikninga fyrir tekjum landssjóðs mælist jeg til þess, að þjer, herra amtmaður, brýnið fyrir sýslumönnum þeim, er undir yður eru skipaðir, að þeim beri að hafa nákvæmt eptirlit með, að skattanefndirnar taki eptirnefnd atriði til greina við samning skrána yfir tekjur af eign og atvinnu.

156
20. okt.

1. Eins og tekið er fram í tekjuskattsreglugjörð frá 15. maí 1878 (stjórnartíðindi B. 57.) við 11. gr. og við 14. gr., ber skattanefndinni, eptir að búið er að telja upp alla þá innanhreppsmenn eða kaupstaðarbúa, sem tekjuskatt eiga að greiða að lögum, að tilgreina þá utansveitarmenn, sem tekjur hafa haft af eign eða atvinnu í hreppnum eða kaupstaðnum það ár, er um er að ræða, og ætla á hve miklar þær hafi verið, og ber hvað tekjur utansveitarmanna af eign snertir, að tilgreina þær, þó þær í þeirri sveit hafi verið minni en 50 kr. Þessa utansveitarmenn ber ekki að eins nákvæmlega að nafngreina, en það ber einnig að skýra frá, á hvaða bæ, í hverri sveit og í hverju hjerði (sýslu) þeir eigi heima.

2. Skattanefndirnar eiga að rita á skattaskrárnar vottorð sitt um það, að skrárnar hafi legið frammi til sýnis samkvæmt fyrirmælum 15. gr. laga um tekjuskatt frá 14. desbr. 1877, og að engir fleiri en þeir, sem taldir eru á skránum, hafi viðkomandi ár haft skattskyldar tekjur þar í hreppnum eða þar í kaupstaðnum.

3. Allir þeir menn, sem í skattanefndinni eru, eiga að skrifa nöfn sín undir skattskrána.

4. Sje skattskránum eitthvað ábótavant ber skattanefndunum, eptir nákvæmari fyrirmælum sýslumanns að bæta úr göllunum.

Hinn 29. nóvbr. 1880.

157 — *Bréf landshöfðingja til beggja amtmanna um fyrirkomulag reikninga fyrir tekjum landssjóðs.* — Eptir að hafa skrifazt á við endurskoðanda hinna sjerstöku reikninga fyrir tekjum landssjóðs um fyrirkomulag þessara reikninga, vil jeg skora á yður, herra amtmaður, að leggja fyrir lögreglustjóra þá, er undir yður eru skipaðir það, sem nú segir:

A. Hinir sjerstöku reikningar skulu vera

1. Manntalsreikningur.
2. Aukatekjureikningur.
3. Tollreikningur.

I. *Manntalsreikninginn* skal gjöra eptir þessari fyrirmynd:

Tekjugreinir.	Upp- hæðir.		Fylgi- skjöl.	Hvenær og hvernig afgreitt í landssjóð.	Afgreitt upp í												Samtals afgreitt í landssjóð.	
					Ábúðar og lausafj.skatt.	húsaskatt.		tekjuskatt.		spítalagjald.		nafnbótaskatt.		Óvissar tekjur.				
						kr.	a.	kr.	a.	kr.	a.	kr.	a.	kr.	a.	kr.		
Ábúðar og lausafj.skatt.	kr.	a.			kr.	a.	kr.	a.	kr.	a.	kr.	a.	kr.	a.	kr.	a.		
a, af ábúð	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
b, af lausafje	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Húsaskattur	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Tekjuskattur :																		
a, af eign	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
b, af atvinnu	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Spítalagjald :																		
a, af alls konar fiski	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
b, af fuglatekju	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Nafnbótaskattur	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Óvissar tekjur	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Samtals	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

Það vottast, að á árinu frá 1. janúar til 31. desbr. . . . hafi landssjóðnum eigi hlotnast í lögsagnarumdæmi sýslu (kaupstaðar) fleiri tekjur af ábúðar og lausafjárskatti, húsaskatti, tekjuskatti, spítalagjaldi, nafnbótaskatti og óvissum tekjum en þær, sem taldar eru að ofan

Lögreglustjórinn í

sýslu (kaupstað) d. mán. 18 . . .

Reikningi þessum skulu fylgja eptirnefndar skilagreinar:

- a, fyrir *ábúðar og lausafjárskatti*, lagaða sem næst eptir þeirri skilagreini, sem áður var gjörð fyrir konungstíundinni. En sem sönnunarskjöl eiga að fylgja eptirrit eptir framtalsskýrslunum úr hinum einstöku hreppum, sbr. 1. fyrirmynd við hreppstjórarreglugjörð 29. apríl þ. á. (stjórnartíð. B. 68).
- b, fyrir *húsaskatti* á hverjum verzlunarstað og í hverjum hreppi lögsagnarumdæmisins, og eiga að fylgja þessum reikningi skrár yfir hinar einstöku húseignir, virðingarverð þeirra og þinglýstar veðskuldir samkvæmt reglugjörð 15. maí 1878 (stjórnartíðindi B. 58).

- c. fyrir *eignarskatti og atvinnuskatti* í hverjum hreppi lögsagnarumdæmisins, og eiga að fylgja þessari skilagrein skattskrárnar frá hinum einstöku sveitarskatta-
nefndum með athugasemdum þeim og leiðrjettingum, er yfirskattaneftndin hefir fundið tilefni til að gjöra, sbr. reglugjörð 15. maí 1878 (stjórnartíð. B. 57). 20. okt.
- d. fyrir *spítalagjaldi* úr hverjum hreppi lögsagnarumdæmisins, og eiga hjer með að fylgja skrár hreppstjóra um sjáfarafra og fuglatekju, sbr. 4. fyrirmynd við reglugjörð 29. apríl 1880 (stjórnartíðindi B. 68).
- e. fyrir *nafnbótaskatti og óvissum tekjum*, og eiga hin sömu skilríki, og áður hafa verið fyrirskipuð, að fylgja þessari skilagrein, en hafi engar slíkar tekjur átt sjer stað, kemur í stað skilagreinarnar vottorð lögreglustjóra um það.

II. Í *aukatekjureikningnum* skal gjöra grein fyrir aukatekjum, vitagjaldi, erfðafjárskatti og fasteignarsölugjaldi samkvæmt fyrirræmælum reglugjörðar 25. maí 1878 (stjórnartíð. A. 5) sbr. landshöfðingjabrjef 29. nóvbr. s. á. (stjórnartíð. B. 176).

III. *Tollreikninginn* skal semja eptir þessari fyrirmynd :

Komudagur skipsins.				Nafn skipsins.				Nafn skipstjóra.				Fylgiskjöl.				Öl og vinföng.										Tóbak.				Afgreitt upp í				Tolltekjur samtals.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
																Aðflutt.										Aðflutt.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
																Brennivín eða vínandi:																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
												Allskonar öl.				Með 8 ^o styrkleika eða minna.				Yfir 8 ^o og allt að 12 ^o .				Yfir 12 ^o .				Rauða- og messuvín.				Allskonar önnur vinföng.				Upphæð öl- og vinfangatölsins.				Vindlar.				Allskonar annað tóbak.				Upphæð tóbakstölsins.				Hvenær og hvernig afgreitt í landssjóð.				öl og vinfangatoll.				tóbakstoll.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
												pt.				pt.				pt.				pt.				pt.				pt.				fl.				kr.				a.				hndr.				pnd.				kr.				a.								kr.				a.				kr.				a.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"

Það vottast, að frá 1. janúar til 31. desbr. ár hafi í lögsagnarumdæmi sýslu (kaupstað) engar aðrar eða fleiri tolltekjur en þær, sem að ofan eru taldar, fallið í landssjóð hvorki af aðfluttum vörum nje af skipströndum, reka eða því um líku.

Lögreglustjórinn í sýslu (kaupstað) d. mán. 18

og eiga að fylgja honum skilríki þau, sem fyrirskipuð eru í 2. gr. umburðarbrjefs 13. apríl 1872 og í auglýsingu frá 16. febr. 1876 (stjórnartíð. A 12).

B. Í öllum reikningum fyrir tekjum landssjóðsins skal reikningssemjandi, eptir að hinar einstöku tekjuupphæðir hafa verið taldar, votta, að landssjóðnum hafi viðkomandi ár ekki hlotnast fleiri af þesskonar tekjum, er ræðir um í reikningnum, en þær, er þar eru taldar.

157

20. okt.

Allir reikningarnir og skilagreininir við manntalsreikninginn eiga að vera tvíritaðar. Sönnunarskjölin við reikningana mega þar á móti vera einrituð.

C. Í reikningana skal að eins rita tekjur þær, er landssjóðnum hafa hlotnast á reikningsári því, er ræðir um; en rita skal þær í reikninginn án tillits til þess, hvort þær hafi verið greiddar eða enn þá standi úti óborgaðar, og á að því, er snertir slíkar eptirstöðvar að fylgja reikningnum skýrsla um, hvað gjört hafi verið til að ná þeim inn sbr. fyrirmyndina við umburðarbrjef 16. maí 1876 (stjórnartíð. B. 51).

Þar á móti má ekki rita í reikninginn eptirstöðvar frá fyrri árum eða fullnæging á reikningsúrskurðum, en fyrir þessu verður að gjöra sjerstaka grein, þegar upphæðirnar eru greiddar annaðhvort með peningum í jarðabókarsjóðinn eða með ávísun í aðalríkissjóðinn.

D. Loksins vil jeg skora á yður, herra amtmaður, að brýna fyrir öllum reikningshöldurum, er undir yður eru skipaðir, eða bæði fyrir umboðsmönnum þjóðjarða og lögreglustjórum, að þeim beri að fara nákvæmlega eptir fyrirmælum reglugjörðar 13. febr. 1873 og umburðarbrjefs 16. maí 1876 (stjórnartíð. B. 51), að því er snertir borgun í landssjóð á fje því, er þeir innheimta.

Einkum má ekki eptirleiðis koma fyrir sú óregla, er hingað til hefir átt sér stað af hálfu einstakra reikningshaldara, að þeir hafa frestað þangað til, að þeir sömdu viðkomandi reikning að afgreiða í landssjóð gjöld þau, er þeim höfðu verið borguð, sjer í lagi ber reikningshöldurum að sjá um, að ávísanir fyrir innskrifuðum gjöldum verði gefnar út og sendar hingað sem allra fyrst eptir, að innskriptin hefir átt sjer stað. En skyldi nokkur dráttur verða á þessu, mun reikningshaldarinn sæta ábyrgð fyrir vanskil. Enn fremur er brýnt fyrir reikningshöldurum, að þeir eigi í hvert sinn, er þeir senda peninga eða ávísun upp í tekjur landssjóðs nákvæmlega að tilgreina, upp í hverjar tekjur þeir vilji, að hið greidda eða ávísaða fje gangi, og verða skýrslur þessar að koma nákvæmlega heim við það, er síðan verður ritað í reikninginn um þetta.

158

21. okt.

— *Brjef landshöfðingja til stiptyfirvaldanna um prentun fyrir hið opinbera.*
— Eptir að jeg 12. þ. m. hefi meðtekið álit stiptyfirvaldanna um brjef Einars prentara Þórðarsonar, þar sem hann ber sig upp undan því, að skólaskýrslan 1879—1880 hafi verið prentuð í prentsmiðju Ísafoldar, þótt hann ætli, að kaupsamningur sá, er gjörður var við hann, þegar hann samkvæmt lögum 15. oktbr. 1875 keypti landsprentsmiðjuna, veiti honum rjett til að prenta þetta rit, — vil jeg hjer með tjá stiptyfirvöldunum það, er hjer greiur, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir Einari Þórðarsyni.

Í 4. gr. kaupsamnings þess, er hjer ræðir um, er það tekið fram með berum orðum, að kaupandanum er ekki veittur neinn einkarjettur, til að prenta fyrir hið opinbera, heldur einungis rjettur til þess, fremur öðrum, að framkvæma slík prentstörf, svo framarlega sem hann vill takast þau á hendur fyrir sömu borgun, og að öðru leyti með jafngóðum kostum fyrir hið opinbera, sjer í lagi að því er snertir flýti og vandvirkni, sem bjóðast kynni af einhverri annari prentsmiðju hjer í bænum. Hvað rit það snertir, er hjer liggur fyrir, sjest, að eptir að skólaskýrslan um árið 1878—79 hafði verið prentuð í Ísafoldar prentsmiðju, bauðst Einar prentari Þórðarson til að prenta hana það ár, er hjer ræðir um, fyrir hjer um bil 6 kr. minna, en hún fjeckst prentuð fyrir hjá Ísafoldar prentsmiðju. Rektor spurði Einar þar á eptir brjeflega meðal annars, hvort hann vildi fyrir þetta verð taka að sjer að prenta skýrsluna með sama letri (þ. e. með ekki

lakara letri og samskonar leturbreytingu) og Ísafoldar prentsmiðja hafði gjört, en þessu svaraði Einar ekki. Með því nú að rektor við samanburð á skólaskýrslu þeirri, er prentuð hafði verið í Ísafoldar prentsmiðju, við skýrslur þær, er Einar Þórðarson áður hafði prentað fyrir skólann, komst að þeirri niðurstöðu, að skýrslan fengist prentuð með margbreyttara og fállegra letri, með smekklegra frágangi og meiri vandvirkni í Ísafoldar prentsmiðju, en í prentsmiðju Einars Þórðarsonar, verður það ekki álitid, að þeim rjetti hafi verið traðkað, sem Einari Þórðarsyni var heimilaður í kaupsamningnum, þó skólaskýrslan hafi í ár verið prentuð í Ísafoldar prentsmiðju.

Til leiðbeiningar, þegar um slík mál yrði að ræða eptirleiðis, læt jeg hjer með fylgja eptirrit eptir fyrnefudri 4. gr. samningsins frá 29. desbr. 1876¹.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um færslusveit tómt húsmanns.* — Í brjefi frá 13. þ. m. hafið þjer, herra amtmaður, sagt mjer álit yðar um áfrýjun hreppsnefndarinnar í Kjalarneshreppi á úrskurði yðar frá 10. oktbr. f. á., er ákveður Sigurð Jónsson sveitlægan í Kjalarneshreppi. 159
25. okt.

Vorið 1868 fluttist Sigurður úr fæðingarhreppi sínum Kjalarneshreppi inn í Seltjarnarneshrepp. Hann var þá grasbýlismaður eða bóndi, en vorið eptir 1869 settist hann að í hinum sama hreppi sem tómt húsmáður og á útmánuðum veturinn 1878—79, varð honum veittur stykur úr fátækra sjóði.

Það er nú sannað, að Sigurður hafi ekki leitað leyfis til tómt húsmennsku í Seltjarnarneshreppi, fyr en vorið 1870, þá er hann beiddist slíks leyfis munnlega af hreppstjóranum í Seltjarnarneshreppi. Þeim ber ekki saman um, hverju hreppstjórinn hafi svarað, en um það er enginn vafi, að hreppstjórinn hefir ekki synjað Sigurði brjeflega um húsmenskuleyfi, og það virðist einnig viðurkennt af Seltjarnarneshreppi, að síðan hafi verið jafnað á hann sveitargjöldum.

Hreppsnefndin í Kjalarneshreppi hefir nú haldið því fram, að sveitarstjórinn í Seltjarnarneshreppi hafi þegjandi samþykkt tómt húsmennsku Sigurðar með því að jafna á hann gjöldum til Seltjarnarneshrepps, og að slíkt samþykki þar að auki liggi í því, að hreppstjórinn aldrei neitaði Sigurði skriflega um tómt húsløyfi, en það virðist ekki nauðsynlegt að rannsaka, hvort þetta álit sje á rjettum rökum byggt, því það er ljóst, að fardagaárið 1869—70, er Sigurður dvaldi í húsmennsku án þess að beiðast leyfis til þess, getur samkvæmt 12. gr. tilsk. 26. maí 1863 um lausamenn og húsmenn, ekki tal-

1) Grein þessi segir svo:

„Loksins skuldbind jeg, kaupandi, mig og eptirkomandi eigendur umgetinnar prentsmiðju til þess, að taka að mjer fyrir sanngjarna borgun — en í þessu tilliti skal hlíðsjón höfð sumpart af borgun þeirri, sem áður hefir greizt fyrir þess konar verk, sumpart þeirri, sem aðrir prentarar hjer í bænum bjóðast til að taka slíkt verk að sjer fyrir — prentun þeirra bóka eða rita, sem hið opinbera lætur út gefa og að flýta slíku prentunarverki sem mest má verða, eða láta ekki önnur prentunarstörf sitja í fyrirrúmi. Til þessarar skuldbindingar frá hálfu prentsmiðjunnar svarar sú skuldbinding frá hálfu hins opinbera, að láta þess konar prentstörf framkvæma í umræddri prentsmiðju, ef hún vill þau að sjer taka fyrir sama verð og að öðru leyti með jafngóðum kjörum fyrir hið opinbera, sjer í lagi að því er snertir flýti og vandvirkni, sem bjóðast kynni af einhverri annarri prentsmiðju hjer í bænum. Það skal berlega tekið fram, að kaupanda er hjer með ekki lofað neinum útilokandi rjetti til að prenta fyrir hið opinbera, heldur að eins rjetti til öðrum fremur að framkvæma slík prentstörf, að því leyti hann vill taka þau að sjer fyrir sömu borgun og leysa þau jafnfljótt af hendi og aðrir geta gjört.

159 25. okt. — Ist með löglegri dvöl hans í Seltjarnarneshreppi, og verður dvöl þessi því, hvernig sem á málið er litið, ekki lengri en $9\frac{1}{2}$ ár. Þangað til honum var veittur sveitarstyrkur. Samkvæmt þessu skal úrskurður sá, er þjer herra amtmaður hafið lagt á þetta mál óraskaður standa, og eruð þjer beðnir að tilkynna hlutaðeigendum það.

160 21. okt. — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um jörðina Hraunkot.* — Samkvæmt tillögum yðar, herra amtmaður, í þóknanlegu bjefi frá 6. ágúst þ. á. samþykkist hjer með, að jörðin Hraunkot, sem að undanfögnu hefir verið ljensjörð sýslumannsins í Skaptafellssýslu, en afgjaldið af henni á samkvæmt 1. gr. laga frá 14. desbr. 1877 um laun sýslumanna og bæjarfógeta að renna eptirleiðis í landssjóð — sje lögð undir umboðsstjórn Kirkjubæjar og Þykkvabæjarklausturs.

161 23. okt. — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um ritföng hreppstjóra.* — Í þóknanlegu brjefi frá 13. þ. m. hafið þjer, herra amtmaður, leitað úrskurðar míns um það, hvaðan hreppstjórar eigi að fá borgun fyrir ritföng, er þeir þurfa að kosta til vegna stöðu sinnar.

Skýrið þjer frá, að áður hafi það verið álit yðar og amtsráðsins í suðurumdæminu, að kostnaður þessi ætti að greiðast úr hlutaðeigandi sveitarsjóði, en eptir að nú hefir verið ákveðið með 47. gr. reglugjörðar 29. apríl þ. á., að embættisbækur hreppstjóra skuli kostaðar úr sýslusjóði, er það álit yðar, að hin sama regla ætti að gilda um ritföng hreppstjóra. Fyrir því vil jeg tjá yður, að ekkert er því til fyrirstöðu, að sýslunefndirnar veiti hreppstjórum hæfilegt endurgjald fyrir ritföng, og vona jeg, að sýslunefndirnar gæti allrar sanngirni, þegar spurning verður um slíkar veitingar.

162 27. okt. — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður og austurumdæminu um gangnaskyldu hreppstjóra og uppboðslaun fyrir óskilafje.* Út af fyrirspurn sýslumannsins í Skagafjarðarsýslu:

1. hvort hreppstjórar nú sjeu undanþegnir fjallgöngum og öðrum þessháttar almennum kvöðum og
2. hvort hreppstjórum beri enn $\frac{1}{6}$ af andvirði óskilafjár í uppboðslaun og hvort annar sjöttungur þess megi vera ókrafinn,

hafið þjer, herra amtmaður tekið fram, að hreppstjórar hafi, áður en hin nýju sveitarstjórnarlög gjörðu þar á breytingu, haft alla umsjón og ráðstöfun á hendi um fjallgöngur, grenjaleitir, viðhald aukavega, vinnu og aðflutninga við kirkju- og þinghúsabyggingar. Þessi umsjón og eptirlit hafi verið þeim eins þung byrði og vinnan sjálf hafi verið öðrum sveitarmönnum, og hafi því hreppstjórar verið undanþegnir þessari vinnu, en úr því, að þeir nú eru orðnir lausir við umsjónina, verði líka hin áminnsta undanþága að vera fallin niður.

Hvað hina síðari spurningu snertir, álitíð þjer, að þeirri reglu, sem sett er í 71. gr. aukatekjureglugjörðar 10. septbr. 1830 um uppboð á óskilafje, verði eigi breytt nema með lögum, og að $\frac{1}{6}$ af andvirði óskilafjár því eptir sem áður verði að greiðast hreppstjóra sbr. ráðgjafabjef frá 19. oktbr. 1878 (stjórnartíð. B. 167) og 46. gr. b. 9. reglugjörðar 29. apríl þ. á., en að annar sjöttungur andvirðisins, er áður bar sýslumanni, nú eigi að renna í landssjóð, og geti það í því tilliti ekki komið til greina, að sýslumenn sumstaðar hafi gefið hlutaðeigandi sveitarsjóðum hluta þenna, á meðan þeir áttu hann.

Fyrir þessa sök vil jeg tjá yður til leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda, að jeg fellst alveg á það, er þjer herra amtmaður þannig hafið tekið fram.

Auglýsing

um póstmál.

163
25. nóv.

Ráðgjafinn fyrir Ísland hefir samþykkt þessar breytingar á póstgöngunum:

1. Frá Arnarholtspóstafgreiðslu í Mýrasýslu skal ganga póstur um Rauðkollsstaði vestur á Stykkishólmi, og þegar póstur þessi er kominn að Rauðkollsstöðum, aukapóstur þaðan um Staðastað og Búðir vestur í Ólafsvík, og skal aukapóstur þessi vera kominn aptur að Rauðkollsstöðum, áður en Stykkishólmspósturinn kemur þangað aptur á suðurleið. Pósti þessum ber að fara svo snemma á stað frá Stykkishólmi, að hann geti náð Ísafjarðarpóstinum á Arnarholti.

2. Frá Stað í Hrútafirði skal ganga aukapóstur um Hjarðarholt í Laxárdal og Breiðabólstað á Skógarströnd vestur á Stykkishólmi. Hann fer frá Stað í Hrútafirði daginn eftir komu Akureyrarpóstsins þangað, tekur á Hjarðarholti við póstsendingum þeim, er komið hafa með Ísafjarðarpóstinum, en afhendir aptur sendingar þær, er eiga að fara í Dala, Barðastrandar og Ísafjarðarsýslur. Eftir 2 daga dvöl á Stykkishólmi, snýr hann aptur að Stað í Hrútafirði.

3. Póstafgreiðsla sú á Rauðkollsstöðum, er lögð hefir verið niður, skal endurreist, og skal henni lögð 50 kr. árleg þóknun

4. Aukapósturinn frá Víðimýri í Skagafirði að Hofsóss skal halda áfram göngu sinni þaðan um Fells og Holtshreppa út í Siglufjörð.

5. Aukapósturinn frá Akureyri skal eptirleiðis ekki fara lengra en að Kvíabekk í Ólafsfirði, og skal þar stofna brjefhirdingu.

6. Aðalpósturinn frá Prestbakka og austur skal ganga á Eskifjörð, en aðalpósturinn frá Akureyri og austur gengur eptirleiðis sem áður á Seyðisfjörð. Póstar þessir eiga að mætast á póstafræðslustaðnum á Völlum (Höfða) í hverri ferð, þannig að pósturinn milli Akureyrar og Seyðisfjarðar ekki má fara frá þessum póstafræðslustað, fyrri en pósturinn frá Eskifirði eða Prestbakka hefir afhent þar póstsendingar þær, er hann hefir haft meðferðis og eiga að fara annað hvort norður eða austur (á Seyðisfjörð), og að hinsvegar Prestbakka-Eskifjarðarpósturinn ekki má fara frá nefndri póstafræðslu, fyrr en Akureyrar og Seyðisfjarðarpósturinn er þangað kominn.

Breytingar þessar ná gildi 1 janúar 1881.

Landshöfðinginn yfir Íslandi Reykjavík 25 nóvbr. 1880.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

Áætlun

um 3 fyrstu ferðir landpóstanna árið 1881.

164
26. nóv.

Með því að jeg enn ekki hefi meðtekið ferðaáætlun póstgufuskipanna um árið 1881, verða nú að eins ákveðnar hinar fyrstu 3 póstferðir, og skal þeim hagað líkt og 2 síðastliðin ár sjá einkum ferðaáætlunina frá 25. nóvbr. 1878 (stjórnartíðindi B. 157). Skulu því landpóstar leggja á stað frá endastöðvum aðalpóstleiðanna, eins og nú segir.

A. Aðalpósturinn milli Ísafjarðar og Reykjavíkur:

	I	II	III
frá Ísafirði	13. janúar 1881	3. marz 1881	21. apríl 1881
— Reykjavík	4. febrúar —	26. — —	8. maí —

164
26. nóv.

B. I Aðalpósturinn milli Akureyrar og Reykjavíkur:

	I	II	III
frá Akureyri	13. janúar 1881	3. marz 1881	21. apríl 1881
— Reykjavík	3. febrúar —	25. marz —	7. maí —

B. II Aðalpósturinn milli Seyðisfjarðar og Akureyrar:

	I	II	III
frá Seyðisfirði	16. janúar 1881	19. marz 1881	8. maí 1881
— Akureyri	25. febrúar —	12. apríl —	25. — —

C. I Aðalpósturinn milli Reykjavíkur og Prestbakka:

	I	II	III
frá Reykjavík	5. febrúar 1881	28. marz 1881	9. maí 1881
— Prestbakka	24. — —	13. apríl —	23. — —

C. II. Aðalpósturinn milli Prestbakka og Eskifjarðar:

	I	II	III
frá Prestbakka	20. febr. 1881	8. apríl 1881	21. maí 1881
— Eskifirði	19. marz —	8. maí —	17. júní —

Aðalpósturinn milli Akureyrar og Seyðisfjarðar má ekki fara frá póstaðgreiðslunni í Vallnahrepp (Höfða), fyrr en aðalpósturinn milli Eskifjarðar og Prestbakka er þangað kominn. Eins má aðalpósturinn milli Prestbakka og Eskifjarðar ekki fara frá póstaðgreiðslunni á Völlum á austurleið sinni, fyrr en Akureyrarpósturinn er kominn, og á vesturleið sinni, ekki fyrr en Seyðisfjarðarpósturinn er kominn að nefndri póstaðgreiðslu.

Aukapóstunum skal hagað eins og hingað til með þeim breytingum, er leiðir af auglýsingu minni frá í gær, eins og nú segir.

1. Stykkishólmspósturinn fer frá Stykkishólmi:

	I	II	III
	14. janúar 1881	4. marz 1881	22. apríl 1881

og snýr hann aptur frá Arnarholti daginn eftir komu póstsins frá Reykjavík þangað.

2. Daginn eftir að pósturinn er kominn frá Arnarholti að Rauðkollsstöðum, fer aukapóstur þaðan um Staðastað og Búðir út í Ólafsvík, og snýr eftir sólarhrings dvöl þar aptur að Rauðkollsstöðum sömu leið.

3. Daginn eftir að pósturinn er kominn frá Akureyri að Stað í Hrútafirði, fer póstur þaðan um Hjarðarholt og Breiðabólsstað út í Stykkishólm, og snýr eftir 2 daga dvöl þar aptur að Stað í Hrútafirði.

4. Aukapósturinn frá Víðimýri í Skagafirði heldur áfram göngu sinni frá Hofstöðum út í Siglufjörð, og snýr eftir sólarhrings dvöl þar aptur að Víðimýri sömu leið.

5. Aukapósturinn frá Akureyri fer daginn eftir komu sunnanpóstsins norður að Kviabekk í Ólafsfirði og snýr aptur eftir sólarhrings dvöl þar.

Landshöfðinginn yfir Íslandi Reykjavík 26. nóvbr. 1880.

Hilmar Finsen.

Jón Jónsson.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um sölu á kirkjujörð.* — **165**
 Samkvæmt allra þegnlegustu tillögum ráðgjafans, þá er hann hafði meðtekið þóknanlegt **16. okt.**
 brjef yðar, herra landshöfðingi, frá 23. ágúst þ. á. hefir hans hátign konunginum hinn
 13. þ. m. allramildilegast þóknast að fallast á, að jörðina Haukagil í Hvítársíðuhreppi í
 Mýrasýslu í vesturumdæmi Íslands, sem liggur undir Gilsbakka prestakall, megi selja
 Sigurði söðlasmið Jónssyni að jarðakaupum fyrir jörðina Hvassafell í Norðurárdalshreppi
 í sömu sýslu með tilheyrandi hjáleigum, Uppkoti og Útkoti, þannig að hina fyrnefndu
 jörð beri eptirleidis að því er snertir gjaldskyldu að skoða sem bændaeign, en hina síð-
 arnefndu sem kirkjujörð.

Þetta læt jeg ekki undir höfuð leggjast að tjá yður, herra landshöfðingi, til
 þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um prjedikunartexta.* — **166**
 Samkvæmt allra þegnlegustu tillögum ráðgjafans, er hann gjörði eptir að hafa meðtekið **16. okt.**
 þóknanlegt brjef yðar, herra landshöfðingi, frá 14. júní þ. á., hefir hans hátign konung-
 inum þóknast hinn 13. f. m. allramildilegast að fallast á,

- 1, að biskupinum yfir Íslandi veitist vald til, að leyfa prestum þar ár frá ári eða eptir
 annari hagkvæmri reglu að prjedika til skiptis út af hinum fyrirskipuðu guðspjalla-
 textum og út af hinum fyrirskipuðu pistlertextum, og enn fremur að biskupinn geti
 veitt prestunum leyfi til um vissan tíma að prjedika út af öðrum textum eða köfl-
 um hins nýja testamentis eða litlu fræðum Lúthers, þó má ekki leyfa þetta þá
 sunnudaga í föstunni, er prjedika skal út af píningsögu Krists.
- 2, að þegar presturinn prjedikar út af öðrum texta en hinu fyrirskipaða guðspjalli, þá
 skuli hann samt tóna það, og
- 3, að lagt verði fyrir prestinn, ef hann af sjerstökum ástæðum skyldi hafa notað sjálf-
 valinn texta, þá að tilkynna það prófasti.

Þetta undanfelli ráðgjafinn ekki hjer með þjónustusamlega að tjá yður, herra
 landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* **167**
 umboðsmann sýslumanns við tollheimtuna. — Í þóknanlegu brjefi frá 14. **20. okt.**
 f. m. sögðu þjer, herra amtmaður, mjer álit yðar um erindi Pjeturs verzlunarstjóra Guð-
 johnsens á Vopnafirði, er hann hafði hingað sent, og þar sem hann fer þess á leit, að
 þar á staðnum verði settur maður, sem á eigin ábyrgð hafi á hendi störf þau, er sam-
 fara eru tollheimtunni. Vil jeg því hjer með tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og
 birtingar, að hið umbeðna verður ekki veitt, því að ábyrgðin á tollheimtunni hvílir á
 lögreglustjóra, og er þar í fólgin trygging bæði fyrir landssjóð og tollgreiðendur; aptur á
 móti er sýslumaðurinn í Norðurmúlasýslu skyldur til að hafa umboðsmann á Vopnafirði,
 löggiltan af amtinu, sem sýslumannsins vegna og á hans ábyrgð gætir starfa þeirra, sem
 eru samfara tollheimtunni þar.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* **168**
 flutning úr framfærslusveit. — Eptir að Hjörtur sá Guðmundsson, er getur um **25. okt.**

Hinn 20. desbr. 1880.

168 í bræfi mínu frá 20. júní 1878 (stjórnartíðindi B. 101) hafði í fardögum 1877 flúzt úr Engihlíðarhreppi inn í Vindhælishrepp, var honum næsta fardagaár þar á eftir, 1877 til 78, veittur sjer og hyski sínu til lífsframdráttar 92 kr 58 a sveitarstyrkur, og fór þá hreppsnefndin í Vindhælishreppi 9 ágúst 1878 því á flót við sýslumanninn í Húnavatns-sýslu, að Engihlíðarhreppur yrði skyldaður til að endurgjalda Vindhælishreppi þennan kostnað; en 18 júní 1879 úrskurðaði sýslumaðurinn í Húnavatnssýslu samkvæmt því, er áður hafði komið fram í þessu máli af hendi Engihlíðarhrepps, að Hjörtur væri sveitlægur í Vindhælishreppi, og þenna úrskurð hafði þjer, herra amtmaður, staðfest 16 marz þ. á; en Vindhælishreppur hefir aptur á móti áfrýjað úrskurði yðar hingað.

Fyrir því skal yður, herra amtmaður, tjáð til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar það, er nú segir.

Enginn vafi er um það, að hlutaðeigandi fátæklingur, þegar hann flúttist í fardögum 1877 úr Engihlíðarhreppi, var búinn að dvelja þar í sveit 10 ár að frátöldum 3. vikna tíma nokkru eftir fráferur 1876, er hann reyndi að koma sjer niður á jörðunni Núp í Vindhælishreppi. Á þessari tilraun stóð svo, að Hjörtur hafði fardagaárið 1876-77 löglegan ábúðarrjett að jörðunni Illugastöðum í Engihlíðarhreppi; en þegar fór að líða að fardögum 1876, fjeck hreppsnefndaroddvitinn fyrst Hjört til að játa sig hafa þegið sveitarstyrk, og síðan líklega af því að það þótti vafasamt, hvort þetta lán myndi verða álitinn löglegur sveitarstyrkur (sbr. úrskurð minn stjórnartíð. 1878 B 101) útvegaði hann Hirti byggingarbrjef frá bónda í Skagafirði fyrir jörðunni Núp. Hreppsnefndarmaður færði Hirti þetta byggingarbrjef, og eftir að Hirti hafði verið gefin von um að fá alla jörðina Núp til byggingar, og oddviti hreppsnefndarinnar paraðauki hafði lofað honum 6 ám, ef hann vildi flytja þangað, fjeckst hann til að rita undir byggingarbrjefið og síðan útveguðu 2 hreppsnefndarmenn hesta þá, er þurfti að hafa til flutnings Hjartar frá Illugastöðum að Núpi, og hjálpuðu honum við þenna flutning. Um leið og þessi flutningur átti sjer stað, fór fram úttekt á Illugastöðum, og ritaði Hjörtur einnig undir hana. En nú reyndist, að bóndi sá, er byggt hafði Hirti jörðina Núp, hafði ekki haft byggingarráð á jörðunni það fardagaár, en að þar á móti hreppsnefndin í Vindhælishreppi hafði jörðina til byggingar handa ekkju, er þáði þar af sveit, og eftir að tilraun, sem Hjörtur gjörði til að fá ekkjuna til að flytja af jörðunni með því að láta hana fá nokkuð af þeirri tilgjöf, er hann hafði fengið frá oddvita Engihlíðarhrepps, hafði farizt fyrir sökum þess, að hreppsnefndin í Vindhælishreppi vildi ekki fallast á þetta; vjek hann burt aptur frá Núpi eftir 3 vikna dvöl, og kom sjer niður á jörðunni Mýrarkoti í Engihlíðarhreppi.

Eftir málsástæðum þessum hefir dvöl Hjartar fyrir utan Engihlíðarhrepp um árið 1876 ekki haft þá festu, sem nauðsynlegt er til þess að sagt verði, að hann hafi fyrir fullt og allt flútt sig úr Engihlíðarhreppi, þegar hann fór að Núpi. Hann byrjaði fardagaárið 1876-77 með þeim ásetningi að halda áfram búskap sínum á Illugastöðum það fardagaár. Það var að eins fyrir fortölur hreppsnefndar Engihlíðarhrepps, að hann ljett tilleiðast til að flytja sig að Núpi; en ekkert hefir komið fram, sem veikir skýrslu hans um, að samþykki hans til þessa flutnings hafi verið bundið því skilyrði, að hann fengi byggingarráð frá rjettum hlutaðeiganda að allri jörðunni Núp; sjerilagi virðist undirskript hans undir byggingarbrjefið að Núp, sem einmitt heimilar honum alla þessa jörð, og undir úttektina á Illugastöðum ekki að koma í bága við þessa skýrslu hans, Honum tókst nú aldrei að fá allan Núpinn til ábúðar, og flutningur hans hið nefnda sumar var því í rauninni aðeins frá jörðinni Illugastöðum í Engihlíðarhreppi að jörðunni Mýrarkoti í sama hreppi, fyrst þar fjeck hann fasta dvöl eftir að hafa farið frá Illugastöðum, og því síður

getur 3 vikna flókingur hans inn í Vindhælishrepp orðið Engihlíðarhreppsnefnd í hag, **168**
sem hún hafði sjálf gefið tilefni til hans. 29. okt.

Það hefir þannig ekkert komið fram, sem getur verið því til fyrirstöðu, að Hjórtur hafi unnið framfærslurjett í Engihlíðarhrepp með samfleyttri 10 ára dvöl sinni þar. Hinn áfrýjaði úrskurður yðar herra amtmaður, skal því úr gildi feldur, og Engihlíðarhreppur vera skyldur til að endurgjalda Vindhælishreppi það, sem þessi hreppur hefir lagt með optnefndum Hirti Guðmundssyni eptir löglega úrskurðuðum reikningi.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um endurgoldinn sveitarstyrk.* — Eptir að hafa meðtekið þóknanlegt álit yðar herra amtmaður um áfrýjun Laxárdalshrepps í Dalasýslu á úrskurði yðar frá 20. marz þ. á., er ákveður Magnús Böðvarsson sveitlægan þar, vil jeg tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar það, er nú segir: **169**
29. okt.

Vorið 1859 fluttist Magnús úr Laxárdalshreppi inn í Helgafellssveit í Snæfellsnessýslu, og þegar hann var búinn að dvelja þar nærfellt 9 ár, skýrði hreppstjórinn í Helgafellssveit með brjefi frá 12. marz 1868 hreppstjóranum í Laxárdalshreppi frá, að Magnús hefði fengið 7 kr. 83 a. (3 rdl. 88 sk.) sveitarstyrk og beiddist endurgjalds af Laxárdalshreppi á þessari upphæð.

Hreppstjórinn í Laxárdalshreppi játaði með brjefi 26. s. m. Magnús sveitlægan þar í hreppi, og lofaði að borga skuldina, og virðist skuldin þar á eptir að hafa verið borguð að tilhlutun hreppstjórans í Laxárdalshreppi af sumarkaupi Magnúsar 1868. Eptir það dvaldi Magnús enn 3 ár í Helgafellssveit, fór þá burt úr hreppnum, en kom aptur og þáði veturinn 1875—76 24 kr. 95 a. sveitarstyrk. Þegar Helgafellssveit heimtadi þenna styrk endurgoldinn, neitaði Laxárdalshreppur þessu, og hjelt því fram, að Magnús hefði með 12 ára dvöl í Helgafellssveit áunnið sjer þar framfærslurjett því styrknunum 1868 hefði verið neytt upp á hann.

Undir rannsókn þeirri, sem síðan hefir farið fram, hafa komið fram nokkrar líkur fyrir því, að hreppstjórinn í Helgafellssveit hafi amazt við Magnúsi, áður en hann þáði styrkinn 1868 og jafnvel hótað að senda hann heim á hrepp hans þá þegar nm veturinn eða vorið, og hefir Magnús skýrt frá því, að það hafi að eins verið sökum þessarar hlutsemi hreppstjórans og af því, að hann þóktist sjá fram á, að hann fengi ekki frið, fyrr en hann beiddi um sveitarstyrk, að hann þáði nefnda upphæð úr sveitarsjóði. Aptur á móti hefir Helgafellssveit ekki viljað játa þetta, en haldið því fram, að Magnús hafi alveg ótilneyddur beizt styrksins, og að hann hafi verið hans mjög þurfandi. Með því nú að hreppstjórinn í Laxárdalshreppi ekki hreifði árið 1868 neinum mótmælum gegn sveitarstyrki þeim, er þá var spurning um, en þvert á móti brjeflega játaði hrepp sinn skyldugan til að endurgjalda hann, og með því að hann síðan var endurgoldinn, getur ekki komið til tals að taka mótmæli þau, er 7 árum þar á eptir komu fram, til greina nema því að eins, að þau hefðu verið ítarlega sönnuð. En það hefir ekki átt sjer stað. Líkur þær, er Laxárdalshreppur hefir tilfært, hefðu ef til vill getað veikt kröfu Helgafellssveitar, hefðu þær komið fram 1868; en nú löngu eptir að krafa sú, sem þá kom fram frá Helgafellssveit, hefir verið útkljáð, geta þær ekki haft þann kragt, að þær raski því, sem þá fór fram án nokkurs ágreinings milli hlutaðeigandi hreppa.

Jeg er því yður, herra amtmaður, samdóma um, að styrkur sá, er árið 1868 var lagður Magnúsi Böðvarssyni úr sjóði Helgafellssveitar, hafi varnað því, að Magnús hafi

169 áunnið sjer framfærzlurjett í tjeðri sveit; og skal því hinn áfrýjaði úrskurður yðar frá
29. okt. 20. marz þ. á. óraskaður standa.

170 — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um champagne-cider.* — Verzlunarhúsið Sv. Jacobsen & Co. á Seyðisfirði hafði borið sig upp undan því, að það hefði verið krafið um toll af «champagne-cider» er það hafði flutt hingað til landsins í fyrra. Landshöfðingi úrskurðaði, að lögur þessi yrði, eptir því sem komið hafði fram, að teljast með áfengum drykkjum, og að því ekki gæti komið til tals að endurborga toll þann, er kærandi hafði greitt af honum.

171 — *Brjef landshöfðingja til stíptisyfirvaldanna um lán til jarðabóta á prestssetri.* — Samkvæmt tillögum stíptisyfirvaldanna í brjefi frá 11. þ. m. veitist hjer með Nesþingaprestakalli í Snæfellsnesprófastsdæmi 300 kr. lán til að halda áfram jarðabótum á prestssetrinu þæfusteinu gegn 4% árlegum vöxtum og gegn því, að lánið verði endurgildið með $\frac{1}{12}$ eða 25 kr. á ári hverju. Það er skilyrði fyrir því, að lánið eða nokkur hluti þess verði ávísaður til útborgunar, að sannað verði áður með löglegri virðingargjörð og vottorði frá hlutaðeigandi prófasti, að búið sje að gjöra þær jarðabøtur, að arðurinn af þeim muni vera nægilegur til að greiða vexti af láninu og að endurborga það.

Þetta er hjer með tjáð stíptisyfirvöldunum til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

172 — *Brjef landshöfðingja til biskups um veitingu prestakalla.* — Samkvæmt áskorun hjeradsfundarins í Suður-Þingeyjar prófastsdæmi frá 11. f. m. hefir hlutaðeigandi prófastur farið fram á, að 7. gr. laga 27. febr. þ. á. um stjórn safnaðarmála og skipun sóknarnefnda og hjeradsnefnda verði eptirleiðis fullnægt þannig, að þegar brauð er undir veitingu, sje viðkomandi sóknarnefnd send skrá yfir þá, sem sótt hafa um brauðið, svo að nefndinni gefist kostur á að mæla fram með einum umsækjanda, áður en brauðið sje veitt. Takið þjer í þóknanlegu brjefi frá 26. þ. m. fram, að það sje hvorttveggja, að ekki er ákveðið í 7. gr. nefndra laga, að senda skuli hlutaðeigandi sóknarnefnd slíka skrá yfir umsækjendurna, enda hafi lögin ekki getað haft þetta fyrir augum, því ef svo væri, gæti það valdið óbærilegum drætti á veitingu brauðsins og afleiðingin stundum orðið sú, að söfnuðurinn yrði sviptur prestspjónustu um lengri eða skemmri tíma. Þó að þjer því álítið að áminnt áskorun sje sprottin af misskilningi á nefndu lagaboði, hafið þjer álítið, að yður bæri að bera málið undir úrskurð minn.

Fyrir því skal yður, herra biskup, hjer með þjónustusamlega tjáð hið eptirfylgjandi til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeigöndum.

Þó að 7. gr. laga 27. febr. þ. á. heimili sóknarnefndum rjett til, þegar prestakall er undir veitingu, að mæla fram með einum umsækjanda, er þar með ekki veitt söfnuðunum hlutdeild í veitingunni sjálfri, og var þetta ljóslega tekið fram í umræðunum á alþingi um lögin. Aptur á móti leiðir það af sjálfu sjer, að þegar sóknarnefnd vill neyta rjettar síns til að mæla fram með einum sækjanda, mun, ef slík meðmæli eru á góðum rökum byggð, verða tekið tilhlýðilegt tillit til þeirra við veitingu prestakallsins. Lögin láta það á valdi sóknarnefndarinnar sjálfrar, hvort hún vilji neyta

þessa rjettar síns, og hvernig hún vilji gjöra það í hverju einstöku tilfelli, og það er því engin ástæða til, að veitingarvaldið leiti álits sóknarnefndarinnar um umsökendurna og það því síður, sem slíkt myndi hafa í för með sjer annmarka þá, sem þjer, herra biskup hafið bent á. 172
30. okt.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um styrk til að læra skipasmíði.* — Samkvæmt tillögum yðar, herra amtmaður í brjefi frá 2. þ. m. hefi jeg veitt Jóni trjesmið Gunnlaugssyni 200 kr. styrk af fje því, sem getur um í 9. gr. C. 4. fjárlaganna til þess að leita sjer kunnáttu í skipasmíði erlendis, þannig, að hann megi eiga von um allt að 150 kr. viðbót við þennan styrk, ef hann á komanda vori sendi hingað áreiðanlega vitnisburði um framfarir sínar og ástundunarsemi í tjeðri iðn. 173
4. nóv.

Þetta er tjád yður, herra amtmaður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um alþingishúsið.* — Í skýrslu þeirri, sem þjer, herra landshöfðingi gáfuð í þóknanlegu brjefi frá 14. f. m. um byggingu á húsi handa alþingi og söfnum landsins, hafið þjer meðal annars skýrt ráðgjafanum frá, að nú megi þegar ætla fullsannað, að kostnaðurinn við húsgjörð þessa muni, og það eigi alllitíð, fara fram úr upphæð þeirri, sem til hennar er veitt í fjárlögum. 174
5. nóv.

Þjer hafið í þessu tilliti skýrt frá, að af hinni veittu upphæð 100000 kr. sje nú þegar búið að ávísa í þarfir hússins samtals 98000 kr., og að stærð þeirrar upphæðar, sem enn muni þurfa til þess að fullgjöra húsið, sje af Bald yfirsmið áætluð 18000 kr., en að aptur megi vonast eptir 2000 kr. ágóða af sölu á stólpagrindum, efnisleyfum o. fl. og megi því reikna, að fjárveitingin verði 14000 kr. of lág; hafið þjer svo lagt það til, að yður verði veitt heimild til að ávísa til útborgunar úr jarðabókarsjóði, í von um aukafjárveiting, bæði upphæð þeirri, sem eptir framansögðu útheimtist til að fullgjöra húsið fram yfir það, sem veitt er til þessa í fjárlögum, og enn fremur hjer um bil 5000 kr., sem ætla megi, að þurfi til bókaskápa og annara áhalda handa bókastofunum í húsinu.

Út af þessu lætur ráðgjafinn ekki dragast þjónustusamlega að tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og frækari ráðstöfunar, að ofanefnd tillaga yðar er hjer með samþykkt.

— *Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um eptirlaun af prestakalli.* — Þjer hafið, herra landshöfðingi, skýrt frá því í þóknanlegu brjefi frá 9. f. m., að presturinn að Stafafelli sjera Páll Pálsson hafi lagt þann skilning í lög frá 27. febr. þ. á. um eptirlaun presta, að skylda sú, sem hingað til hefir hvílt á honum til að greiða uppgjafaprestinum síra Bjarna Sveinssyni eptirlaun af tekjum prestakalls þessa, sje við nefnd lög horfin á landssjóð frá fardögum þ. á., þegar þau öðluðust gildi. Jafnframt því hafið þjer skotið spurningunni um skyldu landssjóðs til að greiða eptirlaun þessi til úrslita ráðgjafans, en sjálfur hafið þjer lagt þann sama skilning í lög þessi, sem 175
6. nóv.

175 6. nóv. Þjer áður höfðuð látið í ljósi við umræðurnar á alþingi, að lögin hafi enga breytingu gjört á skyldum presta til að greiða af tekjum prestakalla sinna eptirlaun þau, sem af þeim bar að greiða samkvæmt eldri lögum, og áður en þessi lög öðluðust gildi.

Út af þessu skal eigi undan fellt að tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar, að ráðgjafinn er yður samdóma um, að lög þessi eigi að skiljast á þann hátt, sem þjer hafið tekið fram.

176 18. nóv. — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um* lán til að byggja barnaskólahús. — Til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari birtingar fyrir hlutaðeigöndum skal yður, herra amtmaður, þjer með þjónustusamlega tjáð, að jeg samkvæmt beiðni hreppsnefndarinnar í Kjósarhreppi hefi veitt nefndum hreppi úr viðlagasjóði 1000 kr. lán gegn 4% ársvöxtum til að byggja barnaskólahús, og hefir hlutaðeigandi sýslunefnd veitt samþykki sitt til slíkrar lántöku samkvæmt 26. gr. sveitarstjórnartilsk. 4. maí 1872. Lán þetta skal ávaxtað og endurborgað með 6% á ári hverju af hinni upprunalegu upphæð þess.

177 19. nóv. — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um* verðlaun handa jarðyrkjumanni. — Samkvæmt tillögum meiri hluta amtsráðsins samþykkist þjer með, að 250 kr. af hluta suðurumdæmisins af fje því, er með 9. gr. 4. fjárlaganna er veitt til eflingar búnaði, megi greiðast jarðyrkjumanni Torfa Bjarnasyni í Ólafsdal sem verðlaun fyrir að innleiða skotska ljái í landið.

Þetta er þjer með tjáð yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar, og sendi jeg yður þjer með jarðabókarsjóðsávísun á nefnda upphæð.

178 20. nóv. — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um* flutning á þingstað. — Áður en meira er gjört út af brjefi yðar, herra amtmaður, frá 5. þ. m. um, að hvor hinna nýju hreppa, er Álptaneshreppi í Gullbringusýslu 17. september 1878 var skipt í, verði gjörður að sjerstakri þingsókn, annar með þingstað í Hafnarfirði, hinn með þingstað á Bessastöðum, bið jeg mjer skýrt frá, hvort hreppsnefndin í Bessastaðahreppi sje fús á að taka að sjer skuldbindingu til að sjá um, að eptirleiðis verði til taks rúmgott og óaðfinnanlegt þinghús á Bessastöðum, og hvort eigandi þessarar jarðar samþykki, að slík kvöð verði lögð á jörð hans um aldur og æfi.

Að öðru leyti vil jeg taka fram, að ekkert sje því til fyrirstöðu, að þjer, herra amtmaður, samþykkið samkomulag milli hins núverandi eiganda Bessastaða og hlutaðeigandi hreppstjóra og hreppsnefndar um, að framtalsþing og önnur hreppsþing verði haldin um lengri eða skemmri tíma á Bessastöðum; sömuleiðis álit jeg það hentugt með tilliti til skattheimtunnar og fullkomlega leyfilegt fyrir sýslumann að halda aukamantalsþing á Bessastöðum. Að því er aptur á móti snertir skipting á Álptanessþinghá, sem rjettarþinghá, þá virðist þetta varla geta átt sjer stað, öðruvísi en með lögum.

179 2. des. — *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* sparissjóð í Höfðahverfi. — Samkvæmt tillögum yðar, herra amtmaður, í brjefi

frá 4. f. m. vil jeg hjer með veita sparisjóðnum í Höfðahverfi í Þingeyjarsýslu um 5 ár frá 1. jan. 1881 til 31. desbr. 1885 öll þau hlunnindi, sem talin eru í tilskipun 5. janúar 1874, með þeim skilyrðum, að trygging sú, sem sparisjóðurinn nú veitir, ekki rýrni, að ákvarðananna um reikningsskil í lögum sjóðsins, er fylgdu brjefi yðar, verði nákvæmlega gætt, og að forstöðunefnd sjóðsins sendi landshöfðingja í byrjun hvers árs eptirrit eptir reikningi sjóðsins um næst undangengið ár. Svo ber og að skýra landshöfðingja frá hverri breytingu, er kynni að verða gjörð á lögum sjóðsins, og frá því, er skipti verða á ábyrgðarmönnum hans.

Þetta er tjáð yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar.

— *Brjef landshöfðingja til beggja amtmanna um sildarveiði Norðmanna.* —

Hinn 16. oktbr. þ. á. hefir ráðgjafinn fyrir Ísland ritað mjer á þessa leið:

„Í brjefi því, er hjermeð fylgir eptirrit eptir, og sem sjóliðsstjórnin hefir sent hingað, hefir premierlieutenant Carl Trolle, er í sumar var deildarforingi á herskipinu Ingólfi gefið skýrslu¹ um sildarveiði Norðmanna á austfjörðum Íslands, og lýst nákvæmlega bæði sildarveiðarhúsunum og veiðiáhöldunum, svo og veiðiaðferðinni, söltun sildarinnar o. fl.

1) Skýrsla þessi er stýluð til yfirforingja herskipsins Ingólfs og segir svo:

„Samkvæmt fyrirmælum yðar, herra skipstjóri, gefst yður hjer með þjónustusamlega eptirfylgjandi skýrsla.

Sildarveiði Norðmanna á hart nær öllum austfjörðum Íslands hefir þegar aukizt svo, að sjerhver aðgætinn maður hlýtur að reka augun í það og harma það, hvað Dani og Íslendinga skortir fram-takssemi. Sunnan megin Seyðisfjarðar sprettur svo að segja hvert fiskiverið upp við hliðina á öðru, og öll eru þau því miður norsk, að einu undanteknu; en það er þó ekki fyr en í ár, að aðsóknin hingað hefir verið svona fjörug; hinn mikli afli, sem hið elzta fiskifjelag Norðmanna fjeck í fyrra, hefir dregið hingað fleiri landa þeirra í ár. Hjer á staðnum eru nú, sem stendur, 6 norsk fiskifjelög, semsj:

Jakobsen . . .	sem á heima í Mandal.
Lund	— - - - -
H. Svendsen . .	— - - - - Stafangri.
Walne	— - - - - Mandal.
Köhler	— - - - - Stafangri.
D. Nagel	— - - - - Haugasundi.

Hverri verstöð fylgir 1 salthús, 5—6 bátar, og eru á þeim hjer um bil 16 manns og 5 eða 6 sildar-net með víðeigandi áhöldum.

Til þess að fá einhverja hugmynd um, hversu yfirgripsmikill þessi fiskiafli Norðmanna er, hefi jeg einkum kynnt mjer hina elztu fiskiverstöð þar á staðnum, það er að segja Jakobsens verstöð frá Mandal, sem hjer var stofnuð fyrir hjer um bil 12 árum. Um þessa verstöð hljóðar eptirfylgjandi skýrsla:

Salthúsið er búið til úr borðum, og er líkt fyrirkomulag á því, eins og í Noregi, húsrúm til að salta í, herbergi til að búa um sendingar í og beykisverkstöð niðri, en uppi á loftinu er herbergi til íbúðar. Húsið er 55 álnir á lengd, og hjer um bil 15 álna breitt.

Skipastóllinn er 2 stórbátar og 4 smábátar.

Nótabáturinn er 35 feta langur, honum fylgir segl og siglutrje, og 8 árar, hann ber 100 tonn af lausri sild, á honum eru 8 menn. Bátinum fylgir smáakkeri (dreki) og vindás aptur í bátinum.

Nót abátur til vara, 30' á lengd, ber 80' af lausri sild, að öðru leyti er hann eins og nótabáturinn.

Formannsbáturinn er 14' á lengd, á honum eru 4 árar og 2 menn, fylgir honum smáakkeri (dreki), kaggar, „skimill“, vatnskikir og lóð.

Dráttarbátur, 14' á lengd, honum fylgja 4 árar og 2 menn, smáakkeri og vindás. Hann ber 30 tonn af lausri sild.

180
4. des.

Af skýrslu þessari sjest, að Norðmenn koma venjulega til Íslands í lok maí mána. og dvelja þar þangað til hjer um bil í miðjum nóvembermánuði, síðan fara þeir aptur

Kaggabátur, hann er 14' langur, honum fylgja 4 árar og 2 menn; útbúinn er hann með 8 köggum.

Varabátur, 14' langur, honum fylgja 4 árar og 2 menn. Næturnar eru

3 dráttarnætur (vörpur), 150, 125 120 faðma langar, 17, 14 og 14 feta á dýpt,

2 byrginætur (lagnætur) 50 og 45 faðma langar og 14 og 14 faðma djúpar, svo og mikill fjöldi af háfum.

Næturnar eru net svo smáridin, að fingur kemst að eins þar í gegnum. Eptir endilöngum efri teininum (fláateininum) eru 8 þumlunga langar korkflár og er ein flá á hverri alin. Við neðri teininn, er festur steinn með kappmelli við hverja faðmslengd, hjer um bil 12 merkur (6 pd.) að þyngd, og liggja steinarnir að nokkru leyti huldur í eins konar tvöföldum poka, sem fylgir neðri teininum.

Háfurinn er pokamyndaður netribill, saumaður utan um járnhring, hjer um bil 2 feta að þvermáli, og er háfurinn festur við endann á trjstöng.

Kaggarnir eru smáar hvítmálaðar tunnur með tvöfaldri steypilykkju og auga og eru þeir þar með festir við fláatein varpanna á hverjum 25 föðmum. Þeim er ætlað að halda vörpunni uppi; hinn mikli þungi af steinum og straumátakið, sem leggst í nótna (vörpuna), mundi annars draga korkflárnar í kaf; kaggabáturinn festir þá smásaman, eptir því sem nótin er gefin út.

Skimillinn er hvítmáluð fiskmynd, búin til úr trje, hjer um bil 3 eða 4 álna löng. Í hinu framlengda höfði er fleigmyndaður járn bátur, og er svo til ætlað, að þetta auki ferðhraða fisksmýndarinnar í vatninu. Í sporðinn á fisksmýndinni er fest ferir, og á því er skimlinum keipað eins og öngli til að hræða (styggja) síldina inn í nótna, þegar síldartorfan er farin fram hjá.

Vatnskíkirinn er pípa úr járnþjátri í lögun eins og láður með viðtökugleri úr almennu gluggagleri 1' að þvermáli; hann mjókkar til annars endans, svo að hann er ekki meir en 1/2' að þvermáli. Kíkirinn er 2 1/2 alin á lengd, og á miðjunni á honum eru 2 handarhöld. Formaðurinn neytir kíkis þessa, þegar hvasst er, til að lita eptir og leita uppi síldartorfunar, sem deila má á hjer um bil 10 faðma djúpi. Kíkirnum er haldið höllum fram á við þannig að vatni yfir viðtökuglerið.

Sakkan er dálftill, blykleppur, kúlumyndaður, 4 pund að þyngd og er dregið í hana örmjótt ferir, 20 faðma langt. Formaðurinn neytir hennar til þess að leita fyrir sjer að síldartorfunni, og til þess að geta dæmt um stefnu hennar, ferðhraða og stærð. Sökkunni skal halda 1 eða 2 faðma frá botni. Það er aðdánleg handlægni, sem formaðurinn hefir, þegar hann þarf að neyta sökkunnar. Hann getur nálega ákveðið, hversu stór torfan er, með því að leita fyrir sjer með henni.

Þegar jeg hefi nú lýst veiðarferunum, vil jeg leyfa mjer að skýra í fáum orðum frá veiði- aðferðinni.

Formaðurinn („basinn“) er aðalmaðurinn, hann sjer um veiðina, söltunina og flutninginn á síldinni. Hann fer með annan mann á bát sínum, formannsbátinum, í broddi fylkingar, er leggur út fjörðinn hjer um bil um kl. 7 á kvöldin, litid eitt út fyrir Dvergasteinskirkju, því þar er vant að veiðast vel. Næst á eptir honum kemur nótabáturinn, og liggur varpnótin greidd miðskipa í honum, þá kemur dráttarbáturinn og kaggabáturinn, það eru þá alls 4 bátar. Þessi smáfloti þræðir með norðurströnd fjarðarins, af því að sunnan megin er mjög grýtt, og mundi það grjót skemma næturnar, bátarnir eru hjer um bil 200 faðma (2 kaðallengdir) frá landi með tillit til lengdarinnar á nótninni. Þegar komið er út á þenna stað, án þess síldartorfa hafi híz, leggst nótabáturinn alsendis upp við land, dráttarbáturinn og kaggabáturinn festa sig aptan í hann; menn hafa augastað á öllum hreifingum formannsbátsins. Formaðurinn leggst nokkur hundruð faðma (nokkrar kaðallengdir) fyrir utan hina bátana, og lætur sig reida fyrir vindi, svo að hann kemst í hlje af hinum bátunum, en hefir þó jafnt og þjett eptirlit á síldartorfunum. Þær fara ekki dýpra en 2 faðma, úr því klukkan er orðin 7—8 á kvöldin, en koma upp undir hafflötinum um miðnættið, og um það leyti gefur opt að lita blikandi síldartorfur í haffletinum; á daginn og einkum um miðdegisbilið eru síldartorfunar optast kyrrar á mararbotni. Með því meiri hraða sem síldin fer, því minni er torfan. Ferðhraði hennar er frá 0,5 til 10 mílna á skipsvöku, mjög stórar síldartorfur geta jafnvel næstum haldið kyrru fyrir. Þegar formaðurinn er orðinn leikinn í því, sjer hann langar leiðir burtu, ef síldin vakir á yfirborði sjávarins. Þar að auki gefa máfarnir og hnýsurnar honum ágæta leiðbeiningu til að finna síldartorfunar. Með nýju tungli og fullu, sem og eptir álandsvind aflast bezt.

til Noregs með afla þann, er þeir hafa fengið, en skilja eptir báta sína og veiðiáhöld í **180**
húsum sínum á Íslandi. 4. des.

Á sumarmánudunum er sildarveiðin aptur á móti ekki eins góð, því að þá er svo mikil fæða fyrir sildina í sjónum, að hún seekir sjer sjaldnar skorkvikindi og krabbakennd dýr á yfirborð sjávarins; það er mál manna, að hún jeti sig sadda til 8 daga, af því að venjulega fá menn um þetta leyti að eins einu sinni á 8 sólarhringum góða veiði; í vikunni sem leið 200 tonnur. Bezt þykir að byrja að draga á fyrir miðnætti, af því að sildin er til með að kafa undir nótina, ef síðar er dregið á.

Ef formaðurinn verður á einhverju hátt var við sildartorfu, gefur hann hinum bátunum merki, og gefur þeim að skilja, í hverja átt varpa skuli nótinni. Dráttarbáturinn tekur við yfirvarpinu á varpnótinni af nótabátunum, og rær með það beint að landi og festir akkeri sitt í landi, setur yfirvarpið um vindásinn og dregur að sjer nótina. Nótabáturinn rær út þvert fyrir framan sildartorfuna, heldur svo á ská inn eptir, þegar hann er kominn fyrir sildartorfuna og dregur á þennan hátt nótina í sveig kring um torfuna. Þegar svo er búið að gefa út nótina, svo að ekki eru eptir meir en 20 faðmar til endans, er haldið beint að landi, varpað akkeri, nótin sett um vindás og hún dregin að sjer, eins og hinu megin. Kaggabáturinn kemur þegar á eptir nótabátunum og festir kaggana á teininn ávallt með 25 faðma millibili; ef straumhart er, festir hann tvö smáakkeri við yztu kaggana í bugðunni. Nú er nótin komin öll í sjóinn og stendur eins og lóðbeinn veggur allt í kring um sildartorfuna. Ef dýpið er minna en 17 faðmar, nær nótin til botns. Yfirvörpin eru sett um vindásinn, og er svo nótin dregin að sjer, og með því móti lokast smámsaman opurnar beggja megin. Formannsbáturinn leggst við innri opnuna, næst dráttarbátunum og stöðvar sildartorfuna með skimlinum, aptur á móti leggst kaggabáturinn, þegar hann hefir af lokið starfi sínu, fyrir ytri opnuna hjá nótabátunum og fer eins að. Þegar varpnótin er komin fast að landi beggja vegna (á báðum endum), er báðum dráttarköðlunum vandlega fest, og á þennan hátt er sildin innilökuð.

Í sumarmánudunum verður sildin að geymast þannig í 3 sólarhringa, svo að hún geti losað sig við „röðkamp“ eða „ol“, sem er eins konar gota eða ormur í maga hennar, og myndi hann koma því til leiðar, að sildin rotnaði, ef hún væri söltuð með honum. Til þess að geta notað varpnótina aptur, er sildartorfan enn fremur innibýrgð með byrginótinni, sem er 50 faðma löng. Við þetta er að öllu leyti lík aðferð; en þegar byrginótin er sett út, er varpnótin tekin inn. Þegar nú loksins þessir 3 sólarhringar eru liðnir, er byrginótin tömd, þannig, að sildin er tekin úr henni með háfunum.

Ef sildartorfurnar eru mjög stórar, kallar formaðurinn til sín báta fiskifjelags þess, sem næst honum er, og fara þeir þá sinn hvoru megin við sildartorfuna, mætast svo á miðri leið, leggja noeturnar hvora fram hjá annari á misvíxl og skeyta þær síðan saman. Veiðinni er þá skipt í helminga. Eptir Mikaelismessu, 29. september, er sildin tekin samstundis úr netinu, þegar búið er að leggja það, því eptir það hefir hún engan yrmling í sjer, og þá fer fyrst að veiðast vel.

Niðursöltunin. Sildin er söltuð á daginn í salthúsinu (frá kl. 9—12 og 2—5), og gjöra það hinir sömu menn, sem afla sildarinnar á næturnar (venjulega frá kl. 7 e. m. til kl. 2 f. m.) Sildin er lögð í lög og er saltlagið ofan á hverju sildarlagi hálfur þumlungur á þykkt af grófmuldu „Trapanasalti“, í hverju sildartunnu fer tunnufjórðungur af salti. Í ár eru fyrir hendi hjer um bil 900 tonnur af salti og hjer um bil 2000 tómar tonnur, en 4 menn af skipshöfninni, sem eru laggarar, eru látnir búa til margar tonnur á daginn, og getur hver þeirra um sig lokið við 4 tonnur á dag. Mikil gnægð af tunnustöfum og gjörðum er til.

Flutningaskipin seekja sildina og flytja hana, og koma þau þrisvar og fjórum sinnum, meðan veiðitíminn stendur yfir; þau koma með salt, matvæli og tunnustafi. Eitt af veiðifjelögnum (Köhl-ersfjelagið) hefir í ár litið gufuskip til flutninga, „Vigilant“ að nafni, sem ber hjer um bil 1200 tonnur af sild, en annars eru seglskip höfð til flutninga.

Jakobsens veiðifjelag kemur til Austfjarða í maímánaðarlok og fer heim aptur til Noregs um miðjan nóvembermán. Þetta veiðifjelag hefir 2 gömul skip til flutninga, jakt-galeas, sem ber hjer um bil 50 smálestir, og slúppskip, sem ber hjer um bil 40 smálestir; þessi skip bæði 2 liggja reidalaus á firðinum á sumrin. Róðrabáta sína 6 skilja þeir hjer eptir, er þeir fara heimleiðis, og eru þeir settir upp á land í trjebyrgi.

180

4. des.

Að þessu atriði hefir ráðgjafanum einkum virðst ástæða til að leiða athygli yðar, herra landshöfðingi. Eins og kunnugt er, ákveða hin íslenzku lög (sbr. einkum tilsk. 13. júní 1787 I kap. 1. og 2. gr.), að það skuli vera skilyrði fyrir því að mega stunda fiskiveiðar í landhelgi, að hlutaðeigandi sje þegn hins danska ríkis. Þegar utanríkismenn vilja stunda slíkar fiskiveiðar, er það því nauðsynlegt skilyrði fyrir heimild þeirra til þessa, að þeir taki sjer fastan bústað í landinu, sbr. 6. gr. II kap. og 1. og 11. gr. þriðja kap. nefndrar tilskipunar, svo og brjef dómsmálastjórnarinnar frá 21. nóvbr. 1864. En það verður ekki sjðð, að ofanefndri dvöl Norðmanna á Íslandi sje þannig varið, að nefndu skilyrði sje með henni fullnægt, því maður getur ekki sagt að neitt af þeim atriðum, sem einkenna lögheimili (svo sem stöðug dvöl, að hlutaðeigandi haldi hús, hafi sezt að með fjölskyldu sína o. s. frv.) sje hjer fyrir hendi, en dvöl Norðmanna á Íslandi verður einungis skoðuð sem standarddvöl, meðan þeir eptir sem áður í raun og veru halda lögheimili sínu í Noregi.

Það virðist því vera ástæða til að rannsaka nákvæmar hið áminnsta ásigkomulag, svo að síðan megi setja nauðsynlegar varúðarreglur gegn því, að farið verði í kringum hinar gildandi ákvarðanir um skilyrðin fyrir rjetti utanríkismanna til að stunda fiskiveiðar við Ísland, eins og samkvæmt áðursögðu virðist að hafa átt sjer stað; og þar eð sjá má, að Norðmenn ætli að stofna hlutafjelag til að stunda síldarveiðar frá Íslandi, virðist einnig vera ástæða til að fá vissu fyrir, að þessu fyrirtæki verði þannig varið, að það eigi komi í bága við ofanumgetnar ákvarðanir.

Eptir því sem komið hefir fram, verður heldur eigi sjðð, að Norðmenn hafi til þessa greitt nokkurt gjald af síldarveiði þeirra á Austfjörðum. Skyldi þessu vera þannig varið, er með því brotið á móti tilskipun frá 12. febr. 1872 um spítalagjald. En þar eð það nú hefir sýnt sig, að umgetinn atvinnuvegur er svo framúrskarandi arðberandi, virðist þar að auki vera fullkomin ástæða til að hækka gjaldið af síldarveiðinni að miklum mun; jafnframt gæti ef til vill verið tilefni til að breyta fleirum ákvörðunum í nefndri tilskipun, er lúta að upphæð gjaldsins, og þá einkum að hækka gjaldið af lýsi, er verður að álitast allt of lágt, nema ef það yrði álitíð rjettara að afnema að öllu leyti hið umrædda sjerstaklega gjald, en þar á móti leggja skatt á fiskiveiðar á sama hátt og aðra atvinnuvegi landsins samkvæmt reglunum í lögum um tekjuskatt frá 14. desbr. 1877.

Að lyktum skal jeg leyfa mjer að setja hjer yfirlit yfir það fje, sem slík síldarveidastofnun kostar, sem og yfir hin áfallandi gjöld:

Salthúsið er metið á	1400 kr.
2 nótabátar á um 400 kr.	800 —
4 litlir bátar á 55 kr.	220 —
Jaktgaleasen og slúppskipið alls	8000 —
3 varpnætur og 2 byrginætur	6000 —
2000 tómar síldartunnur á 2 kr.	4000 —
900 tonnur af salti á 3 kr.	2700 —
	23120 kr.

Landshlutur (gjald til þess, sem þar á land, er síldin er dregin á), reiknast 4 pC. Kaup skipverja: Formaðurinn hefir 56 kr. um mánuðinn og 14 aura af hverri síldartunnu. Hinir veiðimennirnir fá 28 kr. um mánuðinn og 7 aura af hverri síldartunnu, sem og fæði og alla aðhlynningu.

Árið sem leið öfluðu Jakobsens og Lunds veiðifjelög bæði til samans 8000 tonnur af síld hjer á Seyðsfirði, og var hver tunna þar af seld að meðaltali fyrir 30 kr. Þegar þess er nú gætt, að 28 menn á 10—12 bátum fengu þenna afla á 6 mánuðum, og hins vegar er lítið á þann litla höfuðstól, sem varið er til þessa, sýnist allt lúta að því, að slíkt fyrirtæki ætti að knýja aðra til eptirbreytni.

Samkvæmt því, sem þannig er tekið fram, vil jeg hjer með þjónustusamlega skora á yður, herra landshöfðingi, að taka umgetin atriði með því, sem stendur í sambandi við þau til ihugunar og að láta ráðgjafanum í tje þóknanleg ummæli yðar um málið, svo og ef til vill frumvarp til þeirra nýju lagaákvæðana, er ástæða gæti verið til að leggja fyrir alþingi til þess að koma skipulagi á þetta málefni». **180**
4. des.

Jafnframt því að tjá yður þetta, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar vil jeg hjer með þjónustusamlega skora á yður að brýna fyrir lögreglustjórum í þeim hjeruðum umdæmis yðar, þar sem Norðmenn stunda umgetna síldarveiði að fara nákvæmlega eptir fyrirmælum mínum í brjefum frá 3. maí og 7. júní þ. á. (Stjórnartíð. B. 82 og 95) um skyldur utanríkismanna, er vilja stunda fiskiveiðar hjer við land í landhelgi, til að gjörast þegnar hins danska ríkis og útvega sjer lögheimili hjer á landi í raun og veru, svo og eptir því sem segir í brjefi mínu frá 26. júlí þ. á. (Stjtið. B. 115) um spítalagjald af nefndri síldarveiði. Einnig vil jeg biðja yður að útvega og senda hingað sem fyrst nákvæma skýrslu um, hvort og hvernig Norðmenn þeir, er á yfirstandandi ári hafa stundað síldarveiðar á fjörðum landsins hafa fullnægt nefndum fyrirmælum.

— *Brjef landshöfðingja til stiptysfirvaldanna um aldursleyfi við Möðruvallaskólann.* — Út af brjefi stiptysfirvaldanna frá 3. f. m. fellst jeg hjer með á, að stiptysfirvöldin, þegar sjerstakar ástæður mæla fram með því, samþykki undanþágur frá fyrirmælum 3. greinar C. reglugjörðar fyrir gagnfræðaskólann á Möðruvöllum frá 12. júní þ. á. um aldurstakmörk fyrir inntöku í skóla þennan. **181**
6. des.

— *Brjef landshöfðingja til bæjarfógetans í Reykjavík um lán til að byggja barnaskóla.* — Í þóknanlegu brjefi frá 15. f. m. hafið þjer, herra bæjarfógeti, fyrir hönd bæjarstjórnarinnar farið þess ú leit, að bæjarstjórninni verði veitt 20—25000 kr. lán af viðlagasjóði með 6% árlegri afborgun og leigu til þess næsta ár að byggja barnaskólahús. **182**
7. des.

Sökum þessa vil jeg samkvæmt tilskipun 20. apríl 1872, 19. gr., um bæjarstjórn í Reykjavík hjer með veita samþykki mitt til að taka nefnt lán, og bæti jeg því við, að lánið mun fást útborgað úr viðlagasjóði næsta sumar, svo framarlega sem þá verða nóg peningarád til þess fyrir höndum.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður og vesturumdæminu um þóknun handa þjóðjardarlandseta.* — Í brjefi frá 9. þ. m. hafið þjer, herra amtmaður lagt það til, að ábúanda Kirkjubæjarklausturs jardarinnar Breiðabólstaðar Kristófer Þorvarðssyni verði veitt uppgjöf á hálfri landskuld sinni um 1 ár sem þóknun fyrir þá endurbót, er hann hefir gjört á býli sínu með því að flytja bæinn úr votlendri lægd upp á hæzta túnið, og getið þjer þess, að þessi þóknun muni eptir núgildandi verðlagsskrá nema 14 kr. 65 a. **183**
10. des.

Samkvæmt því, sem þjer þannig hafið tekið fram, fellst jeg eptir atvikum á, að beiðandinn fái uppgjöf þá, er hann hefir sótt um.

184
13. des.

— *Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um spítalagjald af síld.* — Í brjefi frá 26. oktbr. p. á. hefir sýslumaðurinn í Eyja-fjarðarsýslu skýrt frá því, að Norðmenn þeir, sem í sumar hafa veitt síld á Eyjafirði hafi þegar í stað saltað síldina niður í tunnur, og hafi í hverja tunnu farið um 2 skf. af salti, og verði þeir að sögn sinni að salta síldina upp aptur, áður en hún sje flutt á markaðinn, en við það muni hver tunna rýrna um þriðjung. Hefir sýslumaðurinn því gjört fyrirspurn um, hvort spítalagjaldið skuli reikna af hverri tunnu, eins og hún er útflutt hjeðan, eða hvort draga megi frá tunnutölunni $\frac{1}{3}$ fyrir uppfyllingu þeirri, er nauðsynleg er í tunnurnar, þegar nokkuð er liðið frá fyrstu niðursöltuninni.

Fyrir því skal yður, herra amtmaður, hjer með þjónustusamlega tjáð til þóknan-legrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeigandi sýslumanni, að tilskipunin um spítala-gjald 12. febr. 1872 inniheldur ekki neina heimild til að draga frá nokkurn hluta af gjaldi því $\frac{1}{2}$ alin, sem ákveðið er fyrir hverja tunnu af saltaðri síld, og verður gjald þetta því að greiðast af hverri síldartunnu, eins og hún er útflutt hjeðan.

185
14. des.

Samþykkt

um ýmisleg atriði, er snerta fiskiveiðar af opnum bátum og skipum í verstöðu Reyðarfjarðar samkvæmt lögum 14. desbr. 1877.

1. Frá byrjun maímán. til jóla má enginn leggja lóðir utar í sjó en að línu þeirri, er hjer greinir:
b, fyrir Reyðarfirði úr Gerpistanga í Gröenunýpu, ekki utar en svo að Gröenanýpa losni fram undan Vattarnesfjalli.
2. Það skal ákveðið af sjö manna nefnd, hve margir bátar, miðað við línutölu á hverju um bát geti mest, að skaðlausu (þannig að ein lína þurfi ekki að vera lögð ofan í aðra), notað veiðistöðina, en veiðistöð Reyðarfjarðar nær frá ofanumgetinni línu inn að línu sem hugsast dregin frá Kolmúlaskaga í Litlu Breiðuvíkurfles. Nefnd þessi skal á sínum tíma kosin af sýslunefndinni og sjeu í henni: 3 menn úr Reyðarfirði, 2 úr Norðfirði og 2 úr Fáskrúðsfirði. Nefndarmenn þessir skulu áður vinna eið að því, að framkvæma þetta starf eptir beztu samvizku og hlutdrægnislaust; skal þeim veitt borgun úr sýslusjóði fyrir starfa sinn, eptir reikningi, sem sýslunefndin úr-skurðar.
3. Forgangsriett til að nota verstöðina hafa íbúar hlutaðeigandi fjarðar, sem gjöra nægilega grein fyrir, að þeir á vertíðinni muni virkilega halda úti, þá aðrir sýslu-búar með sama skilyrði, þá aðrir innlendir eins, og loks útlendir innanríkismenn.
4. Á hverju ári í marzmánaðarlok tilkynnir hreppsnefnd sýslumanni, hve margar linur (lína skoðast sem 3. stokka lína) innanhreppsmenn ætla að brúka í verstöð, ákveður svo sýslumaður samkvæmt annari gr., hverjir utanhreppsmenn megi einnig nota ver-stöðina, og tilkynnir það hlutaðeigandi hreppsnefnd jafnóðum. Engvir aðrir mega nota hlutaðeigandi verstöð, en þeir sem eru innanhreppsmenn eða hafa leyfi sýslu-manns, skal öllum öðrum vísað burt; dugi það ekki, má gjöra upptæk veiðigögn þeirra fyrir sektum, sem þeir þannig eru ífallnir.
5. Enginn má afhöfða nje slægja fisk á sjó úti, og ekki mega þilskip, sem liggja fyrir akkeri á fjörðum, en hafa báta úti til fiskjar, gjöra það nema á landi, o: enginn má skilja við slóg neðar en fyrir ofan flóðmál. Komi bátur úr róðri með slögðan fisk,

skoðast hann að hafa brotið þessa grein, nema hann strax sanni og leiði votta að, **185**
að hann hafi gjört það í landi. 14. des.

6. Handfæri, skötulínu og gagnvaði má hver stunda, hvar sem hann vill.
7. Allir eru skyldir að hafa brennimark eða annað glögggt merki á uppistöðum sínum og tilkynna það hlutaðeigandi hreppsnefnd, einnig er hver úthaldseigandi, sem heldur úti í verstöðinni, skyldur að merkja bát sinn með glöggu merki (dökkt á ljósu eða ljóst á dökku), sem honum verður tilkynnt, um leið og hann fær heimild til að halda úti í verstöðinni.
8. Enginn má vísitjandi leggja línu ofan í línu annars manns.
9. Útgjörðarmaður báta og skipstjóri á þilskipum hafa að öllu leyti ábyrgð á því, er sjómenn hans brjóta samþykkt þessa, aptur á móti eru þeir einn fyrir alla og allir fyrir einn skyldir að endurgjalda honum það tjón, sem hann líður við þetta nema hann sje sjálfur orsök í brotinu, rjett er að leggja lögðald á báta og veifaræri til borgunar sektum, nema hann geti gefið aðra áreiðanlega vissu fyrir sektum og kostnaði.
10. Þeir, sem í verstöðum halda úti, eru skyldir að tilkynna hlutaðeigandi yfirvaldi, ef þeir ætla að einhver hafi brotið samþykkt þessa, og gjöra sitt ýtrasta til, að brotið verði sannað.
11. Samþykkt þessa skal einnig hafa prentaða til útbýtingar, borgar sýslusjóður helming kostnaðarins en hinn helminginn af hlutaðeigandi sveitasjóði. Samþykktina skal einnig birta í blaði Austanlands.
12. Kostnaður sá, sem kann að leiða af samþykkt þessari og ekki er gjört ráð fyrir borgun hans hjer að framan, borgist af hlutaðeigandi hreppssjóði eptir úrskurði sýslunefndar.
13. Allir þeir, sem til úthalds liggja fyrir innan línu þessa, sem um er getið í 1. gr. þessarar samþykktar, eru bundnir við hana, og skal hún einnig ná til smáaungla-línulagna þeirra, sem liggja til vers í Seley.
14. Um sektir fyrir brot gegn þessari samþykkt fer samkvæmt 7. gr. í löguin 14. desbr. 1877, þannig að uppljóstrarmaður fær helming sekta og fátækra sjóður, er verstöðusamþykkt hans er brotin, hinn helminginn.

Viðaukagrein.

Nú kemur bátur í verstöðu og vill fá að halda þar úti, og verður hann til þess að fá samþykki sýslumanns.

*

*

*

Framanskriðuð samþykkt var þannig staðfest á almennum fundi í Reyðarfirði 4. sept. þ. á. og samþykkt að gilda fyrst um sinn 1 ár af sýslunefnd Suður-Múlasýslu þann 15. septbr. 1880.

Jón Johnsen.

*

*

*

Samþykkt þessi staðfestist hjer með af undirskrifuðum amtmanni til að öðlast gildi 1. dag aprilmánaðar 1881 og kuungjörist hjer með öllum hlutaðeigendum til eptirbreytni.

Skrifstofu norður- og austuramtsins 14. desbr. 1880.

Christiansson.

186

14. des.

Samþykkt

um ýmisleg atriði, er snerta fiskiveiðar af opnum bátum og skipum í verstöðum Norðfjarðar samkvæmt lögum 14. desbr. 1877.

1. Frá 15. júlímán. til 15. október má engin leggja lóðir utar í sjó en að línu þeirri er hjer segir:
b, Fyrir Norðfjörð frá Barðsneshorni og í Dalatanga.
2. Enginn má hafa skelfisk til beitu.
3. Enginn má afhöfða nje slægja fisk á sjó úti, og ekki mega þilskip, sem liggja fyrir akkeri á fjörðum, en hafa báta úti til fiskjar, gjöra það nema á landi. Komi bátur úr róðri með slægðan fisk, skoðast hann að hafa brotið þessa grein, nema hann strax sanni og leiði votta að, að hann hafi gjört það á landi.
4. Handferi, sköfulínu og gagnvadi má hver stunda, hvar sem hann vill.
5. Allir eru skyldir að hafa brennimark eða annað glöggt merki á uppistöðum sínum og tilkynna það hlutaðeigandi hreppsnefnd.
6. Enginn má vísitjandi leggja línu ofan í línu annars manns.
7. Formaður báta og skipstjóri skipa hafa að öllu leyti ábyrgð á því, ef þessi samþykkt er brotin, en aptur á móti eru einn fyrir alla og allir fyrir einn skyldir að greiða honum það tjón, er af brotinu leiðir, ef það sannast, að þeir hafi verið brotinu samþykkir.
8. Hver, sem stundar fiskiveiðar á opnum skipum í Norðfjarðarhrepp, er skyldur til að veita því nákvæma eptirtekt, hvort brotið er á móti samþykkt þessari. Hver sem kemst að því, að brotið hafi verið móti samþykktinni, skal innan þriggja sólarhringa þar frá tilkynna brotið hlutaðeigandi hreppstjóra eða sýslumanni.
9. Samþykkt þessa skal einnig hafa prentaða til útbýtingar, borgar sýslusjóður helming kostnaðarins en hinn helminginn af hlutaðeigandi sveitarsjóði. Samþykktina skal einnig birta í blaði Austanlands.
10. Kostnaður sá, sem kann að leiða af samþykkt þessari, og ekki er gjört ráð fyrir borgun hans hjer að framan, borgist af hlutaðeigandi hreppssjóð eptir úrskurði sýslunefndar.
11. Allir þeir, sem til úthalds liggja fyrir innan línu þessa, sem um er getið í 1. grein þessarar samþykktar, eru bundnir við hana, og skal hún einnig ná til smáaunglalínulagna þeirra, sem liggja til vers í Seley.
12. Um sektir fyrir brot gegn þessari samþykkt fer samkvæmt 7. gr. í lögum 14. desbr. 1877, þannig að uppljóstrar maður fær $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$ í fátækra sjóð þann, er verstöðusamþykkt hans er brotin.

*

*

*

Framanskriðuð samþykkt var þannig staðfest á almeunum fundi í Norðfirði þann 3. júlí þ. á. og samþykkt að gilda fyrst um sinn 1 ár af sýslunefnd Suður-Múlasýslu þann 15. september. 1880.

Jón Johnsen.

*

*

*

Samþykkt þessi staðfestist hjer með af undirskrifuðum amtmanni til að öðlast gildi, 1. dag aprilmán. 1881 og kunngjörst öllum hlutaðeigendum til eptirbreytni.

Skrifstofu norður- og austuramtsins 14. desembr. 1880.

Christiansson.

Samþykkt

187
14. des.

um ýmisleg atriði, er snerta fiskiveiðar af öllum bátum og skipum í verstöðum Fáskrúðsfjarðar, samkvæmt lögum 14. desbr. 1877.

1. Frá byrjun maímánaðar til jóla má enginn leggja lóðir utar í sjó en að línu þeirri, er hjer segir:
b, fyrir Fáskrúðsfirði ræður lína dregin úr Strembitanga yzt í Andey og þaðan í Hafnarnessfles.
2. Það skal ákveðið af þriggja manna nefnd, hve margir bátar, miðað við línutölu á hverjum bát, geti mest, að skaðlausu (þannig að ein lína þurfi ekki að vera lögð ofan í aðra), notað hverja veiðistöð fyrir sig, en veiðistöðvar eru: Fáskrúðsfjarðar frá línunni, sem að ofan er til tekin inn að línu, sem hugsast dregin frá Árna-gerðisklöpp og í Víkurhaga. Nefnd þessi skal á sínum tíma kosin af sýslunefndinni, og sje 1 maður kosinn úr Norðfirði, Reyðarfirði og Fáskrúðsfirði. Nefndarmenn þessir skulu áður vinna eið að því, að framkvæma þetta starf eptir beztu samvizku og hlutdrægnislaust. Skal þeim veitt borgun úr sýslusjóði fyrir starfa sinn eptir reikningi, sem sýslunefndin úrskurðar.
3. Forgangsriett til að nota verstöðina hafa íbúar hlutadeigandi fjarðar, sem gjöra nægilega grein fyrir, að þeir á vertíðinni muni virkilega halda út, þá aðrir sýslubúar með sama skilyrði, þá aðrir innlendir eins, og loks útlendir innanríkismenn.
4. Á hverju ári í marzmánaðarlok tilkynni hreppsnefnd sýslumanns, hve margar línur innanhreppsmenn ætla að nota í verstöðinni, ákveður svo sýslumaður samkvæmt 2. gr., hverjir utanhreppsmenn megi einnig nota verstöðina og tilkynni það hlutadeigandi hreppsnefnd jafnóðum. Engir aðrir mega nota hlutadeigandi verstöð en þeir, sem eru innanhreppsmenn eða hafa leyfi sýslumanns, skal öllum öðrum vísað burt; dugi það ekki, má gjöra upptæk veiðigögn þeirra fyrir sektum, sem þeir þannig eru í fallnir.
5. Enginn má afhöfða eða slægja fisk á sjó úti og ekki mega þilskip, sem liggja fyrir akkeri á fjörðum, en hafa báta úti til fiskjar, gjöra það nema á landi; komi bátur úr róðri með slægðan fisk, skoðast hann að hafa brotið þessa grein, nema hann strax sanni og leiði votta að, að hann hafi gjört það á landi.
6. Handfæri, skötulínu og gagnvaði, má hver stunda, hvar sem hann vill.
7. Allir eru skyldir að hafa brennimark eða annað glöggð merki á uppistöðum sínum og tilkynna það hlutadeigandi hreppsnefnd.
8. Enginn má vísitandi leggja línu ofan í línu annars manns.
9. Útgjörðarmaður báta og skipstjóri á þilskipum hafa að öllu leyti ábyrgð á því, er sjómenn hans brjóta samþykkt þessa; aptur á móti eru þeir einn fyrir alla og allir fyrir einn skyldir að endurgjalda honum það tjón, sem hann líður við þetta, nema hann sje sjálfur orsök í brotinu; riett er að leggja löghald á báta og veiðarfæri til borgunar sektum, nema hann geti gefið aðra áreiðanlega vissu fyrir sektum og kostnaði.
10. Til þess að gæta þess, að samþykkt þessi ekki verði brotin, eða tilkynna strax að hún hafi verið brotin, sje skipuð þriggja manna nefnd í hreppnum, kys hreppsnefndin 1 úr sínum flokki til oddvita nefndarinnar, en hinir 2 skulu teknir úr flokki formanna bátanna og gengst oddviti fyrir því, að formenn þeir, sem uppsátur

187

14. des.

hafa í hreppnum samkvæmt framanskriðu, sjálfir kjósi þá úr sínum flokki fyrir byrjun vertíðar. Á öðrum, sem í verstöðinni eru, hvílir einnig þessi skylda.

11. Samþykkt þessa skal hafa prentaða til útbýtingar; borgar sýslusjóður helming kostnaðarins, en hinn helminginn af hlutaðeigandi hreppssjóði; samþykktina skal einnig birta í blaði Austanlands.
12. Nefndin eptir 10. gr. tilkynnir hlutaðeigandi yfirvaldi þegar í stað, er hún hyggur, að samþykkt þessi sje brotin, og gjörir sitt ýrasta til að hjálpa til, að brot þetta verði sannað.
13. Kostnaður sá, sem kann að leiða af samþykkt þessari, og ekki er gjört ráð fyrir borgun hans hjer að framan, borgist af hlutaðeigandi hreppssjóði eptir úrskurði sýslunefndar.
14. Allir þeir, sem til útbalds liggja við innan línunnar, sem um er getið í 1. gr. þessarar samþykktar, eru bundnir við bana, og skal hún einnig ná til smáönglalagið þeirra, sem liggja til vers í Seley.
15. Um sektir fyrir brot gegn þessari samþykkt fer samkvæmt 7. gr. í lögum 14. desember 1877, þannig að uppljóstrarmaður fær $\frac{1}{4}$, nefndin eptir 10. gr. $\frac{1}{4}$ í ómakslaun, $\frac{1}{2}$ í fátækra sjóð þann, er verstöðusamþykkt hans er brotin.

Viðaukagrein.

Nú kemur bátur í verstöðu og vill fá að halda þar úti, og má þá nefndin í 10. gr. leyfa honum það, ef hún sjer, að verstöðin ekki er of sett, upp á væntanlegt samþykki sýslumanns, en honum skal þegar í stað tilkynnt þetta af nefndinni.

*

*

*

Framanskriðu samþykkt var þannig staðfest á almennum fundi í Fáskrúðsfirði 21. ágúst þ. á. og samþykkt að gilda fyrst um sinn 1 ár af sýslunefnd Suðurmúlasýslu þann 15. septbr. 1880.

Jón Johnsen.

*

*

*

Samþykkt þessi staðfestist hjer með af undirrituðum amtmanni til að öðlast gildi 1. dag aprílmánaðar 1881, og kunngjörist öllum hlutaðeigendum til eptirbreytni.

Skrifstofu norður- og austuramtsins 14. desember 1880.

Christiansson.

EMBÆTTASKIPUN.

Hinn 11. desember var presturinn að Ríp síra Ólafur Bjarnarson skipaður prestur að Hofi: Hof- og Spákonufells sóknum í Húnavatnsprófastsdæmi frá fardögum 1881 að telja.

ÓVEITT PRESTAKÖLL.

1. (83) Sandar í Dýrafirði. Metið 485 kr. 62 a. Auglýst 11. maí 1875.
2. (75) Garpsdalur. Metið 423 kr. 88 a. Auglýst 25. maí 1880.
3. (135) Helgastabir. Metið 686 kr. 20 a. Auglýst 17. júlí 1876.
4. (87) Ögurþing. Metið 732 kr. 10 a. Auglýst 12. apríl 1880.
5. (96) Staður í Hrótafirði. Metið 504 kr. 12 a. Auglýst 6. júlí 1880.
6. (137) Skinnastabir. Auglýst 28. ágúst 1880.
7. (107) Ríp. Metið 386 kr. 29 a. Auglýst 20. des. 1880.

Öll þessi embætti verða veitt með þeim fyrirvara, að hlutaðeigandi sætti sig við sjerhverja þá breytingu á takmörkum prestakallanna o. fl., er leiðir af lögum um skipun prestakalla 27. febrúar 1880.

Reikningar.

188

Nokkrir sjóðir, sem eru undir stjórn biskups.

■.

Prestaekknasjóðurinn.

	Tekjur.	Kr. A.
1. Sjóður við árslok 1879		14353 55
2. Árstíllög og gjafir :		
a. prófaste og presta*)	75 kr.	
b. biskups	20 —	95 "
3. Innkomið fyrir «Blómsturkörungur»		9 "
4. Innkomin innstæða gjafarbrjefs síra Jóns Ingvaldssonar		100 "
5. Innkomin vextir á árinu 1880 :		
a. Af veðskuldabryfum	472 kr. 90 a.	
b. — ríkisskuldabryfi	64 — "	
c. — innstæðu í sparissjóði	30 — 89 -	
d. — verzlunarhlutabryfi	2 — 50 -	
e. — gjafabryfi síra Jóns Ingvaldssonar :		
α. Af 100 kr. frá $11\frac{1}{8}$ —63 til $11\frac{1}{8}$ —79	64 kr.	
β. — sömu 100 kr. frá $11\frac{1}{8}$ —79 til $11\frac{1}{8}$ —80	4 —	
γ. — öðrum 100 kr. frá $11\frac{1}{8}$ —63 til $11\frac{1}{8}$ —65	8 —	76 — "
		646 29
	Samtals	15203 84

	Gjöld.	Kr. A.
1. Úthlutað á synodus		300 "
2. Úr eptirstöðvum frá fyrra ári færast :		
a. Samkvæmt tekjudálki 4. og 5. e. β. og γ.	172 kr. "	a.
b. Útistandandi vextir af veðskuldabryfum sbr. fyrra árs reikning Gjöld 4. d.	19 — 79 -	191 79
		Flyt 491 79

		Fluttar 37 kr.
*) Síra Þorsteinn Þórarinnsson	2kr.	Síra Stefán Stephensen 4—
— Jón Austmann	4—	— Valdimar Briem 2—
— Daniel Halldórsson	4—	— Jóhann Kr. Briem 4—
— Hjörleifur Guttormsson	2—	— Jón Jónsson 4—
— Arnþjótur Ólafsson	1—	— Eggert Sigfússon 2—
— Jón Thorarensen	6—	— Ísleifur Gíslason 2—
— Brynjólfur Jónsson	4—	— Gunnar Ólafsson 2—
— Vigfús Sigurðsson	6—	— Jón Reykjalin 2—
— Jón Bjarnarson á Stokkseyri	4—	— Benedikt Kristjánsson á Múla 6—
— Sæmundur Jónsson	4—	— Benedikt Kristjánsson á Grenjadarstað 10—
	Flyt 37—	Samtals 75—

Hinn 31. desbr. 1880.

188 3. Sjóður við árslok 1880:

a. Veðskuldabryf	11415 kr. » a.	
b. Ríkisskuldabryf	1600 — » -	
c. Verzlunarhlutabryf	50 — » -	
d. Í sparisjóði	1506 — 47-	
e. Í peningum hjá fjehirði	140 — 58-	14712 5
	Samtals	15203 84

II.**189**

Guttormsgjöf.

	Tekjur.	Kr. A.
1. Sjóður við árslok 1879		1643 41
2. Vextir á árinu 1880		61 45
	Samtals	1704 86

Gjöld.

Sjóður við árslok 1880:

	Kr. A.
a. Ríkisskuldabryf	836 27
b. Veðskuldabryf	700 0
c. Peningar	168 59
	Samtals 1704 86

III.**190**

Sjóður af árgjöldum brauða.

	Tekjur.	Kr. A.
1. Sjóður við árslok 1879		2067 47
2. Vextir á árinu 1880		82 40
	Samtals	2149 87

Gjöld.

	Kr. A.
1. Úthlutað á synodus	82 40
2. Sjóður við árslok 1879: -	
a. Ríkisskuldabryf	200 kr. » a.
b. Veðskuldabryf	1860 — » -
c. Peningar	7 — 47- 2067 47
	Samtals 2149 87

IV.**191** Sjóður fátækra ekkna í Norðurlandi, einkum í Hegranessþingi.

	Tekjur.	Kr. A.
1. Sjóður við árslok 1879		1608 91
2. Vextir á árinu 1880		62 16
	Samtals	1671 7

	Gjöld.	Kr.	A.	
1. Úthlutað 3 ekkjum í Skagafirði		60	"	191
2. Sjóður við árslok 1880:				
a. Ríkisskuldabryf	276 kr.	"	a.	
b. Veðskuldabryf	1300 —	"	—	
c. Peningar	35 — 7 —	1611	7	
	Samtals	1671	7	

Skrifstofu biskupsins yfir Íslandi 31. desember 1880.

P. Pjetursson.

Sjóðir og stofnanir í norður- og austuramtinu.

I.

Möðruvallaklausturskirkja fardagaárið 1878—79.

192

	Tekjur.	Kr.	A.
1. Tiundir 689 ^{2/50} fisk. eða 345 ^{26/50} ál. eptir verðlagsskrá 1879-80 á 53 aur hver alin		182	60
2. Ljóstollar, að tölu 57 ^{1/2} á 4 pd. tölgar, gjöra þar frá gengur til ljósa	230 pd. 24 —		
	Afgangurinn	206	pd.
seldar í verslun fyrir 34 aura, hvert pund		70	04
3. Legkaup; að tölu 11 heil á 6 ál. og 2 hálf á 3 ál. samt. 72 ál. á 54 a.		38	88
4. Samkvæmt athugasemd við reikninginn 1877-78		3	27
	Tekjur alls	294	79

	Gjöld.	Kr.	A.
1. Til altarisgöngufólks		23	28
2. Fyrir ljósagarn		"	63
3. — skróða og gólfþvott kirkjunnar m. m.		16	"
4. — yfirskoðun reiknings þessa		1	59
5. — tjörgun og grunnmál kirkjunnar		102	99
6. — Guðjohnsen's nótnabók, borgað		5	50
7. — Afgreitt til landfógeta í peningum		144	80
	Útgjöld alls	294	79

II.

Flateyjarkirkja fardagaárið 1878—79.

193

	Tekjur.	Kr.	A.
1. Í geimslu hjá fjárhaldsmanni frá. f. ári		94	57
2. Tiundir: 33, 78 fisk. eða 16, 89 ál. á 53 a.		8	96
3. Ljóstollar: 12 að tölu á 4 pd. 48 pd.			
þar frá gengur til ljósa 8 — = 40 pd. á 34 a.		13	60
	Flyt	117	13

		Kr.	A.
	Fluttar	117	13
193	4. Legkaup: $\frac{1}{2} = 3$ ál.	á 54a.	1 62
	5. Skuld við jarðabókarsjóðinn		745 54
	Tekjur alls	864	29

	Gjöld.	Kr.	A.
1.	Skuld við jarðabókarsjóðinn	745	54
2.	Til altarisgöngufólks	3	73
3.	Fyrir hirðingu	2	50
4.	— vísitjerun prófasts	5	40
5.	— tjörgun og aðgjörð m. fl.	21	60
6.	Í geymslu hjá fjárháldsmanni	85	52
	Útgjöld alls	864	29

III.

194 Munkaþverárklosturskirkja fardagaárið 1878—79.

	Tekjur.	Kr.	A.
1.	Tíundir: 205,26 fiskar eður 102,63 ál. eptir verðl.skrá 1879—80 á 53 a.	54	26
2.	Ljóstollar 31 að tölu á 4pd. tölgar = 124pd.		
	Þar frá til ljósa 12 — 112pd. á 34a.	38	8
3.	Legkaup 6 að tölu = 36 álnir á 54a.	19	44
4.	Eptir f. á. reikningi skuld til Munkaþverárkl. vesturhluta 114 kr. 2a.		
	Þar af borgað sjá 7. gjaldagrein sama reiknings 89 — 57a.	24	45
	Tekjur alls	136	23

	Gjöld.	Kr.	A.
1.	Skuld frá. f. ári, sjá 4. tekjugrein	24	45
2.	Fyrir hirðingu	10	66
3.	Til altarisgöngufólks	12	56
4.	Fyrir yfirskoðun þessa reiknings	1	59
5.	— vísitjerun prófasts	10	60
6.	— ritfæri	0	66
7.	Eptirstöðvar af skuldinni við Munkaþverárklosturs vesturhluta	24	45
8.	Afgangur, er verður varið til aðgjörðar á kirkjunni, sem þegar er byrjað á 51	26	
	Útgjöld alls	136	23

IV.

195 Búnaðarsjóður norður- og austuramtsins árið 1879.

	Tekjur.	Kr.	A.
1.	Sjóður við byrjun ársins;		
	a. Í konunglegum skuldabréfum með 4% vöxtum		
	Nr. 69. dagsett 10. október 1853 að upphæð . 835 kr. 52a.		
	Flyt 835 — 52—		

		Kr.	A.
	Flutt 835 kr. 52 a.		
Nr. 206. dagsett 30. marz 1836 að upphæð	200 — "		195
— 392. — 22. apríl 1839 —	394 — 66-		
b. Innritunarskirt. Ltr. C. fol. 3453 dags. $^{12}/_1$ —74	400 — "		
c. Skuldabrfjef fjárhagsstjórnarinnar $^{3}/_8$ —71	200 — "		
d. Í láni hjá einstökum mönnum með 4% vöxtum	1900 — "		
e. Í vörzlum amtsins	168 — 59-	4098	77
2. Vextir af innstæðunni 1. a.—d. til 11. júní 1879		157	21
	Tekjur alls	4255	98

	Gjöld.	Kr.	A.
1. Sendar til Skotlands, til framskurðarverkfæra kaupa		200	"
2. Veittar Pjetri búfræðing, Pjetursyni í Húnavatnssýslu, til að kaupa jarð- nafar og hallamæli		50	"
3. Sjóður við árslok:			
a. Í konunglegum skuldabrfjefum	1430 kr. 18 a.		
b. Innritunarskírteinið, tekjugrein 1, b.	400 — "		
c. Skuldabrfjef fjárhagsstjórnarinnar tekjugrein 1. c.	200 — "		
d. Í láni hjá einstökum mönnum með 4% vöxtum	1900 — "		
e. Í peningum	75 — 80-	4005	98
	Gjöld alls	4255	98

V.

Jökulsárbrúarsjóðurinn í Norðurmúlasýslu árið 1879.

196

	Tekjur.	Kr.	A.
1. Sjóður við byrjun ársins:			
a. Konunglegt skuldabrfjef Nr. 393. dagsett 22. apríl 1839 að upph.	400 kr. " a.		
b. Í láni mót veði í fasteign og 4% vöxtum	2650 — "		
c. Í vörzlum amtsins	74 — 45-	3124	45
2. Endurborgað af lánum einstakra manna $^{11}/_1$ —79 ásamt vöxtum til sama tíma		204	67
3. Vextir til 11. júní 1879:			
a. Af hinu konunglega skuldabrfjefi	16 kr. " a.		
b. — skuldabrfjefum einstakra manna að frá dregn- um 200 kr., sem eru endurborgaðar:			
1. af upphæðinni 2150 kr.	86 — "		
2. af þeim 300 kr., sem lánaðar eru á árinu 1878	9 — 86-	111	86
	Tekjur alls	3440	98

	Gjöld.	Kr.	A.
1. Borgað fyrir hirðingu og tjörgun brúarinnar m. fl.		16	"
2. Hjer færast til jafnaðar endurborgað lán sjá tekjugrein 2.		200	"
	Flyt	216	"

Kr. A.
Flutt 216 "

196 3. Sjóður við árslok:

a. Konunglegt skuldabréf með 4% vöxtum	400 kr. " a.		
b. Í láni mótt veði í fasteign og 4% vöxtum	2450 — " -		
c. Í peningum	374 — 98 -	3224	98
	Gjöld alls	3440	98

VI.

197 Gjafasjóður Guttorms prófasts Þorsteinssonar til fátækra í Vopnafjarðarhrepp árið 1879.

	Tekjur.	Kr.	A.
1. Sjóður við byrjun ársins:			
Innritunarskírteini Ltr. C. fol. 5455, dags. 12.—1.—1874 að upph.		1600	"
2. Vextir af innstæðunni 4% til 11. júní 1879		64	"
	Tekjur alls	1664	"

	Gjöld.	Kr.	A.
1. Styrkur veittur fátækri ekkju í Vopnafirði, Kristínu Jónsdóttur á Raudshólum til 11. júní 1879		64	"
2. Sjóður við árslok:			
Innritunarskírteinið, sem tilfært er tekjumegin		1600	"
	Gjöld alls	1664	"

VII.

198 Gjafasjóður Pjeturs Þorsteinssonar sýslumanns árið 1879.

	Tekjur.	Kr.	A.
1. Sjóður við byrjun ársins:			
a. Í konunglegum skuldabréfum með 4% vöxtum:			
Nr. 97. dagsett 7. október 1833 að upphæð	352 kr. " a.		
— 390. — 22. apríl 1839 — —	737 — 66 -		
b. Innritunarskírteini Ltr. C. fol. 3454. dagsett 12—1—1874 að upphæð	800 — " -		
c. Í láni hjá einstökum mönnum með 4% vöxtum	1050 — " -		
d. Í vörslum amtsins	38 — 73 -	2978	39
2. Vextir til 11. júní 1879:			
a. Af innstæðunni 1. a.—b. 1889 kr. 66 a.	75 kr. 58 a.		
b. — skuldabréfum einstakra manna 1. c.	42 — " -	117	58
	Tekjur alls	3095	97

	Gjöld.	Kr.	A.
1. Styrkur veittur bóndanum Kristjáni Jónssyni á Grófargerði og Jóni Eyjólfssyni á Strönd		117	58
	Flyt	117	58

Kr. A.
Flutt 117 58

198

2. Sjóður við árslok:

a. Í konunglegum skuldabréfum	1089 kr. 66 a.		
b. Innritunarskírteinið Ltr. C. fol. 3454.	800 — " -		
c. Í láni hjá einstökum mönnum	1050 — " -		
d. Í peningum	38 — 73 -	2978	39
	Gjöld alls	3095	97

VIII.

Jóns Sigurðssonar legat fardagaárið 1878—79.

499

Tekjur.

Kr. A.

1. Sjóður við byrjun ársins:

a. Í fasteign jarðirnar:

Kristnes	34,4 hndr. virt á	2400 kr. " a.
Hvammur	33,8 — — —	2000 — " -
Sýlistaðir	} 26,8 — — —	1740 — " -
Sýlistaðakot		
Laugaland	} 32,6 — — —	1900 — " -
Heiðarhús		
Miðland	7,4 — — —	1000 — " -
1/2 Gloppa	5,75 — — —	400 — " -
		9440 — " -

b. Í veðskuldabréfum með 4% vöxtum 6175 — 46 -
 — — — — 3 1/2% — 400 — " - 16015 kr. 46a.

c. Lánað 14/6—78 með 4% leigu 400 — " -

— 11/12—78 — — — 438 — 30 -

d. Í vörzlum reikningshaldara 137 — 32 - 975 — 62 - 16991 8

2. Vextir til 11. júní 1879:

a. Af 6175 kr. 46a. með 4% vöxtum 247 — 2 -

b. — 838 — 30 - undir tekjul. 1. c. á 4% 24 — 76 -

c. — 400 — " - — — 1. b. á 3 1/2% 14 — " - 285 78

3. Leigur haustið 1878 eptir 18 3/4 kúgildi:

a. 200 ál. reiknaðar eptir smjörverði verðlagsskrárinnar
 1878—79 á 54 aura 108 — " -

b. 115 meðalál. eptir sömu verðlagsskrá á 54 aura 62 — 10 - 170 10

4. Landskuldir í fardögum 1879 reikn. eptir verðlskrá 1879—80

a. 190 álnir í peningum árlega eins. 72 — 66 -

b. 530 meðalálnir á 53 aura 280 — 90 - 353 56

Tekjur alls 17800 52

Gjöld.

Kr. A.

1. Umboðslaun 1/6 jarðargjaldanna að upphæð 87 28

Flyt 87 28

		Kr.	A.
	Flutt	87	28
199	2. Sjóður við árslok:		
	a. Í fasteign samkvæmt tekjulið 1. a.	9440 kr.	" a.
	b. Í veðskuldabréfum samkvæmt tekjulið 1. b.—c.:		
	með 4% vöxtum	7013 — 76 —	
	með 3½% vöxtum	400 — " —	
	c. Í peningum	859 — 48 —	17713 24
	Gjöld alls	17800	52

IX.

200 Gjöf Jóns Sigurðssonar til Vallnahrepps fardagaárið 1878—79.

	Tekjur.	Kr.	A.
1.	Sjóður í fardögum 1878:		
	a. jörðin Ytri-Villingadalur 14,0 hundr. virt á	990 kr.	
	b. — Merkigil 14,0 — — — —	1000 —	
	c. — ½ Gloppa 5,75 — — — —	320 —	2310 "
2.	Leigur 1878 eptir 4¼ kgl. reikn. eptir verðlagsskrá 1878—79.		
	85 meðalálnir á 54 aur.	45	90
3.	Landskuldir til fardaga 1879 reiknaðar eptir verðlagsskrá 1779—80		
	194 meðalálnir 53 aur.	102	82
	Tekjur alls	2458	72

	Gjöld	Kr.	A.
1.	Umboðslaun ⅓ jarðarafgjaldanna	24	79
2.	Borgað Vallnahrepps fátækra sjóði	123	93
3.	Sjóður í fardögum 1779 eptir 1. tekjugrein	2310	"
	Gjöld alls	2458	72